Špeciálna základná škola, Slnečná 421, 059 14 Spišský Štiavnik

„Každý má nárok na svoje miesto pod slnkom“

Inovovaný školský vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

S - sociálny kontakt

L - láska

N - nádej

K - komunikácia

O - optimizmus

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania:	ISCED 1 – primárne vzdelanie
Vyučovací jazyk :	slovenský
Študijná forma :	denná
Druh školy :	štátna

Predkladateľ:

Názov školy:	Špeciálna základná škola, Slnečná 421, Spišský Štiavnik, organizačná zložka Spojenej školy Slnečná 421, Spišský Štiavnik
Adresa:	Špeciálna základná škola Slnečná 421 059 14 Spišský Štiavnik
IČO:	17070333
Riaditeľ školy:	Mgr. Eva Bobovská
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP:	PaedDr. Anna Popadičová

Zriaďovateľ:

Názov:	Okresný úrad Prešov, odbor školstva Prešov
Adresa:	Tarasa Ševčenka č. 11
Kontakty:	PhDr. Marek Havrila, PhD.

Vzdelávací program vypracovaný na základe vzdelávacieho programu vypracovaného Štátnym pedagogickým ústavom, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Evidencia platnosti a zmien v inovovanom ŠkVP pre žiakov s MP

Popis	**Dátum**	**Inovácia, zmena, úprava**
Platnosť po prerokovaní v PR (30.08.2016) a v RŠ (31.08.2016)	od 01.09.2016	Podľa inovovaného ŠkVP sa v šk. roku 2016/2017 postupuje v ročníkoch: prípravný, 1., 2., 5. a 6.
Platnosť po prerokovaní v PR (30.08.2017) a v RŠ (30.08.2017)	od 01.09.2017	Podľa inovovaného ŠkVP sa v šk. roku 2017/2018 postupuje v ročníkoch: prípravný, 1., 2., 3., 5., 6. a 7. Doplnené: Aplikácia tém a odporúčaní MŠVVaŠ SR do ŠkVP Predmet – rozvoj pohybových zručností Rámcový učebný plán Zmena, úprava: Rámcové učebné plány Odôvodnenie navýšených vyučovacích hodín Zlúčenie ŠkVP pre jednotlivé stupne mentálneho postihnutia a NKS do jedného ŠkVP pre MP a VNP v kombinácii s MP
Platnosť po prerokovaní v PR (30.08.2018) a v RŠ (30.08.2018)	od 01.09.2018	Podľa inovovaného ŠkVP sa v šk. roku 2018/2019 postupuje v ročníkoch: prípravný, 1. až 8. Doplnené: hodinová dotácia v zložkách (oblastiach) predmetu SJL v 4. a 8. ročníku Zrušenie elokovaných tried v ZŠ s MŠ Vydrník.
Platnosť po prerokovaní v PR (30.08.2019) a v RŠ (30.08.2019)	od 01.09.2019	Podľa inovovaného ŠkVP sa v šk. roku 2021/2022 postupuje v ročníkoch: prípravný, 1. až 9. Doplnené: hodinová dotácia v zložkách (oblastiach) predmetu SJL v 9. ročníku
	od 16.03.2020	*od 16. marca 2020 do 30. júna 2020 prebiehalo v škole vyučovanie mimoriadnym spôsobom v súlade s nariadeniami hlavného hygienika a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu. O spôsobe vyučovania, metódach, formách a hodnotení informuje škola v Správe o výchovno-vzdelávacej činnosti.*”
Platnosť po prerokovaní v PR (31.08.2020) a v RŠ (31.08.2020)	od 01.09.2020	Od 1.9.2020 sa vo výchovno-vzdelávacej činnosti postupuje podľa inovovaného ŠkVP vo všetkých ročníkoch a variantoch.

....

predseda RŠ riaditeľka ŠZŠ

Obsah

1 Všeobecné údaje ... 13
1.1 Charakteristika školy ... 13
1.2 Vyučovací jazyk ... 15
2 Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie ... 16
2.1 Ciele výchovy a vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie ... 16
2.2 Stupeň vzdelania ... 17
2.3 Profil absolventa ... 17
2.4 Vzdelávacie štandardy ... 18
2.5 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie ... 19
2.6 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov ... 19
2.7 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy ... 20
2.8 Personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania ... 21
2.9 Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania ... 23
2.10 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri výchove a vzdelávaní ... 24
2.11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov ... 25
3 Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie ... 26
3.1 Ciele výchovy a vzdelávania pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie ... 26
3.2 Stupeň vzdelania ... 26
3.3 Profil absolventa ... 26
3.4 Vzdelávacie štandardy ... 26
3.5 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie ... 26
3.6 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov ... 27
3.7 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy ... 28
3.8 Personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania ... 29
3.9 Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania ... 29
3.10 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri výchove a vzdelávaní ... 30
4 Výchova a vzdelávanie žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie ... 31
4.1 Charakteristika žiakov s mentálnym postihnutím ... 31
4.1.1 Charakteristika žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím ... 31
4.1.2 Charakteristika žiakov so stredným mentálnym postihnutím ... 31
4.1.3 Charakteristika žiakov s ťažkým mentálnym postihnutím ... 31
4.2 Charakteristika žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou ... 32
4.3 Charakteristika žiakov so sluchovým postihnutím ... 33
4.4 Charakteristika žiakov s telesným postihnutím ... 34
4.5 Charakteristika žiakov so zrakovým postihnutím ... 35
4.6 Špecifiká výchovy a vzdelávania ... 36
4.6.1 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím ... 36
4.6.2 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím ... 38
4.6.3 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS) ... 39
4.6.4 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím ... 42
4.6.5 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s telesným postihnutím ... 43
4.6.6 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím ... 44
4.7 Metódy a formy práce – stratégie vyučovania ... 46
4.8 Učebné zdroje ... 51
4.9 Začlenenie prierezových tém ... 53
4.10 Aplikácia tém a odporúčaní MŠVVaŠ SR do ŠkVP ... 57
4.11 Vzdelávacie oblasti ... 62
4.11.1 Vzdelávacie oblasti pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ... 62
4.11.2 Vzdelávacie oblasti pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ... 63
4.11.3 Vzdelávacie oblasti pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ... 63
4.12 Učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským ... 64

4.12.1 Poznámky ... 65
4.12.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL) ... 65
4.12.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín ... 66
4.13 Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (NKS, SP, ZP) v kombinácii s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským ... 68
4.13.1 Poznámky ... 69
4.13.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL) ... 69
4.13.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín ... 70
4.14 Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským ... 72
4.14.1 Poznámky ... 73
4.14.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL) ... 73
4.14.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín ... 74
4.14.4 Zdôvodnenie začlenenia špecifického vyučovacieho predmetu *rozvoj pohybových zručností (RPH)* ... 77
4.15 Učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským ... 78
4.15.1 Poznámky ... 79
4.15.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL) ... 79
4.15.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín ... 81
4.16 Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (NKS, SP, TP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským ... 82
4.16.1 Poznámky ... 83
4.16.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL) ... 83
4.16.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín ... 84
4.16.4 Zdôvodnenie začlenenia špecifického vyučovacieho predmetu *rozvoj pohybových zručností (RPH)* ... 86
4.17 Učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia variant C pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským ... 88
5 Obsah vzdelávania pre prípravný až 9. ročník pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím ... 90
5.1 SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (SJL) PRE 1. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 91
5.1.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU SJL ... 91
5.1.2 SJL 1. ROČNÍK ... 93
5.1.3 SJL 2. ROČNÍK ... 95
5.1.4 SJL 3. ROČNÍK ... 97
5.1.5 SJL 4. ROČNÍK ... 99
5.1.6 SJL 5. ROČNÍK ... 102
5.1.7 SJL 6. ROČNÍK ... 104
5.1.8 SJL 7. ROČNÍK ... 106
5.1.9 SJL 8. ROČNÍK ... 108
5.1.10 SJL 9. ROČNÍK ... 110
5.2 ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 112
5.2.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 112
5.2.2 RVK PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 113
5.2.3 RVK 1. ROČNÍK ... 114
5.2.4 RVK 2. ROČNÍK ... 115
5.2.5 RVK 3. ROČNÍK ... 116
5.2.6 RVK 4. ROČNÍK ... 117
5.2.7 RVK 5. ROČNÍK ... 119
5.2.8 RVK 6. ROČNÍK ... 121
5.2.9 RVK 7. ROČNÍK ... 123
5.2.10 RVK 8. ROČNÍK ... 125
5.2.11 RVK 9. ROČNÍK ... 127

5.3 ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ (RGZ) PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 129
5.3.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU RGZ 129
5.3.2 RGZ PRÍPRAVNÝ ROČNÍK 130
5.4 MATEMATIKA (MAT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 131
5.4.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU MAT 131
5.4.2 MAT PRÍPRAVNÝ ROČNÍK 132
5.4.3 MAT 1. ROČNÍK 133
5.4.4 MAT 2. ROČNÍK 135
5.4.5 MAT 3. ROČNÍK 137
5.4.6 MAT 4. ROČNÍK 139
5.4.7 MAT 5. ROČNÍK 141
5.4.8 MAT 6. ROČNÍK 143
5.4.9 MAT 7. ROČNÍK 145
5.4.10 MAT 8. ROČNÍK 147
5.4.11 MAT 9. ROČNÍK 149
5.5 INFORMATIKA (INF) PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 151
5.5.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 151
5.5.2 INF 5. ROČNÍK 152
5.5.3 INF 6. ROČNÍK 154
5.5.4 INF 7. ROČNÍK 156
5.5.5 INF 8. ROČNÍK 158
5.5.6 INF 9. ROČNÍK 160
5.6 VECNÉ UČENIE (VUC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 3. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 162
5.6.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 162
5.6.2 VUC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK 163
5.6.3 VUC 1. ROČNÍK 164
5.6.4 VUC 2. ROČNÍK 167
5.6.5 VUC 3. ROČNÍK 171
5.7 FYZIKA (FYZ) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 174
5.7.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 174
5.7.2 FYZ 7. ROČNÍK 175
5.7.3 FYZ 8. ROČNÍK 176
5.7.4 FYZ 9. ROČNÍK 177
5.8 CHÉMIA (CHE) PRE 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 178
5.8.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 178
5.8.2 CHE 9. ROČNÍK 179
5.9 BIOLÓGIA (BIO) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 180
5.9.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 180
5.9.2 BIO 7. ROČNÍK 181
5.9.3 BIO 8. ROČNÍK 183
5.9.4 BIO 9. ROČNÍK 185
5.10 VLASTIVEDA (VLA) PRE 4. AŽ 6. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 186
5.10.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 186
5.10.2 VLA 4. ROČNÍK 187
5.10.3 VLA 5. ROČNÍK 190
5.10.4 VLA 6. ROČNÍK 192
5.11 DEJEPIS (DEJ) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA 194
5.11.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU 194
5.11.2 DEJ 7. ROČNÍK 195
5.11.3 DEJ 8. ROČNÍK 196
5.11.4 DEJ 9. ROČNÍK 197

5.12 GEOGRAFIA (GEG) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 198
5.12.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 198
5.12.2 GEG 7. ROČNÍK ... 199
5.12.3 GEG 8. ROČNÍK ... 200
5.12.4 GEG 9. ROČNÍK ... 201
5.13 OBČIANSKA NÁUKA (OBN) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 202
5.13.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 202
5.13.2 OBN 7. ROČNÍK ... 203
5.13.3 OBN 8. ROČNÍK ... 204
5.13.4 OBN 9. ROČNÍK ... 205
5.14 ETICKÁ VÝCHOVA (ETV) PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 206
5.14.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 206
5.14.2 ETV 5. ROČNÍK ... 207
5.14.3 ETV 6. ROČNÍK ... 209
5.14.4 ETV 7. ROČNÍK ... 210
5.14.5 ETV 8. ROČNÍK ... 211
5.14.6 ETV 9. ROČNÍK ... 212
5.15 PRACOVNÉ VYUČOVANIE (PVC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 214
5.15.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 214
5.15.2 PVC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 216
5.15.3 PVC 1. ROČNÍK ... 218
5.15.4 PVC 2. ROČNÍK ... 220
5.15.5 PVC 3. ROČNÍK ... 222
5.15.6 PVC 4. ROČNÍK ... 224
5.15.7 PVC 5. ROČNÍK ... 226
5.15.8 PVC 6. ROČNÍK ... 228
5.15.9 PVC 7. ROČNÍK ... 231
5.15.10 PVC 8. ROČNÍK ... 234
5.15.11 PVC 9. ROČNÍK ... 237
5.16 HUDOBNÁ VÝCHOVA (HUV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 240
5.16.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 240
5.16.2 HUV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 241
5.16.3 HUV 1. ROČNÍK ... 242
5.16.4 HUV 2. ROČNÍK ... 243
5.16.5 HUV 3. ROČNÍK ... 244
5.16.6 HUV 4. ROČNÍK ... 245
5.16.7 HUV 5. ROČNÍK ... 246
5.16.8 HUV 6. ROČNÍK ... 247
5.16.9 HUV 7. ROČNÍK ... 248
5.16.10 HUV 8. ROČNÍK ... 249
5.16.11 HUV 9. ROČNÍK ... 250
5.17 VÝTVARNÁ VÝCHOVA (VYV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 251
5.17.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 251
5.17.2 VYV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 252
5.17.3 VYV 1. ROČNÍK ... 253
5.17.4 VYV 2. ROČNÍK ... 254
5.17.5 VYV 3. ROČNÍK ... 255
5.17.6 VYV 4. ROČNÍK ... 257
5.17.7 VYV 5. ROČNÍK ... 258
5.17.8 VYV 6. ROČNÍK ... 259
5.17.9 VYV 7. ROČNÍK ... 261
5.17.10 VYV 8. ROČNÍK ... 262
5.17.11 VYV 9. ROČNÍK ... 264

5.18 TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA (TSV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 265
5.18.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 265
5.18.2 TSV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 266
5.18.3 TSV 1. ROČNÍK ... 267
5.18.4 TSV 2. ROČNÍK ... 269
5.18.5 TSV 3. ROČNÍK ... 271
5.18.6 TSV 4. ROČNÍK ... 273
5.18.7 TSV 5. ROČNÍK ... 275
5.18.8 TSV 6. ROČNÍK ... 278
5.18.9 TSV 7. ROČNÍK ... 280
5.18.10 TSV 8. ROČNÍK ... 283
5.18.11 TSV 9. ROČNÍK ... 285
5.19 ROZVOJ POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ PRE ŽIAKOV S VIACNÁSOBNÝM POSTIHNUTÍM V KOMBINÁCII S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 288
5.19.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 288
5.19.2 ROZVOJ POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ (RPH) ... 289
6 Obsah vzdelávania pre prípravný až 10. ročník pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia ... 292
6.1 SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (SJL) PRE 1. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 293
6.1.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 293
6.1.2 SJL 1. ROČNÍK ... 294
6.1.3 SJL 2. ROČNÍK ... 295
6.1.4 SJL 3. ROČNÍK ... 296
6.1.5 SJL 4. ROČNÍK ... 297
6.1.6 SJL 5. ROČNÍK ... 298
6.1.7 SJL 6. ROČNÍK ... 299
6.1.8 SJL 7. ROČNÍK ... 300
6.1.9 SJL 8. ROČNÍK ... 301
6.1.10 SJL 9. ROČNÍK ... 302
6.1.11 SJL 10. ROČNÍK ... 303
6.2 ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 304
6.2.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 304
6.2.2 RÁMCOVÝ OBSAH VZDELÁVANIA PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI ... 305
6.3 ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ (RGZ) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 6. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 309
6.3.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 309
6.3.2 RGZ PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 310
6.3.3 RGZ 1. ROČNÍK ... 311
6.3.4 RGZ 2. ROČNÍK ... 312
6.3.5 RGZ 3. ROČNÍK ... 313
6.3.6 RGZ 4. ROČNÍK ... 314
6.3.7 RGZ 5. ROČNÍK ... 315
6.3.8 RGZ 6. ROČNÍK ... 316
6.4 MATEMATIKA (MAT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 317
6.4.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 317
6.4.2 MAT PRÍPRAVN ROČNÍK ... 318
6.4.3 MAT 1. ROČNÍK ... 319
6.4.4 MAT 2. ROČNÍK ... 320
6.4.5 MAT 3. ROČNÍK ... 321
6.4.6 MAT 4. ROČNÍK ... 322
6.4.7 MAT 5. ROČNÍK ... 323
6.4.8 MAT 6. ROČNÍK ... 324
6.4.9 MAT 7. ROČNÍK ... 325

6.4.10 MAT 8. ROČNÍK ... 326
6.4.11 MAT 9. ROČNÍK ... 327
6.4.12 MAT 10. ROČNÍK ... 328
6.5 INFORMATIKA (INF) PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 329
6.5.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 329
6.5.2 INF 7. ROČNÍK ... 330
6.5.3 INF 8 ROČNÍK ... 331
6.5.4 INF 9. ROČNÍK ... 332
6.5.5 INF 10. ROČNÍK ... 333
6.6 VECNÉ UČENIE (VUC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10 ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 334
6.6.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 334
6.6.2 VUC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 335
6.6.3 VUC 1. ROČNÍK ... 336
6.6.4 VUC 2. ROČNÍK ... 338
6.6.5 VUC 3. ROČNÍK ... 340
6.6.6 VUC 4. ROČNÍK ... 342
6.6.7 VUC 5. ROČNÍK ... 344
6.6.8 VUC 6. ROČNÍK ... 346
6.6.9 VUC 7. ROČNÍK ... 348
6.6.10 VUC 8. ROČNÍK ... 350
6.6.11 VUC 9. ROČNÍK ... 352
6.6.12 VUC 10. ROČNÍK ... 354
6.7 ETICKÁ VÝCHOVA (ETV) PRE 5. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 356
6.7.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 356
6.7.2 ETV 5. ROČNÍK ... 357
6.7.3 ETV 6. ROČNÍK ... 359
6.7.4 ETV 7. ROČNÍK ... 360
6.7.5 ETV 8. ROČNÍK ... 362
6.7.6 ETV 9. ROČNÍK ... 363
6.7.7 ETV 10. ROČNÍK ... 365
6.8 PRACOVNÉ VYUČOVANIE (PVC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 366
6.8.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 366
6.8.2 PVC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 367
6.8.3 PVC 1. ROČNÍK ... 369
6.8.4 PVC 2. ROČNÍK ... 371
6.8.5 PVC 3. ROČNÍK ... 373
6.8.6 PVC 4. ROČNÍK ... 375
6.8.7 PVC 5. ROČNÍK ... 377
6.8.8 PVC 6. ROČNÍK ... 379
6.8.9 PVC 7. ROČNÍK ... 381
6.8.10 PVC 8. ROČNÍK ... 383
6.8.11 PVC 9. ROČNÍK ... 385
6.8.12 PVC 10. ROČNÍK ... 387
6.9 HUDOBNÁ VÝCHOVA (HUV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 389
6.9.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 389
6.9.2 HUV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 390
6.9.3 HUV 1. ROČNÍK ... 391
6.9.4 HUV 2. ROČNÍK ... 392
6.9.5 HUV 3. ROČNÍK ... 393
6.9.6 HUV 4. ROČNÍK ... 394
6.9.7 HUV 5. ROČNÍK ... 395
6.9.8 HUV 6. ROČNÍK ... 396
6.9.9 HUV 7. ROČNÍK ... 397
6.9.10 HUV 8. ROČNÍK ... 398
6.9.11 HUV 9. ROČNÍK ... 399

6.9.12 HUV 10. ROČNÍK ... 400
6.10 VÝTVARNÁ VÝCHOVA (VYV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 401
6.10.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 401
6.10.2 VYV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 402
6.10.3 VYV 1. ROČNÍK ... 403
6.10.4 VYV 2. ROČNÍK ... 404
6.10.5 VYV 3. ROČNÍK ... 405
6.10.6 VYV 4. ROČNÍK ... 406
6.10.7 VYV 5. ROČNÍK ... 407
6.10.8 VYV 6. ROČNÍK ... 408
6.10.9 VYV 7. ROČNÍK ... 409
6.10.10 VYV 8. ROČNÍK ... 410
6.10.11 VYV 9. ROČNÍK ... 411
6.10.12 VYV 10. ROČNÍK ... 412
6.11 TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA (TSV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 413
6.11.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 413
6.11.2 TSV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 415
6.11.3 TSV 1. ROČNÍK ... 416
6.11.4 TSV 2. ROČNÍK ... 418
6.11.5 TSV 3. ROČNÍK ... 420
6.11.6 TSV 4. ROČNÍK ... 422
6.11.7 TSV 5. ROČNÍK ... 424
6.11.8 TSV 6. ROČNÍK ... 426
6.11.9 TSV 7. ROČNÍK ... 428
6.11.10 TSV 8. ROČNÍK ... 430
6.11.11 TSV 9. ROČNÍK ... 432
6.11.12 TSV 10. ROČNÍK ... 433
6.12 ROZVOJ POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ PRE ŽIAKOV S VIACNÁSOBNÝM POSTIHNUTÍM V KOMBINÁCII S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 434
6.12.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 434
6.12.2 Rozvoj pohybových zručností (RPH) ... 435
7 Obsah vzdelávania pre prípravný až 10. ročník pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ... 438
7.1 ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 439
7.2 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 439
7.3 RÁMCOVÝ OBSAH VYUČOVACIEHO PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) ... 440
7.3.2 4. ROČNÍK ... 446
7.3.3 5. ROČNÍK ... 447
7.3.4 6. ROČNÍK ... 448
7.3.5 7. ROČNÍK ... 449
7.3.6 8. ROČNÍK ... 450
7.3.7 9. ROČNÍK ... 451
7.3.8 10. ROČNÍK ... 452
7.4 ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ (RSO) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10.ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 453
7.4.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 453
7.4.2 RSO PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 454
7.4.3 RSO 1. ROČNÍK ... 455
7.4.4 RSO 2. ROČNÍK ... 456
7.4.5 RSO 3. ROČNÍK ... 457
7.4.6 RSO 4. ROČNÍK ... 458
7.4.7 RSO 5. ROČNÍK ... 459
7.4.8 RSO 6. ROČNÍK ... 460

7.4.9 RSO 7. ROČNÍK ... 461
7.4.10 RSO 8. ROČNÍK ... 462
7.4.11 RSO 9. ROČNÍK ... 463
7.4.12 RSO 10. ROČNÍK ... 464
7.5 ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ (RGZ) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10 ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 465
7.5.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 465
7.5.2 RGZ PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 466
7.5.3 RGZ 1. ROČNÍK ... 467
7.5.4 RGZ 2. ROČNÍK ... 468
7.5.5 RGZ 3. ROČNÍK ... 469
7.5.6 RGZ 4. ROČNÍK ... 470
7.5.7 RGZ 5. ROČNÍK ... 471
7.5.8 RGZ 6. ROČNÍK ... 472
7.5.9 RGZ 7. ROČNÍK ... 473
7.5.10 RGZ 8. ROČNÍK ... 474
7.5.11 RGZ 9. ROČNÍK ... 475
7.5.12 RGZ 10. ROČNÍK ... 476
7.6 MATEMATIKA (MAT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 477
7.6.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 477
7.6.2 MAT PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 478
7.6.3 MAT 1. ROČNÍK ... 479
7.6.4 MAT 2. ROČNÍK ... 480
7.6.5 MAT 3. ROČNÍK ... 481
7.6.6 MAT 4. ROČNÍK ... 482
7.6.7 MAT 5. ROČNÍK ... 483
7.6.8 MAT 6. ROČNÍK ... 484
7.6.9 MAT 7. ROČNÍK ... 485
7.6.10 MAT 8. ROČNÍK ... 486
7.6.11 MAT 9. ROČNÍK ... 487
7.6.12 MAT 10. ROČNÍK ... 488
7.7 INFORMATIKA (INF) PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM AŽ HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 489
7.7.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 489
7.7.2 INF 7. ROČNÍK ... 490
7.7.3 INF 8 ROČNÍK ... 491
7.7.4 INF 9. ROČNÍK ... 492
7.7.5 INF 10. ROČNÍK ... 493
7.8 VECNÉ UČENIE (VUC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10 ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 494
7.8.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 494
7.8.2 VUC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 495
7.8.3 VUC 1. ROČNÍK ... 496
7.8.4 VUC 2. ROČNÍK ... 497
7.8.5 VUC 3. ROČNÍK ... 498
7.8.6 VUC 4. ROČNÍK ... 499
7.8.7 VUC 5. ROČNÍK ... 500
7.8.8 VUC 6. ROČNÍK ... 501
7.8.9 VUC 7. ROČNÍK ... 503
7.8.10 VUC 8. ROČNÍK ... 505
7.8.11 VUC 9. ROČNÍK ... 506
7.8.12 VUC 10. ROČNÍK ... 507
7.9 ETICKÁ VÝCHOVA (ETV) PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 508
7.9.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 508
7.9.2 ETV 7. ROČNÍK ... 509
7.9.3 ETV 8. ROČNÍK ... 510
7.9.4 ETV 9. ROČNÍK ... 512

7.9.5 ETV 10. ROČNÍK ... 513
7.10 PRACOVNÉ VYUČOVANIE (PVC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 514
7.10.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 514
7.10.2 PVC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 516
7.10.3 PVC 1. ROČNÍK ... 517
7.10.4 PVC 2. ROČNÍK ... 518
7.10.5 PVC 3. ROČNÍK ... 519
7.10.6 PVC 4. ROČNÍK ... 520
7.10.7 PVC 5. ROČNÍK ... 521
7.10.8 PVC 6. ROČNÍK ... 523
7.10.9 PVC 7. ROČNÍK ... 524
7.10.10 PVC 8. ROČNÍK ... 526
7.10.11 PVC 9. ROČNÍK ... 527
7.10.12 PVC 10. ROČNÍK ... 528
7.11 HUDOBNÁ VÝCHOVA (HUV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 529
7.11.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 529
7.11.2 HUV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 530
7.11.3 HUV 1. ROČNÍK ... 531
7.11.4 HUV 2. ROČNÍK ... 532
7.11.5 HUV 3. ROČNÍK ... 533
7.11.6 HUV 4. ROČNÍK ... 534
7.11.7 HUV 5. ROČNÍK ... 535
7.11.8 HUV 6. ROČNÍK ... 536
7.11.9 HUV 7. ROČNÍK ... 537
7.11.10 HUV 8. ROČNÍK ... 538
7.11.11 HUV 9. ROČNÍK ... 539
7.11.12 HUV 10. ROČNÍK ... 540
7.12 VÝTVARNÁ VÝCHOVA (VYV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 541
7.12.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 541
7.12.2 VYV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 542
7.12.3 VYV 1. ROČNÍK ... 543
7.12.4 VYV 2. ROČNÍK ... 544
7.12.5 VYV 3. ROČNÍK ... 545
7.12.6 VYV 4. ROČNÍK ... 546
7.12.7 VYV 5. ROČNÍK ... 547
7.12.8 VYV 6. ROČNÍK ... 548
7.12.9 VYV 7. ROČNÍK ... 549
7.12.10 VYV 8. ROČNÍK ... 550
7.12.11 VYV 9. ROČNÍK ... 551
7.12.12 VYV 10. ROČNÍK ... 552
7.13 ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA (ZRT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA ... 553
7.13.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU ... 553
7.13.2 ZRT PRÍPRAVNÝ ROČNÍK ... 555
7.13.3 ZRT 1. ROČNÍK ... 556
7.13.4 ZRT 2. ROČNÍK ... 557
7.13.5 ZRT 3. ROČNÍK ... 558
7.13.6 ZRT 4. ROČNÍK ... 560
7.13.7 ZRT 5. ROČNÍK ... 561
7.13.8 ZRT 6. ROČNÍK ... 562
7.13.9 ZRT 7. ROČNÍK ... 564
7.13.10 ZRT 8. ROČNÍK ... 566
7.13.11 ZRT 9. ROČNÍK ... 567
7.13.12 ZRT 10. ROČNÍK ... 568

1 Všeobecné údaje

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného stupňa. Špecifické vyučovacie predmety podľa konkrétnej kombinácie postihnutia sa zaraďujú do školského vzdelávacieho programu (ďalej len ŠkVP) alebo sa žiak s viacnásobným postihnutím vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len IVP).
Viacnásobné postihnutie je multifaktoriálny, multikauzálny a multisymptomatologicky podmienený fenomén, ktorý je dôsledkom súčinnosti participujúcich postihnutí, či narušení. Ich interakciou a vzájomným prekrývaním vzniká tzv. „synergický efekt“, t.j. nová kvalita postihnutia. (Š. Vašek, 1999)

Viacnásobné postihnutie netvorí jednoduchý súčet dominujúceho a pridruženého postihnutia, ale ide o kvalitatívne odlišnú špecifickú jednotku. Z toho vyplýva potreba novej kvality odbornej starostlivosti, spolupráca viacerých špecialistov a určenie koordinujúcej osoby.

Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím charakterizuje výchovu a vzdelávanie žiakov s viacnásobným postihnutím a vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o túto skupinu žiakov.

Prvá časť vzdelávacieho programu je určená pre žiakov s mentálnym postihnutím a druhá časť sa týka výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím sa **uplatňuje** pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v špeciálnej základnej škole pre žiakov s mentálnym postihnutím a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení.

Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s mentálnym postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

1.1 Charakteristika školy

Špeciálna základná škola Spišský Štiavnik, ktorá vzdeláva žiakov s mentálnym postihnutím alebo s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným postihnutím, sa vnútorne člení podľa stupňa mentálneho postihnutia žiakov na:

a) variant A pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia,

b) variant B pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia,

c) variant C pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia alebo pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorí majú aj iné zdravotné postihnutie, sú držiteľmi preukazu zdravotne ťažko postihnutých a nemôžu sa vzdelávať podľa variantu A alebo B.

Špeciálna základná škola Spišský Štiavnik je plne organizovanou školou. Škola sa nachádza vo vlastnej budove v Spišskom Štiavniku. Súčasťou je elokované pracovisko nachádzajúce sa v Hranovnici, v priestoroch základnej školy.

Školu navštevujú žiaci s rôznym stupňom mentálneho postihnutia, ale aj s viacnásobným postihnutím vo variantoch A, B, C. Väčšina žiakov je z málo podnetného a sociálne znevýhodneného prostredia.

Školský rok 2021/2022

- počet žiakov: 79 z toho 34 dievčat
- počet žiakov v A variante: 44
- počet žiakov v B variante: 32
- počet žiakov v C variante: 3
- počet žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou: 8
- počet žiakov s viacnásobným postihnutím: 17
- počet tried: 10
- ročníky: prvý až desiaty
- priemerný počet žiakov v triede: 8 žiakov
- počet kvalifikovaných pedagogických zamestnancov: 10, z toho 0 asistent
- počet nekvalifikovaných pedagogických zamestnancov: 5, z toho 2 asistenti
- rodová skladba: 13 žien, 2 muži

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 61 ods. 1 zákon 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších predpisov, § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Žiakov prijímame na základe diagnostických vyšetrení, ktoré vykoná zariadenie výchovného poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom rodiča, alebo inej fyzickej osoby než rodiča, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu alebo so súhlasom zástupcu zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, predbežné opatrenie, ochranná výchova. Prijímame žiakov, ktorí sa vzhľadom na svoje zdravotné znevýhodnenie (mentálne postihnutie) nemôžu úspešne vzdelávať v základnej škole.

Na základe diagnostického vyšetrenia a podkladov „ Návrhu na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy“ riaditeľ školy vydá rozhodnutie o prijatí žiaka do školy.

Spolupráca s rodičmi našich žiakov je veľmi problematická, pretože väčšina rodičov je nezamestnaná, s ukončenou základnou školou, alebo špeciálnou základnou školou, bez ďalšieho vzdelania. Rodičia žijú vo veľmi zlých sociálnych podmienkach, nezaujímajú sa o prácu svojich detí, nevyvíjajú iniciatívu spolupráce so školou, školu navštívia vo väčšine prípadov len na pozvanie a na zasadanie ZRPŠ.

Pri našej škole pracuje Rada školy, ktorá pozostáva z 11 členov v tomto zložení: 4 zástupcovia z radov rodičov žiakov, 4 zástupcovia, ktorí sú delegovaní zriaďovateľom (OÚ Prešov), 2 pedagogickí zamestnanci, 1 prevádzkový zamestnanec školy. Zasadá štyrikrát ročne.

V rámci dodržiavania všeobecne záväzných predpisov a koncepčných materiálov, zapájania sa do projektov a vytváraní programov, spolupracujeme so zriaďovateľom.

Pri riešení prenájmu priestorov spolupracujeme s obecným úradom v Hranovnici. Zapájame sa do občianskeho a kultúrneho života v obci, ktorá nám poskytuje pomoc pri riešení výchovných problémov našich žiakov mimo vyučovania. Pravidelne informujeme o dochádzke žiakov a v prípade potreby sa zúčastňujeme zasadnutí obecných zastupiteľstiev.

Spolupracujeme pri organizovaní náborových podujatí Odborného učilišťa v Poprade a zúčastňujeme sa na „Dňoch otvorených dverí“.

Spolupracujeme s Úradom práce a sociálnych vecí a rodiny v Poprade pri riešení zanedbávania povinnej školskej dochádzky, zanedbávania starostlivosti rodičov o dieťa a zabezpečenia stravy a školských pomôcok pre žiakov v hmotnej núdzi.

Pri prevencii trestnej činnosti a drogových závislostí, organizovaní preventívnych stretnutí žiakov spolupracujeme s Obvodným oddelením Policajného zboru v Hranovnici, ktorý je nám

nápomocný pri riešení vzniknutých problémov a pri objasňovaní trestnej činnosti našich žiakov.

Pri diagnostikovaní žiakov spolupracujeme s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Poprade a Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Poprade.

1.2 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky.

2 Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s mentálnym, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

2.1 Ciele výchovy a vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov s mentálnym postihnutím s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej , emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážene rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve
- a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

Cieľom primárneho vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- prispievať k maximálnemu rozvoju osobnosti žiaka, primerane k jeho schopnostiam a predpokladom,
- pripraviť žiaka na bežný život primerane k jeho schopnostiam.

2.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

2.3 Profil absolventa

Absolvent programu primárneho stupňa vzdelania pre žiakov s mentálnym postihnutím má osvojené kľúčové kompetencie (spôsobilosti) vyplývajúce zo vzdelávacieho programu s mentálnym postihnutím príslušného variantu s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov **s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

– pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
– vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
– rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
– vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
– využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
– vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
– získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
– chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
– chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
– rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
– váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
– správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
– cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
– má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
– uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

– vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
– rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
– zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu
– je schopný vyjadriť svoj názor,

– uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,

– dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,

– rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,

– chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,

– využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,

– ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,

– ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,

– dokáže pracovať s pomocou s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,

– dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,

– uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov **s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia** by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností.

Čiastočne až úplne samostatne vykonávať sebaobslužné činnosti (signalizovať potrebu, hygienické návyky, spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní, stolovanie,...).

Mať vybudované sociálne vzťahy v užšom (trieda, škola, učitelia, asistenti, spolužiaci atď.) a širšom (mimo zariadenia školy) sociálnom prostredí.

Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka (intelekt, pridružené postihnutia,...).

Absolvent na základe výsledkov svojich individuálnych schopností sa môže zaradiť do praktickej školy (podľa možností a schopností jednotlivcov) .

Absolvent programu primárneho vzdelávania disponuje v rámci svojich schopností týmito kľúčovými kompetenciami:

– vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,

– v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu),

– dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,

– dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,

– využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,

– komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa,

– osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,

– teší sa z vlastných výsledkov,

– vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,

– uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,

– je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku človeka.

2.4 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s mentálnym postihnutím nie sú určené vzdelávacie štandardy, čo vyplýva z charakteru postihnutia žiakov. Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

2.5 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Triedu možno zriadiť pre najmenej štyroch žiakov. Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím (ŠZŠ - variant A) sa ustanovuje takto: prípravný a prvý ročník 6 žiakov, druhý až piaty ročník 8 žiakov, šiesty až deviaty ročník 10 žiakov. Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

Dostatok času v dennom režime venovať jednotlivým zložkám tak, aby sa denne vystriedali všetky činnosti v primeranom rozsahu. Je potrebné zabezpečiť optimálny režim výchovno-vzdelávacej činnosti v súlade s vekovými možnosťami, špeciálnymi potrebami žiakov, zohľadnením dochádzajúcich žiakov v zhode s obsahom vzdelávania a vhodnými spôsobmi učenia. Nesmie sa zabúdať na optimálny režim života školy v súlade spotrebami žiakov a ich bezpečnosti (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržiavanie hygieny, záujmová činnosť, mimoriadne situácie), na uplatňované metódy, formy a prístupy pri vzdelávacom procese, na spôsob delenia tried, na zlučovanie žiakov z rôznych ročníkov podľa platnej legislatívy.
Formy organizácie výchovy a vzdelávania vo variante C:

- dennou formou (poldenné v dopoludňajších hodinách v rozsahu piatich pracovných dní v týždni),
- formou individuálneho vzdelávania podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

2.6 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Hodnoteniu výsledkov vzdelávania predchádza pedagogická diagnostika žiaka s mentálnym postihnutím, napríklad zistenie úrovne čitateľských zručností (čítanie s porozumením a orientácia v texte), vhodného učebného štýlu žiaka, jeho silných a slabých stránok a sledovanie postupu a dosiahnutých výsledkov za určitý čas. Treba priebežne hodnotiť osobné výkony a pokroky žiaka. V priebežnom hodnotení čiastkových výsledkov treba zohľadniť individuálne osobitosti a prihliadať na jeho aktuálnu psychickú a fyzickú disponovanosť.
Hodnotenie by malo:
- obsahovať vyjadrenie kvality vedomostí, zručností a návykov žiaka vzhľadom na druh a stupeň jeho mentálneho postihnutia,
- nadväzovať na IVP žiaka, na vytýčené ciele vzdelávania,
- poskytovať aj informácie o možnostiach rozvoja a skvalitnenia vzdelávania žiaka,
- vyzdvihnúť individuálny pokrok v učení a v školskej práci žiaka,
- sprostredkovať žiakovi pohľad na jeho učenie, podporiť a posilniť žiaka k ďalšiemu vzdelávaniu (povzbudzovať a motivovať žiaka k učeniu),
- malo by byť sformulované tak, aby nemalo na žiaka negatívny dopad.

Hodnotenie žiakov je súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho riadenia. Má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.
Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú výsledky, ktoré žiak dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami učebných osnov, prípadne individuálnych vzdelávacích programov, resp. plánov, schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách a správanie žiaka podľa požiadaviek pravidiel školského poriadku a vnútorného poriadku školy, v škole, i mimo nej.
Pri hodnotení učiteľ uplatňuje objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňuje druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka, jeho disponovanosť. Pri hodnotení sa učiteľ zameria na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie a klasifikácia mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov A variantu postupujeme podľa vnútorného metodického pokynu č. 1/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov

s mentálnym postihnutím – variant A, ktorý bol vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Upravuje postup hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov variantu B postupujeme podľa vnútorného metodického pokynu č. 2/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – variant B a variant C, ktorý bol vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Upravuje postup hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov C variantu postupujeme podľa vnútorného metodického pokynu č. 2/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – variant B a variant C, ktorý bol vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Upravuje postup hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Zákonom č. 93/2020 Z.z., ktorým sa účinnosťou od 25. apríla 2020 novelizoval aj zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony bola zrušená možnosť hodnotenia prospechu žiaka základnej školy v jednotlivých vyučovacích predmetoch na vysvedčení pre prípravný ročník, nultý a prvý až štvrtý ročník slovne týmito stupňami

a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
b) dosiahol dobré výsledky,
c) dosiahol uspokojivé výsledky,
d) dosiahol neuspokojivé výsledky.

2.7 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Medzi hlavné úlohy vnútroškolskej kontroly patrí zabezpečovanie realizácie ŠkVP, kontrola stavu a úrovne vedomostí žiakov, kontrola dodržiavania pracovnoprávnych predpisov.

Pri kontrole sa zameriame na:
- pozorovanie (hospitácie),
- rozhovor,
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže,...),
- sledovanie progresu žiakov vo vyučovacích výsledkoch pod vedením učiteľa,

- hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, mimoškolskej činnosti a pod.

Vnútroškolská kontrola sa zameriava aj na:

- realizáciu učebných plánov,
- správny výber metód, foriem a prostriedkov, ktoré rozvíjajú všetky zložky osobnosti žiaka vzhľadom k jeho mentálnej úrovni,
- environmentálnu výchovu,
- protidrogovú prevenciu,
- elimináciu neznášanlivosti, agresivity a šikanovania,
- finančnú gramotnosť,
- čitateľskú gramotnosť,
- zdravý životný štýl,
- ľudské práva a práva detí.
- akceptáciu interkultúrnej odlišnosti

Hodnotenie školy

Hlavným cieľom hodnotenia školy je zhodnotenie stavu ako funguje školský vzdelávací program, aká je klíma školy.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a realizácia,
- posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v ŠVP,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces, stratégie vyučovania.

Celoživotné vzdelávanie

Cieľom modernizácie výchovno-vzdelávacieho procesu je prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie pedagogických zamestnancov so zámerom vytvárať moderné vyučovacie prostredie. Dôležitou súčasťou je spolupráca s centrom, ktoré poskytuje odborno-metodickú pomoc školám a školským zariadeniam s vysokým zastúpením rómskych detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Celoživotné vzdelávanie je zamerané na základnú prípravu v oblasti kľúčových kompetencií.

2.8 Personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Vedúci pedagogickí zamestnanci

– spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),

– sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,

– podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,

– zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

– spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
– preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
– uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

Asistent učiteľa

Asistent učiteľa spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s mentálnym postihnutím, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickej, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

Školský logopéd

Logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Školský logopéd vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy. Vyučuje vyučovací predmet *Individuálna logopedická intervencia* v prípade, že ho škola má zaradený do svojho školského vzdelávacieho programu.

Školský psychológ

Školský psychológ vykonáva odborné činnosti v rámci psychologickej diagnostiky (okrem diagnostiky na účely prijatia žiaka do školy alebo na zmenu formy vzdelávania žiaka), na ktoré má oprávnenie podľa svojho vzdelania a v súlade s legislatívou platnou pre rezort školstva.

Liečebný pedagóg

Vykonáva odborné činnosti v rámci terapeuticko-výchovnej činnosti žiakom s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Rehabilitačný pracovník /Fyzioterapeut

Zabezpečuje podľa potreby žiakom špecifické cvičenia.

Pomocný zdravotnícky personál

Poskytuje individuálnu pomoc žiakovi so stredným a žiakom s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pri sebaobsluhe.

Škola nezamestnáva školského psychológa, liečebného pedagóga, rehabilitačného pracovníka/fyzioterapeuta ani pomocný zdravotnícky personál.

Charakteristika pedagogického zboru

Zloženie pedagogického zboru: špeciálni pedagógovia a asistenti učiteľa, výchovný poradca, vedúci MZ .

Niektorí pedagógovia zároveň pôsobia ako koordinátori: koordinátor pre zdravie a pohyb, koordinátor slovenského jazyka ako druhého jazyka, koordinátor globálneho vzdelávania, koordinátor mediálnej výchovy a kritického myslenia, koordinátor vzdelávania založeného na objavovaní a bádaní koordinátor digitalizácie, koordinátor finančnej gramotnosti a podnikateľských zručností. Na škole pôsobí jeden pedagóg pre výchovné a kariérové poradenstvo a jeden pedagóg ako vedúci metodického združenia.

Všetci pedagógovia spĺňajú požiadavky pedagogicko-odbornej spôsobilosti podľa platnej legislatívy. V rámci celoživotného vzdelávania sa zúčastňujú mnohých vzdelávacích aktivít, metodických stretnutí pre zvyšovanie kvalifikácie a odbornosti.

Škola nezamestnáva školského psychológa. Psychologickú starostlivosť zabezpečuje škole Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Poprade a Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v Poprade.

2.9 Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou pre uskutočňovanie Štátneho vzdelávacieho programu je primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie učebných priestorov.

Priestorové vybavenie

pre manažment školy

– kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,
– kancelária pre ekonomický úsek,

pre pedagogických zamestnancov školy

– zborovňa (priestor pre prípravnú prácu učiteľov),
– kabinety pre učiteľov (priestor pre odkladanie pomôcok),

pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

– kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,

pre nepedagogických zamestnancov školy

– kancelárie pre nepedagogických zamestnancov,

hygienické priestory

– sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
– šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,

odkladacie a úložné priestory

– pre učebné pomôcky,
– didaktickú techniku,
– skladové priestory,
– archív,

informačno-komunikačné priestory

– knižnica resp. priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením
– a pripojením na Internet,

učebné priestory (interné/externé)

– učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),
– odborné učebne,
– špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
– telocvičňa,
– školské ihrisko,

spoločné priestory

– školská budova,
– školský dvor,
– priestor pre riešenie zdravotných problémov, bezpodnetová miestnosť.

Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Škola má vlastné priestory s výnimkou elokovaného pracoviska v Hranovnici. Priestory, ktoré škola využíva sú rozdelené do troch blokov (A, B, C a D). V bloku A sa nachádzajú tri učebne; učebňa so samostatnou relaxačnou miestnosťou, odborná učebňa hudobnej výchovy, učebňa zameraná na využívanie Feiersteinovej metódy, kabinet PVC, šatňa pedagogických zamestnancov, zborovňa, pohybové štúdio so samostatným kabinetom a sociálne zariadenia, , miestnosť pre prevádzkových zamestnancov. V bloku B sú: päť učební, tabletová učebňa, učebňa pracovného vyučovania, , kuchynka, kabinety, sklad, zborovňa, a sociálne zariadenia. V bloku C sú: priestory pre vedenie školy a ekonomický úsek, kabinet výchovného poradcu, registratúrne stredisko, učebňa výtvarnej výchovy s kabinetom, relaxačná miestnosť snoezelen

a „džungľa“, čitáreň, miestnosť ľudových tradícií, tkáčska dielňa, kuchynka, zasadacia miestnosť, sociálne zariadenie. V bloku D sa nachádzajú učebne praktickej školy, kuchynka, dielňa, posilňovňa, sociálne zariadenie. Bloky sú prepojené chodbou, kde sa nachádza šatňa pre žiakov. V Základnej škole v Hranovnici máme k dispozícii 2 triedy, šatňu, sociálne zariadenia, kuchynku a ihriská.

Triedy sú vybavené novými lavicami, stoličkami a moderným nábytkom, všetky sú vyzdobené udržiavanou kvetinovou výzdobou, interiér je doplnený nástenkami s výtvarnými prácami žiakov a informačnými tabuľami. Každý školský rok v rámci skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu dopĺňame kabinety o moderné vyučovacie pomôcky .

O čistotu priestorov sa starajú prevádzkové pracovníčky. Vyučujúci vedú žiakov k tomu, aby udržiavali poriadok a čistotu vo všetkých priestoroch školy.

2.10 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov:

- v prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až deviatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina trvá 45 minút,
- s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 18 písm. b) a c) vyhlášky č. 322/2008 Z. z.
Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje škola podľa platnej legislatívy. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode, plaveckých a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických zamestnancov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrenie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriavame na hodnotenie žiakov, hodnotenie pedagogických zamestnancov, hodnotenie školy a celoživotné vzdelávanie.

V súvislosti s epidemiologickou situáciou sa bude v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu na našej škole aj v tomto školskom roku postupovať na základe rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, a to podľa vytvoreného manuálu, ktorý stanovuje základné prevádzkové podmienky od materských až po vysoké školy po dobu trvania pandémie.

Škola sa v priebehu šk. roka bude riadiť takzvaným **„Školským semaforom,“** v rámci ktorého sú všetky potrebné dokumenty zverejnené na webe ministerstva školstva. Riaditeľka školy je povinná pravidelne nahlasovať informácie o situácii v škole prostredníctvom online formulára ministerstvu každý pondelok a pri každej zmene situácie v škole z dôvodu výskytu COVID-19.Za týmto účelom ministerstvo pripravilo online formulár **www.minedu.sk/skolsky-semafor/**).

2.11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

ŠkVP je vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania platnej legislatívy a s príslušným štátnym vzdelávacím programom a vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Do ŠkVP sa zaraďujú pre viacnásobne postihnutých žiakov v kombinácii s mentálnym postihnutím len tie špecifické vyučovacie predmety, ktoré daní žiaci potrebujú.

Pre žiakov s mentálnym a sluchovým postihnutím sa môžu zaradiť predmety: komunikačné zručnosti, individuálna logopedická intervencia, slovenský posunkový jazyk, dramatická výchova, rytmicko-pohybová výchova, sluchová výchova a pod.

Pre žiakov s mentálny a zrakovým postihnutím sa môžu zaradiť predmety: zdravotná telesná výchova, rozvíjanie pohybových zručností, rehabilitácia a pod.

Pre žiakov s mentálnym postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatické poruchy reči) sa môžu zaradiť predmety: rozvíjanie komunikačných schopností, individuálna logopedická intervencia a v rámci nich alternatívna a augmentatívna komunikácia a pod.

Pre žiakov s mentálnym postihnutím a poruchami správania sa môžu zaradiť predmety: pohybová výchova, terapeutické a korektívne cvičenia a pod.

Pre žiakov s mentálnym postihnutím a poruchami aktivity a pozornosti sa môžu zaradiť predmety: pohybová výchova, terapeutické korektívne cvičenia a pod.

ŠkVP pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na špeciálnej základnej škole. Je vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP sa podieľajú všetci pedagogickí zamestnanci školy. ŠkVP vydáva riaditeľ školy po prerokovaní na pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste.

3 Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

V populácii žiakov s viacnásobným postihnutím je najviac takých žiakov, u ktorých sa kombinuje mentálne postihnutie s iným postihnutím. Žiak, ktorý má diagnostikované viacnásobné postihnutie, v obraze ktorého je mentálne postihnutie a ďalšie postihnutie alebo narušenie, postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného stupňa. Špecifické vyučovacie predmety podľa konkrétnej kombinácie postihnutia sa zaraďujú do školského vzdelávacieho programu alebo sa žiak s viacnásobným postihnutím vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

3.1 Ciele výchovy a vzdelávania pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím na úrovni, ktorá je pre nich dosiahnuteľná.
Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom cieľov uvedených vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie.

3.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím podľa príslušnej legislatívy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3.3 Profil absolventa

Absolvent programu primárneho stupňa vzdelania pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím má osvojené kľúčové kompetencie (spôsobilosti) vyplývajúce zo vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného variantu s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie.

3.4 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie sú vypracované vzdelávacie štandardy, čo vyplýva z charakteru postihnutia žiakov.
Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

3.5 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Pri organizácii podmienok v jednotlivých formách vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je potrebné postupovať individuálne podľa výsledkov špeciálnopedagogickej a inej odbornej diagnostiky a v spolupráci s rodičmi (resp. zákonnými zástupcami).

Počet žiakov v triede je daný v zmysle platnej legislatívy:

- najnižší počet žiakov s viacnásobným postihnutím v triede sú 4 žiaci,

- najvyšší počet žiakov s mentálnym postihnutím ľahkého stupňa v kombinácii s iným postihnutím v prípravnom až piatom ročníku v triede je 6, v šiestom až desiatom ročníku 8 žiakov,
- najvyšší počet žiakov s mentálnym postihnutím stredného a ťažkého alebo hlbokého stupňa v prípravnom až piatom ročníku je 5, v šiestom až desiatom ročníku 6 žiakov.

3.6 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Hodnoteniu výsledkov vzdelávania predchádza pedagogická diagnostika žiaka s mentálnym postihnutím, napríklad zistenie úrovne čitateľských zručností (čítanie s porozumením a orientácia v texte), vhodného učebného štýlu žiaka, jeho silných a slabých stránok a sledovanie postupu a dosiahnutých výsledkov za určitý čas. Treba priebežne hodnotiť osobné výkony a pokroky žiaka. V priebežnom hodnotení čiastkových výsledkov treba zohľadniť individuálne osobitosti a prihliadať na jeho aktuálnu psychickú a fyzickú disponovanosť.
Hodnotenie by malo:
- obsahovať vyjadrenie kvality vedomostí, zručností a návykov žiaka vzhľadom na druh a stupeň jeho mentálneho postihnutia,
- nadväzovať na individuálny výchovno-vzdelávací program žiaka, na vytýčené ciele vzdelávania,
- poskytovať aj informácie o možnostiach rozvoja a skvalitnenia vzdelávania žiaka,
- vyzdvihnúť individuálny pokrok v učení a v školskej práci žiaka,
- sprostredkovať žiakovi pohľad na jeho učenie, podporiť a posilniť žiaka k ďalšiemu vzdelávaniu (povzbudzovať a motivovať žiaka k učeniu),
- malo by byť sformulované tak, aby nemalo na žiaka negatívny dopad.

Hodnotenie žiakov je súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho riadenia. Má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.
Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú výsledky, ktoré žiak dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami učebných osnov, prípadne individuálnych vzdelávacích programov, resp. plánov, schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách a správanie žiaka podľa požiadaviek pravidiel školského poriadku a vnútorného poriadku školy, v škole, i mimo nej.
Pri hodnotení učiteľ uplatňuje objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňuje druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka, jeho disponovanosť. Pri hodnotení sa učiteľ zameria na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie a klasifikácia mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov A variantu postupujeme podľa vnútorného metodického pokynu č. 1/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – variant A, ktorý bol vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Upravuje postup hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov variantu B postupujeme podľa vnútorného metodického pokynu č. 2/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – variant B a variant C, ktorý bol vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Upravuje postup hodnotenia a klasifikácie

prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov C variantu postupujeme podľa vnútorného metodického pokynu č. 2/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – variant B a variant C, ktorý bol vypracovaný v súlade s Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Upravuje postup hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Zákonom č. 93/2020 Z.z., ktorým sa účinnosťou od 25. apríla 2020 novelizoval aj zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony bola zrušená možnosť hodnotenia prospechu žiaka základnej školy v jednotlivých vyučovacích predmetoch na vysvedčení pre prípravný ročník, nultý a prvý až štvrtý ročník slovne týmito stupňami

a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
b) dosiahol dobré výsledky,
c) dosiahol uspokojivé výsledky,
d) dosiahol neuspokojivé výsledky.

3.7 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Medzi hlavné úlohy vnútroškolskej kontroly patrí zabezpečovanie realizácie Školského vzdelávacieho programu, kontrola stavu a úrovne vedomostí žiakov, kontrola dodržiavania pracovnoprávnych predpisov.

Pri kontrole sa zameriame na:
- pozorovanie (hospitácie),
- rozhovor,
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže,...),
- sledovanie progresu žiakov vo vyučovacích výsledkoch pod vedením učiteľa,
- hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, mimoškolskej činnosti a pod.

Vnútroškolská kontrola sa zameriava aj na:

- realizáciu učebných plánov,
- správny výber metód, foriem a prostriedkov, ktoré rozvíjajú všetky zložky osobnosti žiaka vzhľadom k jeho mentálnej úrovni,
- environmentálnu výchovu,
- protidrogovú prevenciu,
- elimináciu neznášanlivosti, agresivity a šikanovania,
- finančnú gramotnosť,
- čitateľskú gramotnosť,
- zdravý životný štýl,
- ľudské práva a práva detí.

- akceptáciu interkultúrnej odlišnosti

Hodnotenie školy

Hlavným cieľom hodnotenia školy je zhodnotenie stavu ako funguje školský vzdelávací program, aká je klíma školy.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:
- ciele, ktoré si škola stanovila v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a realizácia,
- posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v ŠVP,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces, stratégie vyučovania.

Celoživotné vzdelávanie

Cieľom modernizácie výchovno-vzdelávacieho procesu je prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie pedagogických zamestnancov so zámerom vytvárať moderné vyučovacie prostredie. Dôležitou súčasťou je spolupráca s centrom, ktoré poskytuje odborno-metodickú pomoc školám a školským zariadeniam s vysokým zastúpením rómskych detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Celoživotné vzdelávanie je zamerané na základnú prípravu v oblasti kľúčových kompetencií.

3.8 Personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Okrem povinného personálneho zabezpečenia platného podľa štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie a ustanovení, ktoré sú uvedené vo vzdelávacích programoch pre žiakov s mentálnym postihnutím, je potrebné, aby v škole, kde sú vzdelávaní žiaci s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pracoval aj pomocný zdravotnícky personál.

3.9 Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Okrem vybavenia školy uvedeného v štátnom vzdelávacom programe pre primárne vzdelávanie je potrebné vytvárať:
– učebne (triedy) vybavené viacúčelovým nastaviteľným (rastúcim) nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania,
– učebne pre jednotlivé vzdelávacie oblasti (predmety) vybavené špeciálnym nábytkom, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi,
– učebne pre informatickú výchovu vybavenú počítačmi s príslušným programovým vybavením a prídavnými zariadeniami,
– špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
– priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním, – priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok,
– knižnica pre žiakov a učiteľov,
– priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu.

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je potrebné zabezpečiť špeciálne učebné pomôcky, učebnice a pracovné zošity.

3.10 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri výchove a vzdelávaní

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušnom štátnom vzdelávacom programe a vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím. Pri vzdelávaní žiakov s viacnásobným postihnutím je potrebné vytvoriť vhodnú štruktúru práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek a postihnutie žiakov.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje s týmito odchýlkami:

a) pri kúpaní a pri plaveckom výcviku je v jednej skupine najviac päť žiakov,

b) pri lyžiarskom výcviku má jeden inštruktor v skupine najviac osem žiakov.

4 Výchova a vzdelávanie žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

4.1 Charakteristika žiakov s mentálnym postihnutím

4.1.1 Charakteristika žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím

Žiaci **s ľahkým mentálnym postihnutím** sú schopní používať jazyk účelne v každodennom živote, udržovať konverzáciu a komunikovať bez výraznejších problémov, i keď sa ich reč vyvíja oneskorene. Je však obsahovo a rozsahovo chudobnejšia ako reč intaktných žiakov; je narušená po stránke obsahovej aj formálnej. Často sa vyskytuje dysgramatizmus. Väčšina z nich je nezávislá pokiaľ ide o sebaobsluhu a praktické manuálne zručnosti bežného života (hoci ich vývin je tiež oneskorený). Najmarkantnejšie problémy súvisia so vzdelávaním − mnohí z nich majú problémy s čítaním, písaním, počítaním. V porovnaní s normou majú problémy s učením, myslením, vnímaním, pozornosťou, pamäťou, abstrakciou, dedukciou, úsudkom, logickým myslením. Najvhodnejšia je pre nich edukácia zameraná na rozvíjanie ich schopností a kompenzáciu ich nedostatkov. Ich pracovná perspektíva je pomerne priaznivá – väčšina z nich sa dokáže realizovať v zamestnaní s prevahou jednoduchšej manuálnej činnosti.

4.1.2 Charakteristika žiakov so stredným mentálnym postihnutím

Žiaci **so stredným mentálnym postihnutím** sú vývinovo retardovaní a obmedzení vo všetkých zložkách komplexnej osobnosti. Majú závažnejšie problémy a poruchy hrubej i jemnej motoriky, mnohí majú pridružené zmyslové a telesné postihnutia. Vývin všetkých psychických funkcií je výraznejšie narušený a obmedzený. Prítomné sú poruchy vnímania, pozornosti, sústredenosti a pamäti. Myslenie je konkrétne a primitívne. Majú výrazne obmedzený vývin chápania a používania jazyka, obmedzené komunikačné zručnosti na úroveň izolovaných slov či krátkych viet, gramaticky a často aj obsahovo nesprávnych. Mnohí z nich komunikujú prostredníctvom náhradných komunikačných systémov. Sebaobslužné zručnosti a návyky vykonávajú na úrovni rôznych stupňov samostatnosti. Ich vzdelávací potenciál je obmedzený, ale niektorí žiaci si pod kvalifikovaným pedagogickým vedením dokážu osvojiť elementárne základy čítania, písania a počítania. Vzhľadom na nevyzretosť fonematického sluchu a ťažkosti v oblasti zrakovej diferenciácie sa spravidla využíva metóda globálneho čítania.

4.1.3 Charakteristika žiakov s ťažkým mentálnym postihnutím

Žiaci **s ťažkým mentálnym postihnutím** majú veľmi výrazne narušený a limitovaný vývin vo všetkých oblastiach – komunikácie, motoriky, senzoriky, sebaobsluhy, kognície, sociálnej adaptácie. Závažné poruchy zasahujú hrubú aj jemnú motoriku, preto sa mnohí nenaučia stáť, chodiť, nezvládajú sebaobsluhu. Komunikujú pomocou významových zvukov, slabík, príp. slov, ktorými vyjadrujú viacero významov. Pre orientáciu v okolí a na podporu komunikačnej schopnosti sa využíva sociálne čítanie a alternatívna a augmentatívna komunikácia. Celoživotne sú závislí od starostlivosti iných osôb.

Žiaci s hlbokým mentálnym postihnutím majú iba nepatrnú alebo žiadnu schopnosť samostatne uspokojovať svoje základné potreby. Ich motorika, senzorika, sebaobsluha, komunikácia, kognícia a sociálna adaptácia sú na rudimentárnej úrovni. Väčšina týchto osôb je imobilná alebo výrazne obmedzená v pohybe, spravidla inkontinentná. Expresívna zložka reči sa u nich nevyvíja. Na podporu komunikačnej schopnosti sa využíva komunikácia dotykom, ukazovaním, predmetová komunikácia. Vo väčšine prípadov je ťažké mentálne postihnutie spojené s ťažkými postihnutiami hybnosti, epilepsiou, poškodeniami zrakového a sluchového vnímania, seba poškodzovaním. Sú odkázaní na celoživotnú starostlivosť (Vančová, 2005, Švorcová, 2006).

4.2 Charakteristika žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

Načrtnúť úplne všeobecnú charakteristiku žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou (ďalej len NKS) je mimoriadne náročné. Bežne sa totiž uvádza (napr. Kerekretiová a kol., 2009; Vzdelávací program 2016) až 10 základných kategórií NKS (pričom však pod jednotlivé kategórie patrí ešte viacero jej ďalších samostatných druhov s ich subkategóriami). Preto uvádzame aspoň východiskové triedenie so základnou charakteristikou:

1. narušený vývin reči,
2. získaná orgánová bezrečnosť − afázia,
3. získaná psychogénna bezrečnosť − mutizmus, elektívny mutizmus ,
4. narušenie zvuku reči – fufnavosť,
5. narušenie plynulosti – zajakavosť, brblavosť,
6. narušenie článkovania – dyslália, dyzartria,
7. poruchy hlasu – dysfónia, afónia,
8. kombinované chyby a poruchy reči,
9. symptomatické poruchy reči − narušená komunikačná schopnosť pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach,
10. narušenie grafickej stránky reči**.**

Jednotlivé druhy NKS sa − tak pokiaľ ide o príčiny, ako aj príznaky a metódy odstraňovania (napríklad ľahká šušlavosť porovnaní so zajakavosťou alebo stratou reči pri poškodení mozgu) − vzájomne meritórne odlišujú.

Východiskové kritéria:

Pri charakterizovaní žiakov s NKS sú k dispozícii relevantné východiskové **kritériá, ktoré pedagóga usmerňujú pri odpovedaní na *základnú otázku*, či u konkrétneho žiaka ide o narušenú komunikačnú schopnosť alebo nie** (Lechta 2008):

Vývinové kritérium: zodpovedajú prejavy komunikačnej schopnosti daného žiaka vývinovým normám, alebo nie? *Napríklad: je rozsah slovnej zásoby žiaka, ktorý prichádza do 1. ročníka ZŠ, primeraný vývinovej norme pre 6 − 7 ročné deti?*

Fyziologické kritérium: možno pokladať spôsob rečového prehovoru u žiaka za fyziologicky korektný alebo nie? *Napríklad: je nosovosť (nazalita) z hľadiska zvuku reči žiaka primeraná alebo je nápadne zvýšená či znížená?*

Terapeutické kritérium: je v danom prípade žiaduci terapeutický zákrok alebo nie? *Napríklad: je nevyhnutné, aby sa žiak s určitou odchýlkou v artikulácii podrobil logopedickej terapii alebo nie?*

Lingvistické kritérium: zodpovedá rečový prejav žiaka kodifikovaným jazykovým normám, alebo nezodpovedá? *Napríklad: je bežný rečový prejav žiaka pri komunikovaní gramaticky správny alebo sú v ňom evidentné dysgramatizmy?*

Kritérium komunikačného zámeru: dokáže žiak realizovať svoj komunikačný zámer a dokážu jeho komunikační partneri (učitelia, spolužiaci, rodičia, súrodenci atď.) komunikačný zámer tohto žiaka pochopiť z jeho prehovoru bez nejakých rušivých momentov? *Napríklad: dokážeme bez pochybností dekódovať odpoveď žiaka, ktorý má ťažkú chybu vo výslovnosti, a dokáže tento žiak svoj komunikačný zámer bez prekážok prezentovať?*

Ak je pri jednej alebo viacerých kritériách odpoveď negatívna, je to pre pedagóga informácia, že ide zrejme o žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou a dieťa by mal vyšetriť logopéd, ktorý rozhodne o ďalšom postupe. Pritom posledné kritérium, t. j. kritérium komunikačného zámeru, umožňuje v každodennej školskej praxi širokú aplikáciu. V tomto

zmysle teda **o žiakovi s narušenou komunikačnou schopnosťou hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jeho jazykových prejavov interferuje s jeho komunikačným zámerom.**

Napríklad: v najťažších prípadoch (napr. pri ťažkej zajakavosti) niekedy nedokážeme vôbec dekódovať, interpretovať komunikačný zámer žiaka, lebo nerozumieme, o čom vlastne hovorí; inokedy sa zasa sám žiak ani nepokúsi realizovať svoj pôvodný komunikačný zámer, napríklad na hodine sa neprihlási, hoci jeho pôvodným zámerom bolo prezentovať správnu odpoveď – v poslednej chvíli sa totiž zľakne, že sa zakokce a spolužiaci sa mu budú vysmievať.

Pre ďalšie, *podrobnejšie charakterizovanie* žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou treba uplatniť viacero špecifických hľadísk. Jednotlivé prípady žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou môžu byť špecifické (Lechta, 2011):

Z hľadiska spôsobu/formy komunikovania: či sa narušená komunikačná schopnosť žiaka týka verbálnej alebo neverbálnej formy komunikovania, resp. jej hovorenej alebo grafickej podoby.

Z hľadiska priebehu komunikačného procesu: či sa narušená komunikačná schopnosť týka predovšetkým produkovania (vysielania informácií), alebo percipovania (prijímania informácií).

Z časového hľadiska: či je narušená komunikačná schopnosť žiaka pravdepodobne trvalá alebo prechodná (dočasná). Našťastie je vo väčšine prípadov narušenie komunikačnej schopnosti žiakov ZŠ prechodné – t. j. reparabilné (ak sa včas a správnymi metódami uskutoční logopedická intervencia a rodinné a školské prostredie primerane spolupracujú); alebo je aspoň potenciálne reparabilné (t. j. jestvuje tu šanca na odstránenie narušenej komunikačnej schopnosti a záleží na vonkajších i vnútorných podmienkach, či sa aj úspešne využije).

Z časového hľadiska je pri charakterizovaní žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou dôležité aj to, či je narušená komunikačná schopnosť *vrodená* (napríklad pri vrodených rázštepoch podnebia) alebo *získaná v priebehu života* (napríklad po úrazoch, vážnych ochoreniach, ťažkých psychických traumách).

Z hľadiska klinického obrazu: či narušená komunikačná schopnosť v celkovom klinickom obraze dominuje alebo je jedným spomedzi viacerých prejavov nejakého dominujúceho postihnutia, narušenia, či ochorenia (symptomatické poruchy reči).

Z hľadiska rozsahu: či je narušenie komunikačnej schopnosti úplné alebo čiastočné. Úplné narušenie komunikačnej schopnosti, napríklad úplná strata schopnosti prehovoriť, je našťastie u našich žiakov zriedkavé. Čiastočné narušenie môže mať rôzne stupne: od ľahkej dyslálie − chybnej výslovnosti až po ťažkú dyzartriu – vážne narušený celkový proces artikulácie.

Z hľadiska uvedomenia si: žiak si svoju narušenú komunikačnú schopnosť môže

uvedomovať (a často sú s tým spojené psychické problémy), ale sú aj prípady, kedy si svoj rečový problém ani neuvedomí. V najľahších prípadoch (napr. pri ľahkej šušlavosti) niekedy ani sami rodičia netušia, že ich dieťa má narušenú komunikačnú schopnosť a dozvedia sa to až pri logopedickej diagnostike.

Z hľadiska príčin: či sú príčiny narušenej komunikačnej schopnosti funkčné alebo narušenú komunikačnú schopnosť spôsobilo nejaké orgánové poškodenie. Pri orgánovom poškodení je zvyčajne k dispozícii lekársky nález.

Precízna diagnostika a terapia narušenej komunikačnej schopnosti spadá do kompetencie logopéda. Uvedené základné kritériá a doplňujúce hľadiská hodnotenia však umožňujú efektívne kreovanie pedagogickej charakteristiky žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou.

4.3 Charakteristika žiakov so sluchovým postihnutím

Sluchové postihnutie považujeme za veľmi závažné postihnutie, ktoré môže významne ovplyvniť rozvoj osobnosti žiaka. Dôležitý je vek, v ktorom došlo k poškodeniu

sluchu a druh a stupeň sluchového postihnutia. Významnú úlohu zohráva aj prístup rodiny k postihnutiu, včasná špeciálnopedagogická starostlivosť a spôsob komunikácie.
Sluchové postihnutie alebo porucha sluchu je čiastočná alebo úplná strata sluchu. Sluchové postihnutie charakterizuje obmedzená možnosť vnímania sluchových podnetov, je to všeobecné označenie pre narušené sluchové vnímanie, t. j. prijímanie a spracovanie zvukových informácií.
Žiak so sluchovým postihnutím je žiak, u ktorého je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Použitie ďalších zdrojov umožní vytvoriť kvalitatívne nové prostredie zodpovedajúce potrebám žiakov so sluchovým postihnutím, ktorí si vyžadujú špeciálny prístup vo vzdelávaní.
Rozoznávame nasledujúce kategórie žiakov so sluchovým postihnutím: nepočujúci žiak, nedoslýchavý žiak, žiak s kochleárnym implantátom.
Nepočujúci žiak je žiak, u ktorého nastalo sluchové postihnutie v ranom veku (preperi − postnatálnom veku), pred osvojením reči (v prelingválnom veku) v takej miere, že úplne stratil sluch alebo sluchové postihnutie je veľmi ťažké. Nepočujúci žiak je aj taký žiak, ktorý stratil sluch v dôsledku ochorenia, úrazu či nesprávnej liečby v neskoršom veku. Strata sluchu u žiaka je taká veľká, že ani pri použití načúvacieho prístroja nie je schopný identifikovať a diferencovať hovorenú reč. Sluchové postihnutie môže byť vrodené alebo získané.
Nedoslýchavý žiak je žiak, u ktorého poškodenie sluchového orgánu spôsobuje narušenie sluchového vnímania do takej miery, že pomocou načúvacieho prístroja môže vnímať hovorenú reč (podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia) a aj keď obmedzene auditívnou spätnou väzbou môže kontrolovať vlastnú reč. Sluchové postihnutie môže byť vrodené alebo získané.
Žiak s kochleárnym implantátom (KI) je žiak s vnútroušnou implantáciou. Individuálne dispozície a individuálne možnosti vývinu u žiakov sú rozličné. Pokiaľ sa týmto žiakom poskytne adekvátna lekárska a špeciálnopedagogická starostlivosť, väčšina týchto žiakov sa dobre orientuje sluchom. Hovorenej reči rozumejú na základe sluchového vnímania. Vo vzdelávaní tejto skupiny žiakov so sluchovým postihnutím sa do popredia dostáva tréning sluchového vnímania a pozornosti.
Žiak so sluchovým postihnutím môže mať i ďalšie pridružené postihnutie (telesné, zrakové, poruchy učenia, správania, motoriky, vnímania, pozornosti a iné). Môže byť prítomné aj nadanie.
Špeciálnopedagogické pôsobenie predpokladá uvedomenie si špecifických potrieb žiaka so sluchovým postihnutím, ktoré vyplývajú z jeho sluchového postihnutia, prípadne aj z iného pridruženého postihnutia alebo nadania.

4.4 Charakteristika žiakov s telesným postihnutím

Telesné postihnutie je možné kategorizovať na základe viacerých hľadísk a rôznych kritérií.
Z hľadiska **stupňa postihnutia/narušenia hybnosti:**

1. ľahký stupeň narušenia hybnosti,
2. stredný stupeň narušenia hybnosti,
3. ťažký stupeň narušenia hybnosti.

Pri **ľahkom stupni** ide o tzv. *mobilných jedincov*, ktorí sú schopní chodiť samostatne, aj keď je chôdza neistá alebo chybná.
Do **stredného stupňa** zaraďujeme tzv. *čiastočne mobilných jedincov*, ktorí sú schopní chodiť s pomocou, t.j. držia sa druhej osoby, zábradlia, alebo používajú pomôcky.
Imobilných jedincov zaraďujeme do **ťažkého stupňa** narušenia hybnosti. Prejavujú sa *neschopnosťou chodiť samostatne, ale aj s pomocou.* [2]
Zhľadiska **prognózy stavu** rozlišujeme telesné postihnutie:

- ktoré má relatívne stabilizovaný charakter,

- pri ktorom sa liečbou dosahuje zlepšenie stavu jedinca,
- pri ktorom sa stav jedinca zhoršuje, TP má progredujúci charakter.

Detská mozgová obrna (DMO)

Najčastejšou príčinou vrodeného telesného postihnutia u detí je detská mozgová obrna, ktorá je spôsobená poškodením centrálnej nervovej sústavy.

DMO má dve základné formy:

1. **spastická** (tvorí asi 70 % prípadov DMO)**,**
2. **nespastická (**trpí ňou asi 20 % DMO) **.**

V niektorých prípadoch je prítomná kombinácia spastickej a nespastickej formy, tzv. **zmiešaný typ.**

DMO sa definuje ako porucha hybnosti a vývinu hybnosti v dôsledku raného poško-denia mozgu pred, počas alebo po pôrode. Pre DMO je typická telesná neobratnosť, hlavne v jemnej motorike, nerovnomerný vývoj, zvýšená pohyblivosť, nepokoj, nesústredenosť, nepozornosť, nedokonalé vnímanie, nedostatočná predstavivosť, impulzívne reakcie, striedanie nálad a výkyvy v duševnej výkonnosti, oneskorený vývoj reči a poruchy reči.

Významným faktorom ovplyvňujúcim kvalitu života človeka s telesným postihnutím je závažnosť pohybového obmedzenia. Rozhodujúca je úroveň samostatnosti, ktorá je určovaná:

1. Schopnosťou akejkoľvek samostatnej **lokomócie** (oslobodzuje zo závislosti od iných ľudí).
2. Schopnosťou akejkoľvek samostatnej **sebaobsluhy**, ktorá je daná schopnosťou používať ruky.

Samostatnosť má aj sociálno-psychologický význam. Okolie jedincov s telesným postihnutím často hodnotí ich samostatnosť kritickejšie, než v skutočnosti je, a to má vplyv na ich psychický vývin. Jedinec s telesným postihnutím má obmedzené možnosti získať nové skúsenosti, hlavne sociálneho charakteru, pretože nemá až takú možnosť stretávať sa s rôznymi ľuďmi v rôznom sociálnom prostredí. Hrozí riziko izolovanosti, ale aj infantilizmu. Často sa od neho očakáva menej (podceňovanie) a jeho nedostatky sú oveľa viac tolerované

4.5 Charakteristika žiakov so zrakovým postihnutím

Za žiaka so zrakovým postihnutím z hľadiska vzdelávania považujeme takého jedinca, ktorý i po optimálnej korekcii (medikamentózna, chirurgická, optické pomôcky a iné) má v bežnom živote i v procese výchovy a vzdelávania problémy zo získavaním a spracovaním informácií zrakovou cestou.

Slabozrakí žiaci

Spoločným znakom je znížená schopnosť zrakového vnímania, zníženie zrakovej ostrosti obidvoch očí. Prejavuje sa predovšetkým v oblasti rýchlosti a presnosti zrakového vnímania, v rýchlej unaviteľnosti pri práci zrakom, v nepresnosti, neúplnosti, skreslení či deformáciách prijímaných informácií.

Pri práci so slabozrakými žiakmi je dôležité poznať základné charakteristiky ich spôsobu videnia: zrakovú ostrosť (vízus), kontrastné videnie, zrakové pole, svetlocit, farebné videnie, binokulárne videnie.

Zraková ostrosť (vízus)

Je to schopnosť rozoznávať detaily objektov, obrázkov a grafických symbolov, ako sú písmená alebo číslice. Čím je objekt menší a čím väčšia je vzdialenosť, na akú ho možno rozoznať, tým lepšia je zraková ostrosť a naopak. Takmer všetky druhy poškodenia zraku sú zapríčinené redukovanou ostrosťou zraku buď na dlhšiu alebo na kratšiu vzdialenosť, alebo na obe. Najčastejšie refrakčné chyby sú myopia (krátkozrakosť), hypertropia (ďalekozrakosť), astigmatizmus.

Kontrastné videnie

Sprievodným znakom mnohých druhov ochorenia zraku býva obmedzená schopnosť kontrastného videnia (napr. pri katarakte, pri atrofii očného nervu a degenerácii sietnice).
Čím je vo farebnosti väčší rozdiel medzi objektom a okolím, s ktorým ho porovnávame, tým ostrejší obraz možno vnímať.

Zraková ostrosť (vízus)

Je to schopnosť rozoznávať detaily objektov, obrázkov a grafických symbolov, ako sú písmená alebo číslice. Čím je objekt menší a čím väčšia je vzdialenosť, na akú ho možno rozoznať, tým lepšia je zraková ostrosť a naopak. Takmer všetky druhy poškodenia zraku sú zapríčinené redukovanou ostrosťou zraku buď na dlhšiu alebo na kratšiu vzdialenosť, alebo na obe. Najčastejšie refrakčné chyby sú myopia (krátkozrakosť), hypertropia (ďalekozrakosť), astigmatizmus.

Kontrastné videnie

Sprievodným znakom mnohých druhov ochorenia zraku býva obmedzená schopnosť kontrastného videnia (napr. pri katarakte, pri atrofii očného nervu a degenerácii sietnice).
Čím je vo farebnosti väčší rozdiel medzi objektom a okolím, s ktorým ho porovnávame, tým ostrejší obraz možno vnímať.

Svetlocit

Vo väčšine prípadov potrebuje žiak s poškodením zraku pri práci silnejšie osvetlenie, ktoré je potrebné aj pre bezpečnú orientáciu v teréne a samostatný pohyb tak v budovách, ako i vonku. Sprievodným znakom niektorých druhov poškodenia zraku je naopak precitlivelosť na svetlo − svetloplachosť (glaukom, neoperovaná centrálna katarakta, albinizmus, aniridia – chýbanie dúhovky a niektoré druhy degenerácie sietnice). V takých prípadoch dráždi silné žiarenie z televíznej alebo počítačovej obrazovky, z televíznej lupy zrak natoľko, že žiak ne-môže uvedené kompenzačné pomôcky používať.

Farebné videnie

Ak žiak nedokáže správne určovať farby alebo má problémy s rozoznávaním len určitých farieb, ide o čiastočnú alebo úplnú farbosleposť. Tento druh postihnutia ovplyvňuje schopnosť rozoznávania určitých obrazov alebo schopnosť čítania textu na farebnom podklade.

Žiaci s poruchami binokulárneho videnia

Je to kategória žiakov, ktorí majú zrakové vnímanie narušené na základe uvedenej funkčnej poruchy. Patrí sem strabizmus (škuľavosť), amblyopia (tupozrakosť) a monokulus (úplná absencia orgánu alebo jeho funkcie). V zrakovom vnímaní nedochádza k splynutiu rovnocenných obrazov na sietniciach oboch očí, čo spôsobuje ťažkosti najmä pri vnímaní priestoru.

4.6 Špecifiká výchovy a vzdelávania

4.6.1 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie. Mentálne postihnutie je zvyčajne najvýraznejším príznakom v celom klinickom obraze viacnásobného postihnutia, preto je podmieňujúcim prvkom celého výchovno-vzdelávacieho procesu.

Pre žiaka s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím, ktorý postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho plánu (IVP) je individuálny vzdelávací plán vytváraný s prihliadnutím k súčasnému stavu žiaka a podľa jeho individuálnych schopností. V závislosti od jeho individuálnych schopností je možné IVP tvoriť podľa obsahu vzdelávania aj z rôznych variantov školy pre žiaka s mentálnym postihnutím, s prihliadnutím na ďalšie prítomné postihnutia.

Individuálny vzdelávací plán žiaka obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces,
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy,
- modifikáciu obsahu vzdelávania,
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Ak je žiak s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím vzdelávaný v špeciálnej škole je potrebné, aby mal vyplnený návrh na prijatie žiaka so špeciálnym výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, ... (ďalej len „Návrh na prijatie“).

V zmysle platnej legislatívy sa pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím môžu v špeciálnych školách zriaďovať samostatné triedy.

V triede pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pracujú spravidla dvaja špeciálny pedagógovia alebo učiteľ a asistent učiteľa (najvhodnejšie pedagóg mentálne postihnutých a pedagóg sluchovo, zrakovo alebo telesne postihnutých alebo logopéd).

Vyučovanie žiakov s viacnásobným postihnutím sa môže realizovať v blokoch.

V zmysle príslušnej legislatívy môže mať:

- špeciálna základná škola variant A prípravný ročník a deväť ročníkov,
- špeciálna základná škola variant B prípravný ročník a desať ročníkov,
- špeciálna základná škola variant C prípravný ročník a desať ročníkov a vzdelávanie sa uskutočňuje podľa IVP.

V zmysle platnej legislatívy plnenie povinnej školskej dochádzky sa žiakovi skončilo, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku.

Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ školy umožniť vzdelávanie až do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 18. rok veku.

V prípade potreby žiakov žiak s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky.

Podmienkou prijatia žiaka s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím do špeciálnej školy je psychologická a špeciálnopedagogická diagnostika v centre špeciálnopedagogického poradenstva. V prípade potreby sa vyžaduje aj odborná lekárska diagnostika (neurológ, psychiater, foniater, ORL, oftalmológ, ortopéd, a pod.).

O prijatí dieťaťa do školy rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CŠPP), vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Riaditeľ školy je povinný informovať pri prvom kontakte rodičov o podmienkach prijatia (písomná žiadosť rodiča, správy z odborných vyšetrení z príslušného poradenského zariadenia, spolupráca so školským špeciálnym pedagógom).

Dieťa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku ak nedosiahlo školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka.

Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálno-technické a priestorové vybavenie školy.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Žiakovi s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia využívame skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania. Tie umožňujú diferenciáciu a individualizáciu výchovy a vzdelávania, deľbu práce, komunikáciu a vzájomnú pomoc Je potrebné zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiaduce prejavy správania. Vytvárať podmienky pre pozitívne hodnotenie na upevnenie kladných zážitkov. Orientovať vzdelávanie na využiteľnosť vedomostí v situáciách praktického života. Umožniť žiakovi s mentálnym postihnutím používať špeciálne učebné pomôcky, ktoré mu uľahčia edukáciu.

4.6.2 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

V celom výchovno-vzdelávacom procese máme na zreteli, že žiaci s mentálnym postihnutím majú nižšiu úroveň poznávacích, jazykových, pohybových a sociálnych schopností, majú spomalené tempo a znížený rozsah vnímania, nevydržia dlhší čas vnímať jeden objekt, vnímajú ho skôr náhodne než výberovo, nemajú záujem o detaily. Vnímajú postupne to, čo intaktní žiaci naraz. Nepostrehnú súvislosti a vzťahy vnímaného objektu. Nedostatočne diferencujú podobné predmety. Predstavy a pojmy si utvárajú na základe priameho zmyslového vnímania, preto sa im učivo sprostredkúva multisenzoricky (pomocou viacerých zmyslových vnemov). Ich predstavy sú neúplné, nepresné, útržkovité a nejasné. Zámerná pozornosť týchto žiakov je nestála, rýchlo sa unavia; preto je potrebné činnosti na vyučovacej hodine striedať s relaxáciou. Pri činnostiach vyžadujúcich zámernú pozornosť treba zvážiť množstvo zadaných úloh, inak bude stúpať chybovosť žiakov vo výkone. Pozornosť je prelietavá a krátkodobá. Majú pomalé tempo zapamätania si nového učiva, poznatok si udržia v pamäti iba krátky čas a vybavia si ho často nepresne. Preto je veľmi dôležité viacnásobné opakovanie prebraného učiva. Skôr si zapamätajú vonkajšie znaky ako vnútorné logické súvislosti.

Pre ich myslenie sú charakteristické nedostatky v analýze a syntéze, indukcii a dedukcii, v abstrakcii, porovnávaní. Obmedzená schopnosť abstrakcie a zovšeobecňovania sa prejavuje nedostatkami alebo neschopnosťou v osvojovaní pravidiel a všeobecných pojmov. Niektorí sa ich naučia naspamäť, ale nechápu ich význam a to, kde ich môžu použiť. Proces utvárania pojmov je u nich pomalší v porovnaní s intaktnými žiakmi. Zadanú úlohu začnú riešiť okamžite bez toho, aby sa najprv zorientovali v probléme. Majú sklon opakovať už použitý spôsob riešenia aj na iné zdanlivo podobné úlohy. Nedostatočne vnímajú logické súvislosti a časovú následnosť. Žiaci v matematických úlohách nevedia v akom poradí majú čiastkové úlohy riešiť. Pri zložených slovných úlohách sa najprv spoločne stanovia postupy riešenia úlohy, až potom pracujú samostatne. Je potrebné im poskytnúť dostatok času na to, aby porozumeli novým informáciám. Žiakom treba ukázať, ako môžu práve získané vedomosti prakticky využiť v iných oblastiach činnosti.

V závislosti od druhu a stupňa mentálneho postihnutia je reč narušená po obsahovej i formálnej stránke. Časté sú nedostatky v rozvoji fonematického sluchu – v nedostatočnej diskriminácii foném a nedostatky v artikulácii. Oneskorene u nich dozrieva fonematický sluch, resp. diferenciácia foném. (Lechta, 2011). Táto skutočnosť ovplyvňuje kvalitu nácviku čítania a písania. Dochádza k nedostatočnému rozlišovaniu podobne znejúcich hlások m/n, s/š, s/z, p/b, t/d. U žiakov 1. a 2. ročníka častými cvičeniami sluchového vnímania pomáhame zlepšovať schopnosť diferencovaného vnímania zvukov. Nácvik výslovnosti žiakov začíname postupne od pomenovávania predmetov a javov k nácviku vecných formulácií (pozdrav, poďakovanie, ospravedlnenie, krátky oznam, vyjadrenie jednoduchej prosby). Pre rečový prejav týchto žiakov je charakteristická nižšia slovná zásoba v porovnaní s normou, neprimeraný spôsob používania osvojenej slovnej zásoby a často aj nechápanie významu slov, ktoré používajú. Základným cieľom vo výchovno-vzdelávacom procese je zmenšovať rozdiel

medzi pasívnou a aktívnou slovnou zásobou, odstraňovať agramatičnosť, budovať gramatickú stavbu jednoduchých viet a neskôr gramatickú zhodu v súvetiach.

Poruchy, nedostatky a potreby žiakov s mentálnym postihnutím je potrebné rešpektovať a hľadať čo najprimeranejšie metódy a formy práce na dosiahnutie vzdelávacích cieľov formulovaných vo Vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Každý učiteľ, ktorý sa podieľa na výchove a vzdelávaní žiaka s mentálnym postihnutím, zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov tohto žiaka. Väčší dôraz kladie na rozvíjanie komunikačnej schopnosti a na vytváranie sociálnych a praktických zručností. Výchovno-vzdelávací proces je prepájaný so skutočným životom, žiak si osvojuje to, čo má pre neho praktický zmysel.

V prípade ťažkostí pri osvojovaní si predpísaného učiva je žiakovi vypracovávaný individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

4.6.3 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS)

V zmysle platného Vzdelávacieho programu pre žiakov s NKS pre primárne vzdelávanie sú výkony vzdelávacieho štandardu limitované vlastným (t. j. konkrétnym) narušením komunikačnej schopnosti (Vzdelávací program, 2016). U žiakov sa môžu vyskytnúť všetky kategórie narušenej komunikačnej schopnosti, čo aj v tejto oblasti komplikuje generalizáciu špecifík výchovy a vzdelávania u týchto žiakov. Možno však konštatovať, že

- vo všeobecnosti sa následky NKS svojím spôsobom premietajú do všetkých oblastí výchovy a vzdelávania, keďže celá jeho podstata je založená na komunikácii;
- konkrétne dôsledky v jednotlivých prípadoch sa viažu na daný druh NKS.

***Cieľ výchovy a vzdelávania* žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou** je totožný s cieľom výchovy a vzdelávania všeobecne; to platí aj pokiaľ ide výchovné a vzdelávacie metódy. Vzdelávacie štandardy pre žiakov s NKS sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho (Vzdelávací program, 2016). Pokiaľ ide o účel aplikácie výchovných a vzdelávacích metód, techník a prostriedkov, orientovaných na samú existenciu narušenia komunikačnej schopnosti u konkrétneho žiaka, cieľom je, prirodzene, pokiaľ možno odstrániť toto narušenie. Stáva sa však, že u niektorých, napríklad starších žiakov s chronickým narušením komunikačnej schopnosti alebo u žiakov s vážnym postihnutím, ktorí majú symptomatické poruchy reči, je dosiahnutie takéhoto cieľa nereálne a NKS bude zrejme pretrvávať i naďalej. V takýchto prípadoch je naším cieľom aspoň to, aby sme stupeň NKS do maximálne možnej miery zredukovali a súčasne dosiahli, aby takíto žiaci napriek svojej dlhodobo pretrvávajúcej narušenej komunikačnej schopnosti nemali bariéru v komunikovaní.

Napríklad aby v prípadoch NKS u žiakov s detskou mozgovou obrnou tí žiaci, u ktorých pretrváva artikulačný handicap, nemali komunikačnú bariéru – aby prekonali prípadné zábrany komunikovať so spolužiakmi i učiteľmi.

Pokiaľ ide o **špecifické metódy upriamené na narušenú komunikačnú schopnosť**, možno ich v podstate rozdeliť na:

- stimulujúce metódy, ktoré iniciujú nerozvinuté a oneskorené komunikačné procesy a funkcie;
- korigujúce metódy, ktoré napravujú alebo zlepšujú chybné komunikačné procesy a funkcie;
- reedukujúce metódy, ktoré sú zacielené na stratené (alebo zdanlivo stratené), dezintegrované komunikačné procesy a funkcie (Lechta, 2005).

Stimulujúce metódy možno aplikovať napríklad u žiakov s narušeným vývinom reči, korigujúce metódy aplikujeme napríklad u žiakov s dysláliou, reedukujúce metódy sa aplikujú napríklad u žiakov so stratou reči.

Čo sa týka špecifických princípov, treba uviesť najmä princípy: minimálnej akcie, relaxácie, vývinovosti, tímového prístupu, symetrickosti vzťahov (žiak – pedagóg − rodič), multisenzorického alebo monosenzorického prístupu (podľa aktuálnej potreby sa uplatní buď prístup využívajúci pokiaľ možno čo najviac senzorických kanálov, alebo, práve naopak, iba jeden − ak sa chceme špecificky zacieliť na jeho stimuláciu), krátkodobého ale častého precvičovania, funkčného používania reči (preferovanie komunikatívnosti), včasnej intervencie, imitácie prirodzeného, normálneho vývinu reči atď.

Špecifickým vyučovacím predmetom zacieleným na narušenú komunikačnú schopnosť je predmet ***Individuálna logopedická intervencia***. Jeho cieľom je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k (individuálnej diagnóze primerane) dosiahnuteľnej úrovni realizácie komunikačného zámeru žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou. Pritom narušenie komunikačnej schopnosti sa má podľa možností odstrániť, alebo aspoň zmierniť. Takto možno prispieť k prevencii sekundárnych a terciárnych porúch a odchýlok, ktoré by mohli postupne vzniknúť na báze pretrvávajúcej narušenej komunikačnej schopnosti a súčasne s tým aj podporiť edukačnú, sociálnu adaptáciu a inklúziu týchto žiakov. Vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou ustanovil konkrétne ***cvičenia pre rozvíjanie komunikačnej schopnosti*** žiakov ako takej. Pritom sa zacieľuje na rozvíjanie *jednotlivých jazykových rovín* (pragmatická, foneticko-fonologická atď.), na *jednotlivé oblasti rozvíjania kognície* (matematické schopnosti, taktilné a kinestetické vnímanie, sluchová a zraková gnózia atď.) a na *všeobecnú stimuláciu komunikačnej schopnosti v rámci jednotlivých vyučovacích predmetov* (Vzdelávací program 2016). S týmito činnosťami sa však musia prelínať (resp. na ne nadväzovať) ***špecifické aktivity, zacielené na tú-ktorú konkrétnu narušenú komunikačnú schopnosť*** − príslušné stimulujúce, korigujúce a reedukačné metódy.

Pedagóg zabezpečujúci predmet individuálna logopedická intervencia musí spĺňať kvalifikačné predpoklady podľa príslušného právneho predpisu.

Základným zacielením pedagóga musí byť holistická (celostná) orientácia: pedagóg sa nezameriava úzko na jazyk ani reč, ani na izolovane chápanú narušenú komunikačnú schopnosť, ale na ŽIAKA ako na bio-psycho-socio-spirituálnu bytosť, ktorá má aktuálne narušenú komunikačnú schopnosť. Pedagóg by tiež mal disponovať primeranými informáciami o fenoménoch „komunikácia“ a „komunikačná schopnosť“ ako aj najzákladnejšími poznatkami o narušenej komunikačnej schopnosti u žiakov. V rámci triednických hodín by sa mal programovo zacieľovať aj na problematiku znevýhodňovania v modernej spoločnosti. Primeraným spôsobom by mal žiakom objasniť, že znevýhodneným sa môže stať každý z nás; každý človek má svoje silné, ale aj slabé stránky (a to platí aj pokiaľ ide o rečový prejav).

Pokiaľ ide o ***personálne zabezpečenie***, v rámci transdisciplinárnej starostlivosti o žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je najefektívnejšia kooperácia pedagóg − rodič – logopéd − špeciálny pedagóg.

Narušená komunikačná schopnosť so svojimi kategóriami a subkategóriami predstavuje mimoriadne heterogénny fenomén. Pochopiteľne, z priestorového hľadiska nie je možné venovať sa explicitne všetkým druhom narušenej komunikačnej schopnosti (a vzhľadom na niektoré ojedinelé, špecifické druhy by to ani nebolo účelné) a treba sa podrobnejšie zacieliť na tie, ktoré sa v našich školách vyskytujú najčastejšie. U žiakov špeciálnych škôl a špeciálnych tried sa preto sústredíme na symptomatické poruchy reči a u žiakov bežných **ZŠ** v rámci školskej integrácie/inklúzie na poruchy hlasu, zajakavosť a dyslálie.

U **žiakov špeciálnych škôl a špeciálnych tried** sú, pokiaľ ide o narušenú komunikačnú schopnosť, v popredí symptomatické poruchy reči: poruchy reči, ktoré sú symptómom hlavného, dominujúceho postihnutia, narušenia alebo ochorenia (Lechta 2011).

Symptomatické poruchy reči

Vlastne u všetkých detí s postihnutím existuje v rôznej forme a stupni narušená komunikačná schopnosť ako často veľmi nápadný prejav/dôsledok ich dominujúceho postihnutia −

symptomatická porucha reči. **Klinický obraz** symptomatických porúch reči vykazuje rôzne variácie v závislosti od príčin, doby vzniku, vplyvov prostredia atď. Symptomatické poruchy reči triedime na **špecifické**, t.j. typické pre dané postihnutie (napr. verbalismus nevidiacich detí, dysprozódia detí s vrodenou hluchotou) a **nešpecifické** – vyskytujúce sa i v rámci iných druhov narušenej komunikačnej schopnosti. Môžu byť reverzibilné alebo (najmä v ťažkých prípadoch) ireverzibilné. Klinický obraz symptomatických porúch reči v žiadnom prípade nie je iba jednoduchým súčtom: dominujúce postihnutie + narušená komunikačná schopnosť, ale ide o špecifický fenomén, samostatnú logopedickú kategóriu. Symptomatické poruchy reči sa manifestujú vo všetkých jazykových rovinách: v gramatickej (napr. u detí s ťažkým stupňom mentálnej retardácie), foneticko-fonologickej (napr. u detí s DMO), lexikálnesémantickej (napr. u detí s ťažkým stupňom sluchového postihnutia), pragmatickej (napr. narušené koverbálne správanie u nevidiacich detí). Prognóza týchto detí závisí najmä od charakteru primárnej príčiny, stupňa a špecifík dominujúceho postihnutia (narušenia, ochorenia) a kvalite vplyvov prostredia (Lechta, 2011).

Úlohy učiteľa v prípade ak má v triede žiaka so symptomatickou poruchu reči

V prípade symptomatických porúch reči obvykle nemožno odstrániť dominujúce postihnutie žiaka; šance ovplyvniť komunikačnú schopnosť priaznivým smerom sú však obvykle relatívne lepšie. Vo výchovno-vzdelávacom procese je naším cieľom jednak zmierniť negatívne vplyvy dominujúceho postihnutia na komunikačnú schopnosť žiaka, jednak tam, kde je to len trochu možné, poskytnúť žiakovi prostredníctvom rečového kanálu *nástroj kompenzácie dominujúceho postihnutia*. Úlohy učiteľa v tejto oblasti(Lechta, 2011):

- V maximálne možnej miere *prihliadať na špecifiká príčin dominujúceho (prípadne i paralelného) postihnutia, poruchy či ochorenia* vzhľadom na komunikačnú schopnosť žiaka a možnosti jej rozvíjania.
- V závislosti od charakteru a druhu postihnutia (poruchy, ochorenia) systematicky *kombinovať individuálne a skupinové formy práce* zamerané na rozvoj komunikačnej schopnosti žiaka.
- Z hľadiska kompenzačného pôsobenia (napr. u žiakov so zrakovým postihnutím: sluch – hmat) je dôležité uplatnenie *princípu multisenzorického prístupu* (i keď treba konštatovať, že niektoré moderné trendy v surdopédii presadzujú aj monosenzorický auditívneverbálny prístup).
- Pokiaľ ide o stimulačné programy rozvoja komunikačnej schopnosti, nesmie ísť v žiadnom prípade o aplikáciu strnulých, nemenných cvičných programov, ale o *flexibilné, individualizované stimulačné programy* s kombináciou rozličných metód v závislosti od aktuálnych potrieb žiaka.
- Zložitosť symptomatických porúch reči ako aj špecifiká dominujúceho postihnutia (narušenia, ochorenia) si spravidla vynucujú *tímový prístup*. V ťažkých prípadoch je nevyhnutné starostlivosť o žiakov so symptomatickými poruchami reči kombinovať prostredníctvom logopéda i s farmakoterapiou, psychoterapiou, liečebným telocvikom, rehabilitáciou, atď., v tímovej kooperácii spolupráci príslušných odborníkov.
- Pri stimulácii vývinu reči je v popredí rešpektovanie *princípu imitácie normálneho rečového vývinu (Vygotského princíp zóny najbližšieho rozvoja)*. Vývin komunikačnej schopnosti žiaka sa snažíme ovplyvniť tak, aby sme v maximálne možnej miere imitovali normálny vývin reči: so žiakom na určitom stupni jej rozvoja postupne „prechádzame“ ďalšími, nadväzujúcimi etapami ontogenézy reči s ich konkrétnymi možnosťami rozvoja. Je zrejmé, že imitácia musí byť v maximálne možnej miere modifikovaná vzhľadom na potreby konkrétneho žiaka. Nemá teda ísť o mechanické kopírovanie normálneho rečového vývinu, ale o tvorivú aplikáciu s akceptovaním individuálnych osobitostí psychiky žiaka.
- Zameriavame sa na narušenú komunikačnú schopnosť v tom najširšíc chápaní, *vo všetkých jazykových rovinách* (foneticko-fonologickej, lexikálno-sémantickej,

morfologicko-syntaktickej, pragmatickej). *Terapia konkrétnych porúch reči je v kompetencii logopéda, s ktorým učiteľ úzko spolupracuje.*

- Nie vždy sa nám pri symptomatických poruchách reči podarí docieliť u žiaka používanie bežnej formy interindividuálnej komunikácie. V najťažších prípadoch treba v spolupráci s logopédom, príp. iným odborníkom uplatniť primeranú formu *augmentatívnej alebo alternatívnej komunikácie*
- Vychádzame z princípu holisticko-intervenčnej stimulácie, ktorá má svoje ťažisko v závislosti od špecifík osobnosti žiaka so symptomatickou poruchou reči. Takú formu starostlivosti však možno poskytovať iba v kooperácii so špecializovaným odborníkom. Starostlivosť o komunikačnú schopnosť žiakov s postihnutím v špeciálnych školách možno v efektívne realizovať v rámci *Individuálnej logopedickej intervencie iba v kooperácii so školským logopédom.*

4.6.4 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím

Vo výchovno-vzdelávacom procese zohľadňujeme **špecifiká u žiaka so sluchovým postihnutím:**

- nápadné odchýlky v lexikálno-sémantickej, morfologicko-syntaktickej, foneticko-fonologickej rovine jazyka,
- pridružené poruchy reči: najčastejšie ide o dysláliu, dysprozódiu (poruchy melódie, tempa, rytmu reči), dysfóniu (poruchy hlasu), narušené dýchanie, fufnavosť, poruchy plynulosti reči atď.,
- poruchy pozornosti,
- poruchy krátkodobej a dlhodobej pamäti,
- ťažkosti pri identifikácii, zapamätávaní a reprodukcii objektov,
- ťažkosti pri myšlienkových operáciách (chápanie abstraktných pojmov), – pocit menejcennosti,
- oneskorenie sociálneho emocionálneho vývinu,
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností,
- zníženú mieru koncentrácie a vytrvalosti pozornosti, – nerovnomerné výkony,
- zvýšenú unaviteľnosť a i.

Väčšina žiakov má v dôsledku sluchového postihnutia ťažkosti so zvládnutím slovenského jazyka. Pri výučbe slovenského jazyka a literatúry vychádzame prioritne z aktívnej a pasívnej slovnej zásoby žiaka so sluchovým postihnutím a z jeho jazykových skúseností. Zručnosti vyžadujúce počutie a reč musia byť prispôsobené individuálnym schopnos-tiam žiaka so sluchovým postihnutím. Požiadavky, ktoré si vyžadujú auditívnu skúsenosť (počúvanie s porozumením) a ktoré súvisia s výslovnosťou (zvuková stránka jazyka), sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia žiaka. Konverzačné schopnosti sa podľa individuálnych osobitostí žiaka nadobúdajú prostredníctvom moderných technológií na vyučovaní, písomnou formou − pomocou notebookov, tabletov (rôzne jazykovo zamerané edukačné aplikácie), interaktívnej tabule. Tiché čítanie môže byť podporované posunkova-ním.

V rámci vzdelávacej oblasti **Špeciálnopedagogická podpora** sa vyučuj špecifický vyučovací predmet rozvoj pohybových zručností, ktorý je zameraný na predchádzanie, zmiernenie alebo odstraňovanie nepriaznivých dôsledkov sluchového postihnutia. **Všeobecné metódy a formy vyučovania** sa nelíšia od bežných metód a foriem vyučovania intaktných žiakov.

Medzi **špeciálne metódy a formy vyučovania** žiakov so sluchovým postihnutím patrí používanie rôznych komunikačných foriem komunikácie. Primárne vzdelávanie žiakov so sluchovým postihnutím, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia, sa uskutočňuje v uvedených komunikačných formách: hovorený jazyk, písomná forma

jazyka, slovenský posunkový jazyk, posunkovaná slovenčina, prstová abeceda, odzeranie, pomocné artikulačné znaky.

4.6.5 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s telesným postihnutím

Formálna úprava zadania úloh − formálne úpravy sa môžu týkať zväčšenia písma textu, členenie textu zadania úloh, úpravy riadkovania, zvýraznenia kľúčových slov v zadaní a iné.
Predĺžený časový limit na vykonanie zadaných úloh − predĺžený čas je potrebný predovšetkým kvôli pomalšiemu tempu práce žiakov s TP a je určený aj na oddych, na chvíľkové prerušenie práce.
Kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky − čiastočne vyrovnávajú obmedzenie žiakov s TP, sú určené podľa individuálnej potreby žiaka špeciálnym pedagógom alebo školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, v starostlivosti ktorého sa žiak s TP nachádza
Úprava prostredia a pracovného miesta − bezbariérový prístup do budovy školy, triedy, jedálne a potrebných miestností (ak si to TP žiaka vyžaduje), polohovacia lavica/stoly s nastaviteľným sklonom a výškou pracovnej dosky, stoličky a iné.
Pre žiaka s TP je niekedy nevyhnutná „**asistencia**“ zameraná na:

a) osobnú asistenciu – pomáha v orientácii v priestore, pri hygiene,
b) technickú asistenciu – poverená osoba zodpovedá za funkčnosť technických pomôcok, ktoré žiak s TP používa počas výchovno-vzdelávacieho procesu.

Obsah vzdelávania žiakov s TP vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím, ide najmä o **špecifické vyučovacie predmety**: rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvoj grafomotorických zručností a rozvíjanie pohybových zručností.
Pri vzdelávaní žiaka s telesným postihnutím je dôležité, aby pedagóg, ktorý žiaka vzdeláva:

- akceptoval problémy žiaka spojené s jeho telesným postihnutím,
- rešpektoval špecifiká osobnosti žiaka s telesným postihnutím,
- dôkladne sa oboznámil s diagnózou a prognózou žiaka s telesným postihnutím,
- zohľadňoval špeciálno-pedagogické potreby žiaka, ktoré vyplývajú z jeho telesného postihnutia,
- rešpektoval správanie a prejavy žiaka spôsobené jeho telesným postihnutím,
- podporoval a primerane usmerňoval sebarealizáciu žiaka,
- povzbudzoval žiaka a vytváral podmienky a príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie,
- oslovoval ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov,
- viedol žiaka k samostatnosti a primeranému sebahodnoteniu,
- kládol na žiaka primerané požiadavky, vyžadoval činnosti, ktoré môže s primeranou individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť,
- umiestnil žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- pri práci so žiakom používal vhodné učebné a kompenzačné pomôcky a učil ho s nimi pracovať aj samostatne,
- pravidelne informoval rodičov o činnosti a vzdelávacích výsledkoch žiaka,
- podľa možnosti posadil žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný mu v prípade potreby pomôcť,
- všetkými prostriedkami pomáhal pri profesionálnej orientácii žiaka a tým prispel k jeho sociálnemu začleneniu, inklúzii,
- zachovával diskrétnosť o problémoch žiaka s telesným postihnutím pred inými žiakmi, rodičmi.

4.6.6 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím

Žiaci so zrakovým postihnutím majú v dôsledku zníženej (alebo nulovej) priepustnosti optického kanála **výrazne znížený alebo aj znemožnený príjem zrakových informácií**. V dôsledku toho majú **špecifické potreby** v edukácii, v pohybe a priestorovej orientácii, v komunikácii prostredníctvom písanej reči, v sebaobsluhe, ale aj pri transformácii optických informácií na poznatky. Niektoré poznatky sa vôbec nevytvoria.
Vo výchovno-vyučovacom procese sa uplatňuje individuálny prístup, metódy reedukácie a rehabilitácie s výraznou prevahou kompenzačných metód. Vhodné je primerané zaťažovanie zraku a zaraďovanie stimulačných činností, ktoré rozvíjajú zrakové možnosti a schopnosť používať zrak pri určitých činnostiach (výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, geometria atď.).
Problémy **slabozrakých žiakov** sa prejavujú najmä v oblasti vytvárania neúplných a nepresných predstáv, v zníženej schopnosti realizácie grafických a praktických činností, čiastočne v oblasti priestorovej orientácie.
V edukačnom procese sa využívajú špeciálno-pedagogické metódy, a to najmä reedukačné a rehabilitačné s doplnkovým využitím metód kompenzačných (Lopúchová, 2008).

Špecifiká vzdelávania slabozrakých žiakov:

– vzdelávanie bežným typom písma, upraveným podľa odporúčania CŠŠP (veľkosť, font písma),
– využívanie upravených textov, a to po technickej i obsahovej stránke (kombinovane postihnutí žiaci),
– využívanie vhodných obrázkov a grafického materiálu, prípadne vhodne upravených,
– používanie špeciálnych písacích potrieb s cieľom vytvorenia kontrastu, špeciálnych zošitov s upravenou výškou riadka,
– používanie upravených rysovacích potrieb,
– využívanie špeciálnych školských lavíc so sklopnou doskou,
– využívanie vhodných svetelných podmienok a osvetlenia podľa zrakovej diagnózy, dostatočné osvetlenie, ale aj zamedzenie oslneniu,
– využívanie špeciálneho softvéru umožňujúceho úpravu textu v počítači,
– využívanie korekčných a kompenzačných pomôcok (dioptrické okuliare, turmóny, lupy, stolové lupy, ap.),
– usmerňovanie žiakov v neznámom priestore.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, aby (sa) učiteľ:

– dôkladne oboznámil s diagnózou a prognózou žiaka so zrakovým postihnutím a zohľadňoval špeciálnopedagogické potreby žiaka a odporúčania, ktoré z nich vyplývajú s cieľom zabezpečenia individuálneho prístupu ku každému žiakovi,
– oboznámil žiaka so zrakovým postihnutím s prostredím školy a triedy, priebežne ho upozornil na všetky prípadné zmeny (premiestnenie nábytku, stavebné úpravy a pod.),
– rozvíjal komunikačné schopnosti a zručnosti žiaka,
– v potrebnej miere využíval špeciálne metódy a formy práce :
- metodické postupy pri nácviku **čítania** súvislého textu, textu v stĺpčekoch a inak členeného textu,
- metodické postupy pri **zápise** súvislého textu, **matematického textu a zápisov** od najjednoduchších k najzložitejším, pri nácviku **písania bez chýb** a spôsobu ich opravovania,
- metodické postupy pri nácviku **„čítania“ reliéfnych obrázkov** a používania vhodných taktilných stratégií,
- metodické postupy **pri nadobúdaní geometrických vedomostí**, predstáv a zručností,
- metodické postupy práce v rámci **predmetu výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, telesná výchova,**

– zabezpečil prispôsobenie textu a grafického materiálu potrebám žiaka so zrakovým postihnutím tak po obsahovej stránke, ako aj po stránke technického spracovania: zväčšenie, zvýraznenie textu, príprava zvukových nahrávok, a ďalšie potrebné úpravy máp, ilustrácií a pod.), čo si vyžaduje:
- prácu s **kopírovacím strojom** a jeho funkciami,
- prácu s **PC, tlačiarňou** a jeho funkciami, atď.
– dôsledne dodržiaval požiadavku konkretizácie preberaného učiva,
– usiloval sa o komplexné využitie zmyslov žiaka so zrakovým postihnutím,
– zabezpečil správne používanie korekčných a kompenzačných pomôcok,
– neznižoval nároky a nevytváral podmienky pre uplatňovanie neopodstatnených úľav v práci žiaka,
– viedol žiaka k aktívnemu prekonávaniu ťažkostí a prekážok, ktoré vyplývajú zo zrakového postihnutia.

Na zabezpečenie účinného zisťovania, odstraňovania spomenutých problémov a zabezpečenie potrieb žiakov so zrakovým postihnutím vznikla vo vzdelávacom programe samostatná vzdelávacia oblasť **Špeciálnopedagogická podpora.** V rámcovom učebnom pláne vzdelávacia oblasť **Špeciálnopedagogická podpora** zahŕňa predmet rozvoj priestorovej orientácie.

Základnými zásadami a odporúčaniami pre pedagógov a asistentov pedagógov sú:
– Predĺžený čas na vypracovanie úloh: žiaci so zrakovým postihnutím (ďalej aj ZP) často nedokážu niektoré, najmä písomné úlohy, zvládnuť za rovnaký časový interval ako intaktní žiaci. Predĺžený čas na vypracovanie je veľmi variabilný, nedá sa stanoviť presný limit na vypracovanie úlohy. Na základe istého počtu vyučovacích hodín strá-vených so žiakom so ZP na vyučovaní, by mal učiteľ vedieť odhadnúť približný nad-stavbový čas pri vypracúvaní jednotlivých typov úloh. Úlohy, ktoré sú náročnejšie na čas (záverečné písomné úlohy na konci roka, vypracúvanie slohových prác priamo na hodine), je možné dokončiť individuálne na základe dohody s vyučujúcim.
– Zväčšenie písma a úprava štýlu písma: slabozrakí žiaci nedokážu čítať text štandardnej veľkosti (font 12). Veľkosť písma je veľmi variabilná, závislá od zrakovej ostrosti žiaka so ZP. Pri ľahšej a strednej slabozrakosti sa používa font v rozmedzí 16 – 20. Pri silnej slabozrakosti sa používajú fonty vyššie ako 20, avšak nie viac ako font 36 (text a práca s ním by bola neprehľadná).
– Osvetlenie: optimálne je denné svetlo, ktoré poskytuje dostatočné podmienky na prácu do blízka (umiestnenie v triede čo najbližšie k oknu). V niektorých prípadoch treba zabezpečiť bodové osvetlenie v podobe prenosnej lampy (využiteľnosť najmä počas dní v zimnom období alebo počas veľkej oblačnosti). V praxi sa môžeme stretnúť aj s opačným prípadom, kedy žiakovi so ZP vyhovuje skôr menej osvetlené prostredie (jedná sa o žiakov, ktorým bola diagnostikovaná svetloplachosť).
– Pri konštrukčných úlohách (geometria, kreslenie) je dôležité zohľadňovať správny postup, nie konečné technické prevedenie zobrazenia. Žiaci so ZP majú problémy pri zobrazovaní detailov, spájaní jednotlivých bodov, obkresľovaní, rysovaní.
– Na jednotlivých vyučovacích hodinách umožniť používanie kompenzačných pomôcok. Žiaci s ťažkou slabozrakosťou používajú optické pomôcky do blízka (lupy) alebo do diaľky (teleskopy).
– Žiak by mal mať umožnený voľný prístup k demonštrovanému učivu či už na tabuli alebo prostredníctvom didaktických pomôcok. Na vytvorenie správnej predstavy o predmetoch a javoch okolo nás je pre žiakov so ZP nevyhnutné, aby si tieto predmety mohli pozrieť z menšej vzdialenosti, prípadne ohmatať.
– všetko, čo pedagóg píše na tabuľu alebo ukazuje na didaktickej pomôcke, musí byť **verbalizované** aj slovne,
– vyhýbať sa slovám **tu, tam, toto, sem** – žiak so zrakovým postihnutím nedokáže presne určiť, na ktoré miesto, prípadne predmet učiteľ myslí alebo ukazuje. Preto je

nevyhnutné konkretizovať svoje vyjadrenia alebo činy. Žiakovi so zrakovým postihnutím treba presne ukázať alebo povedať, kde sú uložené jeho osobné predmety, ak sa s nimi manipulovalo,

– pomoc na vyučovacích predmetoch, ktorých obsahová a praktická náplň je založená na zvýšenej názornosti, demonštrácii javov, kreslení (fyzika, chémia, geometria),

– individuálna pomoc žiakom so ZP pri začleňovaní a prispôsobovaní sa školskému prostrediu.

4.7 Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Vyučovacie metódy sú didaktickým a výchovným nástrojom, cestou, spôsobom, ktorým môžeme meniť a formovať osobnosť žiaka. Výber metód je potrebné zosúladiť s obsahom učiva, s vekovými a individuálnymi osobitosťami žiakov s MP, s úrovňou ich vedomostí, s aktivitou na vyučovaní. Uplatňujeme metódy, ktoré sú pre žiakov zaujímavé, aktivizujúce, zohľadňujú zníženú poznávaciu, psychomotorickú výkonnosť a unaviteľnosť žiakov s MP.

Výber a využitie metód ovplyvňuje obsah učiva, žiak (vek, skúsenosti, mentálna úroveň, osobnosť), učiteľ, výchovnovzdelávacie zásady, organizačná forma vyučovania, materiálne vybavenie školy, psychohygienické požiadavky atď.

Metódy sprostredkovania informácií vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov s MP:

- metóda viacnásobného opakovania informácie,
- metóda nadmerného zvýraznenia informácie,
- metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami,
- metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácie,
- metóda intenzívnej spätnej väzby,
- metóda pozitívneho posilňovania,
- metóda algoritmizácie kurikula,
- metóda optimálneho kódovania,
- metóda modifikácie kurikula,
- metódu multimediálnej komunikácie,
- metóda intenzívnej motivácie,
- metóda zapojenia kompenzačných technických prostriedkov,
- metóda postupnej symbolizácie, metóda zapojenia náhradných kanálov,
- metóda pozitívnej psychickej tonizácie,
- metóda využívania inštrukčných médií, metóda aplikácie individuálnych vzdelávacích programov,
- metóda individuálneho prístupu,
- metóda sprostredkovania pohybom (rúk, mimikou a pod.),
- lingvomotorická metóda – pôsobí motivačne, spája verbálne, hudobné a zmyslovo-pohybové prvky vyučovania, rozvíja zrakovú, sluchovú a pohybovú pamäť žiaka, spĺňa požiadavky sústavného rozvoja aktívnej a tvorivej komunikatívnej činnosti žiakov.

V edukačnom procese sa snažíme čo najviac využívať názorné a praktické metódy. Využívame priamu manipuláciu s predmetmi, vytváranie nového produktu, interaktívne metódy, ako je tvorivá dramatika, zážitkové učenie, projektové vyučovanie a didaktické hry.

Vyučovacie metódy členené podľa etáp vyučovacieho procesu

Aktivizačné a motivačné metódy
Vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, motivácia hádankou, riekankou, didaktickou hrou, kresbou, vzorovou ukážkou, problém ako motivácia,
Priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie, pozitívne hodnotenie čiastkových splnených úloh a kritika.
Metódu rozhovoru, sokratovskú a heuristickú využívať vtedy, ak sa opiera o vedomosti žiakov.

Expozičné metódy
Metódy priameho prenosu poznatkov:
- monologické slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, výklad),
- dialogické slovné metódy (rozhovor, beseda, dramatizácia);

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov:
- demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi;

Metódy problémové:
- problémové vyučovanie,
- projekty;

Metódy samostatnej práce a autodidaxie (samoučenia):
- samostatná práca s knihou,
- samostatné štúdium;

Metódy mimovoľného učenia:
- preberanie názorov, postojov a záujmov, napodobňovanie činností.
- metódy spomaleného postupu – pri prechode na ťažšie učivo zaradíme cvičenia navyše tam, kde má dieťa problémy.

Fixačné metódy
Metódy opakovania a precvičovania vedomostí: ústne opakovanie, metóda otázok a odpovedí písomné opakovanie, praktické opakovanie, domáca úloha.
Metódy precvičovania a zdokonaľovania: využívanie rôznych typov jazykových cvičení.
Diagnostické a klasifikačné metódy
Klasické diagnostické metódy: ústne, písomné a praktické skúšanie, didaktické testy, klasické výkony.
Malé formy vedecko-výskumných diagnostických metód: metóda pozorovania žiaka - v určitých situáciách, rozbor žiackych prác, exploračné metódy;

Organizačná forma vyučovania je vonkajšie usporiadanie procesu vyučovania a podmienok za ktorých sa realizuje obsah. Najčastejšie sa uplatňujú:
- *hromadné formy vyučovania* - vyučovacia hodina v triede, vychádzka, prípadne vo vyšších ročníkoch aj exkurzie, besedy;
- *zmiešané formy vyučovania* - individuálna práca (s jednotlivcom), skupinové vyučovanie
- *diferencované formy vyučovania* - ide najmä o kvalitatívnu diferenciáciu obsahu na vzdelávacie varianty; učivo sa diferencuje pre vzdelávací variant A.

Najfrekventovanejšou organizačnou formou vyučovania je *vyučovacia hodina v triede.*

Oblasť - Jazyk a komunikácia

V oblasti osvojovania a rozvíjania **jazykových zručností** využívame metódy, ktoré sú prispôsobené chápavosti žiakov, vychádzame zo stupňa postihnutia s prihliadnutím na individuálne osobitosti žiaka.
V oblasti **komunikačných zručností** sa používajú metódy, ktoré sú prispôsobené chápavosti žiakov, vychádzame zo stupňa postihnutia s prihliadnutím na individuálne osobitosti žiaka. Využívame rozhovor, rozhovor o prečítanom texte, ilustrácia textu, hra ako metóda, počúvanie textu, reprodukcia časti textu.

Najprirodzenejšou metódou v rozvíjaní **grafomotorických zručností** je hra v rôznych obmenách, napr. pohybová hra, hra s hračkou, manipulácia so stavebnicou, s drobným materiálom. Pri nácviku jednotlivých tvarov čiar sa využívajú metódy napodobňovania, opakovania, povzbudzovania, kontroly a hodnotenia.

Oblasť - Matematika a práca s informáciami

V oblasti rozvíjania matematických zručností aplikujeme špecifické metódy podľa individuálnych osobitostí žiaka, vychádzame z manipulácie s predmetmi so slovným doprovodom, ktoré nám umožňuje chápať myslenie žiaka a v prípade potreby ho korigovať.

Aplikujeme najmä metódy pozorovania, porovnávania, algoritmizácie, manipulácie, demonštračné metódy a metódy kontroly a hodnotenia, metódy viacnásobného opakovania a individuálneho prístupu. Pre rozvoj matematickej predstavivosti používať IKT.

Motivačné – rozhovor, aktualizácia obsahu, podnecovanie žiakov, didaktická hra;
expozičné – metóda slovného sprostredkovania informácií – rozprávanie, rozhovor, metódy demonštračné a manipulačné; metóda využitia multimediálnej techniky, vysvetľovanie, predĺžený výklad, inštruktáž, didaktické hry, práca s knihou, používať kratšie, jednoduchšie vety;
fixačné – metóda viacnásobného opakovania, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, opakovanie ústne aj písomné, spätná väzba, práca v pracovných zošitoch, precvičovanie, domáce úlohy;
diagnostické a klasifikačné – ústne skúšky, písomné skúšky, ústna odpoveď, didaktické testy, sebahodnotenie, hodnotenie kolektívom, kontrola a sebakontrola s využitím IKT, diagnostické pozorovanie.

Vo vyučovaní informatickej výchovy vštepovať žiakom najmä to, že počítač nie je iba hračka, ale hlavne užitočný pomocník. Aj tá najzaujímavejšia vec preberaná niekoľko mesiacov začne byť nudná. Žiaci väčšinou pracujú samostatne pri počítači. Učiteľ pripraví žiakom aktivity, ktoré žiaci vykonávajú pod dohľadom a s podporou učiteľa vlastným individuálnym tempom. Hlavný metodický prístup je konštruktivizmus. Žiaci musia mať dostatok príležitostí experimentovať, skúmať a tvoriť. Motivácie pre aktivity sa najviac spájajú s výtvarným prejavom. Treba venovať dostatok času na nácvik práce s myšou.

Oblasť - Človek a príroda

V oblasti Človek a príroda uplatňujeme rôzne metódy a formy práce, ktoré u MP žiakov vzbudzujú záujem a umožnia im čo najlepšie si ozrejmiť a osvojiť príslušné vedomosti a schopnosti. Využívame metódy modifikované a prispôsobené k podmienkam výberu.
Z aktivizujúcich metód odporúčame využívať diskusné, situačné, prípadové, projektové a inscenačné metódy.

Z expozičných metód odporúčame využívať jednak monologické (vysvetľovanie, opis, inštruktáž, rozprávanie, práca s učebnicou a inými literárnymi prameňmi) a dialogické (rozhovor). Metódu opisu využívame vždy len v spojení s názornou pomôckou. Metódy názorno-demonštračné, ku ktorým patrí pozorovanie, ilustrovanie a demonštrovanie (od demonštrovania skutočných predmetov až po demonštrovanie názorných pomôcok, pokusov a audiovizuálnej techniky), manipulácia s predmetmi a grafické práce, analýza názorných pomôcok a premietanie filmov.

Z praktických metód odporúčame využívať manipuláciu s predmetmi, pozorovanie krajiny.
Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je realizácia poznávania v prirodzených podmienkach formou vychádzok a exkurzií.

Oblasť - Človek a spoločnosť

V oblasti Človek a spoločnosť možno voliť a uplatňovať rôzne metódy a formy práce, ktoré u mentálne postihnutých žiakov vzbudzujú záujem o preberané učivo, sústredia ich pozornosť na obsahové prvky, ovplyvnia postup myslenia každého žiaka a umožnia im čo najlepšie si ozrejmiť a osvojiť príslušné vedomosti a schopnosti.
Výber a využitie metód ovplyvňuje obsah učiva, žiak (vek, skúsenosti, mentálna úroveň, osobnosť), učiteľ, výchovnovzdelávacie zásady, organizačná forma vyučovania, materiálne vybavenie školy, psychohygienické požiadavky atď. Využívame metódy modifikované a prispôsobené k podmienkam výberu.

Z hľadiska charakteru práce učiteľa je dôležité rozdelenie podľa etáp vyučovacieho procesu. Využíva sa: pozorovanie, rozhovor, vysvetľovanie, beseda, rozprávanie, práca s demonštračným materiálom, práca s videozáznamom, využitie vystrihovačiek a aplikácií,

využitie dynamického nákresu, práca s modelmi, práca s kalendárom prírody, práca s pracovným zošitom, didaktické hry, vychádzka, exkurzia, využitie IKT.

Z expozičných metód využívame monologické (vysvetľovanie, opis, inštruktáž, rozprávanie) a dialogické (rozhovor). Metódu opisu využívame vždy len v spojení s názornou pomôckou. Metódy názorno-demonštračné, ku ktorým patrí pozorovanie, ilustrovanie a demonštrovanie (od demonštrovania skutočných predmetov až po demonštrovanie názorných pomôcok, pokusov a audiovizuálnej techniky). Dôležité sú aj metódy praktické - manipulácia s predmetmi a grafické práce.

Na rozvoj poznania sa používajú metódy napodobovania, pozorovania a poznávania, manipulačné hry a hrové činnosti, didaktické hry, demonštračné metódy, dramatizácia, metódy kontroly a hodnotenia, algoritmizácie, metódy komunikácie (IKT)), situačné metódy, metódy multisenzorickej percepcie, besedy, vychádzky.

Formy práce: frontálna výučba, individuálna práca žiakov, práca s knihou, skupinová práca, žiakov, kooperatívna práca žiakov, vychádzka, prezentácie, projekty, návšteva kultúrnych a spoločenských zariadení.

Oblasť - Človek a hodnoty

Metódy a formy zamerané na pozitívne ovplyvňovanie hodnotovej orientácie žiaka.
Slovné metódy: vysvetľovanie, rozhovor, rozprávanie, diskusia, beseda.
Demonštračné metódy: praktické metódy, aktivizujúce metódy – diskusné, situačné, inscenačné, projektové.
Motivačné - rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, uvádzanie príkladov z praxe, beseda, podnecovanie žiakov.
Expozičné – rozprávanie, opis, vysvetľovanie, hra ako metóda (námetové hry, didaktické hry), práca s knihou a časopisom.
Fixačné – ilustrácia, dramatizácia.
Diagnostické a klasifikačné – pozorovanie, ústne hodnotenie, pochvala.

Oblasť - Človek a svet práce

Pri výbere metód vychádzame z individuality žiaka. Využívame metódy rozvíjajúce motorickú zručnosť, pozorovanie, napodobňovanie, manipuláciu s predmetmi, haptické zručnosti, didaktické hry, demonštračné metódy, hrové činnosti. Osvojovanie pracovných návykov posilňujeme pozitívnou stimuláciou.

Metódy vyučovania sú dôležitým faktorom dosiahnutia stanoveného cieľa výučby. Premyslený výber metód a foriem práce, ich logické usporiadanie aktivujú potenciálne možnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, previesť ich z latentného stavu do polohy aktuálnych spôsobilostí, schopností a zručností. Metódy a formy sa dynamicky striedajú a prelínajú podľa obsahu jednotlivých činností.

Metódy: metóda rozhovoru, demonštračná, ilustračná, metóda cvičenia a samostatnej práce žiakov, metóda exkurzie, pozorovania a pokusov, metóda preverovania a hodnotenia vedomostí a zručností. Osvojovanie pracovných návykov posilňujeme pozitívnou stimuláciou a koaktívnou spoluprácou.

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie aktivujú potenciálne možnosti žiakov s mentálnym postihnutím.
Metódy:

- motivačné: rozprávanie, demonštrácia, pochvala, uvádzanie príkladov z praxe, podnecovanie žiakov,
- expozičné: ilustračné metódy, manipulačné a pracovné metódy, imitačná, rozprávanie, opis,
- fixačné metódy: opakovanie vedomostí, nácvik šikovnosti,
- diagnostické a klasifikačné: pozorovanie, rozbor prác.

Organizačné formy výučby sú založené na type komunikácie medzi učiteľmi a žiakmi alebo na type výchovno-vzdelávacieho prostredia. Organizačné formy výučby sú založené na type komunikácie medzi učiteľmi a žiakmi alebo na type výchovno-vzdelávacieho prostredia. Uplatňujeme prácu v skupinách, samostatnú prácu a didaktické hry.

Oblasť - Umenie a kultúra

Estetické cítenie pomáha formovať osobnosť žiaka a má pozitívny vplyv na jeho psychický vývoj. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť v nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať, podľa potreby preraďovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy naplňa konkrétnymi úlohami učiteľ.
Hlavnou kompetenciou je tvorivý prístup, žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil iniciatívne svoje vlastné, teda autentické riešenie, a postupne formuloval svoj estetický i hodnotiaci názor.

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Metódy uplatňované na hodinách výtvarnej výchovy:
Motivačné: motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačná demonštrácia, podnecovanie žiakov.
Expozičné: rozprávanie, opis, vysvetľovanie, demonštračné (obrazové, exkurzia), pozorovanie, hra ako metóda, ilustračné.
Fixačné: motorický tréning.
Diagnostické: rozbor prác.

Stratégia vyučovania v predmete hudobná výchova určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie vedie k hudobnému vnímaniu a vyjadrovaniu žiakov. Metódy a formy sa dynamicky striedajú a prelínajú podľa obsahu jednotlivých činností.

Používané formy a metódy práce:
Formy: - práca v skupinách, samostatná práca, didaktické hry, hudobná besiedka, výchovné koncerty.
Metódy:
Motivačné – rozprávanie, demonštrácia, pochvala, priama skúsenosť so znejúcou hudbou (hudobný materiál, piesne a skladby z predchádzajúcich hodín, obrázky, hádanky, rekvizity).
Expozičné – imitačná, rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor a besedy.
Špecifické – intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia, metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby prevažne učiteľom: výklad, demonštrovanie, predvádzanie hudobného diela; metóda sprostredkovania a osvojovania hudby a hudobných činností v spolupráci učiteľa so žiakmi: dialóg medzi učiteľom a žiakom, stimulácia hudobnej činnosti, vytváranie zručností a návykov; metóda samostatného objavovania, rozvíjania hudobnej tvorivosti: opakovanie a precvičovania, preverovanie vedomostí, zručností, návykov, metóda sprostredkovania pohybom, metóda sprostredkovania technickými prostriedkami, metóda sprostredkovania inštrukčnými médiami. V predmete sa využívajú formy samostatnej a skupinovej práce. Pri práci s deťmi sa vychádza zo zážitkov a skúseností.

Oblasť - Zdravie a pohyb

Vo vyučovacích hodinách telesnej výchovy a pri formovaní vôľových a charakterových vlastností mentálne postihnutého žiaka možno využívať viacero metód, prípadne ich kombinácie. Prevažuje metóda slovná, monologická – výklad, dialogická – rozhovor, diskusia. Pri rozvíjaní pohybovej zdatnosti a aktivizácií žiaka k lepším výkonom využívame

aktivizujúcu metódu formou didaktickej hry. Dôležitú úlohu zohráva motivačná metóda, ktorá sa má využívať nielen v úvode vyučovacej hodiny, ale počas celej edukácie. Nezastupiteľné miesto pri práci s mentálne postihnutými žiakmi má metóda individuálneho prístupu, metóda viacnásobného opakovania a metóda názornosti. Úroveň, rozsah a kvalitu osvojenia poznatkov, vedomostí a zručností v jednotlivých činnostiach podporuje využitie praktickej metódy.

Svoje zastúpenie na hodinách telesnej výchovy majú aj metódy mentálneho tréningu, ako meditácia, uvoľňovacie dýchanie, aktivizačné dýchanie, metóda bludného kruhu a iné.
Pre sluchovo postihnutých žiakov je vhodné používať metódu programového vyučovania pomocou úlohových kariet.

Z praktického a časového hľadiska je vhodné využívať hromadné a skupinové formy práce, ale vzhľadom k nízkopočetnosti žiakov v triedach je možné, aj vhodné, využívať aj individuálne formy práce. Na vyučovaní môžeme využívať aj špecifické formy práce, ako kruhový tréning, doplnkové cvičenie, cvičenie na stanovištiach.

U žiakov rozvíjame spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie, postoje človeka k životnému prostrediu a svojmu zdraviu. Učíme žiakov vnímať svoje zdravie a život ako najvyššiu hodnotu. Formujeme predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách. Rozvíjame u žiakov sebareflexiu, sebapoznanie, sebaúctu a sebadôveru. Učíme ich prevziať zodpovednosť za svoje konanie a osobný život.

4.8 Učebné zdroje

Učebné zdroje poskytujú žiakom informácie, potrebné poznatky a majú ich aj motivovať. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu učiteľ využíva dostupný materiál, veci a príklady z bežného života, nemateriálne učebné zdroje (žiakove zážitky, skúsenosti, učiteľove skúsenosti), literatúru s námetmi a pracovnými technikami, vhodnými pre žiakov so špeciálnymi potrebami, odbornú literatúru, doplnkovú literatúru, časopisy, CD, DVD, modely, internet, metodické príručky, didaktickú techniku.

Oblasť - Jazyk a komunikácia

Učebnica čítanky, pracovné listy, učebnice, pracovné zošity, poézia detských autorov, povesti a balady, povesti zo života detí, rozprávky, bájky a poviedky o prírode, zvieratkách a iné, detské časopisy, odborná literatúra, IKT, výukové programy, PC, dataprojektor, obrázkový materiál, internet, knižnica, výber z detskej literatúry, Kolotoč,.

Básničky, rečňovanky a vyčítanky od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Andel; J. Turan; F. Hrubín a iní), krátke rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní), obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).

Jednoduché básničky, rečňovanky, vyčítanky krátke rozprávky z ľudovej tvorby a autorov detskej literatúry (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier a ďalší).

Pracovné listy- metodický postup pri vyvodení a nácviku grafických tvarov, maľovanky, fólie, modely, šablóny, obrazový materiál.

Využívame (napr.: učebnice Šlabikár pre ZŠ variant B, Moje čítanie, Môj prvý slovník slovenského jazyka, Učím sa hovoriť, Svet v posunkoch, KUBOVÁ L.: Řeč obrázků, **k**omunikační systém tvořený obrazovými symboly - Piktogramy 1. díl, KUBOVÁ L.: Čteme obrázky (Komunikační systém tvořený návodnými kresbami - Procesní schémata 2. díl, SMREK J.: Maľovaná abeceda,VOKS, HLINKOVÁ V. a kol.: Pramienok, HLINKOVÁ V. a kol.: Kolotoč, ŠKULTÉTYOVÁ S. a kol.: Maľovaná abeceda, SOGELOVÁ T.: A vznikli

písmenká 1, 2, vydavateľstvo PROXIMA PRESS: Bodka čiarka palička, VYRGOVIČOVÁ L.: Moje prvé čiary, CD Detský kútik 1-5 a mnohé iné)

Oblasť - Matematika a práca s informáciami

Najprirodzenejšou formou v oblasti rozvíjania základných matematických predstáv a zručností je využívanie hry. Pri hre využívame manipuláciu s predmetom, napodobňovanie úkonov, prirodzené situácie, komunikačné schopnosti.

Využívame skutočné predmety z bežného života, učebnice, pracovné zošity, pracovné listy, štatistické ročenky, IKT, PC, zbierky úloh, výučbový software TS – matematika, didaktické pomôcky a didaktické hry, modelovaciu hmotu, stavebnice, obrázkový materiál, omaľovánky, pexeso, počítačové vyučovacie programy, stavebnice, kocky, predmety z bežného života, geometrické tvary a priestorové útvary, odpadový materiál, prírodniny, programy (Skicár, Microsoft Word, Škola hrou), odborné knihy a časopisy, rôzne typy edukačných programov a internet.

Oblasť - Človek a príroda

Učebnice, pracovné zošity, pracovné listy, odborné časopisy, literatúra pre učiteľov a žiakov, informácie z internetu, IKT, materiály napr. z infoveku, výučbové počítačové programy, obrázkový materiál, detské encyklopédie, prírodniny, omaľovánky, pexeso, hygienické potreby, dopravné ihrisko, preparáty, okolitá príroda a pod..

Oblasť – Príroda a spoločnosť

Pracovné listy, odborné časopisy, literatúra pre učiteľov a žiakov, informácie z internetu, IKT, materiály napr. z infoveku, datakabinetu, výučbové počítačové programy, obrázkový materiál, detské encyklopédie, prírodniny, omaľovánky, pexeso, denná tlač, časopisy, hygienické potreby, dopravné ihrisko, preparáty, okolitá príroda a pod. (napr. KUBOVÁ L.: Řeč obrázků, **k**omunikační systém tvořený obrazovými symboly - Piktogramy 1. Díl, KUBOVÁ L.: Čteme obrázky Komunikační systém tvořený návodnými kresbami - Procesní schémata 2. díl, ROSSKOPFOVÁ E. a kol.: Vecné učenie pre 1., 2., 3. ročník špeciálnych základných škôl, DUBOVSKÁ J.: Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1.-3. ročník špeciálnych základných škôl (variant B), vydavateľstvo VEMAG: Moja pestrá knižka o gazdovstve, vydavateľstvo VEMAG: Môj pestrý obrázkový slovník, vydavateľstvo VEMAG: Moja pestrá knižka o zvieratkách, CD Detský kútik 1-5, CD Prírodoveda 3-4...)

Oblasť - Človek a spoločnosť

Učebnice, pracovné listy, prezentácie, odborná literatúra, metodické materiály k predmetom, časopisy, noviny, encyklopédie, náučná literatúra, internet, CD, DVD, didaktické pomôcky (mapy, glóbus, obrázky, kartografický materiál, obrazový materiál, trojrozmerné pomôcky), PC, IKT, časová krivka, internet, zemepisné encyklopédie, automapa, turistická mapa, video, denná tlač, časopisy, a pod.

Oblasť - Človek a hodnoty

Odborná literatúra, pracovné listy, prezentácie, odborná literatúra, metodické materiály k predmetom, detské časopisy, video, PC, IKT, DVD, CD (napr. IVANOVÁ L. a kol.: Etická výchova pre 1. ročník základných škôl PL1, IVANOVÁ L. a kol.: Etická výchova pre 2. ročník základných škôl PL2, IVANOVÁ L. a kol.: Etická výchova pre 3. ročník základných škôl PL3, DVD Etická výchova).

Oblasť - Človek a svet práce

Učebné zdroje poskytujú žiakom informácie, potrebné poznatky a majú ich aj motivovať. Na realizáciu pracovného vyučovania učiteľ využíva dostupný materiál, veci a príklady

z bežného života, odpadový materiál, prírodniny, modelovaciu hmotu, stavebnice, nemateriálne učebné zdroje (žiakove zážitky, skúsenosti, učiteľove skúsenosti), literatúru s námetmi a pracovnými technikami, vhodnými pre žiakov so špeciálnymi potrebami, odbornú literatúru, doplnkovú literatúru, časopisy, CD, DVD, modely, internet, metodické príručky, didaktickú techniku. Námety na prácu volíme tak, aby každý žiak mal možnosť primerane zvládnuť činnosť, pracoval dostatočne aktívne, prežíval pozitívne emócie zo svojej vykonanej práce. Využívame skutočné predmety z bežného života, a ďalšie (napr.:KUBOVÁ L.: Řeč obrázků, **k**omunikační systém tvořený obrazovými symboly - Piktogramy 1. Díl, KUBOVÁ L.: Čteme obrázky (Komunikační systém tvořený návodnými kresbami - Procesní schémata 2. díl, Vydavateľstvo Anagram: Kameny jako umění, www.krokotak.com...).

Oblasť - Umenie a kultúra

Pre vyučovanie výtvarnej výchovy je vhodné využívať metodickú príručka výtvarnej výchovy, knihy o umení a dostupnú literatúru o výtvarných námetoch, technikách, prípadne materiály z internetu, sprístupnené výstavy výtvarných umelcov, reprodukcie diel výtvarných umelcov v odborných publikáciách, internetové stránky zamerané na výtvarné umenie, filmové, hudobné a literárne ukážky, kultúrne inštitúcie prezentujúce diela výtvarných umelcov, výtvarná tvorba žiakov, prírodné objekty (napr. R. M. Curtová: Nauč sa kresliť, Nakresli si džungľu, Vydavateľstvo Svojtka&Co.: Čo budem dnes maľovať a kresliť, Vydavateľstvo Anagram: Kameny jako umění, www.krokotak.com...).

Na realizáciu hudobno-výchovnej práce učiteľ využíva dostupnú literatúru s piesňami vhodnými pre vekovú kategóriu detí od 3 rokov, detské hudobné nástroje, nahrávky skladieb na počúvanie, videonahrávky i plošné demonštračné pomôcky (napr. notové tabule, magnetické tabuľky). Uprednostňuje pritom také učebné pomôcky, ktoré poskytujú žiakom sluchový názor.

Na realizáciu hudobno-výchovnej práce učiteľ využíva dostupnú literatúru s tematikou piesní, rečňovaniek, vyčítaniek a ľudových hier pre deti, internetové stránky zamerané na hudbu, CD nosiče a audiokazety s piesňami pre deti, návštevy hudobných predstavení pre deti organizované školu a pod. Nevyhnutným zariadením je klavír, elektronický klávesový nástroj alebo iný hudobný nástroj. Uprednostňuje pritom také učebné pomôcky, ktoré poskytujú žiakom sluchový názor.(napr. KOPINOVÁ, Ľ. a kol.: Hudobná výchova pre 1. ročník základných škôl. 2. Vyd, RUSNÁK, F.: Piesne pre hudobnú výchovu s jednoduchým klavírnym sprievodom, CD a DVD: Češem si hlavičku, Detské piesne 1,2, Zlatá brána 1,2, Neberte nám princeznú, Uspávanky, Uspávanky do postieľky, Relaxačné DVD Butterflies and flowers, Forest seasons, Natures alarm clock, Ocean tranquility, Underwater wonders, Water melodies, Detský kútik 2, Spievankovo, detské hudobné nástroje: zvončeky, zobcová flauta...)

Oblasť - Zdravie a pohyb

Pri realizácii zdravotnej telesnej výchovy aplikujeme vždy postupy, ktoré nepôsobia kontraindikačne na stav daného žiaka. Využívame metodické príručky pre vyučovanie telesnej výchovy, časopisy (Telesná výchova a šport, Tělesná výchova a sport mládeže), vedecké zborníky z oblasti telesnej výchovy a športu, internet, metodické príručky pre vyučovanie telesnej výchovy, názorné učebné pomôcky, náčinie a náradie vhodné pre žiakov s MP videotechnika, DVD, CD, metodiky a pravidlá jednotlivých športov.

4.9 Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sú povinnou súčasťou obsahu vzdelávania. Odrážajú spoločenské témy a problémy. Spravidla sa prelínajú učivom všetkých vzdelávacích oblastí.

<u>Medzi prierezové témy patria:</u>

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
Environmentálna výchova
Mediálna výchova
Multikultúrna výchova
Ochrana života a zdravia
Osobnostný a sociálny rozvoj
Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.
Dopravná výchova (DOV) je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v primárnom vzdelávaní. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť žiakov na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.
Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v primárnom vzdelávaní zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:
- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova (ENV) ako prierezová téma sa prelína všetkými predmetmi, ale najmä prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou.
Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné - chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod.
Environmentálna výchova je v iŠVP formulovaná prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré má žiak postupne naplniť na konci stupňa vzdelávania. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie; rozpoznal hlavné zmeny vo svojom

okolí na základe pozorovania prírody; rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia; poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia; podieľal sa aktívne na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia; správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie;

Mediálna výchova

Žiaci sú vystavení vplyvom médií – nielen elektronických ale aj tlačených - rôznych časopisov. Zvlášť vo veľkej obľube sú televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku a mentálnemu postihnutiu sa v ňom orientovali.
Cieľom mediálnej výchovy (MEV) je formovať schopnosť detí primerane veku a mentálnemu postihnutiu posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova (MUV) je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehlbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.
Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.
Multikultúrnu výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe materinského jazyka.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa v primárnom vzdelávaní realizuje prostredníctvom učebných predmetov štátneho vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. V rámci témy sa aplikuje učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou povinného učiva ochrany človeka a prírody. Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia

v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.
Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. Poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti a praktické zručnosti. Osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách. Prierezovú tému napĺňa obsah: riešenie mimoriadnych situácií, civilná ochrana, zdravotná príprava, pohyb a pobyt v prírode.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné aby si už od primárneho vzdelávania rozvíjal sebareflexiu (rozmýšľal o sebe), spoznával sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebavzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných. Dôležité je, aby prierezová téma podporovala u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok).
Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam ale aj k rodinnej výchove. Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov a ich mentálna úroveň. Vhodné je všetky témy realizovať prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prostredníctvom prierezovej témy regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra (RVT) predstaviť žiakom historické a duchovné bohatstvo regiónu, obce – tradície a zvyky. Zážitkovou formou nadobudnúť vedomosti o významnej chránenej slovenskej lokalite, akým je Národný park Slovenský raj, spadajúcej do daného regiónu, jeho vzácne a ohrozené druhy rastlín a živočíšne teritóriá. Oboznámiť sa s biodiverzitou územia. Formou praktickej aktivity a exkurzie poukázať na dôležitosť ochrany životného prostredia svojho okolia, vhodnou formou motivovať žiakov k separácii odpadu. Spoznávať význam osobností okolia, poukázať na ich celospoločenský a kultúrny prínos. Vyučovanie zamerať na zážitkové objavovanie, spoznávanie a sledovanie najbližšieho okolia.
Cieľom zaradenia regionálnej výchovy a tradičnej ľudovej kultúry do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. V nemalej miere motivovať žiakov získavať, rozvíjať a utužovať ich postoje k takým morálnym hodnotám, ako sú vlastenectvo, národná identita či kresťanské tradície. Žiakov oboznámiť s minulosťou i súčasnosťou svojho kraja, ľudovými tradíciami, kultúrnymi a prírodnými

krásami. Regionálnou výchovou viesť žiakov k vzťahu a úcte k človeku, obci, mestu, vlasti, vychovávať k národnému povedomiu a občianskej súnaležitosti.

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

Prierezová téma tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPP) spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť žiaci využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti pri prezentácii svojej školy. Cieľom je naučiť žiakov sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií primerane svojim mentálnym schopnostiam.

Zdroj:
www.minedu.sk
www.statpedu.sk
http://www.statpedu.sk/sk/Vyhladavanie/Hladanie-podla-temy.alej?tag=pt
http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=1508
www.osf.sk/...a.../mimovladne_iniciativy_vo_vzdelavani/?IDe...

4.10 Aplikácia tém a odporúčaní MŠVVaŠ SR do ŠkVP

Finančná gramotnosť.

Vzdelávať a využívať poznatky z oblasti finančnej gramotnosti s cieľom hospodárne zaobchádzať s učebnými materiálmi, pomôckami a metodickými materiálmi. Pomenovať správne hodnoty a návyky z oblasti finančnej gramotnosti, jednoduchými činnosťami pochopiť hodnotu a vplyv peňazí na úroveň života, získať vedomosti, ale aj manuálne zručnosti pomáhajúce zvýšiť životnú úroveň i zručnosť rozumného hospodárenia s peniazmi. Realizovať besedu na tému: Ja a peniaze. Vytvoriť nástenku na potrebu peňazí pre život človeka

Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2 S účinnosťou od 1.septembra 2017

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia (ďalej len CK) - *Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách*

Čiastková kompetencia (ďalej len ČK) - Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach (žiak je schopný uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám; opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií).

ČK - Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov (žiak je schopný uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov; jednoducho opísať práva spotrebiteľov).

ČK - Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí (žiak je schopný navrhnúť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním).

Plánovane, príjem a práca

CK - *Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí*

ČK - Identifikovať zdroje osobných príjmov (žiak je schopný opísať, čo sú osobné príjmy človeka).

ČK - Vypracovať finančný plán (žiak je schopný roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť).

Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

CK - *Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny*

ČK - Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby (žiak je schopný pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby; vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze; vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava).

ČK - Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov (žiak je schopný zoradiť osobné želania/potreby podľa dôležitosti; stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

ČK - Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe (žiak je schopný porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch; uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku).

ČK - Opísať používanie rôznych metód platenia (žiak je schopný opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí; vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách - hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

Úver a dlh

CK - *Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu*

ČK - Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov (žiak je schopný zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu).

ČK - Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom (žiak je schopný vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách).

ČK - Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť (žiak je schopný vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí. Sporenie a investovanie).

CK - *Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi*

ČK - Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite (žiak je schopný opísať, ako a prečo človek môže sporiť).

Riadenie rizika a poistenie

CK - *Používanie primeraných stratégií riadenie rizík*

ČK - Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie (žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti; vysvetliť podstatu rizika a jeho typy).

ČK - Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením (žiak je schopný vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť; na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Na implementáciu finančnej gramotnosti je možné realizovať blokové vyučovanie i samostatné aktivity v rámci učebných predmetov. Finančné vzdelávanie na primeranej úrovni je možné realizovať od začiatku povinnej školskej dochádzky, teda už v prvom ročníku. Oblasti (predmety), do ktorých je možné finančnú gramotnosť priamo začleniť:

Jazyk a komunikácia: Prosba – želanie, Tvorba otázok – žiadosť o informáciu, Rozhovor, Reklama, Diskusia – názor, Vyjadrenie vlastnej túžby, Inzerát, Porekadlo, Príslovie, Ľudové rozprávky, Poštový peňažný poukaz

Príroda a spoločnosť: Rodina, Obec, Slovensko

Človek a príroda: Zdroje vody, Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov, Zdroje elektrickej energie, Význam elektrickej energie pre človeka,

Človek a spoločnosť: Geografia - Austrália, Amerika, Afrika, Ázia, Slovensko - V každom regióne sa môžete zamerať na bohatstvo a chudobu, rozdiely medzi regiónmi,

environmentálne problémy. Občianska náuka - Moja škola, Štát a právo, Trestné právo, Ekonomický život v spoločnosti.
Človek a hodnoty: Etická výchova – Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch (chrániť si veci svoje i iných) Iniciatíva vo vzťahu k iným (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádzanie, kradnutie, ohováranie, ...), Reálne a zobrazené vzory, Rozvoj tvorivosti a iniciatívy, Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov, Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti, Pomoc, darovanie, delenie sa, Ekonomické hodnoty a etika, Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre, Pozitívne vzory v každodennom živote, Masmediálne vplyvy, Dobré meno a pravda ako etické hodnoty, Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine, Vzťah k chorým, starým, postihnutým ľuďom.
Matematika a práca s informáciami: Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie, Násobenie a delenie v obore násobilky, Počtové výkony s prirodzenými číslami, Počtové výkony s desatinnými číslami, Percentá (vrátane jednoduchého úročenia). Informatická výchova – Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce), Komunikácia prostredníctvom IKT (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií), Informačná spoločnosť – počítačová kriminalita, legálnosť programov, autorské práva.
Človek a svet práce: Pracovné vyučovanie – Papier a kartón, Elektrický obvod, Zdroje elektrickej energie.
Umenie a kultúra: Výtvarná výchova – Reliéf (mince), Podnety rôznych oblastí poznávania sveta.

Čitateľská gramotnosť.

Vo všetkých vzdelávacích oblastiach zamerať pozornosť na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov. Vedomosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia rozvíjať prostredníctvom interakcie čitateľskej gramotnosti a augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Rozvíjanie realizovať prostredníctvom čitateľských aktivít, ako sú čítanie literatúry pre deti a mládež, besedy o spisovateľoch spojené s čítaním konkrétnych diel autorov, spoločné čítanie rozprávok aktivitami ako je napr. „Číta celá škola“, čítanie masmediálnych informácií.
Jazykovú kultúru žiakov podporovať a rozvíjať dramatizáciou krátkych literárnych diel a celoškolským prednesom poézie a prózy. Hlavným poslaním rozvoja čitateľskej gramotnosti je teda porozumenie čítaného textu a vzbudenie záujmu o čítanie a tým o získavanie nových informácií z printových i elektronických médií.

Ľudské práva a práva detí.

V problematike ľudských práv a Celoštátnou stratégiou ochrany a podpory ľudských práv SR apelovať na osobnostný rozvoj žiakov v oblasti multikultúrnej výchovy, edukovať ich v duchu humanizmu, rozširovať rozhľad v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, vyzdvihnúť rovnosť muža a ženy. Taktiež viesť žiakov k eliminácii všetkých foriem diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a rasizmu v oblasti problematiky migrácie.
Podnecovať autoreguláciu žiakov v demokratického občana, ktorý uvedomelo predchádza akejkoľvek forme násilia.
Náležitú pozornosť venovať témam súvisiacim s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
Problematiku ľudských práv a práv detí aplikovať žiakovi so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami individuálne multisenzorickým spôsobom.

Bezpečnosť a prevencia.

Zabezpečenie primárnej prevencie drogových závislostí a iných sociálno-patologických javov na ŠZŠ Spišský Štiavnik je uskutočňované a realizované koordinátorom bezpečnosti

a prevencie v spolupráci s vedením školy, ostatnými vyučujúcimi, pracovníkmi CPPPaP a iných odborných inštitúcii zaoberajúcimi sa prácou mládeže v oblasti prevencie.
Súčasťou školskej primárnej prevencie je vytváranie vhodných podmienok v rámci edukačného procesu smerujúcich k rozvoju osobnosti, zdravému životnému štýlu, podpore aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizík s tým spojených, ukázať žiakom nebezpečenstvo užívania drog a možnosti riešenia vlastných problémov v rodine a škole. Problematika bezpečnosti a prevencie je implementovaná do edukačného procesu školy integrujúca všetky druhy a stupne postihnutia žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami.
Škola má vypracovaný vlastný program prevencie šikanovania v súlade s Metodickým usmernením č. 7/2006-R k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach.
V súvislosti s plánom práce koordinátora sa priebežne monitoruje správanie žiakov a jeho zmeny, v prípadoch podozrenia na porušovanie ich zdravého osobnostného vývinu je hlavnou úlohou zabezpečiť ich ochranu a bezodkladne riešiť vzniknutý problém v súčinnosti s vedením školy a zákonnými zástupcami dieťaťa a žiaka.
V súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. 12. 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii ako aj s Dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí škola zabezpečí v rámci edukačného procesu veku primeraným spôsobom informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi.
Na základe plnenia vybraných úloh vyplývajúcich z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím zabezpečí škola prístupnosť a dostupnosť informácií deťom o právach dieťaťa so zameraním na problematiku prevencie násilia páchaného na deťoch a veku primerane o možnostiach pomoci, vrátane stimulácie kritických postojov detí k nevhodným mediálnym obsahom.
V súlade s úlohami Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2015 – 2018 realizovať besedy s vyškolenými odbornými zamestnancami z CPPPaP o rizikách práce v zahraničí a o prevencii pred neľudským zaobchádzaním, obchodovaním s ľuďmi a otrockou prácou.

V súlade s článkom 28 Dohovoru o právach dieťaťa prijímať efektívne opatrenia na povzbudenie pravidelnej dochádzky do školy a na obmedzenie počtu tých žiakov, ktorí školskú dochádzku neukončia.
V oblasti prevencie extrémizmu, antisemitizmu, xenofóbie a ostatných foriem intolerancie v školskom prostredí využívať metodické materiály uverejnené na: www.minedu.sk, www.statpedu.sk a www.vudpap.sk .
V súlade s Európskym politickým rámcom Zdravie 2020 venovať pozornosť výchove k zdraviu v zmysle holistického prístupu k zdraviu a zdravému životnému štýlu.
V súlade s Národným programom prevencie HIV/AIDS sa zapájať do celoslovenskej školskej kampane Červené stužky – www.cervenestuzky.sk.
Súčasťou programu prevencie šikanovania je:

a) aktívne zapájať žiakov do aktivít a programov, ktoré podporujú výchovu ku zdraviu a zdravý životný štýl,

b) realizovať aktivity a programy na podporu telesného a duševného zdravia,

c) zapájať žiakov do pohybových aktivít,

d) zvýšenú pozornosť venovať prevencii užívania alkoholu a tabaku a odvykaniu od nich,

e) poskytovať informácie žiakom o škodlivých a vedľajších účinkoch nelegálnych a dopingových látok,

f) zapájať sa do Európskeho týždňa športu, iniciatívy Európskej komisie na podporu športu a pohybovej aktivity.

Prevenciu drogových závislostí a prevenciu rizikového správania žiakov realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu pod gesciou regionálneho centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie.

4.11 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

4.11.1 Vzdelávacie oblasti pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

4.11.2 Vzdelávacie oblasti pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
ČOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

4.11.3 Vzdelávacie oblasti pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VECNÉ UČENIE
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

4.12 Učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

01_Inovovaný_UP_pre_MP_variant_A_ŠZS Spišský Štiavnik_2021/2022

ISCED 1 (2016) Učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským												
Štátny vzdelávací program												
Vzdelávacia oblasť	**Predmet/ročník**	**Prípravný**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**Spolu**
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8+1	8+1	8+1	7+2	6+2	6+2	5+3	5+3	5+3	**58+18**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7+1										**7+1**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										**2**
Matematika a práca s informáciami	matematika	3+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	**39+10**
	informatika						1	1	1	1	1	**5**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1+1							**4+1**
	fyzika								1	1	1	**3**
	chémia										1	**1**
	biológia								1	1	1	**3**
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2+1	3				**7+1**
	dejepis								1	1	1	**3**
	geografia								1	1	1	**3**
	občianska náuka								1	1	1	**3**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo						1	1	1	1	1	**5**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1+2	2+1	3	4	4	4	4	4	4	**31+3**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
	výtvarná výchova	1	1	1+1	1+1	1+1	1	1	1	1	1	**10+3**
Zdravie a pohyb	**telesná a športová výchova**	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**20**
Školský vzdelávací program												
Povinná časť + voliteľné hodiny		18+2	18+4	19+4	20+4	21+4	22+4	23+3	24+4	24+4	25+4	**214+37**
SPOLU		**20**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**26**	**28**	**28**	**29**	**251**

Poznámky: Rozdelenie hodín do ročníkov a vymedzenie primeraného obsahu vzdelávania pre vyučovacie predmety v príslušných ročníkoch je v právomoci školy.
Voliteľným predmetom je etická výchova.

4.12.1 Poznámky

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

V prípravnom ročníku vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

V 5. až 9. ročníku sa vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie vyučujú v skupinách s maximálnym počtom 6 žiakov. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry *(u žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostných menšín)* triedu možno deliť.

4.12.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL)

1. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) 6 vyučovacích hodín týždenne (navýšené o 1 vyučovaciu hodinu)
2. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) 6 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 1 vyučovaciu hodinu)*
3. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne

- čítanie a literatúra (CAL) 6 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 1 vyučovaciu hodinu)*

4. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 3 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne (navýšené o 2 vyučovacie hodiny)

5. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 3 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 4 vyučovacie hodiny týždenne (navýšené o 2 vyučovacie hodiny)

6. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 2 vyučovacie hodiny)*

7. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 3 vyučovacie hodiny)*

8. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne (navýšené o 3 vyučovacie hodiny)

9. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne (navýšené o 3 vyučovacie hodiny)

4.12.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín

Slovenský jazyk a literatúra (SJL)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti čítanie a komunikácia z dôvodu zdokonalenia nácviku správneho hlasného čítania, rozvíjania splývavého čítania u žiakov a vedenia žiakov k čítaniu s porozumením.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti jazyk a komunikácia v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) z dôvodu rozvíjania komunikačných zručností, na nácvik správnej výslovnosti a obohacovanie slovnej zásoby.

Matematika (MAT)

Navýšenie vyučovacích hodín vo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami v predmete matematika z dôvodu rozvíjania matematických vedomostí, zručností a návykov a osvojenia si matematických poznatkov na takej úrovni, aby ich vedeli použiť pri riešení

praktických problémov.

Vecné učenie (VUC)

Navýšenie o jednu vyučovaciu hodinu v predmete vecné učenie z dôvodu zdokonaľovania a upevňovania hygienických návykov, osvojovania si základných pravidiel kultúrneho správania a rozvíjania návykov využiteľných v praktickom živote.

Vlastiveda (VLA)

Navýšenie vyučovacích hodín vo vzdelávacej oblasti Príroda a spoločnosť v predmete vlastiveda z dôvodu rozvíjania vedomostí, poznatkov a zručností o živej a neživej prírode a o orientovaní sa v okolí.

Pracovné vyučovanie (PVC)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti Človek a svet práce v predmete pracovné vyučovanie z toho dôvodu, že pracovné vyučovanie je jedným z dôležitých rehabilitačných predmetov, ktorý systematický ovplyvňuje rozvoj motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvyšovanie rozumovej úrovne u žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaci pomocou rôznych pracovných činností nadobúdajú kladný vzťah k práci a pripravujú sa na budúce povolanie.

Výtvarná výchova (VYV)

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete výtvarná výchova z dôvodu potreby rozvíjať motoriku, psychiku a citovú stránku žiakov. Väčšou mierou prispieť k ich celkovej rehabilitácii. Prostredníctvom výtvarných aktivít formovať estetické cítenie žiaka.

Navýšenie počtov hodín vo vybraných predmetoch si nevyžaduje špeciálne požiadavky na kvalifikáciu pedagogických zamestnancov.

4.13 Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (NKS, SP, ZP) v kombinácii s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

02_Inovovaný_UP_pre_VNP_(NKS_SP_ZP)_v_kombinácii s_MP_variant_A_ŠZS Spišský Štiavnik_2021/2022

ISCED 1 (2016) Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (NKS, SP, ZP) v kombinácii s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským												
Štátny vzdelávací program												
Vzdelávacia oblasť	**Predmet/ročník**	**Prípravný**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**Spolu**
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6	6	5	5	5	**58**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7+2										**7+2**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										**2**
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	**39**
	informatika						1	1	1	1	1	**5**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							**4**
	fyzika								1	1	1	**3**
	chémia										1	**1**
	biológia								1	1	1	**3**
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				**7**
	dejepis								1	1	1	**3**
	geografia								1	1	1	**3**
	občianska náuka								1	1	1	**3**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo						1	1	1	1	1	**5**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	**31**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**20**
Školský vzdelávací program												
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti		+4	+4	+4	+4	+4	+3	+4	+4	+4	**+35**
Povinná časť + voliteľné hodiny		18+2	18+4	19+4	20+4	21+4	22+4	23+3	24+4	24+4	25+4	**214+37**
SPOLU		**20**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**26**	**28**	**28**	**29**	**251**

Školský vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

Poznámky: Rozdelenie hodín do ročníkov a vymedzenie primeraného obsahu vzdelávania pre vyučovacie predmety v príslušných ročníkoch je v právomoci školy.

Voliteľným predmetom je etická výchova

4.13.1 Poznámky

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

V prípravnom ročníku vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

V 5. až 9. ročníku sa vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie vyučujú v skupinách s maximálnym počtom 6 žiakov. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry *(u žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostných menšín)* triedu možno deliť.

4.13.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL)

1. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) – písanie 2 vyuč. hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) - komunikácia, ústny prejav 1 vyuč. hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) – technika čítania, ústny prejav 5vyuč. hodín týždenne

2. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) – písanie 2 vyuč. hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) - komunikácia, ústny prejav 1 vyuč. hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) – technika čítania, ústny prejav 5 vyuč. hodín týždenne

3. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) – písanie 2 vyuč. hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) - komunikácia, ústny prejav 1 vyuč. hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) – technika čítania, ústny prejav 5 vyuč. hodín týždenne

4. ročník

- jazyková komunikácia (JKM) 3 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 3 vyučovacích hodín týždenne

5. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 3 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 2 vyučovacie hodiny týždenne

6. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 3 vyučovacích hodín týždenne

7. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 2 vyučovacích hodín týždenne

8. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 2 vyučovacie hodiny týždenne

9. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 2 vyučovacie hodiny týždenne

4.13.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti jazyk a komunikácia v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) v prípravnom ročníku a začlenenie vyučovacieho predmetu v 1. až 9. ročníku je z dôvodu viacnásobného postihnutia (SP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím žiakov. Navýšením dotácie vyučovacích hodín chceme ponechať väčší priestor pre rozvoj vnímania a schopnosti dorozumieť sa. V procese vyučovania dochádza k optimalizácii prijímania, spracovania, produkovania a odovzdávania informácií u žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím podľa ich predpokladov a schopností.

Navýšením počtu hodín si žiaci so sluchovým i zrakovým postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím majú možnosť rozširovať pasívnu a aktívnu slovnú zásobu a osvojovať nové pojmy v hovorenom jazyku, spoznávajú význam piktogramov používaných v doprave, v zariadeniach a inštitúciách občianskej vybavenosti, učia sa porozumieť informáciám na plagátoch, mapách a náčrtkoch, oboznamujú sa s kultúrou, jej rôznymi podobami, učia sa pochopiť a vyjadriť v primeraných komunikačných formách umelecké prejavy a zážitky. Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je prioritou obsahová stránka, ktorá je v predmete zameraná na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Žiaci rozvíjajú praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov. Získaním primeraných komunikačných, reedukačných a kompenzačných kompetencií si žiaci s viacnásobným postihnutím rozvíjajú svoju osobnosť, osvojujú kultúrne hodnoty a budujú nezávislú existenciu. Žiaci zo zrakovým postihnutím potrebujú dlhší čas na zorientovane sa v texte, pretože majú problém presúvať pozornosť a pohľad z tabule do zošita, strácajú sa v texte a v riadkoch. Možnosti zrakovej práce sú

časovo obmedzené. Pri dlhšom čítaní ich pália oči, čítanie sprevádza slzenie. Vo vyučovaní je preto potrebné všetky tieto časti zohľadňovať.

4.14 Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

03_Inovovaný_UP_pre_VNP_(TP_ZP)_v_kombinácii_s_MP_variant A_SZS Spišský Štiavnik_2021/2022

ISCED 1 (2016) **Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským**												
Štátny vzdelávací program												
Vzdelávacia oblasť	**Predmet/ročník**	**Prípravný**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**Spolu**
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7+1	6+1	6+1	5+2	5+2	5+2	**58+9**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7+1										**7+1**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										**2**
Matematika a práca s informáciami	matematika	3+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	**39+10**
	informatika						1	1	1	1	1	**5**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1+1							**4+1**
	fyzika								1	1	1	**3**
	chémia										1	**1**
	biológia								1	1	1	**3**
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2+1	3				**7+1**
	dejepis								1	1	1	**3**
	geografia								1	1	1	**3**
	občianska náuka								1	1	1	**3**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo						1	1	1	1	1	**5**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1+2	2+1	3	4	4	4	4	4	4	**31+3**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
	výtvarná výchova	1	1	1+1	1+1	1+1	1	1	1	1	1	**10+3**
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**20**
Školský vzdelávací program												
Špeciálnopedagogická podpora	rozvoj pohybových zručností		+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	**+9**
Povinná časť + voliteľné hodiny		18+2	18+4	19+4	20+4	21+4	22+4	23+3	24+4	24+4	25+4	**214+37**
SPOLU		**20**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**26**	**28**	**28**	**29**	**251**

Poznámky: Rozdelenie hodín do ročníkov a vymedzenie primeraného obsahu vzdelávania pre vyučovacie predmety v príslušných ročníkoch je v právomoci školy.
Voliteľným predmetom je etická výchova.

4.14.1 Poznámky

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

V prípravnom ročníku vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

V 5. až 9. ročníku sa vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie vyučujú v skupinách s maximálnym počtom 6 žiakov. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry *(u žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostných menšín)* triedu možno deliť.

4.14.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL)

1. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne
2. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne
3. ročník
   - jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
   - komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
   - čítanie a literatúra (CAL) 5 vyučovacích hodín týždenne
4. ročník

- jazyková komunikácia (JKM) 3 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 4 vyučovacie hodiny týždenne (navýšené o 1 vyučovaciu hodinu)

5. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 3 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 3 vyučovacie hodiny týždenne (navýšené o 1 vyučovaciu hodinu)

6. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 4 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 1 vyučovaciu hodinu)*

7. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 4 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 2 vyučovacie hodiny)*

8. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 4 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 2 vyučovacie hodiny)*

9. ročník
- jazyková komunikácia (JKM) 2 vyučovacie hodiny týždenne
- komunikácia a sloh (KAS) 1 vyučovacia hodina týždenne
- čítanie a literatúra (CAL) 4 vyučovacích hodín týždenne *(navýšené o 2 vyučovacie hodiny)*

4.14.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín

Slovenský jazyk a literatúra (SJL)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti čítanie a komunikácia z dôvodu zdokonalenia nácviku správneho hlasného čítania, rozvíjania splývavého čítania u žiakov a vedenia žiakov k čítaniu s porozumením.
Predmet slovenský jazyk a literatúra je nosným predmetom, ktorého zvládnutie je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov. Je preto nevyhnutné, aby sa vzhľadom viacnásobné postihnutie (ZP, TP) v kombinácii s mentálnym postihnutím žiakov navýšila týždenná dotácia vyučovacích hodín. Z hľadiska správneho osvojenia si učiva je vhodné zaraďovať do vyučovacieho procesu cvičenia na rozvíjanie hybnosti artikulačných orgánov, cvičiť so žiakmi správne dýchanie, fonáciu i výslovnosť, či rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie. V obsahu navýšených vyučovacích hodinách odporúčame využívať predovšetkým na aplikáciu vhodných cvičení na skvalitnenie rečového prejavu a čitateľskej gramotnosti žiakov.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS)

Navýšením dotácie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) chceme u žiakov s viacnásobným postihnutím so zrakovým (ZP) a telesným postihnutím (TP)

v kombinácii s mentálnym postihnutím podporiť získavanie a rozvíjanie komunikačných kompetencií, optimalizovať prijímanie, spracovanie, produkovanie a odovzdávanie informácií a systematicky formovať a rozvíjať ich komunikačné zručnosti. Upevňovaním a rozširovaním slovnej zásoby si žiaci rozširujú praktické znalosti jazyka, čím dochádza k uspokojovaniu komunikačných potrieb pri priamom alebo sprostredkovanom komunikačnom styku. Formovanie a rozvíjanie komunikačných zručností sa zároveň upevňuje podporovaním sebadôvery a získavaním pozitívnych skúseností pri komunikácii u týchto žiakov.
Cieľom vyučovania špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je v maximálnej miere podporiť rozvoj hovorenej reči a jazykových schopností ako predpokladu na realizáciu určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania. Snahou je tiež odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú. Sekundárnym cieľom je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti.
Tento špecifický vyučovací predmet má pripraviť žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím na to, aby sa v rámci svojich diagnóz, schopností a možností dokázali vyjadrovať ústnou i písomnou formou, boli spôsobilí získavať informácie od iných ľudí priamo, pomocou oznamovacích prostriedkov či multimédií, dokázali sa orientovať a reagovať v bežnom prostredí pomocou verbálnej i neverbálnej komunikácie a ľahšie sa tak začlenili do spoločnosti a dokázali zvládnuť obsah učiva pre príslušný ročník.
Vyučovací predmet sa taktiež zameriava na skvalitňovanie vnímania (zrakového, sluchového, hmatového), rozvíjanie poznávacích a vyjadrovacích schopností, vedie žiakov k samostatnej, kultivovanej, tvorivej, plynulej a zrozumiteľnej komunikácii.

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti jazyk a komunikácia v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) z dôvodu rozvíjania komunikačných zručností, na nácvik správnej výslovnosti a obohacovanie slovnej zásoby.

Matematika (MAT)

Navýšenie vyučovacích hodín vo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami v predmete matematika u viacnásobne postihnutých žiakov (TP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím z dôvodu rozvíjania matematických vedomostí, zručností a návykov a osvojenia si matematických poznatkov na takej úrovni, aby ich vedeli používať pri riešení praktických problémov.
Navýšenie vyučovacích hodín u zrakovo postihnutých v kombinácii s mentálnym postihnutím je opodstatnené hlavne z dôvodu zníženej schopnosti rozoznávať detaily objektov, obrázkov, grafických symbolov, alebo číslic. Takýto žiaci potrebujú viac času na vypracovanie úloh, majú problémy s rozlišovaním obrázkov, pri zobrazovaní detailov a spájaní jednotlivých bodov.
Navýšenie týždenného počtu vyučovacích hodín u žiakov s telesným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je opodstatnené hlavne preto, že títo žiaci majú ťažkosti pri riešení geometrických úloh, meraní, vážení, priestorovej orientácii, či riešení slovných úloh založených na priestorových predstavách, alebo praktických skúsenostiach. Navýšením dotácie vyučovacích hodín poskytujeme priestor pre dlhodobejšie a tým aj kvalitnejšie osvojovanie si matematického učiva a otvárame priestor a čas pre zdokonaľovanie sa v manipulácii s rysovacími a meracími predmetmi, upevňovanie získaných vedomostí a ich aplikáciu v praxi.

Vecné učenie (VUC)

Navýšenie o jednu vyučovaciu hodinu v predmete vecné učenie u žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím z dôvodu zdokonaľovania a upevňovania hygienických návykov, osvojovania si základných pravidiel kultúrneho správania a rozvíjania návykov využiteľných v praktickom živote.

U týchto žiakov sa stretávame s ťažkosťami zorientovať sa v čase a v historických udalostiach; rovnako ako aj v interpretácii obrázkov, fotografií, či schém. Berúc pritom do úvahy i prítomné telesné postihnutie, pre žiakov sa môže stať veľmi náročným i samotný proces osvojovania zručností. Keďže často ide o narušenie nielen hrubej, ale aj jemnej motoriky, žiaci sú mnohokrát obmedzení pri vyhľadávaní informácií, ich zaznamenávaní a teda pri ich celkovom spracovávaní. Navýšením časovej dotácie chceme ponechať žiakom priestor a čas na nerušené osvojovanie si vedomostí, ich spracovanie i následné zapamätanie. Dôraz preto kladieme nielen na kognitívnu stránku vyučovania predmetu, ale i na jeho psychomotorickú stránku - aby došlo u žiakov k správnemu spracovaniu a zaznamenaniu informácií a tým aj k správnemu zapamätaniu a utvrdeniu. Podobne aj žiaci so zrakovým postihnutím potrebujú väčší priestor pri vysvetľovaní učiva a následnom spracovaní informácií.
Dôvodom navýšenia týždenného počtu vyučovacích hodín je pripraviť žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím na to, aby v rámci svojich diagnóz, schopností a možností dokázali žiť plnohodnotný život.

Vlastiveda (VLA)

Hlavným dôvodom navýšenia vyučovacej hodiny vo vzdelávacej oblasti Príroda a spoločnosť v predmete vlastiveda u žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím (TP, ZP, SP) je prehlbovať a rozširovať poznanie, integrovať poznatky do uceleného systému poznania, ako aj rozvíjať tvorivé myslenie, a to v oblasti živej a neživej prírody a orientovaní sa v okolí. Zmyslom a cieľom vzdelávania týchto žiakov je vybaviť ich súborom kľúčových kompetencií na úrovni, ktorá je pre nich vzhľadom na ich postihnutie dosiahnuteľná a pripraviť ich tak na ďalšie uplatnenie v spoločnosti, aby v rámci svojich možností a schopností dokázali využívať získané základné zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh praktického života, rozumieť a používať základné pojmy z oblasti prírodných vied, chápať základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, porovnávať ich a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi, vytvárať vedomie o ekológii, uvedomovať si zodpovednosť voči prírode, chápať význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie. Keďže v dnešnom svete je nevyhnutné ovládať prácu s IKT, jedným z ďalších dôvodov navýšenia počtu hodín vlastivedy je, aby aj žiaci s viacnásobným postihnutím (TP, ZP, SP) v kombinácii s mentálnym postihnutím získavali zručnosti potrebné pri práci s IKT, chápali rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom, poznali existujúce riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT. Navýšením dotácie vyučovacích hodín chceme ponechať väčší priestor na prácu s učebnicou, uplatňovanie získaných vedomostí v rozličných situáciách a podmienkach, prejavovanie aktivity v individuálnom i skupinovou učení, rozpoznávanie problémových situácií v škole a vo svojom najbližšom okolí. Dôležité je, aby sa viacnásobne postihnutý žiaci (TP, ZP, SP) v kombinácii s mentálnym postihnutím adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam naučili navrhovať riešenia na prekonanie problémových situácií, popísali problém, skúšali viaceré možnosti jeho riešenia, aby boli schopní počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektovať názor iných ľudí, ako i pracovať v kolektíve. Dôležité je naučiť týchto žiakov uvedomovať si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času, adekvátne svojmu postihnutiu dokázali zhodnotiť vlastné výkony, ako aj výkony ostatných žiakov, a tešiť sa z vlastných výsledkov, ale aj úspechov ostatných spolužiakov.

Pracovné vyučovanie (PVC)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti Človek a svet práce v predmete pracovné vyučovanie z toho dôvodu, že pracovné vyučovanie je jedným z dôležitých rehabilitačných predmetov, ktorý systematický ovplyvňuje rozvoj motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvyšovanie rozumovej úrovne u žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím. Žiaci pomocou rôznych pracovných činností nadobúdajú motorické zručnosti (v oblasti hrubej a jemnej motoriky, koordinácie pohybov), zvyšujú si funkčný potenciál v oblasti sebaobsluhy a samostatnosti, nadobúdajú kladný vzťah

k práci a pripravujú sa na budúce povolanie.

Výtvarná výchova (VYV)

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete výtvarná výchova z dôvodu potreby rozvíjať motoriku, psychiku a citovú stránku žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím a väčšou mierou prispieť k ich celkovej rehabilitácii. Prostredníctvom výtvarných aktivít formovať estetické cítenie žiaka.
Variabilnosť obsahu výtvarnej výchovy je podmienená prostredím a individuálnymi schopnosťami a obmedzenými možnosťami viacnásobne postihnutých žiakov. Edukačný proces sa uskutočňuje v úzkom spojení duševnej a manuálnej činnosti a preto úlohy výtvarnej výchovy nemožno realizovať pasívnou percepciou. Navýšiť počet vyučovacích hodín v predmete výtvarná výchova je veľmi dôležité, pretože ide o významný prostriedok precvičovania jemnej motoriky i nástroj na uvoľnenie a relaxáciu. Výtvarná výchova tiež prispieva k získavaniu nových poznatkov a skúseností a tým vplýva i na rozvoj kognitívnej stránky osobnosti žiaka. Je teda efektívnym nástrojom nielen zvyšovania výkonnosti žiaka, ale aj priestorom na aktívny oddych, uvoľnenie a sebarealizáciu.
Navýšenie počtov hodín vo vybraných predmetoch si nevyžaduje špeciálne požiadavky na kvalifikáciu pedagogických zamestnancov.

4.14.4 Zdôvodnenie začlenenia špecifického vyučovacieho predmetu *rozvoj pohybových zručností (RPH)*

Dlhoročná prax vo výchove a vzdelávaní žiakov so zrakovým, sluchovým či telesným postihnutím ukázala potrebu vzniku, resp. rekonštrukcie vyučovacích predmetov, ktoré pomáhajú týmto žiakom priamo vo vzdelávaní, ale predovšetkým plnia úlohu reedukačnú a kompenzačnú. Podieľajú sa na úspešnom dosiahnutí cieľa a tým je predovšetkým začlenenie mladého človeka so zrakovým postihnutím do spoločnosti. Špecifikujú vzdelávanie žiakov so zrakovým, sluchovým a rovnako aj telesným postihnutím, a tým odlišujú ich vzdelávací program od iných.
Na zabezpečenie potrieb žiakov s viacnásobným postihnutím bola do školského vzdelávacieho programu začlenená vzdelávacia oblasť: **Špeciálnopedagogická podpora,** ktorej súčasťou je vyučovací predmet: **rozvíjanie pohybových zručností (RPH)**.
Predmet RPH je zameraný na predchádzanie, zmiernenie alebo odstraňovanie nepriaznivých dôsledkov zrakového, sluchového ako aj telesného postihnutia žiakov v kombinácii s mentálnym postihnutím
Hlavným cieľom špecifického vyučovacieho predmetu RPH je poskytnúť žiakom s viacnásobným postihnutím získať základné pohybové zručnosti, zdokonaliť správne držanie tela a koordináciu pohybov, rozvíjať základné pohybové návyky, schopnosti a zručnosti, pohybovú pamäť a orientáciu v priestore. Prostredníctvom pohybových cvičení im má pomôcť nadobudnúť základné hygienické návyky, odolnosť a otužilosť organizmu, a tým prispieť k celkovému upevňovaniu zdravia a vzťahu k pohybu.
V rámci predmetu je tiež možné využívať hudbu a prvky muzikoterapie ako podporný motivačný prostriedok. Tancom a rytmickými pohybmi zároveň rozvíjame a formujeme rytmicko-pohybové zručnosti, rytmickú predstavu a súdržnosť skupiny žiakov s viacnásobným postihnutím.
Okrem iného je v rámci predmetu možné využívať hry a cvičenia, v ktorých sa hudba spája s rytmom, pohybom, s emóciou a fantáziou, čím prispieva k obohateniu estetického vnímania a prežívania vnemov. U žiakov so zrakovým ako aj telesným postihnutím sa kladie dôraz na radosť z rytmu, z pohybu a tanca, na ich celkový estetický zážitok.
Obsahová náplň predmetu rozvoj pohybových zručností nie je striktne členený do jednotlivých ročníkov, pretože jednotlivé činnosti sa navzájom prelínajú a sú zoradené tak, aby zodpovedali intelektuálnemu, duševnému, fyzickému a emocionálnemu stupňu vývinu žiakov a tým napomáhali rozvoju základných kľúčových kompetencií.

4.15 Učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

04_Inovovaný_UP_pre_MP_variant_B_ŠZS Spišský Štiavnik_2021/2022

ISCED 1 (2016) Učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským													
Štátny vzdelávací program													
Vzdelávacia oblasť	**Predmet/ročník**	**Prípravný**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**	**Spolu**
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3+2	3+2	3+2	3+2	**28+8**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	**31**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1					**8+7**
Matematika a práca s informáciami	matematika	2+1	2+2	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2	**31+21**
	informatika								1	1	1	1	**4**
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2+1	2+1	3	3	3	3	**25+2**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	1	**6**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	**48**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
	výtvarná výchova	1	1+1	1+1	1+1	1+1	1	1	1	1	1	1	**11+4**
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**22**
Povinná časť + voliteľné hodiny		**18+2**	**18+4**	**19+4**	**20+4**	**20+4**	**21+4**	**21+4**	**22+4**	**22+4**	**22+4**	**22+4**	**225+42**
SPOLU		**20**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**25**	**26**	**26**	**26**	**26**	**267**

Poznámky: Rozdelenie hodín do ročníkov a vymedzenie primeraného obsahu vzdelávania pre vyučovacie predmety v príslušných ročníkoch je v právomoci školy.

Voliteľným predmetom je etická výchova.

4.15.1 Poznámky

Učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry *(u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny)* triedu možno deliť.

4.15.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL)

1. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 1 hodina týždenne

2. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	- 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 1 hodina týždenne

3. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 2 hodiny týždenne

4. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 2 hodiny týždenne

5. ročník

čítanie (CIT)	– 1 hodina týždenne
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

6. ročník

čítanie (CIT)	– 1 hodina týždenne
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

7. ročník

čítanie (CIT)	– 3 hodiny týždenne (navýšené o 2 vyuč. hodiny)
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

8. ročník

čítanie (CIT)	– 3 hodiny týždenne (navýšené o 2 vyuč. hodiny)
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

9. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 3 hodiny týždenne (navýšené o 2 vyuč. hodiny)
sloh (SLO)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

10. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 3 hodiny týždenne (navýšené o 2 vyuč. hodiny)
sloh (SLO)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

4.15.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín

Slovenský jazyk a literatúra (SJL)

Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti čítanie z dôvodu zdokonalenia nácviku správneho hlasného čítania, rozvíjania splývavého čítania u žiakov a vedenia žiakov k čítaniu s porozumením.

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie grafomotorických zručností vyplýva zo stredného stupňa mentálneho postihnutia a jeho špecifického individuálneho prístupu. U týchto žiakov je potrebné sa zamerať na rozvoj a zdokonaľovanie hrubej i jemnej motoriky rúk, psychomotorických schopností, jemnej pohybovej koordinácie, správneho držania písacej pomôcky, grafomotorických schopností a to u žiakov s vhodnými predispozíciami. Podstatou by malo byť dorozumievanie sa písanou formou.

Matematika

Navýšenie vyučovacích hodín vo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami v predmete matematika z dôvodu rozvíjania matematických vedomostí, zručností a návykov a osvojenia si matematických poznatkov na takej úrovni, aby ich vedeli použiť pri riešení praktických problémov.

Vecné učenie

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete vecné učenie z dôvodu zdokonaľovania a upevňovania hygienických návykov, osvojovania si základných pravidiel kultúrneho správania a rozvíjania návykov využiteľných v praktickom živote.

Výtvarná výchova

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete výtvarná výchova z dôvodu potreby rozvíjať motoriku, psychiku a citovú stránku žiakov. Väčšou mierou prispieť k ich celkovej rehabilitácii. Prostredníctvom výtvarných aktivít formovať estetické cítenie žiaka.

Navýšenie počtov vyučovacích hodín vo vybraných predmetoch si nevyžaduje špeciálne požiadavky na kvalifikáciu pedagogických zamestnancov.

4.16 Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (NKS, SP, TP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

05_Inovovaný_UP_pre_VNP_(NKS_SP_TP_ZP)_v_kombinácii_s_MP_variant_B_ŠZS Spišský Štiavnik_2021/2022

ISCED 1 (2016) Učebný plán pre žiakov s viacnásobným postihnutím (NKS, SP, TP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským													
Štátny vzdelávací program													
Vzdelávacia oblasť	**Predmet/ročník**	**Prípravný**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**	**Spolu**
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	**28**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3+1	3+1	3+1	3+1	3	3+1	2+2	2+2	2+2	2+2	**31+ 13**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2+1	1	1	1	1	1	1					**8+1**
Matematika a práca s informáciami	matematika	2+1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+2	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	**31+ 12**
	informatika								1	1	1	1	**4**
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2+1	2+1	3	3	3	3	**25+ 2**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo						1	1	1	1	1	1	**6**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	**48**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
	výtvarná výchova	1	1+1	1+1	1+1	1+1	1	1	1	1	1	1	**11+ 4**
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**22**
Školský vzdelávací program													
Špeciálnopedagogická podpora	rozvoj pohybových zručností		+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	**+10**
Povinná časť + voliteľné hodiny		**18+ 2**	**18+ 4**	**19+ 4**	**20+ 4**	**20+ 4**	**21+ 4**	**21+ 4**	**22+ 4**	**22+ 4**	**22+ 4**	**22+4**	**225+ 42**
SPOLU		**20**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**25**	**26**	**26**	**26**	**26**	**267**

Poznámky: Rozdelenie hodín do ročníkov a vymedzenie primeraného obsahu vzdelávania pre vyučovacie predmety v príslušných ročníkoch je v právomoci školy.
Voliteľným predmetom je etická výchova.

4.16.1 Poznámky

Učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry *(u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny)* triedu možno deliť.

4.16.2 Oblasti predmetu slovenský jazyk a literatúra (SJL)

1. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 1 hodina týždenne

2. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	- 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 1 hodina týždenne

3. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 2 hodiny týždenne

4. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodina týždenne
písanie a sloh (PAS)	– 2 hodiny týždenne

5. ročník

čítanie (CIT)	– 1 hodina týždenne
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

6. ročník

čítanie (CIT)	– 1 hodina týždenne
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

7. ročník

čítanie (CIT)	– 1 hodina týždenne
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

8. ročník

čítanie (CIT)	– 1 hodina týždenne
literárna výchova, sloh (LVS)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

9. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodiny týždenne
sloh (SLO)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

10. ročník

čítanie a literárna výchova (CLT)	– 1 hodiny týždenne
sloh (SLO)	– 1 hodina týždenne
písanie (PXS)	– 1 hodina týždenne

4.16.3 Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS)

Navýšením dotácie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) chceme u žiakov s viacnásobným postihnutím so zrakovým (ZP) a telesným postihnutím (TP) v kombinácii s mentálnym postihnutím podporiť získavanie a rozvíjanie komunikačných kompetencií, optimalizovať prijímanie, spracovanie, produkovanie a odovzdávanie informácií a systematicky formovať a rozvíjať ich komunikačné zručnosti. Upevňovaním a rozširovaním slovnej zásoby si žiaci rozširujú praktické znalosti jazyka, čím dochádza k uspokojovaniu komunikačných potrieb pri priamom alebo sprostredkovanom komunikačnom styku. Formovanie a rozvíjanie komunikačných zručností sa zároveň upevňuje podporovaním sebadôvery a získavaním pozitívnych skúseností pri komunikácii u týchto žiakov.
Cieľom vyučovania špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je v maximálnej miere podporiť rozvoj hovorenej reči a jazykových schopností ako predpokladu na realizáciu určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania. Snahou je tiež odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú. Sekundárnym cieľom je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti.
Tento špecifický vyučovací predmet má pripraviť žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, ZP) v kombinácii s mentálnym postihnutím na to, aby sa v rámci svojich diagnóz, schopností a možností dokázali vyjadrovať ústnou i písomnou formou, boli spôsobilí získavať informácie od iných ľudí priamo, pomocou oznamovacích prostriedkov či multimédií, dokázali sa orientovať a reagovať v bežnom prostredí pomocou verbálnej i neverbálnej komunikácie a ľahšie sa tak začlenili do spoločnosti a dokázali zvládnuť obsah učiva pre príslušný ročník.
Vyučovací predmet sa taktiež zameriava na skvalitňovanie vnímania (zrakového, sluchového, hmatového), rozvíjanie poznávacích a vyjadrovacích schopností, na nácvik správnej výslovnosti a obohacovanie slovnej zásoby, vedie žiakov k samostatnej, kultivovanej, tvorivej, plynulej a zrozumiteľnej komunikácii.
Navýšenie vyučovacích hodín v oblasti jazyk a komunikácia v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) z dôvodu rozvíjania komunikačných zručností, na nácvik správnej výslovnosti a obohacovanie slovnej zásoby.

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie grafomotorických zručností vyplýva z viacnásobného postihnutia (SP, TP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho

postihnutia a jeho špecifického individuálneho prístupu. U týchto žiakov je potrebné sa zamerať na rozvoj a zdokonaľovanie hrubej i jemnej motoriky rúk, psychomotorických schopností, jemnej pohybovej koordinácie, správneho držania písacej pomôcky, grafomotorických schopností a to u žiakov s vhodnými predispozíciami. Podstatou by malo byť dorozumievanie sa písanou formou.

Matematika (MAT)

Navýšenie vyučovacích hodín vo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami v predmete matematika u viacnásobne postihnutých žiakov (TP, SP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia z dôvodu rozvíjania matematických vedomostí, zručností a návykov a osvojenia si matematických poznatkov na takej úrovni, aby ich vedeli používať pri riešení praktických problémov.
Navýšenie vyučovacích hodín u zrakovo postihnutých v kombinácii s mentálnym postihnutím je opodstatnené hlavne z dôvodu zníženej schopnosti rozoznávať detaily objektov, obrázkov, grafických symbolov, alebo číslic. Takýto žiaci potrebujú viac času na vypracovanie úloh, majú problémy s rozlišovaním obrázkov, pri zobrazovaní detailov a spájaní jednotlivých bodov.
Navýšenie počtu hodín u sluchovo postihnutých v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia sme uskutočnili s ohľadom na skutočnosť, že matematika má v celom systéme vzdelávania sluchovo postihnutých spolu s jazykom slovenským základné postavenie, pretože rozvíja rýchlejšie logiku, zovšeobecnenie, abstrakciu a iné myšlienkové operácie ako ostatné predmety. Riešenie úloh v spojení s manipuláciou s predmetmi a zvýšenie zážitkovosti poznávacieho procesu umožňuje kompenzáciu nedostatočných praktických a komunikačných skúseností sluchovo postihnutých žiakov. Manipulácia s rôznymi predmetmi, výber vhodných úloh z reálneho prostredia poskytuje priestor na spoznávanie tak matematických relácií a operácií, ako aj rozvoj a upevňovanie slovnej zásoby. Matematizácia reálnych situácii prostredníctvom hry umožňuje žiakom nielen chápať, ale zároveň podporuje pozitívne sebahodnotenie a sociálne učenie žiaka so sluchovým postihnutím.
Navýšenie týždenného počtu vyučovacích hodín u žiakov s telesným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je opodstatnené hlavne preto, že títo žiaci majú ťažkosti pri riešení geometrických úloh, meraní, vážení, priestorovej orientácii, či riešení slovných úloh založených na priestorových predstavách, alebo praktických skúsenostiach. Navýšením dotácie vyučovacích hodín poskytujeme priestor pre dlhodobejšie a tým aj kvalitnejšie osvojovanie si matematického učiva a otvárame priestor a čas pre zdokonaľovanie sa v manipulácii s rysovacími a meracími predmetmi, upevňovanie získaných vedomostí a ich aplikáciu v praxi.

Vecné učenie (VUC)

Navýšenie o jednu vyučovaciu hodinu v predmete vecné učenie u žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, SP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia z dôvodu zdokonaľovania a upevňovania hygienických návykov, osvojovania si základných pravidiel kultúrneho správania a rozvíjania návykov využiteľných v praktickom živote.
U žiakov s telesným postihnutím ide často o narušenie nielen hrubej, ale aj jemnej motoriky, žiaci sú mnohokrát obmedzení pri vyhľadávaní informácií, ich zaznamenávaní a teda pri ich celkovom spracovávaní. Navýšením časovej dotácie chceme ponechať žiakom priestor a čas na nerušené osvojovanie si vedomostí, ich spracovanie i následné zapamätanie. Dôraz preto kladieme nielen na kognitívnu stránku vyučovania predmetu, ale i na jeho psychomotorickú stránku, aby došlo u žiakov k správnemu spracovaniu a zaznamenaniu informácií a tým aj k správnemu zapamätaniu a utvrdeniu.
Dôvodom navýšenia vyučovacej hodiny u sluchovo postihnutých žiakov je poskytnúť im širší záber poznania okolitého sveta, byť s ním viac bytostne spojený a obohacovať svoje poznanie

a zmysly o väčšie poznatky, zážitky, ktoré im ponúka okolie, ktoré tvorí neodmysliteľnú súčasť všestranného rozvoja osobnosti žiakov.
Podobne aj žiaci so zrakovým postihnutím potrebujú väčší priestor pri vysvetľovaní učiva a následnom spracovaní informácií.
Dôvodom navýšenia týždenného počtu vyučovacích hodín je pripraviť žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia na to, aby v rámci svojich diagnóz, schopností a možností dokázali žiť plnohodnotný život.

Výtvarná výchova (VYV)

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete výtvarná výchova z dôvodu potreby rozvíjať motoriku, psychiku a citovú stránku žiakov s viacnásobným postihnutím (TP, SP, ZP) v kombinácii so stredným stupňom mentálneho postihnutia a väčšou mierou prispieť k ich celkovej rehabilitácii. Prostredníctvom výtvarných aktivít formovať estetické cítenie žiaka.
Variabilnosť obsahu výtvarnej výchovy je podmienená prostredím a individuálnymi schopnosťami a obmedzenými možnosťami viacnásobne postihnutých žiakov. Edukačný proces sa uskutočňuje v úzkom spojení duševnej a manuálnej činnosti a preto úlohy výtvarnej výchovy nemožno realizovať pasívnou percepciou. Navýšiť počet vyučovacích hodín v predmete výtvarná výchova je veľmi dôležité, pretože ide o významný prostriedok precvičovania jemnej motoriky i nástroj na uvoľnenie a relaxáciu. Výtvarná výchova tiež prispieva k získavaniu nových poznatkov a skúseností a tým vplýva i na rozvoj kognitívnej stránky osobnosti žiaka. Je teda efektívnym nástrojom nielen zvyšovania výkonnosti žiaka, ale aj priestorom na aktívny oddych, uvoľnenie a sebarealizáciu.

4.16.4 Zdôvodnenie začlenenia špecifického vyučovacieho predmetu *rozvoj pohybových zručností (RPH)*

Dlhoročná prax vo výchove a vzdelávaní žiakov so zrakovým, sluchovým či telesným postihnutím ukázala potrebu vzniku, resp. rekonštrukcie vyučovacích predmetov, ktoré pomáhajú týmto žiakom priamo vo vzdelávaní, ale predovšetkým plnia úlohu reedukačnú a kompenzačnú. Podieľajú sa na úspešnom dosiahnutí cieľa a tým je predovšetkým začlenenie mladého človeka so zrakovým postihnutím do spoločnosti. Špecifikujú vzdelávanie žiakov so zrakovým, sluchovým a rovnako aj telesným postihnutím, a tým odlišujú ich vzdelávací program od iných.
Na zabezpečenie potrieb žiakov s viacnásobným postihnutím bola do školského vzdelávacieho programu začlenená vzdelávacia oblasť: **Špeciálnopedagogická podpora,** ktorej súčasťou je vyučovací predmet: **rozvíjanie pohybových zručností (RPH)**.
Predmet RPH je zameraný na predchádzanie, zmiernenie alebo odstraňovanie nepriaznivých dôsledkov zrakového, sluchového ako aj telesného postihnutia žiakov v kombinácii s mentálnym postihnutím
Hlavným cieľom špecifického vyučovacieho predmetu RPH je poskytnúť žiakom s viacnásobným postihnutím získať základné pohybové zručnosti, zdokonaliť správne držanie tela a koordináciu pohybov, rozvíjať základné pohybové návyky, schopnosti a zručnosti, pohybovú pamäť a orientáciu v priestore. Prostredníctvom pohybových cvičení im má pomôcť nadobudnúť základné hygienické návyky, odolnosť a otužilosť organizmu, a tým prispieť k celkovému upevňovaniu zdravia a vzťahu k pohybu.
V rámci predmetu je tiež možné využívať hudbu a prvky muzikoterapie ako podporný motivačný prostriedok. Tancom a rytmickými pohybmi zároveň rozvíjame a formujeme rytmicko-pohybové zručnosti, rytmickú predstavu a súdržnosť skupiny žiakov s viacnásobným postihnutím.
Okrem iného je v rámci predmetu možné využívať hry a cvičenia, v ktorých sa hudba spája s rytmom, pohybom, s emóciou a fantáziou, čím prispieva k obohateniu estetického vnímania a prežívania vnemov. U žiakov so zrakovým ako aj telesným postihnutím sa kladie dôraz na radosť z rytmu, z pohybu a tanca, na ich celkový estetický zážitok.

Obsahová náplň predmetu rozvoj pohybových zručností nie je striktne členený do jednotlivých ročníkov, pretože jednotlivé činnosti sa navzájom prelínajú a sú zoradené tak, aby zodpovedali intelektuálnemu, duševnému, fyzickému a emocionálnemu stupňu vývinu žiakov a tým napomáhali rozvoju základných kľúčových kompetencií.

4.17 Učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia variant C pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

06_Inovovaný_UP_pre_MP_variant_C_ŠZS Spišský Štiavnik_2021/2022

ISCED 1 (2016) **Učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia variant C pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským**													
Štátny vzdelávací program													
Vzdelávacia oblasť	**Predmet/ročník**	**Prípravný**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**	**Spolu**
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	4	4	4	4	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	38+6
	rozvíjanie sociálnych zručností	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	18+11
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2+1	2+1	2+1	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	15+11
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
	informatika								0,5	0,5	0,5	0,5	2
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova/ náboženstvo	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5	27
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Školský vzdelávací program													
Povinná časť + voliteľné hodiny		**18+2**	**18+2**	**18+2**	**18+2**	**18+2**	**17+3**	**17+3**	**17+3**	**17+3**	**17+3**	**17+3**	**192+28**
SPOLU		**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**220**

Poznámky: Rozdelenie hodín do ročníkov a vymedzenie primeraného obsahu vzdelávania pre vyučovacie predmety v príslušných ročníkoch je v právomoci školy.

Voliteľným predmetom je etická výchova.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Člení sa na vzdelávaciu a relaxačnú časť. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy.
3. Vyučovacie predmety s časovou dotáciou 0,5 hodiny týždenne je možné vyučovať ako jednohodinové každý druhý týždeň alebo ich spojiť do blokového vyučovania.
4. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
5. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
6. Vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova je možné deliť na skupiny s maximálnym počtom v skupine 8 žiakov. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Skupina zdravotnej telesnej výchovy sa zriadi pri počte najmenej štyroch žiakov.

Zdôvodnenie navýšenia počtu vyučovacích hodín

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS)

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti je potrebné z dôvodu vyplývajúceho ťažkého alebo hlbokého mentálneho postihnutia u ktorého je markantné poškodenie v oblasti komunikačnej schopnosti. Edukačným cieľom by sa malo stať rozvíjanie a upevňovanie komunikačnej schopnosti podieľajúcich sa na sociálnej integrácii napr. rozvíjať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii, stimulovať vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka, rozvíjať verbálnu a nonverbálnu formu komunikácie žiaka, podporovať sluchovú diferenciáciu a rozvíjať základy čítania.

Rozvíjanie sociálnych zručností (RSO)

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie sociálnych zručností je potrebné z dôvodu vyplývajúceho z ťažkého alebo hlbokého mentálneho postihnutia, u ktorého je markantné poškodenie v oblasti komunikačných a sociálnych zručností. Cieľom edukačného procesu žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v predmete rozvíjanie sociálnych zručností by malo byť rozvíjanie vyjadrovania potrieb, nadväzovanie kontaktov, výmeny informácií i vyjadrovania emocionálnych stavov vyplývajúcich z problémov s generalizáciou a ich automatizáciou.

Rozvíjanie grafomotorických zručností (RGZ))

Navýšenie vyučovacích hodín v predmete rozvíjanie grafomotorických zručností vyplýva zo stredného stupňa mentálneho postihnutia a jeho špecifického individuálneho prístupu.
U týchto žiakov je potrebné sa zamerať na rozvoj a zdokonaľovanie hrubej i jemnej motoriky rúk, psychomotorických schopností, jemnej pohybovej koordinácie, správneho držania písacej pomôcky, grafomotorických schopností a to u žiakov s vhodnými predispozíciami. Podstatou by malo byť dorozumievanie sa písanou formou.

Navýšenie počtov vyučovacích hodín vo vybraných predmetoch si nevyžaduje špeciálne požiadavky na kvalifikáciu pedagogických zamestnancov.

5 OBSAH VZDELÁVANIA PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA A ŽIAKOV S VIACNÁSOBNÝM POSTIHNUTÍM V KOMBINÁCII S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

5.1 SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (SJL) PRE 1. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.1.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU SJL

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
KOMUNIKÁCIA A SLOH
ČÍTANIE A LITERATÚRA

V **1. až 3. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
- písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH
- komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA
- technika čítania
- literárna výchova

V **4. až 5. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
zvuková rovina jazyka a pravopis
písanie
významová rovina
tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH
sloh, komunikácia
ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA
technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

V **6. až 9. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
zvuková rovina jazyka a pravopis

významová rovina
tvarová rovina
skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

sloh, komunikácia
ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

5.1.2 SJL 1. ROČNÍK

CIELE

Postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová,
rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Pri výcviku písania sa vytvárajú potrebné hygienické pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom a dbať na úhľadnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú.

Nácvik písania
- Cviky na prípravné písanie nepodopretou rukou.
- Správne držanie ruky – čmáranie rudkou, kriedou, fixkou, progresom.
- Dotyky, voľné čmáranie a krúženie, oblúky.
- Nacvičuje sa držanie ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen.

Využitie týchto prvkov na nácvik písania písmen.
Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať.
Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní.
Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen. Prepis slabík a slov z tlačeného do písaného písma.
Diktát písmen a slabík.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia, ústny prejav
Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov.
Nácvik vecných formulácií, pozdravy, krátke oznámenia, prosba, poďakovanie.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania
Poznávanie samohlások a, e, i, o, u, y a príslušných malých a veľkých písmen.
Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások.
Poznávanie a čítanie spoluhlások m, M, I, L, v, V, t, T, p, P, j, J. Nácvik čítania otvorených a zatvorených slabík s osvojeným písmenom. Čítanie a výslovnosť mäkkých slabík le, li, te, ti.
Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä z otvorených slabík.
Čítanie jednoduchých viet. Čítanie písaného písma.

Literárna výchova
Cieľom literárnej výchovy v 1.ročníku je predovšetkým výchova pozorného detského poslucháča. Žiaci sa učia počúvať a pokúšajú sa rozprávať najznámejšie jednoduché

rozprávky založené na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov. Učia sa počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšajú sa ho dramatizovať, prípadne ilustrovať. Učia sa memorovať jednoduché rečňovanky.
Tieto zručnosti si žiaci osvojujú

pri počúvaní ukážok z literatúry pre deti zo zvukových nahrávok,
pri sledovaní videoprogramov,
sledovanie bábkových hier (v triede a z televízneho vysielania). Príležitostné návštevy detských bábkových divadiel. Pokus o dramatizáciu s aplikáciami, plošnými bábkami, s maňuškami a podobne.

Nácvik a memorovanie jednoduchých básničiek, rečňovaniek a vyčítaniek od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr**.** K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Andel; J. Turan; F. Hrubín a iní).

Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní).

Obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).

PROCES

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov. Pozorovaním okolitej skutočnosti a jej znázornenia na obrázkoch žiaci poznávajú a pomenúvajú predmety a činnosti. Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania sa zlepšuje schopnosť žiakov diferencovane vnímať zvuky. Žiaci poznávajú, pomenúvajú, porovnávajú a rozlišujú veľkosť, farbu, tvar, vôňu a chuť predmetov. Učia sa zameriavať svoju pozornosť podľa inštrukcie učiteľa postrehnúť rozdiely, zmeny, vzťahy a časovú následnosť.

Nacvičuje sa vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovávania predmetov a javov sa prechádza k nácviku vecných formulácií, predovšetkým jednoduchých viet. Nacvičujú sa pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie, ospravedlnenie.

Sústavne sa pestuje výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdza sa vlastné úsilie žiakov o zreteľnú, dobre počuteľnú a zrozumiteľnú reč.

Na začiatočné čítanie a na postupné osvojovanie čitateľských návykov treba pripravovať žiakov hrou a špeciálnymi cvičeniami. Rozvíja sa sluchové a zrakové vnímanie. Cvičí sa sledovanie obrázkov zľava doprava, orientácia v riadku. Členenie krátkych viet na slová. Sluchová analýza a syntéza slov.

Pri nácviku písania vychádzame z detských hier a motivovaných prípravných cvikov.

5.1.3 SJL 2. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať známe písmená z 1. ročníka,
– osvojovať si zručnosť čítať s porozumením jednoduché vety po slovách a jednoduchých hovorených taktoch,
– naučiť žiakov písať tie písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia čítať.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie
Vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi.
Naučiť sa písať písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia písať.
S ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci oboznámia, nemusia ich dokonale zvládnuť.
Písanie slabík a slov.
Nacvičovanie písmen v poradí podľa postupu v čítaní.
Cvičenia na písanie:
1. prvky písaných písmen,
2. písané písmená,
3. spájanie písmen do slabík
4. odpisovanie písaného písma
5. prepisovanie slabík a slov
6. písanie krátkych viet
7. písanie slabík a jednoduchých slov podľa diktátu

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia, ústny prejav

Nácvik krátkych hovorených prejavov, vyjadrovanie osobných zážitkov a skúseností, formulácia odpovedí na otázky, formulácia želania, prosby, poďakovania.
Opísanie jednoduchej známej činnosti, osoby, zvieraťa, veci.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie a čítanie spoluhlások s,S, n,N, d,D, z,Z, b,B, h,H, k,K, š,Š, c,C, r,R, č,Č, ž,Ž, ď,Ď, ť,Ť, ň,Ň, ľ,Ľ.
Čítanie písanej abecedy. Rozvíjanie fonetického sluchu.
Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov, zložených z otvorených slabík (typu mama, veselo).
Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu les.
Čítanie zatvorených slabík a dvojslabičných slov, ktoré majú zatvorenú slabiku na začiatku alebo na konci.
Automatizácia čítania niektorých dvojslabičných slov ako celkov viazaných slabikovaním.
Čítanie vety s jednoduchou skladbou a slovníkom, ktoré sú obsahom primerané schopnostiam žiakov.
Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy je približovať deťom literatúru, vyvolávať pocit radosti pri počúvaní rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat, pri memorovaní detských rečňovaniek a vyčítaniek, pri sledovaní bábkových scénok, počúvaní vybraných zvukových nahrávok a sledovaní videoprogramov. Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju. Viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii primeraných literárnych diel. Prebúdzať u žiakov záujem o poznávanie kníh. Všímať si osoby vystupujúce v rozprávkach, poviedkach, rozlišovať hlavnú postavu (hrdinu), vyvolávať v deťoch predstavu miesta a času deja.
Navštíviť počas roka aspoň dve detské filmové alebo divadelné predstavenia.
Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú počúvaním ukážok z literatúry pre deti a mládež.
Recitovať rečňovanky a krátke básne od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. M. Ďuríčková, J. Andel, J. Navrátil, J. Čapek, J. Hála, Povedačky, Rapotanky).
Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky od autorov detskej literatúry (napr. M. Rázusová-Martáková, J. Pavlovič, J. Čapek, L.N.Tolstoj, M. Lukešová).
Počúvať rozprávanie o deťoch a zvieratkách (M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová).
Obrázkové knihy (V. Machaj, E. Weberová, I. Imro, j. Navrátil, A. Okruhlicová).

PROCES

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov. Počas celého školského roka systematicky viesť žiakov k vyjadrovaniu osobných a spoločenských zážitkov a skúseností v krátkych hovorených prejavoch.
Učiť žiakov odpovedať na otázky, stručne oznamovať správy, formulovať želanie, prosbu, poďakovanie, blahoželanie.
Opísať jednoduché známe činnosti, osoby, zvieratá, veci z domáceho, školského i mimoškolského prostredia.
Ďalej spresňovať správnu výslovnosť žiakov.
Učiť žiakov členiť krátke jazykové prejavy na vety, slová a slabiky.

5.1.4 SJL 3. ROČNÍK

CIELE

– Vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová,
– osvojiť si ostatné písmená abecedy,
– obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie
Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy.
Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píšu tak, ako sa vyslovujú.
Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní.
Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov.
Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom.
Odpisovanie písaného písma.
Prepisovanie tlačeného textu.
Písanie slov a viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Ústny prejav

Nácvik vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.
Vytváranie zručnosti členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová.
Obohacovanie a spresňovanie slovnej zásoby žiakov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania
Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlások ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ŕ, Ĺ.
Čítanie písanej abecedy.
Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách.
Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov.
Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.
Literárna výchova
Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.
Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuríčková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel).
Rozprávky (napr. M. Ďuríčková, J. Pavlovič, B. Němcová)

PROCES

Pokračujeme vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Postupne nacvičujeme čítanie niektorých slov rôzneho slabikového zloženia ako celkov viazaným slabikovaním.

Pri písaní v potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Nacvičujeme akustickú a optickú analýzu a syntézu slov a slabík.

Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní, odpisovaní a prepisovaní z knihy. Vedieme žiakov k sebakontrole textu. Dbáme na úpravu písaného textu (umiestnenie nadpisu, tvorenie odsekov, okraje papiera).

5.1.5 SJL 4. ROČNÍK

CIELE

– Poznávať vetu ako jazykový celok,
– vedieť rozoznávať druhy viet,
– poznávať slová rovnakého a opačného významu,
– vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová,
– vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky,
– cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety,
– cvičiť sa v tvorbe jednoduchých *ústnych* jazykových prejavov.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis
Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky.
Rozlišovanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a zvolacej vety.
Rozlišovanie slov vo vete.
Usporiadanie známych slov do významových okruhov.
Slová rovnakého a opačného významu.
Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov.
Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozlišovanie hlásky a písmena.
Rozlišovanie malých a veľkých písmen.
Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások.
Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch).
Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie.
Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások.
Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach.
Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Písanie
Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslic.
Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm.
Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm.
Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäkčeňom.
Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami.
Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných *(e – l, v – V, c – C, č – Č, ch – Ch, o – O, z – Z, ž – Ž).*
Precvičovanie spájania písmen *o, v, b* s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami e, r, z).

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety.
Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet.
Dopĺňanie vhodného slova do vety.
Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov.
Odpovede na otázky

Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky.
Tvorenie otázok k jednoduchému textu.
Reprodukcia
Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet.
Rozprávanie
Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov.
Opis
Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy.
Formy spoločenského styku
Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželania.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania
Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením. Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie.
Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte.
Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Literárna výchova
Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom. Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou.
Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách.
Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok.
Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu. Praktické rozlišovanie verša od prózy.
Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie.

Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež.
Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F. Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršak, C. Janczarski).

Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Gauberová, R. Moric).

Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.

PROCES

V písaní žiaci spresňujú *tvary* písmen a číslic, zachovávajú rovnakú *veľkosť*, odporúča sa jednotný *sklon* písma 75 stupňov. Učia sa správnemu *spájaniu* písmen.

Postupuje sa podľa tvarových skupín písmen a číslic:

1. l, ľ, Í, e, é, b, f, h, k, d, ď, t, ť, číslice 1,4
2. U, u, ú, (ü),i, í, r, ŕ, (ř), n, ň, m, V, v, y , ý, (W, w, X, x)
3. C, c, Č, č, E, Ch, ch, číslica 6
4. O, Ó, o, ó, ô, (ö), a, á, ä, d, ď, dz, dž, číslice 0, 9
5. j, p, g, G, y, ý, (Q, q)
6. I, J, H, K, (X, x), číslice 8, 4
7. P, B, R, (Ř),T, Ť, F, číslice 3, 5, 8

8. S, s, Š, š, L, Ľ, D, Ď, Dz, Dž, Z, z, Ž, ž, číslice 2, 7
9. A, N, Ň, M
10. . . : , ; „ „ ! ? - = + ( )

Písmená v zátvorkách sa nacvičujú len podľa potreby (ak sa vyskytujú v menách žiakov, v miestnych názvoch).

V čítaní venujeme zvýšenú pozornosť a individuálnu starostlivosť žiakom s chybami reči.
Pri čítaní ukážok sa zameriavame na poéziu detských hier a zábav, prírodu a ľudí v premene ročných období, na krásu ľudských vzťahov a kladných ľudských vlastností.

5.1.6 SJL 5. ROČNÍK

CIELE

– Správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach,
– poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
– poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo,
– rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať,
– ústne tvoriť vety s danými slovami,
– písomne dopĺňať a obmieňať vety,
– cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis
Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p,m.
Podstatné mená - rod a číslo.
Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).
Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.
Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie
V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby.
Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.
Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania.
Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.
Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich).
Odpovede na otázky
Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov. Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.
Reprodukcia
Reprodukcia kratších textov.
Rozprávanie
Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.
Opis
Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).
Formy spoločenského styku
Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísať pozdrav a blahoželania na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústreďovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu).
Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk.
Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.
Rozširovanie slovnej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.
S pomocou učiteľa reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky. Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.
Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.
Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)
Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).
Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-Martáková a iní). Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).
Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

PROCES

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia.

Literatúra odporúčaná na čítanie v 5.ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete.

5.1.7 SJL 6. ROČNÍK

CIELE

– Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová,
– naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi,
– dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien,
– v mužskom rode rozlišovať životnosť,
– poznávať slovesá v prítomnom čase,
– poznávať predložky a osobné zámená,
– cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a podobne),
– cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych
– textov, rozprávaním a opisom,
– cvičiť sa vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis
Osvojenie ustálených radov vybraných slov.
Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekventovanejších príbuzných slovách.
Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu.
Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSČ, v Detskej encyklopédii a pod.).
Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove.
Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu.
Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu.
Zmena tvaru podstatných mien.
Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami.
Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom. Poznávanie slovies v prítomnom čase.
Časovanie slovies v prítomnom čase. Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla.
Poznávanie slovies v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis).
Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvor**í**, rozsviet**i**, tvár**i** sa a pod.)
Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovies.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Obmieňanie slov vo vete.
Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.
Odpovede na otázky
Písomné odpovede na jednoduché otázky.
Reprodukcia
Reprodukovanie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.
Rozprávanie
Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa.

Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.

Opis

Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy. Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu.

Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok. Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželania.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu.

Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova

Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok.

Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti. Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela.

Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania).

Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic).

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak).

Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop).

Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko).

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

PROCES

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Gramatické učivo sa zameriava na pravopisný výcvik.

Literatúra odporúčaná v 6. ročníku ukazuje krásu prírody a život detí v súčasnosti i v minulosti.

Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a k dobru.

Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Čítaním náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode, spoločnosti a človeku.

5.1.8 SJL 7. ROČNÍK

CIELE

– Oboznámiť žiakov so stavbou slov,
– správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami,
– utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova,
– pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená,
– poznávať minulý a budúci čas slovies,
– poznávať prídavné mená,
– cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Stavba slova

Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie slovotvorného základu.

Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vy-.

Podstatné mená

Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla.

Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien. Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov.

Pravopis podstatných mien.

Prídavné mená

Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku.

Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien.

Slovesá

Poznávanie slovies v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase. Časovanie slovies.

Pomocné sloveso byť.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov.

Nácvik výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien.

Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede žiakov na otázky, ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia.

Reprodukcia

Žiaci reprodukujú čítankové texty.

Rozprávanie

Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov.

Kolektívne zostavovanie osnovy príbehu a rozprávanie podľa osnovy.

Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver.

Opis

Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovných postupov. Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku

Formy spoločenského styku
Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Telefonovanie. Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania
Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne a s porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých. Rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie.

Literárna výchova
Žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce, jej potrebu a celospoločenský význam.
Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.
Poézia od detských autorov (napr. M. Rázusová – Martáková, S. Chalupka, S. Maršak, M. Rúfus).
Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (napr. B. Němcová, K. Čapek, J. C. Hronský, Ľ. Feldek, K. Ondrejka).
Poviedky a romány zo života detí (napr. M. Majerová, B. Němcová, R. Dobiáš, V. Šikula)
Bájky, poviedky o zvieratkách a dobrodružná literatúra (napr. E. Kästner, J. Záborský, D. Defoe, R. Moric, V. Ferko, K. May, S. Michalkov).
Báje, povesti, historická próza(napr. M. J. Huska, J. Poliak, J. Horák, R. Moric, M. Ďuríčková)
Náučná literatúra (napr. J. Ponec, M. Labuda, E. Jelínková, L. Švihan, J. Galata, M. Šurinová).

PROCES

Žiaci reprodukujú texty na čítanie a v dramatizácii krátkych textov vedia použiť aj priamu reč. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť hovorenému prejavu žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno – sémantické a štylizačné cvičenia. Osvojované učivo sa zameriava na pravopisný výcvik, v jednoduchých prípadoch sa žiaci učia odôvodňovať i/y.
Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

5.1.9 SJL 8. ROČNÍK

CIELE

– Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a
– obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
– poznávať prídavné mená tvrdého a mäkkého zakončenia, osvojovať si ich pravopis,
– poznávať číslovky,
– oboznámiť sa s písaním základných, radových a zložených čísloviek,
– cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Podstatné mená
Skloňovanie podstatných mien mužského rodu.
Skloňovanie podstatných mien ženského rodu.
Skloňovanie podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená
Vlastnostné prídavné mená.
Pravidelné stupňovanie prídavných mien.
Skloňovanie prídavných mien tvrdého zakončenia.
Skloňovanie prídavných mien mäkkého zakončenia.

Zámená
Používanie osobných zámen.

Slovesá
Minulý čas slovies.
Oznamovací a rozkazovací spôsob slovies.

Číslovky
Základné číslovky a ich písanie.
Zložené číslovky a ich písanie.
Radové číslovky a ich písanie.

Skladba
Holá veta.
Rozvitá veta.
Zložená veta – súvetie.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:
Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.
Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie
Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy.
Opis
Opis predmetu, obrázka, osoby, krajiny, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku
Písanie listu rodičom, listu s poďakovaním, s blahoželaním. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky.
Požiadanie – prosba, rozkaz, poďakovanie.
Ospravedlnenie.
Oslovenie a predstavenie sa.
Vypĺňanie jednoduchého dotazníka.
Životopis.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania
Plynulé čítanie s porozumením. Používanie vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Pestovanie kultúry reči žiakov.

Literárna výchova
Zhrnutie poznatkov žiakov o literatúre.
Orientácia v prečítanom literárnom diele, v deji, v postavách a prostredí. Reprodukcia obsahu.
Rozvíjanie záujmu žiakov o mimoškolské čítanie, knihy, časopisy, noviny. Porozumenie pojmom poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik.
Odporúčaná literatúra:
Poézia: napr. výber z poézie pre deti M. Rúfusa, Š. Žáryho, J. Kostru, J. Smreka, V. Reisela, J. Navrátila Ľ. Feldeka , Š. Moravčíka a iných.
Poviedky a romány zo života detí: napr. R. Smatanová, J. Červenková, K. Jarunková, V. Šikula, A. Marschall, K. Jarunková, M. Jančová, J. Tužinský, Max von der Grün.
Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Arthur, J. Swift, J. Verne, J. London, M. Twain, J. Curwood.
Povesti a historická próza: napr. Ľ. Zúbek: Moja Bratislava; Š. Moravčík: Záhorácke povesti, V. Ferko: Tisícnásobný dukát a iné.
Náučná literatúra: napr. Veľká kniha otázok a odpovedí, L. Švihran: 1000 plus 1 slovenských naj, C. Varleyová-l. Milesová: Zemepisná encyklopédia, H. Škodová – E. Škoda: Už viem prečo, T. Šipöcz: Ako je to možné?, C. Valšík: Farebná detektívka.
Ukážky divadelných hier: napr. J. G. Tajovský: Ženský zákon; J. Zeyer: Radúz a Mahuliena a iné.

PROCES

Žiaci si precvičujú oslovenie, predstavenie sa, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie, privítanie návštevy a rozlúčenie sa. Učia sa vyplniť podľa predtlače dotazník. Pri čítaní a prednese literárnych ukážok pestujeme kultúru reči žiakov, obohacujeme ich slovnú zásobu a rozvíjame schopnosť súvisle sa vyjadrovať. Učíme ich porozprávať svoje zážitky zrozumiteľným spôsobom.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

5.1.10 SJL 9. ROČNÍK

CIELE

– Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
– precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
–upevniť si pravopis slovies, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
– osvojiť si ústne a písomné vykanie,
– učiť sa vypĺňať úradné tlačivá,
– cvičiť sa v kompozícii a štylizácii,
– osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Predložky
Písanie predložiek.
Predložky a pádové otázky.
Podstatné mená
Určovanie podstatných mien.
Pravopis životných podstatných mien mužského rodu.
Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu.
Pravopis podstatných mien ženského rodu.
Pravopis podstatných mien stredného rodu.
Prídavné mená
Stupňovanie prídavných mien.
Pravopis vlastnostných prídavných mien.
Privlastňovacie prídavné mená.
Zámená
Používanie osobných zámen. Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.
Slovesá
Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.
Číslovky
Základné číslovky a radové číslovky.
Skladba
Jednoduchá veta a zložená veta.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:
Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie
Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis
Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželanie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti
Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania
Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova
Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:
Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.
Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných.
Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepačia polievka pre ušu; a iných.
Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku,, R. Morica, J. Štiavnického a iných.
Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.
Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:
oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

PROCES

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu.

Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

5.2 ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.2.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno ju od poškodenia sociálnych zručností oddeliť. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu **rozvíjanie komunikačnej schopnosti** je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich spoznávanie zo správania iných ľudí

Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjať jestvujúcu schopnosť komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, jej posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie.

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikačnej schopnosti žiaka podieľajú všetky vyučovacie predmety v prípravnom ročníku.

Komunikačné schopnosti sa rozvíjajú v spontánnych a navodených situáciách. V spontánnych a navodených situáciách sa opakujú gramatické javy osvojované v slovenskom jazyku a literatúre a iných predmetoch, najmä javy významné z hľadiska komunikatívnej využiteľnosti. Komunikačné zručnosti žiakov sa rozvíjajú
a) v hrách a v rôznych činnostiach žiakov,
b) témami zameranými na bežné životné situácie.

K ďalším cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností, ktorý sa prelína každým ročníkom a predmetom výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia zaraďujeme rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

5.2.2 RVK PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

– Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
– dokázať počúvať v nereciprocných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
– dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
– potichu počúvať ostatných,
– počúvať deti a dospelých,
– pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
– dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
– počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.
Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov, primerane komunikovať, pozorne počúvať jednoduché rozprávky, spracovávať počuté ústnym, pohybovým, výtvarným vyjadrením, nácvik básničiek, riekaniek, ich rytmizácia, pomenovávať predmety a javy z blízkeho okolia, rešpektovať kolektív, prispôsobovať sa požiadavkám, zásady spoločenského správania, rozvíjať aktívnu a pasívnu slovnú zásobu.

Obsah predmetu komunikačné schopnosti je rámcový a štruktúrovaný tak, aby sa systematicky rozvíjala receptívna, centrálna a expresívna zložka reči. V procese vyučovania predmetu komunikačné schopnosti si žiaci upevňujú a rozširujú pasívnu a aktívnu slovnú zásobu, osvojujú nové pojmy v hovorenom jazyku. Spoznávajú význam piktogramov používaných v doprave, v zariadeniach a inštitúciách občianskej vybavenosti. Učia sa porozumieť informáciám na plagátoch, mapách a náčrtkoch. Oboznamujú sa s kultúrou, jej rôznymi podobami, učia sa pochopiť a vyjadriť v primeraných komunikačných formách umelecké prejavy a zážitky.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.3 RVK 1. ROČNÍK

CIELE

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
– dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
– potichu počúvať ostatných,
– počúvať deti a dospelých,
– pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
– dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
– počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.
Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov, primerane komunikovať, pozorne počúvať jednoduché rozprávky, spracovávať počuté ústnym, pohybovým, výtvarným vyjadrením, nácvik básničiek, riekaniek, ich rytmizácia, pomenovávať predmety a javy z blízkeho okolia, rešpektovať kolektív, prispôsobovať sa požiadavkám, zásady spoločenského správania, rozvíjať aktívnu a pasívnu slovnú zásobu.

Obsah predmetu komunikačné schopnosti je rámcový a štruktúrovaný tak, aby sa systematicky rozvíjala receptívna, centrálna a expresívna zložka reči. V procese vyučovania predmetu komunikačné schopnosti si žiaci upevňujú a rozširujú pasívnu a aktívnu slovnú zásobu, osvojujú nové pojmy v hovorenom jazyku. Spoznávajú význam piktogramov používaných v doprave, v zariadeniach a inštitúciách občianskej vybavenosti. Učia sa porozumieť informáciám na plagátoch, mapách a náčrtkoch. Oboznamujú sa s kultúrou, jej rôznymi podobami, učia sa pochopiť a vyjadriť v primeraných komunikačných formách umelecké prejavy a zážitky.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.4 RVK 2. ROČNÍK

CIELE

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
– dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
– potichu počúvať ostatných,
– počúvať deti a dospelých,
– pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
– dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
– počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.
Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov, primerane komunikovať, pozorne počúvať jednoduché rozprávky, spracovávať počuté ústnym, pohybovým, výtvarným vyjadrením, nácvik básničiek, riekaniek, ich rytmizácia, pomenovávať predmety a javy z blízkeho okolia, rešpektovať kolektív, prispôsobovať sa požiadavkám, zásady spoločenského správania, rozvíjať aktívnu a pasívnu slovnú zásobu.

Obsah predmetu komunikačné schopnosti je rámcový a štruktúrovaný tak, aby sa systematicky rozvíjala receptívna, centrálna a expresívna zložka reči. V procese vyučovania predmetu komunikačné schopnosti si žiaci upevňujú a rozširujú pasívnu a aktívnu slovnú zásobu, osvojujú nové pojmy v hovorenom jazyku. Spoznávajú význam piktogramov používaných v doprave, v zariadeniach a inštitúciách občianskej vybavenosti. Učia sa porozumieť informáciám na plagátoch, mapách a náčrtkoch. Oboznamujú sa s kultúrou, jej rôznymi podobami, učia sa pochopiť a vyjadriť v primeraných komunikačných formách umelecké prejavy a zážitky.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.
Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.5 RVK 3. ROČNÍK

CIELE

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
– dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
– potichu počúvať ostatných,
– počúvať deti a dospelých,
– pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
– dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
– počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.
Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov, primerane komunikovať, pozorne počúvať jednoduché rozprávky, spracovávať počuté ústnym, pohybovým, výtvarným vyjadrením, nácvik básničiek, riekaniek, ich rytmizácia, pomenovávať predmety a javy z blízkeho okolia, rešpektovať kolektív, prispôsobovať sa požiadavkám, zásady spoločenského správania, rozvíjať aktívnu a pasívnu slovnú zásobu.

Obsah predmetu komunikačné schopnosti je rámcový a štruktúrovaný tak, aby sa systematicky rozvíjala receptívna, centrálna a expresívna zložka reči. V procese vyučovania predmetu komunikačné schopnosti si žiaci upevňujú a rozširujú pasívnu a aktívnu slovnú zásobu, osvojujú nové pojmy v hovorenom jazyku. Spoznávajú význam piktogramov používaných v doprave, v zariadeniach a inštitúciách občianskej vybavenosti. Učia sa porozumieť informáciám na plagátoch, mapách a náčrtkoch. Oboznamujú sa s kultúrou, jej rôznymi podobami, učia sa pochopiť a vyjadriť v primeraných komunikačných formách umelecké prejavy a zážitky.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.6 RVK 4. ROČNÍK

CIELE

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
– dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
– potichu počúvať ostatných,
– počúvať deti a dospelých,
– pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
– dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
– počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti:
Cvičenia sluchovej pamäte: zapamätanie si hlások, slabík, slov, číslic
rozvíjanie viet pridávaním nového slova
Sluchová analýza a syntéza: - určovanie počtu slov vo vete
určovanie poradia slov vo vete
tvorenie viet z daných slov
delenie slov na slabiky
poznávanie danej slabiky v slove
vyhľadávanie slov s danou slabikou na začiatku slova
skladanie slov zo slabík
rozklad slov na hlásky
skladanie slov z hlások
tvorenie nových slov- pridaním, odobraním, zámenou hlásky
izolácia prvej alebo poslednej hlásky v slove
delenie slov na slabiky bez použitia textu- fonematické uvedomovanie
uvedomenie hlások v slove, ich rozlíšenie a vzájomné rozlíšenie
tvorenie iných slov prešmyknutím hlások (lipa- pila)
Porozumenie reči:
Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovanie vlastnej činnosti.
Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).
Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).
Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.
Rozvíjať vizuálno- rečové schopnosti:
- hľadaním rovnakých slov medzi ostatnými rôznymi slovami
- vysvetlením, čo znamená dané slovo
- priraďovaním dvoch rôzne napísaných rovnakých názvov, napr. POŠTA- pošta
- poznávaním piktogramov, odhad ich významu
Na základe individuálnej schopnosti žiakov rozvíjať spájanie predmetov a situácií podľa jednotlivých kategrií
Rozvíjanie expresívnej reči

Rozširovať slovnú zásobu a ujasňovať gramatic.ké štruktúry, prostredníctvom kt. žiak začne používať jazyk ako prostriedok sociálneho kontaktu.
Prostredníctvom aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vyjadriť spisovne obsah vety.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere).
Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.
Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.7 RVK 5. ROČNÍK

CIELE

- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti:
Cvičenia sluchovej pamäte: zapamätanie si hlások, slabík, slov, číslic
rozvíjanie viet pridávaním nového slova
Sluchová analýza a syntéza: - určovanie počtu slov vo vete
určovanie poradia slov vo vete
tvorenie viet z daných slov
delenie slov na slabiky
poznávanie danej slabiky v slove
vyhľadávanie slov s danou slabikou na začiatku slova
skladanie slov zo slabík
rozklad slov na hlásky
skladanie slov z hlások
tvorenie nových slov- pridaním, odobraním, zámenou hlásky
izolácia prvej alebo poslednej hlásky v slove
delenie slov na slabiky bez použitia textu- fonematické uvedomovanie
uvedomenie hlások v slove, ich rozlíšenie a vzájomné rozlíšenie
tvorenie iných slov prešmyknutím hlások (lipa- pila)
Porozumenie reči:
Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovanie vlastnej činnosti.
Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).
Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).
Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.
Rozvíjať vizuálno- rečové schopnosti:
- hľadaním rovnakých slov medzi ostatnými rôznymi slovami
- vysvetlením, čo znamená dané slovo
- priraďovaním dvoch rôzne napísaných rovnakých názvov, napr. POŠTA- pošta
- poznávaním piktogramov, odhad ich významu

Na základe individuálnej schopnosti žiakov rozvíjať spájanie predmetov a situácií podľa jednotlivých kategórií
Rozvíjanie expresívnej reči
Rozširovať slovnú zásobu a ujasňovať gramatické štruktúry, prostredníctvom kt. žiak začne používať jazyk ako prostriedok sociálneho kontaktu.
Prostredníctvom aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vyjadriť spisovne obsah vety.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na

každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere).
Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.
Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.8 RVK 6. ROČNÍK

CIELE

- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti:
Cvičenia sluchovej pamäte: zapamätanie si hlások, slabík, slov, číslic
rozvíjanie viet pridávaním nového slova
Cvičenia sluchovej diferenciácie – rozlišovanie slov nezmyselných a zmysluplných, určenie hlásky, ktorou sa odlišujú
tvorenie viet zo slov, ktoré sa líšia jednou hláskou
Sluchová analýza a syntéza: - určovanie počtu slov vo vete
určovanie poradia slov vo vete
tvorenie viet z daných slov
delenie slov na slabiky
poznávanie danej slabiky v slove
vyhľadávanie slov s danou slabikou na začiatku slova
skladanie slov zo slabík
rozklad slov na hlásky
skladanie slov z hlások
tvorenie nových slov- pridaním, odobraním, zámenou hlásky
izolácia prvej alebo poslednej hlásky v slove
delenie slov na slabiky bez použitia textu- fonematické uvedomovanie
uvedomenie hlások v slove, ich rozlíšenie a vzájomné rozlíšenie
tvorenie iných slov prešmyknutím hlások (lipa- pila)
tvorenie nových slov zámenou slabík
fonologické uvedomovanie
pridaním hlásky alebo odobraním utvoriť nové slovo
Porozumenie reči:
Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovanie vlastnej činnosti.
Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).
Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).
Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.
Rozvíjať vizuálno- rečové schopnosti:
- hľadaním rovnakých slov medzi ostatnými rôznymi slovami
- vysvetlením, čo znamená dané slovo
- priraďovaním dvoch rôzne napísaných rovnakých názvov, napr. POŠTA- pošta
- poznávaním piktogramov, odhad ich významu
Rozvíjať schopnosť vnímať a pochopiť to, čo sprostredkúva druhá osoba prostredníctvom hier, práce, obrázkov, kníh, rozprávok, príbehov, básničiek, kresieb, dramatizáciou, využívaním masmédií.

Na základe individuálnej schopnosti žiakov rozvíjať spájanie predmetov a situácií podľa jednotlivých kategórií

Rozvíjanie expresívnej reči

Vytváranie situácii z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu.

Rozvíjanie jazykového citu, tvorenie otázok, tvorenie záporu.

Dramatizácia krátkych príbehov, výmena rolí v rozhovore.

Rozširovať slovnú zásobu a ujasňovať gramatické štruktúry, prostredníctvom kt. žiak začne používať jazyk ako prostriedok sociálneho kontaktu.

Prostredníctvom aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vyjadriť spisovne obsah vety.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere).

Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.9 RVK 7. ROČNÍK

CIELE

- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti:
Cvičenia sluchovej pamäte: zapamätanie si hlások, slabík, slov, číslic
rozvíjanie viet pridávaním nového slova
Cvičenia sluchovej diferenciácie – rozlišovanie slov nezmyselných a zmysluplných, určenie hlásky, ktorou sa odlišujú
tvorenie viet zo slov, ktoré sa líšia jednou hláskou
Sluchová analýza a syntéza: - určovanie počtu slov vo vete
určovanie poradia slov vo vete
tvorenie viet z daných slov
delenie slov na slabiky
poznávanie danej slabiky v slove
vyhľadávanie slov s danou slabikou na začiatku slova
skladanie slov zo slabík
rozklad slov na hlásky
skladanie slov z hlások
tvorenie nových slov- pridaním, odobraním, zámenou hlásky
izolácia prvej alebo poslednej hlásky v slove
delenie slov na slabiky bez použitia textu- fonematické uvedomovanie
uvedomenie hlások v slove, ich rozlíšenie a vzájomné rozlíšenie
tvorenie iných slov prešmyknutím hlások (lipa- pila)
tvorenie nových slov zámenou slabík
fonologické uvedomovanie
pridaním hlásky alebo odobraním utvoriť nové slovo
Porozumenie reči:
Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovanie vlastnej činnosti.
Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).
Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).
Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.
Rozvíjať vizuálno- rečové schopnosti:
- hľadaním rovnakých slov medzi ostatnými rôznymi slovami
- vysvetlením, čo znamená dané slovo
- priraďovaním dvoch rôzne napísaných rovnakých názvov, napr. POŠTA- pošta
- poznávaním piktogramov, odhad ich významu

Rozvíjať schopnosť vnímať a pochopiť to, čo sprostredkúva druhá osoba prostredníctvom hier, práce, obrázkov, kníh, rozprávok, príbehov, básničiek, kresieb, dramatizáciou, využívaním masmédií.
Na základe individuálnej schopnosti žiakov rozvíjať spájanie predmetov a situácií podľa jednotlivých kategórií
Rozvíjanie expresívnej reči
Vytváranie situácii z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu.
Rozvíjanie jazykového citu, tvorenie otázok, tvorenie záporu.
Dramatizácia krátkych príbehov, výmena rolí v rozhovore.
Rozširovať slovnú zásobu a ujasňovať gramatické štruktúry, prostredníctvom kt. žiak začne používať jazyk ako prostriedok sociálneho kontaktu.
Prostredníctvom aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vyjadriť spisovne obsah vety.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere).
Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.
Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.10 RVK 8. ROČNÍK

CIELE

- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti:

Cvičenia sluchovej pamäte: zapamätanie si hlások, slabík, slov, číslic
rozvíjanie viet pridávaním nového slova

Cvičenia sluchovej diferenciácie – rozlišovanie slov nezmyselných a zmysluplných, určenie hlásky, ktorou sa odlišujú
tvorenie viet zo slov, ktoré sa líšia jednou hláskou

Sluchová analýza a syntéza: - určovanie počtu slov vo vete
určovanie poradia slov vo vete
tvorenie viet z daných slov
delenie slov na slabiky
poznávanie danej slabiky v slove
vyhľadávanie slov s danou slabikou na začiatku slova
skladanie slov zo slabík
rozklad slov na hlásky
skladanie slov z hlások
tvorenie nových slov- pridaním, odobraním, zámenou hlásky
izolácia prvej alebo poslednej hlásky v slove
delenie slov na slabiky bez použitia textu- fonematické uvedomovanie
uvedomenie hlások v slove, ich rozlíšenie a vzájomné rozlíšenie
tvorenie iných slov prešmyknutím hlások (lipa- pila)
tvorenie nových slov zámenou slabík
fonologické uvedomovanie
pridaním hlásky alebo odobraním utvoriť nové slovo
tvorenie slov z písmen, ktoré obsahuje slovo (akrostich)
hľadanie rýmu k slovám

Porozumenie reči:

Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovanie vlastnej činnosti.
Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).
Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).
Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.
Rozvíjať vizuálno- rečové schopnosti:
- hľadaním rovnakých slov medzi ostatnými rôznymi slovami
- vysvetlením, čo znamená dané slovo
- priraďovaním dvoch rôzne napísaných rovnakých názvov, napr. POŠTA- pošta
- poznávaním piktogramov, odhad ich významu

Rozvíjať schopnosť vnímať a pochopiť to, čo sprostredkúva druhá osoba prostredníctvom hier, práce, obrázkov, kníh, rozprávok, príbehov, básničiek, kresieb, dramatizáciou, využívaním masmédií.
Na základe individuálnej schopnosti žiakov rozvíjať spájanie predmetov a situácií podľa jednotlivých kategórií
Rozvíjanie expresívnej reči
Vytváranie situácii z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu.
Rozvíjanie jazykového citu, tvorenie otázok, tvorenie záporu.
Dramatizácia krátkych príbehov, výmena rolí v rozhovore.
Rozširovať slovnú zásobu a ujasňovať gramatické štruktúry, prostredníctvom kt. žiak začne používať jazyk ako prostriedok sociálneho kontaktu.
Prostredníctvom aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vyjadriť spisovne obsah vety, aj za pomoci verbálnej a neverbálnej formy komunikácie žiakov.
Rozvíjať cit pre gramatické situácie, časovať, skloňovať slová, ktoré prvýkrát počujú.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere).
Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.
Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.2.11 RVK 9. ROČNÍK

CIELE

- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti:

Cvičenia sluchovej pamäte: zapamätanie si hlások, slabík, slov, číslic
rozvíjanie viet pridávaním nového slova

Cvičenia sluchovej diferenciácie – rozlišovanie slov nezmyselných a zmysluplných, určenie hlásky, ktorou sa odlišujú
tvorenie viet zo slov, ktoré sa líšia jednou hláskou

Sluchová analýza a syntéza: - určovanie počtu slov vo vete
určovanie poradia slov vo vete
tvorenie viet z daných slov
delenie slov na slabiky
poznávanie danej slabiky v slove
vyhľadávanie slov s danou slabikou na začiatku slova
skladanie slov zo slabík
rozklad slov na hlásky
skladanie slov z hlások
tvorenie nových slov- pridaním, odobraním, zámenou hlásky
izolácia prvej alebo poslednej hlásky v slove
delenie slov na slabiky bez použitia textu- fonematické uvedomovanie
uvedomenie hlások v slove, ich rozlíšenie a vzájomné rozlíšenie
tvorenie iných slov prešmyknutím hlások (lipa- pila)
tvorenie nových slov zámenou slabík
fonologické uvedomovanie
pridaním hlásky alebo odobraním utvoriť nové slovo
tvorenie slov z písmen, ktoré obsahuje slovo (akrostich)
hľadanie rýmu k slovám

Porozumenie reči:

Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovanie vlastnej činnosti.
Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).
Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).
Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.
Rozvíjať vizuálno- rečové schopnosti:
- hľadaním rovnakých slov medzi ostatnými rôznymi slovami
- vysvetlením, čo znamená dané slovo
- priraďovaním dvoch rôzne napísaných rovnakých názvov, napr. POŠTA- pošta
- poznávaním piktogramov, odhad ich významu

Rozvíjať schopnosť vnímať a pochopiť to, čo sprostredkúva druhá osoba prostredníctvom hier, práce, obrázkov, kníh, rozprávok, príbehov, básničiek, kresieb, dramatizáciou, využívaním masmédií.
Na základe individuálnej schopnosti žiakov rozvíjať spájanie predmetov a situácií podľa jednotlivých kategórií
Rozvíjanie expresívnej reči
Vytváranie situácii z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu.
Rozvíjanie jazykového citu, tvorenie otázok, tvorenie záporu.
Dramatizácia krátkych príbehov, výmena rolí v rozhovore.
Rozširovať slovnú zásobu a ujasňovať gramatické štruktúry, prostredníctvom kt. žiak začne používať jazyk ako prostriedok sociálneho kontaktu.
Prostredníctvom aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vyjadriť spisovne obsah vety, aj za pomoci verbálnej a neverbálnej formy komunikácie žiakov.
Rozvíjať cit pre gramatické situácie, časovať, skloňovať slová, ktoré prvýkrát počujú.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere).
Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.
Vyučovanie predmetu komunikačné schopnosti nadväzuje na vyučovanie všetkých predmetov primárneho vzdelávania. Svojou podstatou upevňuje najmä vedomosti a komunikačné zručnosti získané na vyučovaní slovenského jazyka, vecného učenia a matematiky. Predmet komunikačné schopnosti umožňuje pozitívne ovplyvňovať morálny vývin žiakov, podporovať pozitívne myslenie a vlastnosti, sebadôveru a sebauvedomenie.

5.3 ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ (RGZ) PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.3.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU RGZ

Vyučovací predmet rozvíjanie grafomotorických zručností má vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím špecifický charakter z hľadiska samotných cieľov a obsahu, ale aj foriem, metód a používaných prostriedkov.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety v prípravnom ročníku.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností, okrem písacích nástrojov (voskový pastel, kriedy, suchý pastel, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

5.3.2 RGZ PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja,
- rozvíjať jemnú motoriku,
- vypestovať správny návyk držania písacích potrieb,.
- viesť žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky.
Nácvik uchopovania písacieho nástroja (voskový pastel, krieda) do dlane.
Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa).
Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (pastelky, ceruzky) prstami, zanechávanie stopy na podložke/papieri.
Čmáranie, opakované čmáranie dominantnou rukou.
Kruhové čmáranie.
Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania.
Čiary, kruhy, špirály, vlnovky, oblúky, slučky, ovály.

PROCES

Rozvíjaním elementárnych grafických zručností pripravujeme žiaka na výučbu písania. Využívame vymaľovánky, prstomaľbu, maľbu štetcom, kresbu, modelovanie.
Učíme žiakov sústrediť sa na prácu a zotrvať pri nej určitý čas, ktorý postupne predlžujeme. Zápästie uvoľňujeme rozličnými cvikmi, ktoré dopĺňame básničkami a riekankami.
Dáme možnosť deťom pracovať na tabuli, na grafických tabuliach, na papieri. Využívame kriedu, farbičky, voskový pastel, rudku, fixky, ceruzku.

5.4 MATEMATIKA (MAT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.4.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU MAT

Poňatie vyučovania matematiky žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je v súlade s poňatím vyučovania matematiky žiakov na bežnej základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, poskytnúť adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a aj budúceho pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

5.4.2 MAT PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť triediť predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
– utvárať základné matematické predstavy,
– vedieť počítať od 1 do 5,
– rozlišovať niektoré základné geometrické tvary.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Vzťahy: málo – veľa, viac – menej, malý – veľký.
Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo.
Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom.
Priraďovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.
Skladanie častí z celku.
Počítanie po jednej do 5.
Triedenie číslic.
Priraďovanie čísla k množstvu.
Priraďovanie množstva k číslu.
Rozlišovanie a triedenie tvarov: kruh, štvorec.
Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.

PROCES

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácii osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti.
Pri triedení predmetov sa snažíme, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. na základe merania. Využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná.
Žiaci sa prostredníctvom manipulácie s konkrétnymi predmetmi učia postupne počítať od 1 do 5 (počítanie prstov na ruke, ceruziek a pod.), nevyžadujeme písanie číslic, naučíme ich číslice čítať a priraďovať k množstvu 1- 5.

5.4.3 MAT 1. ROČNÍK

CIELE

– Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
– osvojiť si základné geometrické predstavy,
– osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
– osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
– osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
– využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

ARITMETIKA

Úvod k učivu o prirodzenom čísle

Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar).
Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.
Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný.

Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony

Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčitovaním a odčitovaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0.

Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.

- Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.
- Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.
- Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znaky >, <, bez písania. Nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc.
- Sčitovanie a odčitovanie v obore do dvoch.
- Sčitovanie. Objasnenie podstaty sčitovania. Znak + (plus).
  Zápis príkladov sčitovania.
  Znázorňovanie príkladov sčitovania.
- Odčitovanie. Objasnenie odčitovania ako obráteného počtového výkonu k sčitovaniu.
  Znak – (mínus).
  Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania.
- Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do dvoch.
  Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.

- Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3.
- Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za.
- Sčitovanie a odčitovanie v obore do troch.
  Sčitovanie.
  Zápis príkladov sčitovania.
  Znázorňovanie príkladov sčitovania.
  Odčitovanie.
  Zápis príkladov odčitovania.
  Znázorňovanie príkladov odčitovania.
  Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 3.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony

- Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za.
- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
- Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.
- Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý).
- Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo.

- Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za.
- Sčitovanie a odčitovanie v obore do štyroch.
- Sčitovanie.

Zápis príkladov sčitovania.
Znázorňovanie príkladov sčitovania.
Odčitovanie.
Zápis príkladov odčitovania.
Znázorňovanie príkladov odčitovania.
Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 4.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 5 a počtové výkony.

- Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za.
- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
- Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.
- Radové číslovky – piaty.
- Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

- Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za.
- Sčitovanie a odčitovanie v obore do 5.

Sčitovanie.
Zápis príkladov sčitovania.
Znázorňovanie príkladov sčitovania.
Odčitovanie.
Zápis príkladov odčitovania.
Znázorňovanie príkladov odčitovania.
Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania do 5.

- Rozklad čísel na sčítance v obore do 5.
- Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0

- Sčitovanie a odčitovanie s číslom 0.

GEOMETRIA

Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priraďovanie názvu.
Priestorové útvary – guľa, kocka.

5.4.4 MAT 2. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať a prehĺbiť učivo z 1. ročníka,
– vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5,
– vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
– osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10,
– vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10,
– osvojiť si základné geometrické tvary,
– využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony
Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10.
- Prirodzené čísla 6 až 10.
- Určovanie počtu predmetov.
- Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.
- Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.
- Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, < .
- Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.
1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5.
2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6.
3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7.
4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8.
5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9.
6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10.
7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.
- Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.
- Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Geometrické tvary
Rovinné útvary - priraďovanie k názvu.
Priestorové útvary – valec – priraďovanie k názvu.
Priamosť
Vlastnosť „priamy“, „nie je priamy“.
Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému.
Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva.
Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene, postupne číselný obor rozširujeme a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

5.4.5 MAT 3. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať a prehĺbiť učivo z 2. ročníka,
– vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20,
– vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
– osvojiť si násobenie číslom 2,
– vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
– vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20
Vymenovanie radu názvov čísel.
Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej.
Priraďovanie skupiny predmetov k číslu.
Čítanie a písanie číslic.
Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky.
Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel.
Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.
Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 20 postupným dosadzovaním.
Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ
1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu:
   10 + 7 = 17 17 – 7 = 10
   13 + 4 = 17 17 – 4 = 13
2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:
- upevňovanie spojov spamäti,
- riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ
1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu:
   9 + 5 = 14
   14 -5 = 9
2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 :
- upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,
- vzťahy: o n viac, o n menej,
- riešenie jednoduchých slovných úloh.
Úvod do násobenia v obore do 20
1. Znak . (krát).
2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.
3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.
2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.
   Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.

Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

PROCES

K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu 15 + 4, 19 -5, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, počtové výkony robia bez zápisu rozkladu. Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

5.4.6 MAT 4. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať a prehĺbiť učivo z 3. ročníka,
– vedieť sčítať prirodzené čísla v obore do 100,
– vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
– osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30,
– vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke,
– vedieť merať dĺžku úsečky.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore do 100
Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.
Čítanie a písanie číslic.
Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky.
Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.
Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 75 postupným dosadzovaním.
Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ
Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.
Príklady typu:
30 + 40 = 70 30 70
70 – 40 = 30 40 - 40
Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10.
Príklady typu: 30 + 7 30
7
Odčítanie jednociferného čísla, od dvojciferného tak, aby rozdiel bol násobkom čísla 10.
Príklady typu: 37 – 7 37
- 7
Sčítanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ.
Príklady typu: 34 + 5 34
- 5
Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ.
Príklady typu: 37 – 4 37
- 4
Písomné sčítanie a odčítanie.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ

Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich.
Príklady typu: 40 – 6 40
- 6
Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ.
Príklady typu: 46 + 7 46
7
Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ.
Príklady typu: 53 – 7 53
- 7

Sčítanie a odčítanie čísel, ktoré sú násobkom desiatich. Príklady typu:

36 + 50	36	86
86 - 50	50	- 50

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore do 30
Násobenie čísla 0 a 1.
Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie.
Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno).
Delenie podľa obsahu a na časti.
Príklady na delenie.
Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie.
Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik.
Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

GEOMETRIA

Priamka
Rysovanie a označovanie priamok.
Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke.
Rôznobežky.
Vyznačovanie úsečiek na priamke.

Meranie dĺžky úsečky
Jednotka dĺžky – cm. Meradlo s centimetrovou stupnicou.
Meranie dĺžky úsečky.

PROCES

Geometrické učivo je v pracovných zošitoch spracované v dvoch kapitolách. Pri vyučovaní odporúčame geometriu zaraďovať pravidelne ako časť vyučovacej hodiny. Často zaraďujeme orientáciu žiakov v číselnom rade do 100 na číselnej osi. Precvičujeme vzťahy pred - za, hneď pred – hneď za. Spájame teoretické vedomosti s praktickými činnosťami. Matematické poznatky sa vytvárajú na základe manipulácie s konkrétnymi predmetmi, ktoré sa nachádzajú v triede i v okolí školy

5.4.7 MAT 5. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
– vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
– riešiť slovné úlohy,
– osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
– vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
– osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
– vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
– vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
– pracovať s kružidlom.

OBSAH

ARITMETIKA

Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ.
   Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 34 \\ \underline{23} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 57 \\ \underline{-34} \end{array}$$

   Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ.
   Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 47 \\ \underline{35} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 82 \\ \underline{-35} \end{array}$$

2. Riešenie slovných úloh.
   Nový typ: o **n** viac, o **n** menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.
Čítanie a písanie číslic.
Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.
Usporiadanie čísel, číselná os.
Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.
Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním.
Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne

1. Sčitovanie a odčitovanie násobkov 100. Príklady typu: 300 + 400, 700 – 400.
2. Pričitovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.
   Príklady typu: 300 + 4, 300 + 34.
3. Odčitovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.
   Príklady typu: 304 – 4, 334 – 34.
4. Ostatné príklady sčitovania a odčitovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ.
   Príklady typu: 532 + 4, 648 – 40.
5. Precvičovanie a upevňovanie sčitovania a odčitovania v obore do 1000.
   Vzťah: o „n“ viac, o „n“ menej,
   Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.
   Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.
   Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.

2. Jednotka dĺžky dm, m.
- jednotka dĺžky – dm,
- meradlo s decimetrovou stupnicou,
- jednotka dĺžky – m,
- meradlo s metrovou stupnicou,
- premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).

3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky,
- meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky,
- vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.

4. Súčet dĺžok úsečiek – numericky.
Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.

5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

5.4.8 MAT 6. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
– vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000,
– osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100,
– riešiť slovné úlohy,
– osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000,
– vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
– vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000,
– osvojiť si základné jednotky času,
– vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik,
– osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

OBSAH

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000
Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov :

732	345	695	980	800	931
248	455	236	- 248	- 455	- 236

Násobenie a delenie v obore do 100
1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100
 - tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.
2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie
1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.
2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.
3. Sčítanie a odčítanie do 10 000
- sčítanie a odčítanie spamäti,
- písomné sčítanie a odčítanie,
- riešenie jednoduchých slovných úloh

Jednotky času
Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.
Určovanie času.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky
1. Jednotky dĺžky – mm, km
 - premieňanie jednotiek.
2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm).

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice
1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.
2. Rysovanie rôznobežných priamok.
3. Rysovanie rovnobežných priamok.

4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.
5. Pravý uhol.

Rovinné obrazce
Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.
Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.
Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá
Popis základných vlastností – kocka, kváder.

PROCES

Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovacom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup.
Dbáme o to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

5.4.9 MAT 7. ROČNÍK

CIELE

– Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
– osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky,
– vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom,
– vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku,
– osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna,
– vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie,
– osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
– vedieť vyznačovať a rysovať uhly,
– osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

OBSAH

ARITMETIKA

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky
Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu:
3 . 13 = 39 2 . 15 = 30
39 : 3 = 13 30 : 2 = 15

Delenie so zvyškom
- násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi
- pojmy – neúplný podiel, zvyšok
- výpočet neúplného podielu, zápis formou 13 : 4 = 3
  1
- príklady na delenie so zvyškom v obore do 100.

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000
1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.
2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom.
3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna
1. Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky.
2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: 235 200
   - 15 865
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.
4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Jednoduché konštrukcie kružidlom
1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek
2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Geometrické telesá
Popis základných vlastností – guľa, valec.

Uhol

1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.
2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.
3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

1. Obvod trojuholníka
2. Obvod obdĺžnika.
3. Obvod štvorca.

PROCES

Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek.
Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď.
Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

5.4.10 MAT 8. ROČNÍK

CIELE

– Poznať algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať,
– poznať algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
– poznať a vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
– správne chápať pojem zlomok, vedieť čítať a zapisovať zlomok,
– získať zručnosti v rysovaní a meraní uhlov,
– vedieť vypočítať obsahy štvorca, obdĺžnika a kruhu,
– chápať matematiku ako zdroj prostriedkov na riešenie praktických úloh.

OBSAH

ARITMETIKA

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000
Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9.

Číselný obor do milióna
1. Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna.
2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna.

Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom
Delenie so zvyškom číslami 2 až 9.

Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky
Písomné násobenie číslami 10 až 99.

Zlomky
1. Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov.
2.Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.
3. Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Desatinné čísla
1. Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla.
2. Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel.
3. Sčítanie desatinných čísel.
4. Odčítanie desatinných čísel.
5. Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10,100,1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami).
6. Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami).

GEOMETRIA

Uhol

1. Meranie uhla danej veľkosti
2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti 69

Obsahy rovinných útvarov
1. Jednotky obsahu
2. Obsah štvorca
3. Obsah obdĺžnika

Obvod a obsah kruhu
1. Dĺžka kružnice, obvod kruhu
2. Obsah kruhu

Geometrické telesá
1. Ihlan – popis základných vlastností
2. Kužeľ – popis základných vlastností

PROCES
Geometrické učivo odporúčame preberať priebežne s ostatným učivom počas celého školského roka.
Základné spoje sčítania, odčítania, násobenia a delenia spamäti a písomne utvrdzujeme priebežne formou „päťminútoviek“. Učíme žiakov riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy. Pri zadávaní samostatných prác uplatňujeme diferencovaný prístup.

5.4.11 MAT 9. ROČNÍK

CIELE

– Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom,
– utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
– vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
– vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,
– pochopiť význam pojmu objem,
– poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,
– osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,
– poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,
– naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

OBSAH

ARITMETIKA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka
Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99.
Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky. Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky.
Zlomky.
Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel.

Percento
Pojem percento, čítanie a písanie percent.
Pojem celok, základ, 100 %.
Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky.
Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Istina, úrok, úroková miera
Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.

Osobný – bežný účet
Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu
Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka
Uhly.
Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne
Kocka, sieť a povrch kocky.
Kváder, sieť a povrch kvádra.

Objemy telies všeobecne
Jednotky objemu.
Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.

PROCES

V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie počtových návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov.

Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

5.5 INFORMATIKA (INF) PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.5.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika, rozvíja ich myslenie. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom vyučovacieho predmetu je zoznámiť sa s počítačom, možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás
Komunikácia prostredníctvom IKT
Postupy, riešenie problémov
Princípy fungovania IKT
Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukážkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

5.5.2 INF 5. ROČNÍK

CIELE

- Samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom
Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).
Ovládanie klávesnice, myši.
Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.
Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).
Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).
Dodržiavanie základných zásad písania textu.
Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.
Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.
Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica
Funkcie vybraných klávesov.
Tlačiareň
Funkcia tlačiarne.
CD
Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.
Ukladanie informácií, súbor
Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

5.5.3 INF 6. ROČNÍK

CIELE

– Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
– rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
– oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
– písať a upraviť text, doplniť text o obrázok,
– získať základy algoritmického myslenia,
– vedieť pracovať v programe Skicár,
– spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
– spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás
Oboznámenie sa s počítačom
Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.
Samostatné ovládanie klávesnice a myši.
Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázok, ilustráciu.
Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.
Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.
Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.
Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov
Oboznámenie sa s pojmami- detský programovací jazyk, elementárne príkazy
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .
Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.

Princípy fungovania IKT
Funkcie vybraných klávesov
Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.
Tlačiareň
Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.
CD mechanika
Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“.
Spúšťanie hry a hudby z CD.
Ukladanie informácií, súbor
Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.

Informačná spoločnosť
Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (napr. Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti, Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).
Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.
Ovládanie jednoduchých hier.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editora pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, učia sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné i náučné. Učia sa písať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí jednoduchého textového editora a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu.

5.5.4 INF 7. ROČNÍK

CIELE

– Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka,
– získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
– rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov,
– naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word,
– naučiť sa používať e- mail, Internet,
– vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD,
– pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video,
– vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás
Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu.
Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.
Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie.
MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky.

Komunikácia prostredníctvom IKT
e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár
Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.
Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).
Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie
Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.
Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.
Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály.

Postupy, riešenie problémov
Detský programovací jazyk, elementárne príkazy
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí. Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.
Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Princípy fungovania IKT
Funkcie vybraných klávesov
Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.
Tlačiareň
Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.
CD mechanika
Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.
Ukladanie informácií
Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole
Využívanie edukačných programov a hier.
Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.
Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu.
Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju.
Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime.
Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa).
S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posielať a prijímať jednoduché e-maily.
Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

5.5.5 INF 8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- vedieť pracovať s USB kľúčom,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na Internete,
- vedieť narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť,
- vedieť vytvoriť oznam, plagát,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH

Informácie okolo nás
Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty.
Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.
Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu).
Kombinácia textu a obrázka.
Ukladanie informácií do súborov (text, obrázok, zvuk). Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého.
Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, doplňovanie do máp).
Oboznámenie sa s prezentačným programom MS PowerPoint.

Komunikácia prostredníctvom IKT
e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár
Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.
Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie
Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.
Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.
Dodržiavanie autorských práv.
Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.
Školské portály.

Postupy, riešenie problémov
Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept).
Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.
Samostatné ovládanie výučbového softwéru.
Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT
Tlačiareň, skener
Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka.
CD mechanika
Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.
Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov).
Mikrofón, slúchadlá
Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Práca s digitálnym fotoaparátom.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Žiaci získavajú zručnosti prostredníctvom aplikácií, ktoré sú primerané obsahom aj ovládaním ich veku a mentálnym schopnostiam. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo zo slovenského jazyka, matematiky, prírodovedných i spoločenskovedných oblastí. V rôznych grafických editoroch rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie.

Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

5.5.6 INF 9. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
– rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
– naučiť sa pracovať s MS PowerPoint,
– rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,
– pochopiť základné autorské práva,
– vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH

Informácie okolo nás
Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.
Tvorba jednoduchých animácií.
Rozširovanie zručnosti v práci s textom
Kombinácia textu a obrázka.
Vkladanie obrázka do textu cez schránku.
Ukladanie informácií do súborov (text, obrázok, zvuk). Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.
Počítačové didaktické hry.
Práca s prezentačným programom MS PowerPoint.

Komunikácia prostredníctvom IKT
e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár
Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.
Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.
Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.
Komunikácia v reálnom čase (chat, skype).
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie
Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.
Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu.
On-line hry, zásady správania sa na portáloch.
Školské portály.

Postupy, riešenie problémov
Skladanie podľa návodov.
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.
Samostatné ovládanie výučbového softvéru.
Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT
Skener
Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.
CD mechanika
Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.
Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.

Informačná spoločnosť
Informačné technológie v škole
Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.
Práca s digitálnym fotoaparátom.

Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES
V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára). Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii. Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

5.6 VECNÉ UČENIE (VUC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 3. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.6.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou.

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy.

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive, usporiadanom podľa ročných období, žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.

Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.).

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

5.6.2 VUC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v čase a priestore,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Svoje meno, priezvisko.
Orientácia v priestore: trieda, budova školy.
Spoznávanie zariadenia triedy.
Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.
Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.
Pojmy: vtáky a hmyz.
Rastliny: kvety a stromy.
pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku,
Správanie sa v obchode, rozoznať obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.
Úloha lekára a zdravotnej sestry.

5.6.3 VUC 1. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov,
- orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy,
- získať predstavu o ročných obdobiach,
- poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

OBSAH

Škola a život v škole

Trieda

Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek (vhodné používať, šetriť a uložiť).

Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške.

V škole

Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy.

Bezpečnosť cestnej premávky

Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov).

Príroda

Na jeseň

Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár.

V sade a v záhrade

Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode. Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône.

Na poli

Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov, cukrovej repy.

Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...).

Zvieratá na jeseň

Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie učiteľa, vysielanie rozhlasu a televízie). Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmelec pre lesnú zver, kŕmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné).

Domov a jeho okolie

Doma

Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci).

Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby).

V okolí domova a školy

Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody kde nakupujeme potraviny.
Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku.

Zima

Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami. Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a ľadu (zrakom).
Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá.
Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade.
Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie.
Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapaľovaní sviečok.

Starostlivosť o zdravie

Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaní osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC.
Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole. Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy.
Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu.
Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmykľavé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.).
Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a miesto.

Jar

Pozorovanie zmien v prírode (otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc).
Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime. Oboznámenie sa s niektorými typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.). Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať a o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností).
Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami.
Oboznamovanie sa s veľkonočnými tradíciami.

Práca a odpočinok

Deň a jeho časti (ráno, poludnie, večer).
Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny. Účelné využívanie voľného času.

Leto

Zmeny v prírode.
Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné prehánky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom).
Pozorovanie odkvitania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré neskôr).
Poznávať rôzne druhy ovocie, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké).
Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia.
Poznať názvy letných mesiacov.
Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.

PROCES

Žiaci si postupne uvedomujú rozdiel v požiadavkách na správanie pri vyučovaní a cez prestávku a riadia sa nimi. Postupne si osvojujú návyk dodržiavať poriadok, ticho si sadať a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, upraviť si svoje miesto, udržiavať poriadok v lavici.
Pozdravia pri vstupe do triedy, pri odchode postavením sa privítajú prichádzajúceho a rozlúčia sa s odchádzajúcim.
Dodržujú podľa svojich možností a schopností pravidlá cestnej premávky. Vedia ako sa polícia stará o bezpečnosť chodcov. Vedia, že hrať sa môžu len na miestach vyhradených na hranie, mimo cestnej premávky. Sústavne pozorujú cestnú premávku. Pozorovanie sa sprevádza opakovaným vysvetľovaním zásad cestnej premávky spôsobom primeraným chápaniu žiakov. Získané skúsenosti si žiaci precvičujú a prehlbujú formou pohybových a didaktických hier. Žiaci si osvojujú návyk chodiť po pravej strane chodníka, prípadne po ľavej strane krajnice, či po ľavom okraji cesty. Učia sa orientovať v okolí školy, v mieste bydliska a spoznajú najbezpečnejšiu cestu z domu do školy.
Vedia si pripraviť školské potreby. Rozprávajú o práci, ktorú vedia, alebo ktorú sa učia pravidelne vykonávať.

5.6.4 VUC 2. ROČNÍK

CIELE

– Získať ďalšie vybrané základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
– viesť žiakov naďalej k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov,
– spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy a určovať ich polohu vzhľadom ku škole,
– spresňovať predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach,
– uvedomovať si základné vzťahy v rodine,
– učiť sa o práci dospelých,
– upevňovať si hygienické návyky precvičovať pravidlá kultúrneho správania,
– prehlbovať poznatky žiakov o sviatkoch a pamätných dňoch.

OBSAH

Škola a jej širšie okolie
Trieda
Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie.
Určovanie polohy vecí v triede.
Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku.
Rozoznávanie spoločných a osobných vecí.
Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo.
Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa s odchádzajúcim.
V škole
Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov.
Nácvik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania.
Orientácia v školskej budove.
Šetrenie školského i súkromného majetku.
Okolie školy
Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej).
Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá.
Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy.
Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia.
Nácvik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie.

Jeseň
Jesenné dni
Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov slnečný, hmlistý, daždivý.
Pomenovanie jesenných mesiacov.
Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.
V sade, v záhrade a v parku
Rozoznávanie sadu, záhrady a parku.
Zber a spôsob odkladania ovocia.
Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône.

Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov.
Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší.
Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody.
Na poli
Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi.
Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín.
Zvieratá na jeseň
Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba).
Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie zásob, vyhľadávanie úkrytov).

Zima
Prišla zima
Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa, stmievanie, rozodnievanie.
Pomenovanie zimných mesiacov.
Poznávanie vlastností snehu a ľadu.
Pozorovanie listnatých stromov v zime.
Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica).
Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch.
Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.
Zvieratá v zime
Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana).
Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat.
Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela).
Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu.
Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách.

Rodina a spoločnosť
Doma
Poznávanie zamestnania členov rodiny.
Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti.
Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok.
Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk.
Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.
Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené.
V obchode
Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha. Osvojiť si, čo sa kde nakupuje.
Nácvik správania sa pri nákupe (hra na obchod).
Poznávanie platidiel – mince.
Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.).
Na pošte
Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje.
Poznávanie práce poštového doručovateľa.
Bezpečnosť cestnej premávky
Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste.
Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo vyznačeného priechodu.

Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách).
Bezpečné miesta na hry v lete a v zime.
Starostlivosť o zdravie
Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka, rozvíjať a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie.
Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe.
Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi.
V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania.
Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka).
Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby.
Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli.
Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku.
Správanie sa u lekára.

Jar
Prišla jar
Pozorovanie zmien počasia na jar (otepľovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu. Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime.
Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa.
Pomenovanie jarných mesiacov.
Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov.
Poznávanie niektorých jarných kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosienky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú.
Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy.
Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň).
Jar v záhrade a v sade
Pozorovanie jarných prác v záhrade.
Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch.
Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín.
Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím.
Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody.
Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka. Pozorovanie včiel a ich lietanie do úľov.

Práca a odpočinok
Ľudia a veci
Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené.
Oboznamovanie sa s pojmami továreň, dielňa, predajňa.
Práca a odpočinok
Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.
Osvojovanie si názvov dní v týždni.
Určovanie časti dňa.
Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín.
Účelné využívanie voľného času.

Leto
Začína sa leto
Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepľuje sa voda).

Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom.
Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody).
Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia.
Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a pod.).
Kalendár prírody v lete.
Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov.
Rok a ročné obdobia
Uvedomovanie si striedania ročných období.
Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka.
Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.
Príprava na prázdniny
Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie.
Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie.
Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní.
Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.

PROCES

Žiaci si postupne osvojujú základné spoločenské, pracovné a hygienické návyky.
Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí si spresňujú predstavu o roku a ročných obdobiach. Postupným poznávaním prírody a spoločnosti rozlišujú skutočnosť od rozprávkových príbehov. Učia sa o práci dospelých, vedia ju v hre napodobniť, vážiť si prácu dospelých, aj svoju vlastnú prácu. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní. Oboznamujú sa s najdôležitejšími službami pre obyvateľstvo.

5.6.5 VUC 3. ROČNÍK

CIELE

- Prehĺbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce,
- spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

OBSAH

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).
Ústny opis cesty do školy.
Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí.
Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta.
Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca.
Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej).
Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny.
Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka.
Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.
Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok.
Určovanie celých hodín a polhodín.
Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí.
Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období.
Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode.
Pozorovanie východu a západu slnka.
Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh.
Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli.
Poznávanie rôznych druhov zeleniny.
Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehlbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik.
Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.

Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho.
Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba
Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici. Pohotovostná služba, lekáreň.
Pojmy: predpis a lieky.
Praktické meranie teploty.
Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti.
Ochrana pred nákazou.
Ošetrenie odreniny.

Príroda v zime
Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad.
Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priezračný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky
Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke.
Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.
Umiestnenie dopravných značiek.
Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba
Stavba domu
Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu.
Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok). Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú. Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).
Požiarnici
Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.
V pekárni
Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť
Rodina a príbuzní
Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.
Pracujúci
Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).
V obchode
Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluhe. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar.
Hra na obchod (meranie, váženie, platenie).
Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €.

Príroda na jar a v lete
Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli. Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.
Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných

rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami.
Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov.
Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

PROCES

Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

5.7 FYZIKA (FYZ) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.7.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

5.7.2 FYZ 7. ROČNÍK

CIELE

– Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
– vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
– vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
– vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
– vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
– nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
– osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies
Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.
Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť.
Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t.
Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km.
Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky.
Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1l, 1ml.
Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť.
Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.
Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.
Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov.
Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynoch. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok
Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.
Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.
Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.
Premena vody na paru
Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.
Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.
Skvapalňovanie (kondenzácia)
Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.
Topenie a tuhnutie
Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie.
Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.
Meteorologické pozorovanie
Pozorovanie a predpoveď počasia.
Meteorologická stanica.
Meteorologické pozorovanie.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov.
Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

5.7.3 FYZ 8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť opísať stav pokoja a pohybu telies,
- vedieť charakterizovať silu ako vzájomné pôsobenie telies,
- vedieť opísať príčinu pádu telies,
- vedieť zmerať silu silomerom,
- vedieť vysvetliť polohovú a pohybovú energiu na konkrétnych príkladoch,
- opísať javy: odraz, lom a rozklad svetla,
- opísať vznik zvuku a jeho vlastnosti na jednoduchom príklade,
- vedieť prezentovať výsledky práce za skupinu.

OBSAH

Pohyb a sila

Pohyb telies

Pokoj a pohyb telies.

Dráha pohybu, rovnomerný a nerovnomerný pohyb, rýchlosť pohybu telies.

Sila

Gravitačná sila.

Silomer, meranie sily silomerom, jednotka sily 1 N.

Účinky sily.

Deformačné účinky sily.

Tlak.

Trenie

Škodlivé a užitočné trenie.

Jednoduché stroje

Naklonená rovina, páka, kladka.

Energia

Zdroje energie.

Energia a vykonávanie práce.

Premena polohovej energie a pohybovú energiu.

Teplo

Odovzdávanie a prijímanie tepla.

Vedenie tepla rôznymi látkami.

Teplo, práca, energia.

Svetlo

Zdroje svetla, odraz svetla, lom svetla.

Šošovky a okuliare.

Ako vzniká dúha.

Svetlo a teplo.

Zvuk

Vznik zvuku.

Šírenie a rýchlosť zvuku.

Vnímanie zvuku.

Vplyv slnečného svetla na rast rastlín.

PROCES

Cez riešenie úloh a pokusmi vedieme žiakov k porozumeniu javov a fungovaniu vecí. Učíme ich robiť potrebné merania a skúmať príčiny fungovania vecí. Experimentom sa žiaci učia vykonávať dôkaz jednoduchých vlastností svetla, zvuku. V závere školského roka sa učia porovnávať fyzikálne vlastnosti rastlín.

5.7.4 FYZ 9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

OBSAH

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.
Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.
Elektrické vlastnosti látok. Blesk.
Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.
Elektrické vodiče a izolanty.
Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.
Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.
Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.
Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1 V.
Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.
Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.
Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.
<u>Energia v prírode</u>
Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.
Vznik fosílnych palív.
Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.
<u>Energia v technike</u>
Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.
Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra.
Zákon zachovania energie.
Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

PROCES

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu. Poznávajú praktické využitie elektromagnetu.
V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty.
Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

5.8 CHÉMIA (CHE) PRE 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.8.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické vyžitie.

Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.

Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

5.8.2 CHE 9. ROČNÍK

CIELE

- Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plynných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

OBSAH

Úvod do chémie
Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra látok.
Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.

Chemické prvky
Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov.
Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).

Voda a vzduch
Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody.
Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.
Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny
Oxidy - vznik, význam a použitie.
Kyseliny – vlastnosti, použitie.
Hydroxidy – vlastnosti, použitie.
Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá.
Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.

Organické zlúčeniny
Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.
Uhľovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).
Deriváty uhľovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).
Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.
Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi.
Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny).

PROCES

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny. Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce.
Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

5.9 BIOLÓGIA (BIO) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.9.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.
Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.

Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus. Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

5.9.2 BIO 7. ROČNÍK

CIELE

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov,
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje
Rozmanitosť a život organizmov.
Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy. Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie
Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú.
Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.
Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.
Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.
Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.
Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, korýtko rybničné, larvy komárov.
Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, šťuka obyčajná, ostrież riečny, rak riečny.
Rastliny a živočíchy brehov vôd.
Najčastejšie rastliny: vŕba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarne, nezábudka močiarna. Živočíchy: bobor vodný, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.
Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.

Les – spoločenstvo organizmov
Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.
Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.
Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.
Lesné živočíchy: srna hôrna, myšiak hôrny, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.
Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový).
Potravové vzťahy medzi organizmami – potravové reťazce.
Význam lesov, ich ochrana.
Vysokohorská vegetácia
Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.
Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť vrchovský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov
Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.
Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.
Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.

Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, kobylka zelená, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.
Starostlivosť o pôdu.
Ochrana pôdy.
Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny.
Buriny: pichliač roľný, nevädza poľná, pýr plazivý, vlčí mak a iné.
Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.
Živočíchy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.
Škodcovia: pásavka zemiaková.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka. Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.
Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. Opeľovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

PROCES

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede.
Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím. Ak je to možné, vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

5.9.3 BIO 8. ROČNÍK

CIELE

– Získať základné poznatky o stavbe jednotlivých sústav ľudského tela, o ich základných činnostiach,
– vedieť ako sa prenášajú nákazlivé choroby a ako im predchádzať,
– pochopiť dôsledky škodlivosti užívania alkoholu, drog a fajčenia na ľudský organizmus,
– získať vedomosti o príčinách šírenia pohlavných chorôb a ich škodlivých dôsledkoch na ľudský organizmus,
– vedieť prakticky poskytnúť prvú pomoc.

OBSAH

Človek ako súčasť živej prírody
Pôvod a vývoj človeka. Ľudské rasy.
Ľudský organizmus ako celok.
Oporná a pohybová sústava
Kosť, vývin a druhy kostí, spojenie kostí.
Kostra človeka.
Pohybová (svalová) sústava.
Význam telesnej práce a športu pre vývin kostí a svalov. Prvá pomoc pri zlomeninách.
Obehová sústava
Krvné cievy. Krv. Krvné skupiny.
Srdce. Krvný obeh. Vplyv práce a športu na srdce a krvný obeh.
Poranenia ciev. Vonkajšia masáž srdca.
Dýchacia sústava
Dýchanie, stavba a činnosť dýchacej sústavy.
Pľúca. Starostlivosť o dýchacie orgány.
Prvá pomoc pri zastavení dýchania.
Tráviaca sústava
Ústna dutina, starostlivosť o chrup.
Choroby tráviacich orgánov.
Vylučovanie
Močová sústava, choroby močových orgánov.
Kožná sústava
Koža. Starostlivosť o kožu.
Zásady prvej pomoci pri poraneniach kože.
Nervová sústava
Mozog, miecha, nervy.
Zmyslové orgány.
Duševné zdravie, závislosť od drog.
Prvá pomoc pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku.
Rozmnožovanie, vývin jedinca, vnútromaternicový vývin jedinca.
Jednotlivé obdobia života človeka.
Prenášače a pôvodcovia rozličných ochorení
Mucha domová, šváb obyčajný, ploštica posteľná, voš detská, svrabovec kožný
Ochrana pred škodlivým hmyzom a jeho ničenie.
Účinky rastlín na ľudský organizmus
Liečivé rastliny.
Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny.

PROCES

K správnej životospráve, stravovaniu, dennému režimu vedieme žiakov cez pochopenie základnej činnosti jednotlivých orgánov ľudského tela. Učíme ich, že za svoje zdravie sú sami zodpovední. Vysvetľujeme im, že neviazaný pohlavný život vedie k narušeniu citového života človeka a je príčinou šírenia pohlavných chorôb a AIDS. Poučíme ich o hygiene tela, bielizne a bytu ako najúčinnejšej ochrane pred šírením nákazlivých ochorení.

5.9.4 BIO 9. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

OBSAH

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.
Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.
Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.
Geologické procesy. Vnútorné a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny. Ťažba minerálov a hornín.
Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.
Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody.
Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu.
Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov.
Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

5.10 VLASTIVEDA (VLA) PRE 4. AŽ 6. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.10.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Prostredníctvom tohto vyučovacieho predmetu žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.
Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku, a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je u žiakov vytvárať vzťah k miestu, kde žijú. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Obsah vyučovacieho predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode, z prostredia miestnej krajiny. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike.
Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.
Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

5.10.2 VLA 4. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť sa orientovať v školskej budove,
– oboznámiť sa so školským poriadkom,
– upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie,
– vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve,
– oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti,
– poznávať miestnu obec a okolitú krajinu,
– poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

OBSAH

Škola a život v škole
Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte).
Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy.
Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.

Rodina
Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica.
Členovia rodiny. Príbuzný – známy.
Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší.
Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova.
Dátum narodenia, menín.

Príroda v jeseni
Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody. Jeseň v záhrade a v sade.
Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie.
Zber ovocia – poznať jabloň, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.
Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu.
Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním.
Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok).
Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a kŕmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.

Domov, obec
Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny.
Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.
Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine.
Vodné toky, mosty, umelé nádrže.
Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou.
Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarneho útvaru.
Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov.
Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke.
Služby obyvateľstvu v obci.
Významné objekty v miestnej krajine.

Príroda v zime
Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou.
Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti.
Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie.
Listnaté a ihličnaté stromy v zime.
Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá.
Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.

Orientácia v čase
Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú).
Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.
Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa.
Celé hodiny, polhodiny.

Príroda a činnosť človeka
Živá a neživá príroda. Prírodniny.
Rastliny, živočíchy, človek. Vplyv človeka na prírodu.

Živá príroda
Človek
Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie).
Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie).
Vnútorné orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok.
Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.
Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).
Zvieratá
Hlavné časti tela.
Hmyz, ryby, vtáci, cicavce.
Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo).
Vzťah človeka k zvieratám.
Rastliny
Byliny, dreviny (kry, stromy).
Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod.
Význam zelených rastlín.

Príroda na jar
Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.
Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie.
Jarné práce na poli, v záhrade, v sade.
Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu.
Ochrancovia ovocných sadov a záhrad (včely, osy, vtáky).
Škodcovia (chrústy, húsenice).
Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.

Príroda v lete
Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.
Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia.
Lesné plody, ich zber, zužitkovanie.
Lesné ovocie.
Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov.
Letné športy.
Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin.
Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

PROCES

Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov, obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené základné dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

5.10.3 VLA 5. ROČNÍK

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Život v rodine
Vzťahy v rodine.
Deľba práce.
Rodičia a deti.
Úcta k starobe.
Povinnosti a práva členov rodiny.
Rodisko a bydlisko.
Vybavenie domácnosti
- jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,
- bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne
Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúľ.
Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.
Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.
Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.
Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.
Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.
Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.
Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.
Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.
Orientácia na mape
Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.
Orientácia na mape regiónu.
Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).
Slovenská republika
Mapa SR.
Poloha.
Hlavné mesto – Bratislava.
Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy.
Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti
Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.
Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda
Hlavné znaky života.
Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.
Živočíchy
Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.
Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.
Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.
Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.
Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: šťuka, sardinka; význam a ochrana rýb.
Rastliny
Spoločné znaky rastlín a živočíchov.
Charakteristické znaky rastlín.
Rozdelenie rastlín – *dreviny, byliny*.
Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.
Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.
Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda
Vzduch, voda, nerasty, horniny.
Voda
V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.
Vzduch
Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.
Pôda
Význam pôdy, typy pôd.
Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

5.10.4 VLA 6. ROČNÍK

CIELE

– Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
– orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
– prehĺbiť si poznatky o človeku,
– získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
– oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
– získať praktické poznatky z chémie a z fyziky.

OBSAH

Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)
Príchod Slovanov na naše územie.
Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu. Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.
Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry. Rozkvet a pád Veľkej Moravy.
Slovensko súčasťou uhorského štátu.
Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.
Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.
Matúš Čák Trenčiansky.
Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Husitské hnutie, majster Jan Hus, Jan Žižka. Husiti na Slovensku.
Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.
Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie
Glóbus, mapa sveta.
Orientácia na mape.

Slovenská republika
Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií. Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave. Priemysel a doprava Bratislavy.
Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).

Živá príroda
Človek a starostlivosť o jeho zdravie.
Stavba ľudského tela.
Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba).

Zdravie a choroba, infekčné choroby.
Základné hygienické pravidlá.
Zásady správnej výživy.
Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda
Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.
Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.
Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok
Veci a látky.
Zmeny látok (topenie a tuhnutie, rozpustnosť, korózia kovov).
Spoločné a odlišné vlastnosti látok.
Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.

Porovnávanie a meranie
Dĺžka
Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.
Hmotnosť
Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.
Objem
Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.
Teplota
Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie.
Čas
Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období).
Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrťhodina, minúta.

Elektrická energia
Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti.
Elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza).
Bezpečnosť pri ich používaní.
Šetrenie elektrickou energiou.
Možnosti vzniku požiaru.
Predchádzanie požiaru v byte, budove.
Privolanie požiarnikov.

PROCES

Prostredníctvom multimédií, obraznej prezentácie, zaujímavým rozprávaním o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov oboznamujeme žiakov so začiatkom našich národných dejín.
Pri učive o prírode pestujeme u žiakov hlboký vzťah k prírode, k tvorbe a ochrane životného prostredia v prospech človeka.

5.11 DEJEPIS (DEJ) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.11.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov.

Ďalším cieľom je vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

5.11.2 DEJ 7. ROČNÍK

CIELE

- Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

OBSAH

15. storočie
Objavy v 15. storočí a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.
Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

16. storočie
Život šľachty a poddaných v 16. storočí. Turecké nájazdy do Uhorska.
Bratislava – hlavné mesto Uhorska. Bitka pri Moháči.
Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.
Vznik habsburskej monarchie.

17. storočie
Náboženské vojny. J. A. Komenský.

18. storočie
Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. Protihabsburské povstanie.
J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.
Habsburgovci - Mária Terézia, Jozef II.
Slovenskí osvietenci.
Začiatok slovenského národného obrodenia - A. Bernolák a bernolákovci. Vznik a vývoj manufaktúr.

19. storočie
Rozvoj dopravy.
Postavenie Slovákov v Uhorsku.
Vývoj slovenského národného obrodenia - Ľ. Štúr a štúrovci. Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry. Revolučný rok 1848 v našich dejinách.
Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo. Vznik Rakúsko – Uhorska.

PROCES

Na vyučovacích hodinách dejepisu dávame prednosť obraznej prezentácii dejín, s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

5.11.3 DEJ 8. ROČNÍK

CIELE

– Pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
– vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
– vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
– vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Technické vynálezy na začiatku 20. storočia
Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií.

Prvá svetová vojna
Vznik, príčiny, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.

Medzivojnové obdobie
Vznik Československa.
Tomáš Garrique Masaryk, Milan Rastislav Štefánik, Andrej Hlinka.
Svetová hospodárska kríza.
Nástup fašizmu v Európe.
Mníchovská dohoda, rozpad Československa.
Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945.

Druhá svetová vojna
Vznik, príčiny, priebeh druhej svetovej vojny.
Slovenské národné povstanie, oslobodzovanie.
Vstup USA do vojny, koniec a dôsledky druhej svetovej vojny.

Povojnové obdobie a súčasnosť
Československo v rokoch 1945 – 1968, obdobie studenej vojny.
Rok 1968, Alexander Dubček.
Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu.
Vznik Slovenskej republiky.

PROCES

V preberanom učive objasňujeme konkrétne životné situácie, do ktorých sa ľudia dostávajú a svojim rozhodnutím môžu v dobrom alebo zlom ovplyvniť svoje prostredie. Žiaci za pomoci učiteľa odhaľujú aj to, čo je v minulosti negatívne, celý rad predsudkov, stereotypov, ktoré často pretrvávajú aj v prítomnosti.

5.11.4 DEJ 9. ROČNÍK

CIELE

- Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Pravek
Vznik a vývoj človeka

Starovek
Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím

Na úsvite našich národných dejín
Najstaršie národy na území Slovenska

Kresťanský letopočet
Príchod Slovanov
Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše
Slovensko súčasťou uhorského štátu
Vpád Tatárov
Matúš Čák Trenčiansky
Husitské hnutie
Matej Korvín
Kultúra v stredoveku

Turecké nebezpečenstvo
Obdobie humanizmu a renesancie
Bitka pri Moháči
Turecké nájazdy do Uhorska
17. storočie – katolíci a nekatolíci
18. storočie – storočie rozumu

Slovenské národné obrodenie
Revolučný rok 1848
Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku

Novovek
Prvá svetová vojna
Vznik Československa
Vznik fašizmu
Druhá svetová vojna
Slovensko v období druhej svetovej vojny
Koniec druhej svetovej vojny
Povojnové obdobie a súčasnosť

PROCES

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom.
Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

5.12 GEOGRAFIA (GEG) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.12.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti ao svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

5.12.2 GEG 7. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie
Tvar a veľkosť Zeme.
Glóbus ako zobrazenie Zeme.
Základné pohyby Zeme.
Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.
Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány.
Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.
Európa ako svetadiel
Európa – poloha, členitosť, povrch.
Podnebie a vodstvo Európy.
Obyvateľstvo, štáty Európy.
SR – jej poloha v Európe.
Hranice, naši susedia.
Európske štáty.
Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.
Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.
Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.
Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.
Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.
Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.
Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.

PROCES

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.
V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

5.12.3 GEG 8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť pomenovať svetadiely a oceány,
- získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,
- vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,
- vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.

OBSAH

Zem a jej znázornenie na mape
Druhy máp. Poludníky a rovnobežky.
Podnebné pásma Zeme.
Svetadiely a oceány.

Svetadiely
Afrika
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.
Štáty severnej, strednej a južnej Afriky.
Ázia
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.
Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.
Amerika
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.
Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky.
Austrália a Oceánia
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.
Austrálsky zväz, Oceánia.
Antarktída
Poloha, podnebie, povrch.
Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.
Oceány
Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.

PROCES

Dostatočný priestor venujeme práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Oboznamujeme žiakov s hlavnými problémami súčasného sveta spojenými s rýchlym rastom obyvateľstva, urbanizáciou, s etnickými a náboženskými rozdielmi v jednotlivých častiach sveta, s rozdielmi v hospodárskej úrovni oblastí sveta, rozložením bohatých a chudobných oblastí.

5.12.4 GEG 9. ROČNÍK

CIELE

– Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
– utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
– utvrdiť základné informácie o Európe,
– poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
– vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

1. Vznik a vývoj Zeme

2. Svetadiely
Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

3. Slovenská republika
Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.
Bratislava – hlavné mesto Slovenska
Bratislavský kraj
Trnavský kraj
Nitriansky kraj
Trenčiansky kraj
Žilinský kraj
Banskobystrický kraj
Košický kraj
Prešovský kraj

4. Región, v ktorom žijem

PROCES

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

5.13 OBČIANSKA NÁUKA (OBN) PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.13.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

5.13.2 OBN 7. ROČNÍK

CIELE

– Poznať funkciu rodiny a školy,
– upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
– oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,
– ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

OBSAH

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.
Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní). Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy. Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.
Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.
Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.
Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste. Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.
Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.
Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebavýchovy na charakter človeka.
Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerancie (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať).
Štúdium, práca, rodina, oddych.

PROCES

Pri vyučovaní občianskej náuky uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

5.13.3 OBN 8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
- oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky,
- poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
- poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.

OBSAH

Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky
Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni. Hlavné mesto Slovenskej republiky.
Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy.
Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo. Ústava, základné práva a slobody občana SR.
Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky.

Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo
Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska. Manželstvo: vznik a funkcie manželstva.
Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva.
Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia.
Základné práva detí.

PROCES

Pri preberaní učiva prvého tematického celku nadväzujeme na poznatky žiakov, ktoré získali vo vlastivede, dejepise a zemepise, orientujeme žiakov na budúci občiansky život. Učivo druhého tematického celku orientuje žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny. Pri preberaní jednotlivých tém odporúčame zaradiť besedy s lekárom, sexuológom, psychológom, právnikom. Vhodné je aj spoločné sledovanie filmov, filmových ukážok a rozhovor o nich.

5.13.4 OBN 9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

OBSAH

Slovenská republika
Štátne symboly.
Prezident Slovenskej republiky. Vláda Slovenskej republiky.
Národná rada Slovenskej republiky.
Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov).
Základné práva a povinnosti občanov. Slovenská republika – demokratický štát.

Slovenské hospodárstvo
Trhové hospodárstvo.
Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti.
Poctivá práca občanov.
Peniaze a ich vznik.
Peňažné ústavy v trhovej ekonomike.
Rodinný a štátny rozpočet.
Podnikanie.
Sociálna politika štátu.

Čo by mal občan vedieť
Doklady občana.
Zmenená pracovná schopnosť. Úrady štátnej správy. Zákonník práce.
Medziľudské vzťahy na pracovisku. Pracovné problémy a prekážky v práci.
Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky. Záujmové organizácie.
Odborová organizácia.
Poistenie a sporenie.

PROCES

Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vedieme ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

5.14 ETICKÁ VÝCHOVA (ETV) PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.14.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

5.14.2 ETV 5. ROČNÍK

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učí sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina
Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca
Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.
Zrakový kontakt
Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažíme sa odstrániť ľahostajný výraz tváre.
Úsmev
Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.).
Pozdrav
Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.
Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod.
Otázka a prosba
Osvojiť si základné prvky komunikácie.
Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.
Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého.
Poďakovanie a ospravedlnenie
Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.
Rozhovor
Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.
Počúvanie
Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerať striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).
Pravda a lož
Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.
Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.
Pozitívne sebahodnotenie
Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.
Poznať svoje slabé a silné stránky
Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.
Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.
Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“
Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov
Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.
Riešenie problémov
Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie
Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

5.14.3 ETV 6. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti- asertivitu, empatiu.

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city
Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Identifikovať vlastné city. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.
Naučiť sa zvládnuť prudké emócie
Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Depresia. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.
Vyššie emócie
Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie
Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžiť sa do situácie druhých. Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie
Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Vysvetliť svoje názory a práva. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca
Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.
Pomoc, darovanie, delenie sa
Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske. Motivácia k prosociálnemu správaniu.
Priateľstvo
Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre, v umení i v každodennom živote.
Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

5.14.4 ETV 7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie,
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejaviť svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.
Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie.
Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.
Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.
Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Nový vzťah k druhým.
Nezávislosť a rešpektovanie, ponúkanie a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť.
Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie.
Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov.
Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.
Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.
Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.
Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska.
Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.
Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

5.14.5 ETV 8. ROČNÍK

CIELE

– Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
– učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
– vedieť formulovať svoje životné ciele,
– vedieť zdôvodniť základné mravné normy,
– vedieť zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou, manželstvom a rodinou.

OBSAH

I. Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami. Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.

II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.
Základy duševnej hygieny.
Niektoré problémy lekárskej etiky: eutanázia, génová manipulácia.

III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.
Pohlavné choroby a AIDS.
Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok. Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.
Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.
Plánované rodičovstvo, antikoncepcia a prirodzené metódy regulácie počatí, interrupcia a jej možné následky.

IV. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.
„Ekonomické cnosti“, sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.
Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty.
Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy správne povedať pravdu? Česť, dobré meno, ublíženie na cti.

VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolaní

Vzťahy v škole, v zamestnaní.
Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

PROCES

Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa ochrana života a starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedieme ich k tomu, aby vedeli prejaviť solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali a čestne získavali. Aby pochopili ciele a metódy reklamy, vedeli pomôcť podporiť finančne charitu.

5.14.6 ETV 9. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
– prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu,
– oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl,
- učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov. Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.
Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.
Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.
Skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.
Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobrá, vedieť sa tešiť spolu s nimi.
Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.
Čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.
Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych. Veselosť.
Sebaovládanie.
Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.
Konzumný a nezodpovedný sex.
Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.
Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).
Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.
Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.

Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa. Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.
Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí). Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Etická výchova sa v 9. ročníku zameriava na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa diskutovať a zaujať prosociálne postoje k rozličným aktuálnym problémom žiakov. Tematický celok *Radosť a optimizmus* – trvalé nastavenie ľudského života, zameriame na poskytnutie skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zaradíme aj námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

5.15 PRACOVNÉ VYUČOVANIE (PVC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.15.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce;

ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných

prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyučovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.

Od 5. ročníka sa pracovné vyučovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v domácnosti* a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v dielni*.

Počet hodín praktických činností v zložke *pestovateľské práce* je rovnaký u oboch pohlaví.

5.15.2 PVC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať samostatnosť žiaka,
– utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– rozvíjať pozornosť a zmyslové vnímanie,
– rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety a hračky,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov.
Používanie WC (splachovanie), používanie toaletného papiera, vreckovky, hrebeňa.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka.
Používanie zipsu, patentiek a háčikov s pomocou..
Základné návyky pri stravovaní.
Potreby pre stravovanie: spoznať vlastné a používať ich.
Používanie lyžice pri jedle.
Samoobsluha pri desiatovaní.

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto s pomocou.
Čistenie topánok: osvojenie si postupu jednoduchého čistenia topánok.
Vedieť vymeniť uterák.
Používanie štipcov na bielizeň.
Utieranie prachu, zametanie s pomocou.
Pozbieranie smetí do koša s pomocou.
Obsluha bežných domácich audio a video zariadení s pomocou.
Primerané používanie predmetov, hračiek.
Otváranie a zatváranie dvier, okien, zásuviek.
Zapínať a vypínať osvetlenie.
Odskrutkovanie zaskrutkovanie veka pohára.
Púšťanie vody: kohútik, páková batéria.
Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov.
Rozlíšenie potravín,ktoré patria do chladničky.
Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov.
Jednoduché prestieranie k stolovaniu.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Utieranie stola.
Odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov.
Rozpoznanie špinavého a čistého riadu.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Manipulovanie s drobným materiálom.

Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál.

Napichávanie, navliekanie a nalepovanie drobného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka.

Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností.

Práca s papierom: obkresľovanie šablóny, trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, oblepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie.

Pečiatkovanie a potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov.

Montážne a demontážne práce

Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál.

Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie a pod.

Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Sadenie semien do kvetináčov: tráva, hrach, fazuľa.

Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si predovšetkým osvojujú základné hygienické a samoobslužné návyky primerane k svojej úrovni.

5.15.3 PVC 1. ROČNÍK

CIELE

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, kloktať, používať vreckovku, používať WC. Obúvať sa, šnurovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovať, vyleštiť.
Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať, prášiť. Odkladať odev a obuv.

Práce v domácnosti
Hygiena v domácnosti.
Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok. Zametať. Utierať prach.

Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Navliekanie korálov rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej veľkosti alebo rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby.
Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi - napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné).
Modelovanie
Oboznámenie sa s modelovacím materiálom. Modelovací materiál miesiť, stláčať, vaľkať, gúľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary - valčeky, šišky, placky atď. Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drievka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier, perie atď. Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole.
Montážne a demontážne práce
Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov.
Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc. Zisťovať, čo patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť. Zisťovať lateralitu.
Práce s papierom a kartónom
Poznávať vlastnosti papiera (povrch - hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa vlastností. Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať. Perforácia podľa tvaru šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a detskými tlačidielkami.

Pestovateľské práce
Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať

kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.

5.15.4 PVC 2. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
– oboznamovať sa so základmi jednoduchého pracovného postupu,
– pozorovaním a triedením materiálu získať elementárne poznatky o materiáloch,
– správne používať pracovné nástroje a pomôcky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi.
Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.

Práce v domácnosti
Hygiena v domácnosti.
Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie, utieranie prachu.
Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto.
Šitie
Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách.
Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.

Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie, zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu.
Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu (mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže).
Modelovanie
Miesenie, stláčanie, valkanie, gúľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov : valčeky, šišky, placky – sušenie. Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu.
Modelovanie predmetov z viacerých častí. Doplňovanie výrobkov inými materiálmi: drievka, špajle, papier, špáradlá a iné (jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá).
Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice, križovatka, okolie školy, kopec).
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc. V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi.
Práce s papierom a kartónom
Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávanie jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera.
Určovanie vlastnosti papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach.
Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, prieklepový, výkresový, farebný, pijavý (skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary).

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí.
Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie do riadkov, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie.
Práca s motyčkou a hrabľami pri úprave záhonov. Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky.
Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda).
Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení a začiatočnom raste. Pestovanie hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách.
Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby).
Vychádzky do záhrad a parkov.

PROCES

Upevňovať poznatky z 1. ročníka, najmä ukladanie pomôcok na určené miesto.
Účelne spracúvať materiál tak, aby bol čo najlepšie využitý.
Priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

5.15.5 PVC 3. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
– udržiavať poriadok na pracovnom stole,
– zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
– rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov.
Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti
Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím.
Balenie jedla na desiatu.
Hygiena v domácnosti.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.
Príprava pokrmov
Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).
Nalievanie mlieka do hrnčeka.
Umývanie zemiakov.
Šitie
Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.
Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami. Obnitkovávací steh.
Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov.
Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčekov.
Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).
Modelovanie
Miesenie, vaľkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek.
Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi. Výroba drobných úžitkových predmetov.
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásikov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov).
Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné).
Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.
Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov.
Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie.
Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu.
(Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)

Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehlbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov.
Presádzanie izbových rastlín.
Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné).
Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda).
Práca s klíčidlom (hrach, obilie, zemiaky).
Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie.
Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie).
Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber.
Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

PROCES

Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb.
Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice.
V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku

5.15.6 PVC 4. ROČNÍK

CIELE

– Oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
– oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
– oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky,
– naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom,
– udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
– naučiť sa šetriť materiálom.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.
Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechtov kefkou.
Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.
Umývanie, utieranie a upratovanie riadu.
Utieranie prachu, čistenie nábytku.
Umývanie umývadla a vane.
Príprava pokrmov
Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry.
Prestieranie stola k raňajkám.
Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva.
Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov.
Šitie
Šitie predným stehom na kanave.
Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka.
Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka.
Začisťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom.
Navliekanie šnúrky a gumy, zošívanie koncov gumy.
Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábne, vlnené, syntetické.
Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom
Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie (používanie dierkovača, zošívačky).
Zostavovanie skladačky z papiera.
Prepletanie farebných pásikov.
Strihanie podľa predkresleného vzoru.
Balenie balíka.
Modelovanie
Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb.
Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule.
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami. Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov.
Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov.

Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule.
Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí.
Práce s drevom
Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva.
Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov.
Nacvičovanie základných prác s drevom:
Rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou), opracovanie dreva (rašpľou, pilníkom),vŕtanie (nebožiecom), brúsenie (šmirgľovým papierom), napúšťanie hydrovoskom a leštenie.
Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice.
Meranie skladacím metrom.
Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobľovanie a zahrocovanie koncov.
Práce s kovom
Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov. Vyrovnávanie klincov.
Práce s kožou alebo koženkou
Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu.
Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie.
Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné).
Práca s klíčidlom (cibuľa, cesnak).
Rýchlenie cibuľovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus).
Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažítka, rajčiak.
Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok.
Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze a iné).

PROCES

Pri modelovaní učíme žiakov zachovávať proporcie vo veľkostiach modelovaných predmetov. Pri práci s drevom sa v praktických činnostiach žiaci oboznamujú s vlastnosťami dreva a porovnávajú ich s vlastnosťami papiera, kartónu, látky, kože. Pracujú s mäkkým drevom, kôrou, prútom, tenkou tyčou, kolíkom, špajdlou, drevenou doštičkou. Pri prácach v domácnosti pred používaním čistiacich prostriedkov na nábytok, vane a umývadlá žiakov poučíme o bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a ich správnej aplikácii pri čistení. Žiaci pri práci s čistiacimi prostriedkami používajú ochranné rukavice.

5.15.7 PVC 5. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Pravidelne si čistiť zuby.
Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.
Stolovanie.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom
Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebíjať,... .
Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky.
Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie
Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce
Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom
Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.
Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo.
Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klince.
Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovom
Zdokonaliť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásikov.

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.

Práce s rozličným materiálom
Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce
Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať pleseň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.
Pracovať s klíčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.
Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy. Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou).
Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu).
Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim. Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siať semená kvetín do debničiek. Presádzať kvetiny. Starať sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti
Hygiena domácnosti.
Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.
Príprava pokrmov
Urobiť jednoduchý nákup.
Pripraviť raňajky - vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané.
Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú.
Čistiť zeleninu a zemiaky.
Šitie
Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).
Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov.
Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.
Háčkovanie.
Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nebožiecom a plechovými pásmi.

5.15.8 PVC 6. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad
- a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehĺbiť manuálne zručnosti pri práci s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.
Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.
Ničenie vši detskej.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom
Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúľ, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.

Modelovanie
Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.
Práca so sadrou, odlievanie do formy, kašírovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.

Montážne a demontážne práce
Samostatná práca podľa predlohy.
Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.
Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch.

Práce s drevom
Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).
Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovníc.
Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.
Vŕtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.
Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, kŕmidlo.

Práce s kovom
Práca s medeným, hliníkovým a tenkým oceľovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.
Meranie, strihanie, spletanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští.

Práce s plastmi
Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.
Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.
Lepenie novoduru.

Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety. Práce s rozličným materiálom
Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.
Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.
Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.
Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.
Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.
Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.
Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.
Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.
Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.
Zber ovocia a uskladnenie.
Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.
Kvety na balkóne a loggii.
Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.
Viazanie a aranžovanie kvetín.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.
Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi. Pranie osobnej bielizne.

Príprava pokrmov
Nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov.
Obsluha plynového a elektrického sporáka.
Práca so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky.

Šitie
Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou.
Základné stehy. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.
Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom (chňapka).
Navliekanie nite, šitie bez nití.

Háčkovanie
Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky (ihelníček, podložka).

Pletenie
Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie (šál, čelenka).

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.
Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.
Technické normalizované písmo.
Druhy čiar a ich využitie:
hrubé – obrysové,

tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).
Rysovanie priamok, úsečiek:
základné pojmy – opakovanie,
rysovanie úsečiek danej dĺžky,
označovanie úsečiek, premieňanie dĺžkových jednotiek,
smer úsečiek, priamok.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Byť opatrný pri obsluhe kuchynských spotrebičov.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

5.15.9 PVC 7. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
– vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe,
– rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
– oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami,
– oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty.
Založenie domácej lekárničky.
Hygiena v domácnosti.
Umývanie okien a dverí.
Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni
Práce s papierom
Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.
Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčekové vrecko, leporelo.
Montážne a demontážne práce
Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla.
Práce s drevom
Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie. Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.
Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.
Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu. Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na uteráky a utierky, polička na kvety, kŕmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.
Práce s kovom
Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.
Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.
Úprava povrchu brúsením a lakovaním.
Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.
Príklady výrobkov: zvieratká podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.
Práce s plastmi
Pokračovanie v práci s organickým sklom a novodurom. Ohýbanie.
Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.
Práce s kožou a koženkou
Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky. Príklady výrobkov: ozdobné prívesky, opasok, puzdrá.
Práce s rozličným materiálom
Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.
Umývanie okien a dverí.
Čistenie odevov a obuvi.
Príprava pokrmov
Polievky.
Úprava pokrmov z ryže.
Zeleninové šaláty.
Konzervovanie zeleniny sušením a solením.
Šitie
Spojovacie stehy (perličkový, základný).
Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka.
Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (posteľná bielizeň). Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Šitie na stroji – rovné šitie. Ozdobný steh – hladkovanie.
Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútko.
Pletenie
Pridávanie a uberanie. Výrobok: jednoduché oblečenie
Háčkovanie
Háčkovanie jednoduchého vzoru. Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce
Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.
Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.
Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.
Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.
Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.
Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.
Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.
Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.
Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.
Zber ovocia a uskladnenie.
Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.
Kvety na balkóne a loggii.
Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.
Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia
Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.
Rysovanie rovnobežiek:
- manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek,
- základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:
-stred kružnice, priemer, polomer,
- kótovanie dier a kružníc.

PROCES

V pestovateľských prácach obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Nadväzujeme na dosiahnutú úroveň vedomostí a zručností zo 6.ročníka.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.
Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.
Žiakov vedieme k čistote pracovného prostredia, dbáme na to, aby po práci uložili náradie a materiál na určené miesto.

5.15.10PVC 8. ROČNÍK

CIELE

– Zdokonaľovať sa v ručnom obrábaní dreva a kovu,
– vedieť používať posuvné meradlo,
– učiť sa robiť pracovný náčrt, zostaviť pracovný postup,
– naučiť sa čítať náčrty a jednoduché technické výkresy,
– naučiť sa hodnotiť výsledok svojej práce,
– poznať potraviny, ktoré sú dôležité pre zdravie,
– rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena
Opakovanie zásad osobnej hygieny.
Intímna hygiena dievčaťa a ženy.
Hygiena domácnosti
Veľké upratovanie domácnosti.
Ručné pranie bielizne. Pranie bielizne v práčke (podľa možností školy).
Žehlenie podľa značiek na textile.

Práce v dielni
Práce s drevom
Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva, hobľovanie, povrchové natieranie. Tmelenie, brúsenie.
Spájanie dreva čapmi a rozperami. Práca podľa technického výkresu.
Rezanie rámovou pílou. Napúšťanie hydrovoskom a leštenie.
Príklady výrobkov: stojan na obrúsky, sušič na utierky, polička,rám čapovaním.
Práce s kovom
Obrysovanie, sekanie, rezanie ručnou pílkou, vŕtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitu.
Vyklepávanie. Používanie posuvného meradla.
Príklady výrobkov: svietnik, ozdobný vešiak,lopatka na smeti a iné.
Práce s plastmi
Oboznámenie sa s rozličnými druhmi plastov. Význam recyklácie plastov.
Pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie organického skla, novoduru.
Rezanie závitov. Tvarovanie novoduru.
Príklady výrobkov: obuvák, kliešte na cukor,držiak na zubné kefky a iné.
Práca s kožou a koženkou
Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie kože.
Príklady výrobkov: púzdro na nôž, šľapky.
Práce s rozličným materiálom
Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti
Príprava pokrmov
Úprava mäsa.

Propagovanie jedál živočíšneho pôvodu s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom plnohodnotných bielkovín (ryby, hydina, syry, jogurty, tvaroh).
Príprava jedál podľa receptov, oboznámenie sa s kuchárskou knihou.
Príprava jedál z ovocia a zeleniny (hlavne šaláty).
Oboznámenie sa s mixérom, šľahačom, príp. kuchynským robotom.
Konzervovanie ovocia a zeleniny.
Rodinné oslavy: stolovanie a obsluha pri významných rodinných oslavách.
Šitie
Práca s textilom. Druhy textilných materiálov (hrúbka, štruktúra, pevnosť, pružnosť).
Vkusné pracovné a spoločenské obliekanie.
Práca so strihom. Oboznámenie sa s úpravou kúpeného strihu podľa miery. Kladenie strihu na látku, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky.
Ozdobné stehy krokvička, krížik.
Príklady výrobkov: zásterka, prestieranie.
Pletenie
Zdokonaľovanie techniky pletenia. Príklady výrobkov:rukavice, ponožky.
Háčkovanie
Zdokonaľovanie techniky háčkovania.
Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku.
Starostlivosť o dojča
Oboznamovanie sa s detskou výbavičkou.
Prebaľovanie dojčaťa, udržiavanie dojčaťa v čistote, kúpanie.
Príprava mlieka. Denný režim dieťaťa. Hygiena ženy a matky.

Pestovateľské práce
Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy v praktických činnostiach v oblastiach: zelenina a poľnohospodárske plodiny, kry a stromy, kvety, izbové rastliny.

Základy technického kreslenia
Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.
Rysovanie uhlov, kolmíc:
- základné vlastnosti rôznobežiek,
- kolmica,
- pravý uhol,
- druhy uhlov,označenie uhlov.

Rovinné obrazce:
- pomenovanie obrazcov, rozlišovanie na základe vlastností (obdĺžnik, štvorec, kruh)
- kosoštvorec, kosodĺžnik (rysovanie, rozlišovanie).

Kótovanie rovinných obrazcov:
- kótovanie v technickej praxi,
- význam a úloha kótovania, objekt kótovania,
- základné pojmy: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie,
- šípky, šikmé čiary, písanie kót a ich význam,
- kótovanie rovinných obrazcov,
- kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

PROCES

Odporúčame podľa miestnych možností exkurziu do stolárskej a zámočníckej dielne so zameraním na ručné opracovanie dreva a kovu.

Pri preberaní učiva o plastoch odporúčame zaradiť vychádzku orientovanú na pozorovanie odpadových materiálov z plastov vo vzťahu k životnému prostrediu. Oboznamujeme žiakov s významom triedenia odpadkov a využitia odpadového materiálu z domácnosti pre ďalšie spracovanie. Pri práci s materiálmi upriamujeme pozornosť žiakov na efektívnu prácu – racionálnu prácu s materiálmi a nástrojmi. Snažíme sa využívať tímovú prácu, viesť žiakov ku vzájomnej komunikácii v tíme, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa niesť zodpovednosť za prácu celého tímu. Pri príprave jedál podľa receptov poučíme žiakov, že pôsobením vyššej teploty ako aj dlhším zohrievaním sa v rastlinných olejoch, ale aj iných druhoch tukov ničia cenné látky. V rámci medzipredmetových vzťahov s učivom biológie ich poučíme o ukladaní cholesterolu v stenách tepien.

5.15.11PVC 9. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť a prehlbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,
- vedieť pracovať s profilovým materiálom,
- zdokonaliť sa v pracovných zručnostiach s plastmi,
- naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom,
- vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny,
- naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby,
- oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena
Intímna hygiena .
Hygiena domácnosti
Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania. Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti.
Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne.
Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.

Práce v dielni
Práce s drevom
Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave.
Spájanie dreva kolíčkami.
Práca podľa technického výkresu.
Rezanie lupienkovou pílou.
Príklady výrobkov: stojan na časopisy,debničky na kvety a iné.
Práce s kovom
Práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie.
Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné.
Práce s plastmi
Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom.
Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné.
Údržbárske práce
Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.
Práce s rozličným materiálom
Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti
Príprava pokrmov
Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov.
Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov.
Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov.
Príprava cukrárenských výrobkov.
Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.
Šitie

Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach.
Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky.
Zhotovenie pútka obnitkovaním z látky.
Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky.
Žehlenie zložitých tvarov.
Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné.
Pletenie
Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu.
Háčkovanie
Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu.
Starostlivosť o dieťa
Informácie o narodení dieťaťa.
Detská výbava. Prebaľovanie dojčaťa, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa.
Hygiena matky.
Starostlivosť o chorých a starých ľudí
Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s prikladaním obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné).

Pestovateľské práce
Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy.
Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka.
Pestovanie základných druhov zeleniny.
Zužitkovanie odpadu kompostovaním.
Biologická ochrana pestovaných plodín.

Základy technického kreslenia
Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.
Osová súmernosť
- využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)
- znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.
Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.

PROCES

V tomto ročníku sa zameriame na upevnenie zručností z predchádzajúcich ročníkov. Vedieme žiakov ku skvalitňovaniu práce. Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus, o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vedieme ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia. V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu
V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozpoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie.
Dbáme na to, aby žiaci poznali a rešpektovali požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej pracovnej činnosti. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie - macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika,

sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sútašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

5.16 HUDOBNÁ VÝCHOVA (HUV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.16.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom je potrebné rešpektovať ich hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

5.16.2 HUV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- rozvíjať sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Počúvanie reprodukovanej hudby (výber žánrov a voľba intenzity primerane a podľa výberu žiakov s pomocou učiteľa).

Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária, vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária.

Detské rečňovanky, vyčítanky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

PROCES

Vzbudíme u detí záujem a radosť z detskej hudby. Učíme ich používať hlas. Vyberáme piesne, ktoré sa deti ľahko učia, hlavne jednoduché ľudové piesne. Snažíme sa s deťmi spievať každý deň. Vzbudíme tým dobrú náladu a príjemnú atmosféru, ktorá je veľmi dôležitá pre deti.

5.16.3 HUV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši, atď.).

Detské rečňovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

Piesne na spev žiakov - Vrabec muzikant (ľudová); Prší, prší (ľudová); Húsky, húsky (A. Čobej); Bude zima, bude mráz (ľudová); Išiel strašiak (ľudová); Bola babka (ľudová); Kytička (F. Alvín); Medveďku, daj labku (ľudová); Paste sa húsatká, paste (ľudová); Fúkaj, fúkaj teplý vetrík (A. Čobej); Slniečko nás zobúdza (J. Matuška).

Piesne na počúvanie - Malý školák (F. Alvín); Jedlička (L. Burlas); Zimní spáči (J. Matuška); Moja rodná zem (A. Čobej).

Počúvanie - Medvedík, Drevený vojačik (T. Frešo); Ježibaba (P. I. Čajkovskij); Spev žabiaka (V. Trojan); Varila myšička kašičku; Jeden kováč koňa kuje; Hijo, hijo, na koníčku; Kvá, kvá, kačica (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry - A ty Hana, stoj v kole (ľudová); Tanček (K. Ondrejka – A. Biľová); Kolo, kolo mlynské (ľudová); Tanči, tanči (ľudová); My sme deti malé (V. Janusová – A. Biľová); Venček (E. Hula); Na ručníček (K. Ondrejka –A. Biľová).

PROCES

Prebúdzať záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry. Na tomto základe začať utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy; uvoľňovať motoriku žiakov, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy.
Žiaci si osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

5.16.4 HUV 2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a diferenciáciu, senzomotorické
- schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudobno-pohybových hier,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku,
- rozoznávať hovorený a spievaný prejav.

OBSAH

Osvojovanie piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier. Detské rečňovanky, vyčítanky, jednoduché popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby s vyhranenou spoločenskou funkciou (napr. uspávanka, pochod) a detské hudobno-pohybové hry.
Grafické znázorňovanie pohybu melódie (vysoko - nízko, stúpanie – klesanie).

Piesne na spev žiakov
Kohútik jarabý (ľudová); Jeden, dva, tri (L. Galko); Išla sova na tanec (ľudová); Čo je to? (Š. Kantor); Zima nám je, zima (ľudová); Červené jabĺčko (ľudová); Za humnami (ľudová); Heličky, beličky (ľudová); Mamička (O. Francisci); Keby som ja mala prepeličky nôžku (ľudová); Hopsa, Zuzka, srdce moje (ľudová); Prší, prší (E. Hula); Ej oráč (ľudová); Paste sa, húsatká, paste (ľudová); Sláviček (ľudová); Svieť slniečko (S. Hochel).

Piesne na počúvanie
Padá sniežik; Hádanky (A. Čobej); Kozipolka (ľudová); Oženil sa Kulifaj (ľudová); Poďme deti na čačky (ľudová).

Počúvanie skladieb
Škovránok (P.I. Čajkovskij); Bábika; Koníček (T. Frešo); Čertík v komíne (J. Matuška); Dana, rúčky, Dana; Chodí pavúk po papuči; Kolo, kolo mlynské; Osievame múčku; Ťap, ťap, ťapušky; Uspávanka (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry
Češem si hlavičku (ľudová); Na vlka a líšku (K. Ondrejka – A. Biľová); Svieť slniečko (S. Hochel); O husličky (ľudová).

PROCES

V hudobno-pohybových hrách uvoľňovať motoriku, rozvíjať zmyslové vnímanie žiakov, hudobnú pamäť, predstavivosť, pozornosť, zmysel pre rytmus, tempo, dynamiku, kultivovať všetky hudobné prejavy žiakov.

Osvojovaním piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier prebúdzať radosť zo spevu a z počúvania hudby.

Vytvárať základy aktívneho vzťahu žiakov k hudbe.

5.16.5 HUV 3. ROČNÍK

CIELE

– Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch,
– osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
– prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
– podporovať spontánnu detskú kreativitu.

OBSAH

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom.
Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov
Gúľalo sa, gúľalo (ľudová); Pradú ženičky (ľudová); A tam hore na komíne (ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej, chlapci, šuhajci (ľudová); Tancuj, tancuj (ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová); Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška).

Piesne na počúvanie
Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (ľudová).

Počúvanie skladieb
Zajačik; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N. Rimskij-Korsakov); Hymna.

Hudobno – pohybové hry
Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (ľudová); Šli dievčence vence viť (ľudová); Fúka vetrík (H. Šimoneková); Javorová brána (ľudová).

PROCES

Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

5.16.6 HUV 4. ROČNÍK

CIELE

– Učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod,
– vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch,
– vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu,
– učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky,
– uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách.

OBSAH

Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečňovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu.
Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch.
Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby. Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky v skladbách na počúvanie. Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností.

Piesne na spev žiakov
Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné.

Piesne na počúvanie
Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné.

Skladby na počúvanie

Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan); Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné.
Hudobno-pohybové hry
Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová).

PROCES

Pri spievaní piesní a v hudobno-pohybových hrách vedieme žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu, hospodárnemu dýchaniu, zreteľnej výslovnosti, čistej intonácii a spontánnemu rytmu. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk hudobných nástrojov, s ktorými sa oboznamujú.

V hudobno-pohybových činnostiach si rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky, napodobňujú známe pracovné činnosti.

5.16.7 HUV 5. ROČNÍK

CIELE

- Prehlbovať záujem o hudbu,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe.

OBSAH

Učenie sa piesní - Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová); Červený kacheľ, biela pec (ľudová); Pri Prešporku na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vĺčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.
Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre - Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.
Počúvanie skladieb - Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.
Hudobno-pohybové hry a tance - Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová) a iné.

PROCES

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečňovaniek a vyčítaniek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch.

Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všímajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby. Pohybom stvárňujú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

5.16.8 HUV 6. ROČNÍK

CIELE

– Prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
– oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom,
– rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru,
– získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch.

OBSAH

Piesne na spev – Dobrú noc, má milá (ľudová); To tá Heľpa (ľudová); Ej, už sa na tej hore (ľudová); Chlapec som ja, chlapec (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Z brezového dreva voda kvapká (ľudová); Vysoký jalovec (ľudová); Jedna ruža, dve ruže (ľudová); Marjánko, Marjánko (ľudová); Poduj mi vetríčku; Jarná (L. Burlas); Dar pre mamičku; Padá sniežik; Snehuliačik (M. Novák).

Piesne a skladby na počúvanie – Aká si mi krásna (E. Suchoň); Nevolám slnko z oblohy (M. Schneider-Trnavský); Rodný môj kraj (G. Dusík); My Fair lady (F. Loewe); Trepak z baletu Luskáčik (P. I. Čajkovskij); Chyť ma! Prečo padá sneh? (J. Cikker); Tanec snehových vločiek (C. Debussy); Polka z opery Predaná nevesta (B. Smetana).

Hudobno–pohybové hry a tance
Číčence, číčence (ľudová); Andulko šafářova (ľudová); Dýnom, dánom (ľudová); Vytĺkačky (B. Urbanec).

PROCES

V speváckych prejavoch žiakov skvalitňovať mäkké nasadenie a znenie hlasu, snažiť sa o ľahkú a presnú spevnú artikuláciu, odlišovať plynulý a úsečný spev (legato a staccato), prehlbovať čistotu kolektívneho spevu. Opierať sa o zrakovú orientáciu v notovom zápise pri osvojovaní jednoduchých piesní podľa počutia.

Spev piesní obohacovať inštrumentálnym sprievodom, predohrou a dohrou, ktoré sa tvoria pomocou ostinátnych motívov.

Oboznámiť žiakov s notami, notovými čiarami, husľovým kľúčom.

Jednoduchým pohybom rozlišovať párne a nepárne metrum, plynulú a úsečnú melódiu. Spevom, nástrojovou hrou a pohybom si tvorivo osvojovať výrazné rytmy v 2/4 a 3/4 takte.

V osvojovaných skladbách objavovať výrazné kontrasty, opakovanie a posunutie melódie. V spievaných piesňach a skladbách na počúvanie rozoznávať striedanie rôznych melodických častí. Medzi inými tanečnými skladbami poznávať valčík.

5.16.9 HUV 7. ROČNÍK

CIELE

– Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,
– poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie,
– vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru,
– vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu,
– prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny
– súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

OBSAH

Piesne na spev – Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel).

Piesne a skladby na počúvanie
Spievajže si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann).

Hudobno-pohybové hry a tance
Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).

PROCES

V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú.

V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv. Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

5.16.10HUV 8. ROČNÍK

CIELE

– Spievať čisto a rytmicky správne s výraznou výslovnosťou a zmenami dynamiky, dychovo
– úsporne a so správnou rezonanciou,
– usilovať sa o výrazný prednes zodpovedajúci žánru piesne a jej charakteru,
– prehlbovať schopnosť rozoznávať hru jednotlivých známych nástrojov,
– vedieť rozoznať zvuk fagota v inštrumentálnych skladbách,
– vedieť rozlišovať modernú hudbu 20. storočia od staršej hudby.

OBSAH

Rozoznávanie zvuku fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, sledovanie hry známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov.

Piesne na spev – Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička, hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Staviame máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Kriváňom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J.Valašťan-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeldt)

Piesne a skladby na počúvanie
Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatína (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlasť moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský)

Hudobno-pohybové hry a tance
Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová).

PROCES

Pri práci s piesňami čardášového charakteru si žiaci osvojujú tanečný krok čardáša. Jednoduchým spôsobom využívajú klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominanta, subdominanta).
Pri oboznámení žiakov s muzikálom odporúčame ukážky z My Fair Lady (F. Loewe) alebo Cyrano z predmestia (Hamel – Varga). Oboznámime ich tiež s muzikálom pre mládež - podľa výberu učiteľa.
Výber piesní na spev a piesní a skladieb na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.
V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú poznatky o S. Prokofievovi a A. Moyzesovi.

5.16.11HUV 9. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,
– pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
– osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky,
– aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
– sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

OBSAH

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku. Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

Piesne na spev – Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné.

Piesne a skladby na počúvanie
Árie z opier (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné).
Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné). Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné).
Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa). Slovenská populárna pieseň.

Hudobno-pohybový prejav
Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby. Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

PROCES

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov.
Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

5.17 VÝTVARNÁ VÝCHOVA (VYV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.17.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

5.17.2 VYV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda,voskový pastel, suchý pastel) Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov.
Voľné kreslenie: čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty/akvarelové farby, temperové farby) Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.
Liatie, kvapkanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbou.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)
Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním.
Manipulácia s modelovacími materiálmi: vykrajovanie, šúľanie, vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na stole a v dlani.
Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty,podľa vzoru.
Ukladanie vytvoreného tvaru na príslušnú šablónu.
Vytváranie modelov z piesku pomocou formičiek. Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tlieskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.

Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - hlina, sadra, plastelína.

5.17.3 VYV 1. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.
Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.
Výtvarné prostriedky vyberáme v súvzťažnosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky.
Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu.
Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojačky a na veľkej ploche.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty/temperové farby, akvarelové farby) Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.
Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrny, čiarky. Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)
Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním.
Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru.
Ozdobovanie modelov.
Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

PROCES

Žiakov priebežne oboznamujeme s ukážkami výtvarného umenia, s umeleckou tvorbou pre deti, ilustráciami kníh a časopisov pre deti (V. Machaj, Ľ. Fulla, J. Lada a ďalší).

5.17.4 VYV 2. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
– rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
– prostredníctvom výtvarných činností získavať základné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti,
– poznávať vlastnosti farby,
– oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce
Námety zo života detí a dospelých,ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám. Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem
Na vychádzkach vyhľadávanie tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie. Práca s prírodnými materiálmi (otláčanie, vtláčanie do vhodných materiálov, prenášanie do plochy a pod.)
Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (kresbou, maľbou, modelovaním).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou
Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.
Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine).
Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, krieda, akvarel, lepidlo, klovatina, farebné tuše a pod.)

Priestorové vytváranie
Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).
Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.)
Prebúdzanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.
Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominánt a pod.) s využitím makiet domov a stromov.
Dekoratívne práce
Prebúdzanie zmyslu pre rytmus.
Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod.

Výtvarná kultúra

Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A. Klimo,Š. Cpin, J. Čapek). Vymenovanie osôb a vecí na obrázku, pokus o jednoduchý opis obrázka.
Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška.

PROCES

Pestovanie zmyslu pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.
Oboznamovanie sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel pre deti.

5.17.5 VYV 3. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
– rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
– rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
– rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce
Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.
Približné vystihnutie proporčných vzťahov.
Výtvarné rozprávanie.
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem
Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác).
Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti
Hry s farbou
Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha.
Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak).
Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.
Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.
Priestorové vytváranie
Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy).
Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia. Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.
Dekoratívne práce
Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

PROCES

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti).

Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy. Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku.

Využívame možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

5.17.6 VYV 4. ROČNÍK

CIELE

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor,
- učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce
Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova).
Komponovanie a zobrazovanie priestoru: *maľbou* (akvarel, tempera, suchý pastel) a *kresbou* (mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem
Výtvarné stvárnenie skutočnosti na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového, sluchového vnímania).
Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín.
Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby.
Výtvarné stvárnenie *kresbou* (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), *maľbou* (suchý a mastný pastel, fixy).

Plošné a priestorové úžitkové práce

Dekoratívne práce
Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov.
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.
Ornamentálna kresba, vypĺňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie.
Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania. Priestorové práce
Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastík.

Výtvarná kultúra

Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností.
Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny.
Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.

PROCES

Pri zobrazovaní prírodných a umelých foriem vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie napríklad kôry stromov, konárov a listov. Žiakov upozorňujeme na funkčnosť a estetiku predmetov dennej potreby. Učíme ich pochopiť výrazové možnosti grafických techník a ich uplatnenie vo výtvarnej výrobe. V kompozíciách dekoratívnych prác vychádzame z ľudového umenia. Učíme ich prezentovať vlastnú prácu v triede, v škole.

5.17.7 VYV 5. ROČNÍK

CIELE

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti
Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..
Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.
Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.
Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb. Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.
Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.
Práca s výtvarnými prostriedkami
V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbať na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.
Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.
V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.
Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).
Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie
Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí. Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

PROCES

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych možností.

5.17.8 VYV 6. ROČNÍK

CIELE

– Dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov
– rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,
– učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá,
– odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia.
V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu.
Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy.
Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazovanie pracovných činností.

Výtvarné techniky:
- kresba - kolorovaná perokresba, kresba drievkom ,
- maľba – tempera, suchý a mastný pastel,
- grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže.

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.
Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zviera, rastliny, školské potreby.

Výtvarné techniky:
- kresba - rudka, mäkká ceruzka, perokresba, fixy,
- maľba – tempera, gvaš,
- materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž,
- modelovanie – hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovanie,

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky:
techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrnami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtláčaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku.

Výtvarné materiály:
voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky:
modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály:
hlina, plastelína, modulit, cesto, rôzny odpadový materiál, krabičky, drôt, kašírovacia hmota (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (napr.: A. Brunovský, V. Bombová)

PROCES

Skvalitňovanie názorov žiakov na kultúru bývania, odievania, a prispôsobovania, pretvárania prostredia. Pestovanie vkusu, ochrana prírody.
Oboznamovanie žiakov s umením a kultúrou nášho národa.

5.17.9 VYV 7. ROČNÍK

CIELE

– Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
– rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov,
– kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby,
– prehlbovať vzťah k umeniu a prírode.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu.
Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov.
Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie.
Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolaní.
Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.
Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.
Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava.

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhľom, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).
Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia.

Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb.
Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.
Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta.
Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomaľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.
Figurálna kompozícia, postava v krajine – Ľ. Fulla, Galanda, C. Majerník.

PROCES

Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

5.17.10VYV 8. ROČNÍK

CIELE

– Prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním
– zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
– kultivovať výtvarný prejav žiakov hlbším poznávaním výrazových prostriedkov,
– rozvíjať cit a pochopenie pre estetickú a praktickú funkciu trojrozmerných foriem a ich
– vzťah k priestoru a vzájomnému usporiadaniu,
– prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu a k estetickým hľadiskám a hodnotám
– životného prostredia.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore. Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia.
Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby. Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.)

Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.
Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania.
Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov.

Výtvarné techniky: široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Prehlbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním. Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky.
Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách.
Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma.

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.
Prehlbovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom. Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní.
Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry.
Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody.
Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie.
Súčasná architektúra a urbanizmus.
Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.
Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.

PROCES

Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv. Vhodnými formami a metódami práce upozorňujeme na jednotu informačnej, myšlienkovej a výtvarno-estetickej funkcie grafiky. Odporúčame zaradiť aj grafické operácie na počítači: typograficko-textové, s kresliacimi a maliarskymi nástrojmi (ceruza, guma, štetec, pečiatka, označenie výberu, základné filtre).

5.17.11VYV 9. ROČNÍK

CIELE

- Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,
- prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.

OBSAH

Námety
Pri výbere námetu využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania.
Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže.

Výtvarné techniky
Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebavyjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku.
Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky.
Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál
Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia.

Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

5.18 TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA (TSV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.18.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t. j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Podľa regionálnych podmienok a možností školy odporúčame zaradiť predplaveckú a plaveckú prípravu, lyžovanie, korčuľovanie, florbal a iné pohybové aktivity.

5.18.2 TSV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky v súvislosti s telesnou a športovou výchovou,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť,
- prijať stanovené pravidlá,
- vytvárať sebakontrolu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- uvedomovať si vlastné telo v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka.

OBSAH

Podávanie lopty učiteľovi, podávanie lopty spolužiakovi.
Sezónne činnosti v zimnom období - hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.
Pri pohybových aktivitách využívame hry orientované na kooperáciu s učiteľom, hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa alebo s pomocou.
Hry zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality.
Hry zamerané na telesnú schému – hlava, krk, chrbát, ramená, kolená, chodidlá.

PROCES

Činnosti sa zameriavajú na upevňovanie zručností, ktoré žiak ovláda, na ich rozvíjanie a zdokonaľovanie.

5.18.3 TSV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať prirodzenú pohyblivosť žiakov a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuť ich optimálny telesný a pohybový rozvoj,
- pri pohybových činnostiach upevňovať základné hygienické návyky,
- formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení.

OBSAH

Poradové cvičenia
- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod.
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh
- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.

Cvičenia s krátkym švihadlom
- Preskoky jednonožmo, striedavo, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom
- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky
- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednonožmo i obojznožmo.

Cvičenia na rebrinách
- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Prípravné cvičenia
- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec
- Rytmizovaná chôdza a beh.
- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.
- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho - silno, pomaly - rýchlo, nízko - vysoko.

Akrobacie

- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch - ľah vznesmo, pádom do sedu.
- Z drepu spojného, predpažiť - kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť.
- Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja.

Atletika

- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
- Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
- Dribling na mieste.
- Podávanie lopty.
- Prihrávka - obojručne.
- Vrchná prihrávka jednoručne.
- Vrchné chytenie obojručne.

5.18.4 TSV 2. ROČNÍK

CIELE

– Poskytnúť žiakom čo najviac pohybových podnetov a rozvíjať ich prirodzenú pohyblivosť,
– pasívne osvojiť základné povely a poradové cviky,
– rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu v kondičných cvičeniach,
– upevňovať základné hygienické návyky a dodržiavanie zásad bezpečnosti pri cvičení.

OBSAH

Poradové cvičenia
- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod ! Voľno!
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh
- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.

- Beh na vytrvalosť.
- Beh striedavý až do 12 minút (i v teréne).

Cvičenia s krátkym švihadlom
- Preskoky jednonož, striedaním nôh, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom
- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana
- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 1,5 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky
- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednonožmo i znožmo.
- Vystupovanie, vyliezanie a vybiehanie na šikmo zavesenú lavičku (sklon asi 30°) s obmenami.

Cvičenie na rebrinách
- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.
- Výskoky a zoskoky.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.
- Vystupovanie a výskoky na debnu z 3 až 4 dielov a zoskoky na pružnú podložku.

Jazda na kolobežke
- Cvičenia rovnováhy.
- Nácvik rýchlosti.

Jazda na trojkolke
- Nácvik pedálovania.
- Cvičenie rýchlosti.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a v kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec
- Rytmizovaná chôdza a beh.
- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.
- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho- silno, pomaly – rýchlo, nízko – vysoko.
- Prísunný krok, poskočný krok, cval stranou.

Akrobacie
- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch – ľah vznesmo, pádom späť do sedu.
- Z drepu spojného, predpažiť- kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť.
- Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja.
- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke.
- Kotúľ vzad na mierne šikmej podložke.

Atletika
- Rýchly beh na 30 – 50 m.
- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
- Hod loptičkou horným oblúkom do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier
- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
- Dribling na mieste.
- Podávanie lopty.
- Prihrávka obojruč trčením.
- Vrchná prihrávka jednoruč.
- Vrchné chytenie obojruč.

Odporúčame predplaveckú prípravu na osvojenie si základných plaveckých pohybových zručností (podľa podmienok školy).

PROCES

Postupne rozvíjame prirodzenú pohyblivosť, obratnosť, estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru a času.
Vytvárame predpoklady k správnemu držaniu tela a predchádzame funkčným nedostatkom pohybového systému. Žiaci si osvojujú špeciálnu obratnosť, kĺbovú pohyblivosť, odrazové schopnosti, pružnosť a rovnováhu.
Ak má škola na to podmienky, odporúčame realizovať predplaveckú výchovu.

5.18.5 TSV 3. ROČNÍK

CIELE

- Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,
- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

OBSAH

Poradové cvičenia
Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie
Cvičenia s využitím behu
Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
Beh vzad.
Cvičenia s krátkym švihadlom
Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
Preťahovanie vo dvojiciach.
Cvičenia s dlhým švihadlom
Preskoky krúžiaceho švihadla.
Cvičenia s využitím lana
Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.
Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg
Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
Súťaživé štafety.
Cvičenie s využitím lavičky
Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
Dvíhanie a nosenie lavičky.
Cvičenie na rebrinách
Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.
Cvičenie s použitím debny ako prekážky
Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.
Cvičenie na rebríku
Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.
Šplh na tyči
Šplh s prírazom.
Spúšťanie na tyči rúčkovaním.
Jazda na bicykli
Nácvik pedálovania.
Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia
Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec
Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
Prísunný krok so zmenami v tempe.
Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
Polkový krok.

Akrobacie
Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
Kotúľ vpred.
Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).
Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika
Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
Vytrvalostný beh do 12 minút.
Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier
Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry
Formovanie kladných vlastností.
Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
Hry na snehu, na ľade.

Turistika
Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
Odporúčame predplaveckú prípravu na osvojenie si základných plaveckých pohybových zručností (podľa podmienok školy).

PROCES

Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správnemu držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

5.18.6 TSV 4. ROČNÍK

CIELE

- Sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov,
- poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov,
- rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie.

OBSAH

Poradové cvičenia
- Upevnenie osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.
- Pochod podľa hudby, pochod so spevom.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu
- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad, cval stranou.

Cvičenia s krátkym švihadlom
- Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku
- a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom
- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana
- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky z 5. - 6. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku
- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči
- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli
- Nácvik pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia
- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.

- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.

Rytmická gymnastika a tanec
- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísunný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.
- Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.

Akrobacie
- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúľ vpred.
- Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.
- Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.

Atletika
- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.
- Skok do výšky.

Základné činnosti športových hier
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.
- Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe.
- Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.

Drobné pohybové hry
Formovanie kladných vlastností.
- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika
Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
Ošetrovanie povrchových poranení.
Prenášanie ranených.
Základné spôsoby orientácie v prírode.
Odporúčame plávanie žiakov (podľa podmienok školy).

PROCES

Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na posilnenie a pretiahnutie svalových skupín, na zväčšovanie rozsahu pohybu v kĺboch a chrbtici. Pri pohybových hrách sa zameriavame na zdokonaľovanie lokomočných a špecifických herných zručností.

5.18.7 TSV 5. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci, pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry -gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

<u>Akrobacia</u>

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

<u>Trampolína</u>

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.

- Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti.

- Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Streľba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

- Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča.
- Streľba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.
- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.
- Dĺžka trasy 4 km.
- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.
- Lezenie, podliezanie, preliezanie.
- Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.
- Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov).
- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ.
- Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odborno-technických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.

- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

- Ošetrenie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

PROCES

Žiakov vedieme k pestovaniu vôle a cieľavedomosti, k získavaniu elementárnych zručností k poskytovaniu prvej pomoci a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky. Podľa podmienok školy odporúčame plávanie.

5.18.8 TSV 6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,
- naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

OBSAH

Poradové cvičenia
- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia
- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

Športová gymnastika
- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).

<u>Kladina – výška 1 m</u>
- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

<u>Šplh</u>
- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

<u>Trampolínka</u>
- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

<u>Jazda na bicykli</u>
- Cvičenie rovnováhy a obratnosti.
- Nácvik pomalej a rýchlej jazdy.

Rytmická gymnastika a tanec
- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika
- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.

- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.
- Pešia turistika
- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.
- Odporúčame korčuľovanie, plávanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Postupne rozvíjame veku zodpovedajúcu úroveň kondičných a koordinačných schopností. Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Žiaci si postupne osvojujú pravidlá pohybových i športových hier. Učia sa prejavovať primeranú rozhodnosť, nebojácnosť, snahu po lepšom výkone, radosť z víťazstva, schopnosť oceniť súpera a zmieriť sa s prehrou. V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

5.18.9 TSV 7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,
- uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektivite vyučovacích hodín,
- mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite,
- dodržovať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

OBSAH

Poradové cvičenia

Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
Preťahovanie, pretláčanie.
Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia.
Viacnásobný kotúľ.
Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
Kotúľ vzad s obmenami.
Stoj na hlave.
Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
Roznožka, skrčka.
Preskok s oddialeným mostíkom.

<u>Kladina – výška 1 m</u>

Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

<u>Šplh</u>

Šplh s prírazom.
Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

<u>Trampolínka</u>

Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

Vysoký štart.
Beh.
Stupňovanie rovinky.

Beh na 60 m.
Nízky štart z blokov.
Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky
Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky
Skok technikou „nožničky".
Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou
Hod z krátkeho rozbehu.
Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta
Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh
Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh
Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná
Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
Dribling na mieste v pohybe.
Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov.
Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal
Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal
Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná.
Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

Orientácia v teréne.
Plán obce, terénu.
Mapa, turistické značky.
Kompas.
Orientácia v cestovnom poriadku.
Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika
Chôdza podľa plánu.
Terénne hry.

Cykloturistika
Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
Jazda z kopca, do kopca.
Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojovaním vybraných poznatkov.
V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.
Cykloturistiku odporúčame realizovať na miestach podľa možností školy.

5.18.10TSV 8. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
– vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
– vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu,
– poznať základné pravidlá vybraných športových hier.

OBSAH

Poradové cvičenia
Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia
- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika
Akrobacia
Kotúľ letmo.
Stoj na rukách.
Premet bokom.
Samostatná akrobatická zostava.
Preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
Hrazda
Rúčkovanie.
Krúženie vo zvise.
Zhyby.
Zhyb zo zvisu stojmo.
Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
Zoskok zákmihom.
Kladina (alebo lavička)
Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.
Šplh
Šplh bez prírazu (chlapci).

Rytmická gymnastika a tanec
Jednoduchý krajový tanec v ¾ takte – trojdup.
Jednoduché varianty diskotancov.

Atletika
Beh
Rozložené rovinky.
Beh na 100 metrov.
Nízky štart z blokov.
Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

Skok do diaľky

Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu.

Hod granátom

Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.

Vrh guľou

Vrh guľou z miesta.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

Nízky štart so štafetovým kolíkom.

Štafetový beh 4 x 60 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránku).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

Chôdza so záťažou.

Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Hodiny športových hier rozdelíme na nácvičné, opakovacie a zdokonaľovacie. Snažíme sa zdokonaľovať herné činnosti jednotlivca. Učíme žiakov preukazovať pozitívny vzťah k súperovi, dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny. V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca. Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy.

Počas presunu žiakov pri cvičeniach v prírode so žiakmi upevňujeme a precvičujeme pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

5.18.11TSV 9. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

OBSAH

Poradové cvičenia
Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia
Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika
Akrobacia
Kotúľ letmo.
Stoj na rukách s obmenami.
Premet bokom.
Samostatná akrobatická zostava.
Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.
Hrazda
Rúčkovanie.
Krúženie vo zvise.
Zhyby.
Zhyb zo zvisu stojmo.
Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
Zoskok zákmihom.
Kladina (alebo lavička)
Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.
Šplh
Šplh bez prírazu (chlapci). Trampolínka
Skok prípätmo.

Rytmická gymnastika a tanec
Jednoduchý krajový tanec v ¾ takte – trojdup.
Jednoduché varianty tancov disko a country.
Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika
Beh
Rozložené rovinky.
Beh na 100 metrov.

Nízky štart z blokov.
Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.
Beh v zatáčke.
Skok do diaľky
Skok do diaľky skrčmo. Skok do výšky
Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu.
Hod granátom
Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.
Vrh guľou
Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.
Prekážkový beh cez prírodné prekážky
Štafetový beh
Nízky štart so štafetovým kolíkom.
Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.

Športové hry
Basketbal a hádzaná
Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
Obranné činnosti jednotlivca.
Útočné kombinácie.
Hra na jeden kôš (jednu bránku).
Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.
Futbal
Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.
Volejbal
Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.
Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode
Orientácia v teréne.
Mierka mapy.
Kompas, buzola.
Práca s nožom, sekerou a pílou.
Stavba stanu.
Ochrana prírody.
Pešia turistika
Chôdza so záťažou.
Orientačný pretek s úlohami.
Cykloturistika
Jazda so záťažou.
Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite.

Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.

V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy.

5.19 ROZVOJ POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ PRE ŽIAKOV S VIACNÁSOBNÝM POSTIHNUTÍM V KOMBINÁCII S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

5.19.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet rozvoj pohybových zručností je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu u viacnásobne postihnutých (zrakovo, sluchovo a telesne) v kombinácii s mentálnym postihnutím. Špecifiká predmetu rozvoj pohybových zručností vyplývajú z obmedzení, ktorých príčinou je porušenie, či čiastočná strata zraku, sluchu alebo telesné obmedzenie vplyvom telesného postihnutia. Nedostatočná úroveň zrakovej kontroly, sluchového vnímania či telesnej zdatnosti u týchto žiakov spôsobuje špecifické pohybové nedostatky – chybné držanie tela, strnulosť a zníženú koordináciu pohybov. Práve preto je predmet rozvoj pohybových zručností u týchto žiakov veľmi vhodným liečebným a podporným prostriedkom. Snaží sa rozvíjať zvyšky zraku, činnosť ostatných zmyslov, ako aj kompenzovať telesné postihnutie.

Ako jedna z moderných foriem telovýchovnej činnosti je tento predmet určený pre žiakov rôzneho veku. Je tiež zameraný na cieľavedomé telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie žiakov, čím prispieva k upevňovaniu fyzického a psychického zdravia ako i zvyšovaniu telesnej kultúry. Svojím obsahom môže pozitívne pôsobiť na estetický vývin, viesť k správnemu držaniu tela, rozvíjať rytmickosť, zmysel pre koordináciu a ladnosť pohybov, prispieva k optimálnemu stupňu telesnej zdatnosti a výkonnosti, vytváraniu správnych návykov pre pohybovú aktivitu, zlepšeniu celkového fyzického stavu žiakov, vytvoreniu a upevneniu návykov správneho držania tela, osvojeniu a prehĺbeniu pohybových zručností.

Rozvoj pohybových zručností je samostatný predmet, ktorý má v rámcovom učebnom pláne svoje opodstatnenie a zároveň je integrálnou súčasťou všetkých vyučovacích predmetov a výchovy mimo vyučovania.

Rozvoj pohybových zručností je špecifický vyučovací predmet, v ktorom žiaci s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím získavajú také špeciálne vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré im umožňujú prekonávať dôsledky ich zdravotného stavu, čím sa vytvárajú predpoklady na optimálny rozvoj kompetencií, výkonov a postojov žiakov na primárnom stupni vzdelávania.

Vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré si žiak s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím osvojí na hodinách rozvoja pohybových zručností, je potrebné precvičovať a dôsledne využívať aj na ostatných vyučovacích predmetoch.

Obsah predmetu je spracovaný tak, že jeho súčasťou sú tematické okruhy pre jednotlivé postihnutia (zrakové, sluchové i telesné postihnutie) v kombinácii s mentálnym postihnutím. Nie je viazaný na fyzický vek ani rok školskej dochádzky, ale na výsledky špeciálnopedagogickej diagnostiky uskutočnenej u jednotlivých žiakov.

Predmet je tiež zameraný na kompetenciu (spôsobilosť) samostatnej mobility žiakov s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím.

Rozvoj pohybových zručností sa vyučuje individuálne, ale v prípade potreby je možné pracovať aj so skupinou žiakov.

5.19.2 ROZVOJ POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ (RPH)

CIELE

Cieľom špecifického vyučovacieho predmetu rozvoj pohybových zručností je rozvíjať kľúčové kompetencie – prenosný a multifunkčný súbor vedomostí, zručností a postojov, ktoré potrebuje každý jednotlivec s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím, pre osobné naplnenie a rozvoj, pre zaradenie sa do spoločnosti a následne úspešné profesionálne uplatnenie sa. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné rešpektovať vek a špecifiká zdravotného stavu žiakov.
Čiastkovými cieľmi vyučovacieho predmetu rozvoj pohybových zručností pre žiakov s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím sú:

- prispieť k optimálnemu stupňu telesnej zdatnosti a výkonnosti,
- vytvoriť správne návyky pre pohybovú aktivitu,
  zlepšiť celkový fyzický stav žiakov,
- vytvoriť a upevniť návyky správneho držania tela,
- osvojiť a prehĺbiť pohybové zručnosti,
- prijímať, spracovávať a nadväzne prakticky využívať informácie o okolitom priestore, orientovať a samostatne sa pohybovať v známom, ako aj neznámom prostredí,
- učiť sa riešiť najskôr modelové situácie, neskôr sa vedieť orientovať v skutočnej situácii, prípadne jej zmene (napr. zmena trasy po uzavretí ulice), vedieť popísať cieľ cesty, dokázať sa orientovať podľa získaných informácií,
- požiadať o pomoc, prijať respektíve odmietnuť pomoc, učiť sa reálne hodnotiť situáciu, nepreceňovať, ale ani nepodceňovať vlastné schopnosti, rozvíjať fyzickú zdatnosť.

Žiak s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím je samostatne mobilný, ak je schopný zhromažďovať a využívať všetky dostupné informácie z okolia tak, aby dosiahol vytýčený cieľ. Samostatnosť v pohybe a orientácia v priestore sú pre týchto žiakov jednou z najdôležitejších schopností vzhľadom na jeho neskoršie osamostatnenie sa.

OBSAH

Špecifický vyučovací predmet rozvoj pohybových zručností je koncipovaný tak, aby sa u žiakov s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím postupne vytvorili podmienky pre získanie a postupné prehlbovanie kompetencií (spôsobilostí) predovšetkým:
a) na učenie – žiaci sa učia prijímať a spracovávať a nadväzne prakticky využívať informácie o okolitom teréne,
b) na riešenie problémov – žiaci sa učia riešiť najskôr modelové situácie, neskôr sa musia vedieť orientovať v skutočnej situácii, prípadne jej zmene (napr. zmena trasy po uzavretí ulice),
c) komunikatívnosti – vedieť popísať cieľ cesty, dokázať sa orientovať podľa získaných informácií,
d) sociálno-komunikačných – vedieť požiadať o pomoc, prijať, resp. odmietnuť pomoc, aktívne spolupracovať so sprievodcom a pod.,
e) občianskych – učíme žiakov dodržiavať spoločenské normy, nezneužívať svoje postihnutie, nadväzovať kontakty a spolupracovať s rozličnými inštitúciami,
f) pracovných – žiakov učíme reálne hodnotiť situáciu, nepreceňovať, ale ani nepodceňovať vlastné schopnosti, rozvíjame ich fyzickú zdatnosť.

Témy do obsahu vyučovacích hodín:

Zmyslová príprava

- osvojovanie si základných postupov hmatového vnímania (poznávanie celku, poznávanie detailov),
- triedenie drobného materiálu podľa tvaru, veľkosti, štruktúry materiálu, teploty,
- výcvik čítania reliéfnych obrázkov, druhá a tretia dimenzia,
- orientácia na herných plochách (reliéfne pexeso, človeče nehnevaj sa),
- rozlišovanie povrchu nohou,
- osvojovanie si sluchových zručností – výchova k uvedomelej sluchovej pozornosti, rozoznávanie zvukov, rozvoj sluchovej pamäti, lokalizácia zvukového zdroja, intenzita zvuku,
- rozlišovanie jednotlivých materiálov podľa zvukov pri poklepe,
- nácvik smerového počutia, echolokácia.

Pohybová príprava
- nácvik správneho držania tela, bezpečnosť pohybu,
- pochopenie a nácvik priestorových pojmov vľavo, vpravo, vpredu, vzadu, hore, dole, - nácvik chôdze v priamom smere, nácvik obratov,
- rozvoj koordinačných schopností.

Rozvíjanie predstáv o priestore
- vytváranie predstáv o priestore na základe hmatových a sluchových vnemov,
- rozlišovanie stúpania a klesania,
- vnímanie zmien v smere pohybu (sklon a zakrivenie dráhy), odhad vzdialenosti, uhlov,
- vytváranie mentálnych máp.

Priestorová orientácia
- zisťovanie informácií o okolitom priestore, orientačné body a znaky v miestnosti,
- nácvik horného a dolného bezpečnostného postoja,
- zaujatie miesta na stoličke pri lavici, pri stole,
- oboznamovanie sa s usporiadaním nábytku a ďalšieho zariadenia v miestnosti, nácvik pohybu po rozličných trasách v miestnosti,
- nácvik hľadania predmetov v miestnosti.
- nácvik pohybu po rozličných trasách v budove s využitím orientačných bodov a bezpečnostných postojov,
- nácvik presunu do jednotlivých miestností (toaleta, trieda, telocvičňa, jedáleň, šatňa),
- nácvik chôdze po schodoch,
- rozvoj zmyslu pre prekážky.

Priestorová orientácia v makropriestore
- chôdza po schodoch (smerom hore, smerom dole),
- orientačné body a znaky, prechádzanie cez cestu- priechod pre chodcov, dodržanie bezpečnej vzdialenosti od domov, obchádzanie prekážok,
- samostatné zvládnutie jednoduchej trasy,
- využívanie verejných dopravných prostriedkov – električka, autobus, vlak, orientácia na nástupišti, nájdenie správneho spoja, orientácia v dopravnom prostriedku, použitie eskalátorov.

Chôdza
- chôdza v neznámom priestore,
- chôdza v zúženom priestore,
- chôdza po schodoch,
- nastupovanie a vystupovanie v dopravných prostriedkoch, zaujatie miesta v dopravnom prostriedku,

Sociálne a komunikačné zručnosti

- význam priestorovej orientácie v živote človeka so zrakovým (sluchovým alebo telesným postihnutím v kombinácii s MP,

- vyhľadanie pomoci pri strate orientácie,
- používanie rôznych orientačných systémov a cestovných poriadkov, využívanie, verejných orientačných tabúľ.

Poznávanie a ovládanie vlastného tela
- vnímanie vlastnej telesnej schémy, pomenovanie jednotlivých častí tela, -- vnímanie dôležitých životných funkcií,
- vnímanie pohybu a jeho fáz,
- vytváranie a upevňovanie sebaobrazu a sebahodnotenia,
- rešpektovanie vlastných telesných obmedzení.

Správne držanie tela
- zvyšovanie pohyblivosti a posilňovanie svalstva a ohybnosti kĺbov a chrbtice, uvoľňovacie cvičenia,
- utváranie správnej predstavy o držaní tela.

Základné lokomočné pohyby
- chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie, chytanie,
- rozvíjanie rovnováhy,
- upevňovanie pohybovej istoty.

Rytmické cvičenia
- vytváranie a rozvíjania rytmického cítenia,
- pantomíma, hry s riekankami, hry so spevom, tanec,
- vnímanie rytmickosti dýchania.

Orientácia v priestore
- nácvik základov orientácie v mikro a makro priestore,
- nácvik pravo – ľavej orientácie – lateralita na vlastnom tele a v priestore,
- určovanie vlastnej polohy v priestore a vnímanie pohybu druhých osôb a predmetov,
- pohyb a orientácia vo vymedzenom priestore, výcvik priestorovej pamäte,
- usmerňovanie a riadenie pohybu – navigácia, orientácia pomocou rozličných signálov,
- orientácia v osobnom priestore, v blízkosti a v kontakte s okolím.

Pohybová kultúra
- nácvik dodržiavania dohodnutých pravidiel, rozvíjanie spolupráce v hre a činnosti,
- rešpektovanie ostatných žiakov v skupine.

Relaxačné cvičenia

– nácvik svalového napätia a uvoľnenia,
- nácvik horného a dolného bezpečnostného postoja, zaujatie miesta na stoličke pri lavici, pri stole,
- nacvičovanie otvárania a zatvárania dverí.

PROCES

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné rešpektovať vek, zdravotný stav a špecifiká viacnásobného postihnutia v kombinácii s mentálnym postihnutím žiakov. Predmet rozvoj pohybových zručností výrazne prispieva k nácviku orientácie v priestore, vnímaniu vlastnej telesnej schémy, zvyšuje sebahodnotenie a prináša poznanie vlastných, často potlačených možností. Využívame všetky multisenzorické zdroje pri orientácii, žiakom umožňujeme pohybovať sa samostatne a bezpečne v známom i neznámom prostredí (trieda, škola, obec,...). Umožňujeme žiakom využívať sociálne zručnosti a komunikáciu s okolím, poznať a dodržiavať zásady správneho životného štýlu a pravidlá spoločenského správania.

6 OBSAH VZDELÁVANIA PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA A ŽIAKOV S VIACNÁSOBNÝM POSTIHNUTÍM V KOMBINÁCII SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.1 SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (SJL) PRE 1. AŽ 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.1.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejaviť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

6.1.2 SJL 1. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa sústrediť na usmernený výkon spojený s miestom a časom určeným pre predmet čítanie,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vedieť rozlíšiť obrázky na základe učiteľom určených znakov,
- vedieť udržať pozornosť pri manipulácii s obrázkami pri plnení úlohy.

OBSAH

Oboznámenie žiakov s leporelami a knihami – príprava na čítanie.

Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres, pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov, ...

Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti,tvaru, farbe, ...

Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod. ... .

Určovanie, vyhľadávanie tvarovo, farebne rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava, vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava), cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov.

Hláska a písmeno a, A, i, I vo funkcii medzi obrázkami.
Sluchová diferenciácia slov s využitím riekaniek a vyčítaniek.

PROCES

Tempo práce je potrebné zvoliť podľa schopností žiaka, pričom je možné, že na konci školského roku žiak nebude mať zvládnuté celé učivo slovenského jazyka určeného pre prvý ročník, čo nie je dôvod na to, aby ročník opakovalo; v ďalšom ročníku učivo doberie a až potom prejde na učivo ďalšieho ročníka.

6.1.3 SJL 2. ROČNÍK

CIELE

Vedieť pomenovať obrázky,
– vedieť sluchom diferencovať slová na slabiky,
– vedieť sluchom zo slabík poskladať slovo,
– vedieť sluchom poznávať prvú hlásku slova,
– vedieť čítať dvojslabičné slová zložené zo známych slabík.

OBSAH

Hláska a písmeno m, M.

Slabika ma, má, Ma, Má, mi, Mi, MI.
Hláska a písmeno e, E, slabika me, Me.

Čítanie dvojslabičných slov: mama, mami, mame, máme.
Hláska a písmeno I, L, slabiky s týmito písmenami.

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych slabík.

Na základe sluchového vnímania poznávať prvú hlásku slova.
Osvojovanie čítania otvorených slabík zložených z osvojených písmen.

PROCES

Pri vyvodzovaní písmen používame obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom. Podľa individuálnych schopností žiakov využívame zrak, sluch alebo zapájame i motoriku. Učivo precvičujeme na kartičkách alebo kockách.

6.1.4 SJL 3. ROČNÍK

CIELE

- Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri čítaní a písaní,
- vedieť čítať dvojslabičné slová,
- vedieť čítať jednoduché vety,
- spresňovať správnu výslovnosť žiakov.

OBSAH

Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvodených v druhom ročníku.

Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní v druhom ročníku.

Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: **o, O, v, V, u, U, t, T, p, P.**

Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen.

Nácvik čítania zatvorených slabík (im, et, it, op, pil, tam, lep).

Čítanie dvojslabičných slov z otvorených slabík.

Čítanie jednoduchých viet.

PROCES

Pri všetkých písmenách postupujeme tak, že najprv vyvodíme hlásku a písmeno za pomoci riekanky a obrázkov. Pri vyvodzovaní jednotlivých hlások a písmen vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Žiakov pripravujeme na čítanie slov včlenením prvej alebo poslednej hlásky do vysloveného slova. Učíme ich rozlišovať krátke a dlhé slabiky.

Žiakov učíme počúvať a vnímať krátky príbeh alebo rozprávku.

6.1.5 SJL 4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť čítať trojslabičné slová,
- nacvičiť viazané čítanie jednoduchých slov,
- osvojiť si ďalší okruh hlások a písmen,
- čítať jednoduché vety s porozumením.

OBSAH

Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvodených v treťom ročníku.

Čítanie písaných písmen, slabík a slov vyvodených v treťom ročníku.

Utvrdenie známych dvojslabičných slov .

Nácvik čítania trojslabičných slov.

Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: **j, J, s, S, n, N, y, Y, š, Š, d, D.**

Čítanie slabík v riadkoch, stĺpcoch, vyhľadávanie slabík podľa pokynu učiteľa, vyhľadávanie plnovýznamových slov.

Nacvičovanie viazaného čítania jednoduchých slov.

Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Priraďovanie viet k ilustráciám.

Nacvičovanie čítania súvislého textu s porozumením.

PROCES

Pri vyvodzovaní novej hlásky a písmena vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Hlásku priraďujeme k tlačenému aj písanému písmenu, precvičujeme ju medzi známymi písmenami, rozvíjame sluchové vnímanie. Pri čítaní obrázkov žiaci ťahajú prstom po grafickom znázornení novej hlásky.
V relaxačnej časti hodiny využívame slabikové pexesá, vyčítanky a hudobno-pohybové hry. Žiakov učíme pracovať s čitateľskou tabuľkou.

6.1.6 SJL 5. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhláskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočuť text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

OBSAH

Čítanie
Nácvik čítania písmen **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R.**
Nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami. Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh
Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.
Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii.
Využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priraďovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti.

Písanie
Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní.
Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní.
Nácvik správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov.

PROCES

Tempo práce je potrebné zvoliť podľa schopností žiaka, pričom je možné, že na konci školského roku žiak nebude mať zvládnuté celé učivo slovenského jazyka určeného pre piaty ročník, čo nie je dôvod na to, aby ročník opakovalo; v ďalšom ročníku učivo doberie a až potom prejde na učivo ďalšieho ročníka.

6.1.7 SJL 6. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si posledné hlásky a písmená tlačenej abecedy,
- vedieť čítať ľahké trojslabičné slová,
- plynule čítať slabiky, slová a ľahké vety s porozumením,
- vedieť uvedomele počúvať text s jeho porozumením,
- vzbudzovať u žiakov záujem o poznávanie kníh.

OBSAH

Čítanie
Nácvik čítania písmen **ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, ď, ť, ň, ľ.**
Čítanie dvojslabičných slov s otvorenými i zatvorenými slabikami.
Čítanie ľahkých trojslabičných slov.
Plynulé čítanie slabík, slov a ľahkých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh
Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.
Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii.
Jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.
Rozprávanie podľa obrázka: Kto (čo) je na obrázku? Čo robí?

Písanie
Nácvik písania malých písmen **ž, h, f, g, ch**.
Nácvik písania veľkých písmen **E, P, R, B, Y**.
Písanie nových písmen a slabík s týmito písmenami podľa diktátu.
Písanie slabík a ľahkých slov podľa diktátu.
Písanie slovných spojení prídavného a podstatného mena.

PROCES

Dbáme na hlasovú moduláciu a výslovnosť. Vedieme žiakov k voľbe vhodného pomenovania. Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu.
Vzbudzujeme záujem žiakov o poznávanie kníh. Nacvičujeme a memorujeme jednoduché básničky.

6.1.8 SJL 7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
- zvládnuť opis ľahkého textu,
- osvojiť si čítanie slov s dvojhláskami,
- naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
- zvládnuť písanie jednoduchej vety,
- naučiť sa počúvať a rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky.

OBSAH

Čítanie
Čítanie slov, viet a ľahkých obsahovo primeraných textov.
Čítanie slabík a slov s dvojhláskami **ia, ie, iu, ô; ä, ŕ, Í**.
Čítanie nápisov, názvov článkov v novinách, prípadne detských kníh.
Čítanie písaného textu.
Čítanie slabík a slov, ktoré žiaci sami napíšu.

Literárna výchova, sloh
Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.
Počúvanie a prerozprávanie rozprávky založenej na jednoduchom časovom rade opakovaných a obmieňaných dejov.
Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.

Písanie
Nácvik písania **ia, ie, iu, ô, ä, ŕ, Í.**
Nácvik písania veľkých písmen **D, F, T, H, K.**
Písanie slabík a ľahkých dvojslabičných slov podľa diktátu.
Prepis čítaných slov, písanie vlastného mena, dátumu narodenia, adresy.
Písanie jednoduchých viet.
Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.

PROCES

Učíme žiakov počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšame sa o jednoduchú dramatizáciu (s plošnými bábkami, s maňuškami), prípadne ilustráciu počutého príbehu.
Pozorného detského poslucháča vychovávame aj prostredníctvom návštevy detského bábkového divadla. Prostredníctvom zážitkov, ktoré literatúra poskytuje, upevňujeme citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

6.1.9 SJL 8. ROČNÍK

CIELE

– Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
– zvládnuť prepísanie ľahkých viet,
– naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
– naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie
Čítanie textu s porozumením.
Čítanie slabík a slov s **dz, Dz, dž, Dž, w, W, x.**
Čítanie písaného textu.
Čítanie detských kníh.
Opakovanie a upevňovanie čitateľských schopností.

Literárna výchova, sloh
Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.
Počúvanie a prerozprávanie deja jednoduchej rozprávky.
Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.
Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv, porovnávanie kladných a záporných vlastností.
Rozoznávanie témy krátkych básní, ktoré vyjadrujú pozitívne citové vzťahy k ľuďom, zvieratám, prírode, domovu.

Písanie
Nácvik písania **dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V.**
Opakovanie veľkých písmen, ktoré sa vyskytujú v menách žiakov.
Písanie ľahkých slov podľa diktátu.
Prepisovanie jednoduchých viet.
Utvrdenie písanie vlastného mena, adresy a dátumu narodenia.
Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.

PROCES

Učíme žiakov citlivo vnímať krátke básne na rôzne témy, postupne chápať jednoduché obrazné prirovnania, obohacovať osobný slovník o nové slová. Často zaraďujeme literárne hádanky, v nich učíme žiakov chápať obrazné prirovnania. Učíme ich porozumieť vtipu.
Prostredníctvom aktívnej slovnej zásoby čo najsamostatnejšie reprodukovať dej obľúbenej rozprávky.

6.1.10 SJL 9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť opísať a prepísať ľahký text,
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova
Čítanie tlačeného a písaného textu.
Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.
Čítanie detských kníh a časopisov.

Sloh
Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky.
Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu.
Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv.
Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.
Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.

Písanie
Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V.
Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách.
Písanie predložky a spojky ako samostatného slova.
Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu.
Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov.
Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry.
Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

6.1.11 SJL 10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť opísať a prepísať ľahký text so správnou diakritikou,
- utvrdiť správne písanie predložky a spojky,
- vedieť opísať jednoduchý pracovný postup,
- naučiť sa čítať a pochopiť návody s obrázkami,
- naučiť sa (bez/s pomocou) reprodukovať dej krátkeho príbehu,
- dramatizovať jednoduchý krátky príbeh,
- vedieť napísať adresu a krátky text na pohľadnicu,
- zvládnuť základné pravidlá ústnej komunikácie v spoločenskom styku.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova
Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.
Čítanie detských kníh, časopisov, komiksov a encyklopédií.
Recitácia, dramatizácia rozprávky a jednoduchého príbehu.
Čítanie jednoduchých návodov s obrázkami.
Tiché čítanie.

Sloh
Ústny a písomný opis jednoduchého pracovného postupu.
Ústne a písomné osvojenie vykania a jeho jednotlivých tvarov.
Vyplnenie peňažnej poukážky, sprievodky na balík, krátkeho dotazníka s pomocou/bez pomoci.
Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.
Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.
Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov primeraným spôsobom.

Písanie
Utvrdenie písania predložky a spojky ako samostatného slova.
Upevňovanie písania čísloviek.
Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu so správnou diakritikou.
Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES

Vyučovacie hodiny orientujeme na praktické využívanie čitateľských zručností, na čítanie s porozumením, na orientáciu v texte a reprodukciu krátkeho textu, čítanie informácií na zakúpenom tovare, na čitateľný písomný prejav. Pri precvičovaní foriem spoločenského styku sa zameriavame aj na správne vyplňovanie adresy na formulári, na písanie adresy a krátkeho textu na pohľadnicu k sviatku alebo Vianociam. Prostredníctvom didaktických a spoločenských hier precvičujeme krátku spoločenskú konverzáciu s uplatňovaním princípov slušného správania.

6.2 ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.2.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú), pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah predmetu RKS je rámcový. Postupujeme v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len RUP) vo vzdelávacom programe pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou (ich reč nie je zrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci), sa odporúča okrem predmetu RKS zaradiť aj voliteľný predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch.

6.2.2 RÁMCOVÝ OBSAH VZDELÁVANIA PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

CIEĽ

Hlavným cieľom predmetu RKS v ŠZŠ je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.
V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.
Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.
Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím stredného stupňa je prioritou obsahová stránka.
Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	*Porozumenie reči* Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera. *Rozvíjanie expresívnej reči* Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si

	upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. *Rozhovor* Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Cieľ	**Obsah**
Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.) Zovšeobecňovanie pojmov. Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Cieľ	**Obsah**
Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfologické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).	Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Foneticko-fonologická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť	*Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti* Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Cieľ	Obsah
Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Cieľ	Obsah
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia. Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti). Intermodalita (audiovizuálny vzťah).
Rozvíjať motorické schopnosti	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.
Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti	Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne

	fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj: Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Obrázkové (maľované) čítanie. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

6.3 ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ (RGZ) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 6. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.3.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, ako napr. výtvarná výchova a hudobná výchova.
Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.
V prípravnom a aj v ďalších ročníkoch sú dôležité ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.
Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatiky a slohu.

6.3.2 RGZ PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou.
Šitie jednoduchých stehov, navliekanie ihly.
Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou a kockami.
Skladanie plošných skladačiek.
Strihanie podľa predlohy.
Používanie jednoduchých detských „remeselných a kuchynských“ nástrojov.
Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

6.3.3 RGZ 1. ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky.
Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou.
Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami.
Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.
Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním.
Čmáranie dominantnou rukou - kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom.
Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.
Horné a dolné oblúky.
Vodorovné čiary zľava doprava. Zvislé a šikmé čiary (oboma smermi: zhora nadol a naopak).
Obkresľovanie veľkých tvarov písmen – samohlások A, I , ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.

PROCES

Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb. Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie nesprávneho, kŕčovitého držania písacích potrieb.

6.3.4 RGZ 2. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
– naučiť sa správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní,
– vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní.

OBSAH

Opakovanie nacvičených pRKSov písania z predchádzajúceho ročníka.
Slučky, ovály, vlnovky.
Šikmé „zuby na píle“. Horný a dolný zátrh.
Písmená e, l, m, i.
Slabiky me, mi, le, li, em, im, el, il.

PROCES

Hodiny rozvíjania grafomotorických zručností rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne.
Začíname od veľkých pRKSov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne zmenšujú a spresňujú.
Zameriavame sa na koordináciu pohybov ruky a oka.
Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

6.3.5 RGZ 3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného písmena,
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní,

OBSAH

Postupný nácvik písmen **a, o, p, t, v u.**
Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.
Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu.
Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena.

PROCES

Pri písaní je možné využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb.
Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie nesprávneho, kŕčovitého držania písacích potrieb a prílišného tlaku na podložku.

6.3.6 RGZ 4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk správneho držania písacích potrieb,
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

OBSAH

Postupný nácvik malých písmen **j, s, n, y, d, š.**
Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.
Nácvik písania veľkých písmen: **A, O, M, N, I.**
Písanie písmen podľa diktátu.
Nácvik písania slov typu: mám, tam, sem, sám, les, pes.

PROCES

Vytvárame priestor, kde si žiak môže horšie zvládnuté tvary precvičiť.
Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov. Naďalej uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky a zaraďujeme uvoľňovacie cviky.
Žiak, ktorý nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, pokračuje v nácviku písania veľkých tlačených písmen.

6.3.7 RGZ 5. ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

6.3.8 RGZ 6. ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek vyučovacieho predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené
- cieľmi zložiek gramatika a sloh vyučovacieho predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

PROCES

Sústavne uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky žiakov, uvoľňovacie cviky, dbáme na správne držanie písacích potrieb i sedenia pri písaní. V potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní.

6.4 MATEMATIKA (MAT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.4.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

6.4.2 MAT PRÍPRAVN ROČNÍK

CIELE

Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto.
Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo.
Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom.
Priraďovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.
Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.
Skladanie celku z častí.

PROCES

Žiaci si prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácii a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Pri výučbe na úvod zaraďujeme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

6.4.3 MAT 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť a priraďovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,
- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné pRKSy numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.
Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý.
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec.
Vlastnosti: okrúhly a hranatý, vzťahy: dopredu - dozadu, hore – dole.
Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1. Znázorňovanie čísla 1.
Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2. Znázorňovanie čísla 2.
Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2.
Vzťahy väčší, menší, rovná sa. znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.
Znaky >, <, =. nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2.
Sčitovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania.
Odčitovanie v obore do 2. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčitovania.

6.4.4 MAT 2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť predmety podľa určitých kritérií,
- utvárať predstavy o čísle,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník,.
Znaky väčší, menší. Porovnávanie čísel 1,2.

Číslo 3. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 3. Čítanie a písanie číslice 3.
Znázorňovanie čísla 3.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3. Znaky <, >, =.

Sčítanie v obore do 3. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Odčítanie v obore do 3. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Rozklad čísla 2 a 3.

Riešenie slovných príkladov.

Číslo 4, Číselný rad. určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 4. Čítanie a písanie číslice 4.

Znázorňovanie čísla 4.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4. Znaky <, >, =.

Sčítanie v obore do 4. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Odčítanie v obore do 4. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Rozklad čísla 2, 3, 4.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €, počítanie s mincami.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov. Osvojujú si prvky numerácie a počtové výkony v obore do 4. Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej. Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene.
Učia sa rozpoznávať rovinné útvary kruh, štvorec, trojuholník.

6.4.5 MAT 3. ROČNÍK

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.
Vzťahy: viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priraďovanie názvu.
Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslice 5. Znázorňovanie čísla 5. Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znaky <, >, =.
Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.
Riešenie slovných príkladov na sčítanie.
Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Rozklad čísla 5.
Riešenie slovných príkladov.
Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €.
Číslo 0. Číselný rad 0 - 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Čítanie a písanie číslice 0.
Porovnávanie čísel 0 - 5. Znaky <, >, =.
Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania.
Rozklad čísla v obore do 5.
Slovné príklady na sčítanie.
Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Slovné príklady na odčítania.
Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov.
Osvojujú si numeráciu a počtové výkony v obore do 5 a počtové výkony s číslom 0. Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej.
Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne. Učia sa riešiť slovné príklady. Rozpoznávajú a pomenúvajú rovinné útvary kruh, štvorec a trojuholník.

6.4.6 MAT 4. ROČNÍK

CIELE

– Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých
– kritérií,
– osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel 6 - 10,
– osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel 6 - 10,
– osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.
Vzťahy : viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priraďovanie názvu.
Poznávanie geometrických telies guľa a kocka.
Číslo 6 - 10. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 6 - 10. Čítanie a písanie číslic 6 - 10.
Znázorňovanie čísel 6 - 10.
Porovnávanie čísel do 10. Znaky <, >, =.
Rozklad čísel 6 - 10.
Sčítanie v obore do 10. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.
Riešenie slovných príkladov na sčítanie.
Odčítanie v obore do 10. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Riešenie slovných príkladov.
Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €, 10 €.
Oboznámenie sa s pojmami drahý – lacný.

PROCES

Žiaci si osvojujú numeráciu a počtové výkony v obore do 10 .
Učia sa riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie. Pri manipulácii s mincami a bankovkami sa učia pojmy drahý – lacný.
Hravou formou (modelovaním a kreslením z geometrických tvarov) upevňujeme rozoznávanie a pomenovanie rovinných útvarov kruh, štvorec a trojuholník.

6.4.7 MAT 5. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné pRKSy numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslic.
Rozklad čísel v obore do 20.
Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti.
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítania a odčítania v obore do 20.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.
Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.
Valec – priraďovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie a počtové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.
Rozklad čísel - využívame predmety, ktoré sú žiakom známe, napr. skutočné peniaze. Na nácvik počtových výkonov využívame jednoduché situačné úlohy.
Žiaci sa zdokonaľujú v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec.

6.4.8 MAT 6. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si numeráciu v obore prirodzených čísel do 100 počítaním po desiatkach,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ,
- osvojiť si manipuláciu s peniazmi a s nimi súvisiace pojmy,
- vedieť určovať čas na celé hodiny,
- vedieť prakticky merať na metre a litre.

OBSAH

Numerácia v obore prirodzených čísel do 100.
Počítanie po desiatkach do 100.
Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.
Čítanie a písanie číslic.
Usporiadanie čísel, číselná os.
Porovnávanie desiatok, zápis pomocou znakov >, <, =.
Manipulácia s peniazmi.
Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.
Osvojovanie pojmov drahší – lacnejší.
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.
Určovanie času – celé hodiny.
Praktické meranie dĺžky v metroch.
Praktické meranie objemu v litroch.
Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie v obore do 100 po desiatkach. Osvojujú si počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ. Riešia jednoduché slovné príklady. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou, na rôznom stupni intuitívneho prístupu, podľa individuálnych schopností žiaka.

6.4.9 MAT 7. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť čísla v číselnom rade,
- pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť a húževnatosť,
- vedieť rozlíšiť geometrické tvary trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh,
- vedieť určovať čas na polhodiny.

OBSAH

Numerácia v obore do 100.
Počítanie po desiatkach do 100 číselný rad do 100.
Čítanie a písanie čísel do 100.
Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.
Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ.
Manipulácia s peniazmi.
Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.
Počítanie s kalkulačkou.
Praktické oboznamovanie sa s pojmami **polovica**, **štvrtina** na predmetoch a kresbách. Počtový zápis **½, ¼.**
Určovanie času na polhodiny.
Dĺžkové miery 1m a 1 cm.
Rysovanie čiar, meranie na cm.
Precvičovanie poznávania rovinných obrazcov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh). Poznávanie geometrických telies medzi predmetmi každodenného života : kocka.

PROCES

Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Žiakov učíme využívať svoje matematické poznatky pri riešení praktických úloh.

6.4.10 MAT 8. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- vedieť pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 bez prechodu
- cez základ 10,
- vedieť prakticky rozlíšiť pár a kus,
- vedieť určovať čas na polhodiny,
- poznať meracie prostriedky dĺžky, hmotnosti a objemu.

OBSAH

Pričítanie jednociferného čísla k dvojcifernému číslu bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.
Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.
Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ 10.
Počítanie s kalkulačkou.
Manipulácia s peniazmi.
Určovanie času.
Pojmy 1 kus, 1 pár.
Jednotky dĺžky 1m a 1 cm. Rysovanie čiar, meranie dĺžky.
Jednotka hmotnosti 1 kg, váženie na kilogramy.
Jednotka objemu 1 l, meranie objemu na litre.

PROCES

Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka. Prostredníctvom praktických meraní oboznamujeme žiakov s meracími prostriedkami (pravítko, dĺžkový meter, váha, odmerný valec). Konkrétne námety úloh vyplývajú z bežného života mentálne postihnutého žiaka.

6.4.11 MAT 9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
- s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky,
- vedieť určovať čas.

OBSAH

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.
Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu: 20 + 40 , 80 – 30, 35 + 20 , 73 – 30.
Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky).
Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny).
Manipulácia s peniazmi - počítanie s bankovkami a mincami.
Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla.
Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom ½, ¼, ⅓.
Využitie kalkulačky pri praktických úlohách.
Rysovanie čiar, meranie dĺžky.

PROCES

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami výpočty s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

6.4.12 MAT 10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť čítať a písať čísla v obore do 100,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
- s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť počítať do 1000 po stovkách,
- vedieť používať jednoduchú kalkulačku pri výpočtoch v obore do 1000,
- poznať základné jednotky dĺžky, hmotnosti, objemu a času,
- zvládnuť počtové výkony s peniazmi.

OBSAH

Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky).
Numerácia do 1 000 : počítanie po stovkách, čítanie a písanie číslic, usporiadanie čísel, číselná os, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.
Sčítanie a odčítanie násobkov 100 v obore do 1 000.
Riešenie praktických príkladov a jednoduchých slovných úloh z praxe.
Poznávanie ďalších jednotiek dĺžky (milimeter, kilometer) a ich využitie v praxi.
Poznávanie ďalších jednotiek hmotnosti (gram, tona) a ich využitie v praxi.
Poznávanie ďalšej jednotky času (minúta) a jej využití v praxi, čítanie digitálneho zápisu času.
Praktické meranie dĺžky, hmotnosti, objemu a času.
Určovanie času s presnosťou na polhodiny.
Počtové výkony s peniazmi.
Upevnenie geometrického učiva o rovinných a priestorových útvaroch.

PROCES

Zameriavame sa na praktické meranie dĺžky, hmotnosti, objemu a času. Žiakom vysvetlíme, kde sa môžu stretnúť s pojmami milimeter, kilometer, gram, tona. Prakticky s nimi precvičujeme používanie budíka a digitálnych hodín. Počtové výkony s peniazmi uplatňujeme pri slovných úlohách s použitím platidiel a pri praktickom riešení príkladov pri nakupovaní.

6.5 INFORMATIKA (INF) PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.5.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

6.5.2 INF 7. ROČNÍK

CIELE

– Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:
- poznávanie / pomenovanie jednotlivých častí počítača (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne, alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.

Práca s edukačným programom:
- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Napríklad edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méďa – farby a tvary, Méďa a obrázky, Méďa počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaška Tomáša a iné.
Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

6.5.3 INF 8 ROČNÍK

CIELE

– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť samostatne zapnúť/ vypnúť počítač,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Poznanie a pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš).
Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.
Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.

Práca s edukačným programom:
- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Zdokonaľujú si jemnú motoriku.
Prostredníctvom aplikácií, ktoré sú obsahom aj ovládaním primerané stupňu postihnutia žiakov, získavajú základné zručnosti v používaní počítača. Učíme ich ovládať tieto aplikácie pri kreslení, trénovaní počítania a písania.

6.5.4 INF 9. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.
Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu- používanie nástroja výplň a výber farby, tvary,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora,- používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.

Práca v textovom editore:
- orientácia na klávesnici v poli písmen a číslic, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.

Práca s edukačným programom:
- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo.
Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. Naďalej používame edukačné programy uvedené v 7. ročníku. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

6.5.5 INF 10. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov,
– vedieť pracovať v textovom editore s pomocou.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.

Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, používanie nástroja výplň a výber farby, tvary, veľkosť čiar,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora, používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka, prilepenie.

Práca v textovom editore:
- orientácia na klávesnice v poli písmen a číslic, poznávanie funkcie klávesov Shift, Enter, Backspace a Escape.

Komunikácia prostredníctvom IKT:
- detské webové stránky (obrázky, rozprávky, detské filmy, hudba). Práca s edukačným programom,
- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci sa zdokonaľujú v zručnosti písania v textovom editore, využívajú ďalšie klávesy, pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.
V textovom editore sa učia vytvoriť menovky svojich spolužiakov, ktoré dotvárajú na hodine výtvarnej výchovy, prípadne menovky na darčeky pre svojich rodičov a pod.

6.6 VECNÉ UČENIE (VUC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10 ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.6.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu vecné učenie je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

6.6.2 VUC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Vedieť svoje meno, priezvisko.
Orientácia v priestore: trieda, budova školy.
Spoznávanie zariadenia triedy.
Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň - noc, svetlo – tma.
Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody
Domáce zvieratá: pes, mačka.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.
Pojmy: vtáky a hmyz.
Rastliny: kvety a stromy.
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách
Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.
Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.
Rozpoznávanie základných potravín.
Úloha lekára a zdravotnej sestry.

6.6.3 VUC 1. ROČNÍK

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede,
- poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy
Pomôcky a zariadenie triedy.
Školské potreby a hračky.
Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov.
Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.
Základné návyky slušného správania - pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.
Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v čase
Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni.

Príroda
Pozorovanie zmien v prírode a počasia.
Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima.
Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz,
Zvieratá v prírode
Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.
Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška,
Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.
Rastliny v prírode
Kvety: ruža, tulipán a iné.
Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody.
Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie
Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy.
Zdravie, choroba, lieky, lekár.
Základné hygienické návyky, význam pre zdravie.
Význam zdravej výživy pre zdravie.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia.

Bezpečnosť cestnej premávky
Chôdza po chodníku.
Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semafory.
Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod
Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode - globálnou metódou.
Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny.
Poznávanie mincí.
Zameranie sa na správanie v obchode.

Domov a rodina
Rodičia, súrodenci - ich mená.
Vzťahy medzi členmi rodiny.
Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.

6.6.4 VUC 2. ROČNÍK

CIELE

- Poznať priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v triede a v školskej budove,
- vedieť pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú,
- poznať názvy ročných období,
- osvojiť si názvy dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny a kultúrneho správania,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy
Predstavovanie sa, pozdravenie, poďakovanie, prosba.
Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.
Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek.
Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.
Uvedomovanie si rozdielu v požiadavkách na správanie počas vyučovania a cez prestávku.
Orientácia v budove školy.
Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase
Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – večer, teraz – potom, dnes – zajtra.
Určovanie dní v týždni.

Príroda
Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.
Osvojovanie základných pojmov teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad na základe konkrétneho vnímania, potom s použitím obrázkov, na záver spájanie niekoľkých pojmov na základe asociácií.
Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.
<u>Zvieratá v prírode</u>
Pomenovanie zvierat a ich triedenie.
Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň a ich mláďatá.
Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.
Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.
<u>Rastliny v prírode</u>
Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.
Kvety: ruža, tulipán, snežienka, fialka.
Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, poznávanie ich plodov. Poznávať ovocie podľa tvaru, chuti a vône.
Kry: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie
Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, ruky, nohy.
Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši.
Zdravie a choroba : bolesť hlavy, hrdla, teplota, návšteva lekára, lieky.
Osobná hygiena: umývanie rúk, čistenie zubov, česanie.

Zdravá výživa a jej význam. Čo jeme.
Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty. Ochrana pred slnkom a mrazom.

Bezpečnosť cestnej premávky
Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.
Bezpečné prechádzanie cez cestu po vyznačenom priechode pre chodcov.
Semafor: červená – stoj, zelená – choď.
Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod
Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.
Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko. Pojem peniaze, poznávanie mincí.
Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina
Rodičia, súrodenci – ich mená.
Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec.
Vzťahy medzi členmi rodiny.
Náš byt. Pomenovanie častí bytu- kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón. Zariadenie bytu – poznávanie a pomenovanie častí nábytku.

PROCES

Žiaci sa učia dobre orientovať v budove školy, poznávajú najbližšie okolie školy. Osvojujú si návyk udržiavať poriadok na svojej lavici, vedieť sa správať počas hodiny a prestávky. Osvojujú si základné časové pojmy. Pozorujú charakteristické znaky počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

6.6.5 VUC 3. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojiť si základné pojmy súvisiace s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojiť si elementárne zásady osobnej hygieny,
- osvojovať si základy kultúrneho správania,
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy
Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie. Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.
Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.
Osvojovanie návyku ticho si sadať a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.
Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety. Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase
Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poludnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda
Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.
Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.
Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.
<u>Zvieratá v prírode</u>
Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.
Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.
Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.
Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.
Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.
<u>Rastliny v prírode</u>
Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.
Ďalšie kvety: narcis, púpava.
Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.
Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie
Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy. Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.
Ruka: dlaň, prsty, palec.
Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.
Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky
Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie vozovky.
Semafor: červená – stoj, zelená –choď. Dopravná značka: prechod pre chodcov.
Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod
Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.
Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €.
Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina
Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.
Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.
Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.
Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

PROCES

Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili.
V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka (myš, jež, medveď líška, drozd, lastovička a iné; rastliny – ruža, tulipán, snežienka, fialka, hruška, jabloň a iné), až potom preberáme nové učivo.
Žiakov vedieme k osvojeniu si základných hygienických, pracovných a spoločenských návykov.
Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o oku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.
Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

6.6.6 VUC 4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať jednotlivé časti ľudského tela,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- oboznámiť sa s pravidlami správania sa pri nakupovaní,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy
Povinnosti žiaka.
Upresňovanie a upevňovanie pojmov trieda, šatňa, telocvičňa, toaleta, dielňa, školský pozemok, cvičná kuchynka.
Orientácia v areály školy.

Orientácia v čase
Porozumenie časovým údajom: včera – dnes - zajtra . Východ slnka, západ slnka.
Porovnávanie časových jednotiek deň – týždeň.
Kalendár: pracovné dni, voľné dni.
Určovanie miesta: pod – nad, pred – za.

Príroda
Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.
Kalendár prírody.
Ročné obdobia, rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.
Jeseň
Znaky jesene v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v jeseni.
Pojmy: slnečný, hmlistý, daždivý.
Jeseň v ovocnom sade.
Jesenné kvety: astra, georgína, nechtík, jesienka.
Zima
Znaky zimy v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v zime.
Pojmy: sneženie, fujavica, poľadovica.
Vtáky v zime: sýkorka, drozd, vrabec.
Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch a hrách na snehu.
Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.
Jar
Znaky jari v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv na jar.
Pojmy: ochladenie – oteplenie.
Vtáky na jar: stavanie hniezd (na zemi, v dutinách stromov, na stromoch, pod strechami domov), znášanie vajíčok, kŕmenie mláďat.
Jarné práce na školskom pozemku.
Leto
Znaky leta v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v lete.
Pojmy: búrka, lejak, dúha.

Lúky, lúčny hmyz: motýle, chrobáky, muchy, mravce, včely.

Starostlivosť o zdravie
Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele: trup (hrudník, brucho, chrbát); horná končatina (plece, rameno lakeť).
Hygiena rúk, čistota nechtov.
Hygiena úst, umývanie zubov.
Bolesti zubov. Návšteva zubného lekára.

Obchod
ra na obchod, manipulácia s peniazmi, pravidlá správania sa v obchode.
Návšteva obchodu a drobný nákup, platenie.

Domov a rodina
Orientácia v príbuzenských vzťahoch, pojem vnuk – vnučka.
Ako doma pomáhame. Význam práce jednotlivca pre celok.
Adresa bydliska.

PROCES

Pri učive o ľudskom tele upevňujeme poznatky z 3.ročníka a potom rozširujeme o nové učivo. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.
Orientáciu žiakov v priestore precvičujeme aj pomocou didaktických hier. Učíme ich chrániť zdravie pri zimných športoch i pri hrách a pobyte v letnej prírode.

6.6.7 VUC 5. ROČNÍK

CIELE

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehlbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH

Škola a okolie školy
Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.
Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore
Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.
Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.
Určenie času: podľa hodín.
Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda
Ročné obdobia v prírode.
Jeseň
Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.
Odlietanie vtákov.
Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite.
Zima
Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.
Listnaté a ihličnaté stromy.
Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.
Bezpečnosť pri hrách na snehu.
Jar
Pozorovanie zmien počasia na jar.
Charakteristické prejavy počasia na jar.
Jarné práce – na poli, v záhrade.
Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety.
Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.
Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.
Pozorovanie zmien v živočíšnej ríše – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.
Leto
Pozorovanie zmien v prírode v lete.
Typické letné práce na poli - žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.
Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.

Jedlé a jedovaté huby.
Správanie sa v prírode.
Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie
Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele.
Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.
Utvrdenie základných hygienických návykov.
Zdravie a choroba.
Zdravá výživa.
Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.
Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.
Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec
Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.
Príbuzný – známy.
Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.
Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.
Správanie sa v obchode pri nákupe.
Návšteva obchodného centra, strediska.
Názov obce, ulice školy, bydliska, atď...
Poznávanie okolia obce, vychádzky.
Pozorovanie krajiny v okolí obce.

6.6.8 VUC 6. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať voľne žijúce zvieratá,
- vedieť rozlišovať listnaté a ihličnaté rastliny,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch v rodine a medzi príbuznými,
- vedieť sa správať v prírode.

OBSAH

Škola a okolie školy
Poznávanie bližších a vzdialenejších objektov v okolí školy. Názov ulice, kde sa škola nachádza a číslo domu.
Určovanie polohy objektov od školy. Upresňovanie pojmov.

Orientácia v čase a v priestore
Osvojovanie a utvrdzovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.
Orientácia v dňoch.
Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.
Určovanie času na celé hodiny.
Určovanie miesta: nad, pod, pri, za, vedľa, vpredu, vzadu.

Príroda
Ročné obdobia v prírode. Pojmy sad, záhrada, park, pole.
Jeseň
Charakteristické znaky prírody na jeseň. Zmeny počasia. Určovanie, aké je dnes počasie (záznam o počasí symbolmi).
Vtáky na jeseň: príprava na zimu - vrabec, vrana, sýkorka. Odlet vtákov - lastovička, bocian.
Zber jesenného ovocia a spôsoby jeho odkladania. Význam vitamínov v ovocí pre zdravie.
Jeseň na poli: zber zemiakov, cukrovej repy a ich využitie.
Zima
Charakteristika počasia. Dĺžka dňa – stmievanie, rozodnievanie. Vlastnosti snehu a ľadu. Určovanie, aké je dnes počasie.
Listnaté a ihličnaté stromy v zime.
Smrek, borovica – ich charakteristika.
Voľne žijúce zvieratá v zime : líška, zajac, jeleň, srna, veverica. Zimný spánok niektorých zvierat - medveď, jež.
Starostlivosť o vtákov a lesnú zver v zime.
Jar
Zmeny v prírode na jar. Charakteristika počasia. Určovanie počasia.
Jarné práce na poli: oranie, siatie, použitie poľnohospodárskych strojov.
Jarné práce v záhrade: pomenovanie činnosti a záhradného náradia.
Poznávanie rastlín: lipa, orgován, snežienka, fialka, konvalinka. Určovanie časti tela rastlín.
Zvieratá a ich mláďatá na jar.
Leto
Charakteristika počasia. Určovanie počasia.
Lúčne kvety: zvonček, margaréta, divý mak, púpava, bodliak.
Práce na poli – žatva. Poľnohospodárske stroje. Obilie.

Les. Lesné kry a ich plody: maliny, černice, čučoriedky.
Poznať niektoré rastliny ohrozujúce zdravie (jedovaté plody rastlín, huby).
Správanie sa v letnej prírode (nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky).

Starostlivosť o zdravie
Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.
Poznať zmyslové ústroje, ich význam. Starostlivosť o zrak a sluch.
Starostlivosť o nechty, zuby, vlasy, úprava zovňajšku.
Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.
Zdravie a choroba
Práca lekárov a zdravotných sestier. Zdravotné stredisko, nemocnica, sanitka.
Návšteva zdravotného strediska. Praktické meranie teploty.
Ošetrenie odreniny – očistenie a priloženie rýchloobväzu.
Ochrana zdravia správnym odievaním a obúvaním.

Rodina, obec
Upevnenie poznatkov o príbuzenských vzťahoch. Utvrdenie pojmov starý, mladý, starší, mladší. Určovanie, kto je príbuzný a známy.
Deľba práce v domácnosti.
Pozitívne vzťahy v rodine: úcta k rodičom, starým rodičom, znášanlivosť a dobrosrdečnosť medzi súrodencami.
Adresa bydliska, dátum narodenia.
Poznávanie okolia obce, okolitej krajiny, vychádzky.
Návšteva obchodného centra, správanie sa v obchode.
Hra na obchod, poznávanie ďalších platidiel (5, 10, 20, 50 €) a manipulácia s nimi.

PROCES

Žiaci pozorujú zmeny počasia a uvedomujú si rozdiely. Aktuálne počasie označujú jednoduchými symbolmi do kalendára prírody. Poznávajú niektoré voľne žijúce zvieratá, oboznamujú sa s významom kŕmenia lesnej zveri a s nebezpečenstvom besnoty zvierat. Pozorujú vtáky na kŕmidle a porovnávajú ich vzhľad. Učia sa, ako sa majú správať v prírode, ako ju môžu chrániť. Žiaci sa učia ošetriť si drobnú odreninu, poznávajú prácu lekárov a zdravotných sestier.

6.6.9 VUC 7. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať charakteristické znaky ročných období,
- vedieť určiť pojmy v priestore a orientovať sa podľa nich,
- vedieť rozlišovať domáce zvieratá a poznať úžitok z nich,
- poznať dopravné prostriedky a základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať niektoré druhy zamestnaní.

OBSAH

Škola a okolie školy
Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy.
Poznávanie budov v okolí školy. Upresňovanie pojmov.
Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Učitelia a žiaci.

Orientácia v čase a v priestore
Opakovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.
Pojmy: toho roku, vlani, budúci rok.
Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.
Dátum narodenia.
Určovanie času na celé hodiny.
Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo.

Príroda
Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole.
Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasí symbolmi.
Živá príroda.
Zvieratá
Chov dobytka: krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa.
Kravín, maštaľ, chliev
Starostlivosť o zvieratá.
Úžitok z chovu zvierat.
Vzťah človeka k zvieratám.
Rastliny
Listnaté stromy: dub, pagaštan.
Ihličnaté stromy: smrekovec opadavý, jedľa.
Okrasné kry: zlatý dážď, orgován, šípová ruža, tuja.
Izbové rastliny napr.: muškát, fikus, begónia, kaktus, asparágus a iné.

Starostlivosť o zdravie
Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.
Vnútorné orgány človeka: mozog, srdce, pľúca, žalúdok, obličky a ich funkcie.
Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky. Ošetrovanie chorého v rodine.
Praktické precvičovanie ošetrenia odreniny, drobnej reznej rany.

Rodina, obec
Zamestnanie rodičov.
Najbežnejšie zamestnania (predavač, kuchár, pekár, vodič, poštový doručovateľ, upratovačka, lekár, zdravotná sestra, učiteľ a iné). Pozorovanie práce ľudí.

Úcta k ľudskej práci a jej produktom.
Dedina, mesto, kde žiaci žijú. Významné závody, pamiatky, rieka, pohorie, vodná nádrž – všetko s ohľadom na miestne podmienky. Doprava v meste, susedná obec.

Doprava, pravidlá cestnej premávky
Pozemné dopravné prostriedky: auto, autobus, vlak, električka, trolejbus.
Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Uvoľnenie miesta starším osobám.
Cestovanie autom.
Zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.

PROCES

Pri učive o listnatých a ihličnatých stromoch precvičujeme rozoznávanie už prebratých stromov (breza, lipa, vŕba, topoľ, smrek, borovica) a prehlbujeme poznatky o nich.
Učitelia oboznamujú žiakov s tými izbovými rastlinami, ktoré sa v škole pestujú.
Podľa miestnych podmienok sa žiaci v rámci exkurzie zúčastňujú pozorovania práce ľudí v jednotlivých povolaniach. Pozorujú prostredie, kde sa chová dobytok.

6.6.10 VUC 8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať v časti obce, kde sa nachádzajú verejné zariadenia a úrady,
- poznať zmeny skupenstva vody,
- vedieť, ako ochraňovať čistotu vody a šetriť pitnou vodou,
- vedieť pomenovať hlavné časti tela cicavcov a jednoducho ich charakterizovať,
- poznať železničnú, leteckú a lodnú dopravu,
- vedieť sa orientovať v širších príbuzenských vzťahoch.

OBSAH

Škola a okolie školy
Orientácia v širšom okolí školy, názvy ulíc, námestí.
Adresa školy, bydliska.

Orientácia v čase a v priestore
Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.
Významné udalosti v živote slovenského národa.
Určovanie času na hodinkách.
Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo, pod, nad, pred, za.

Príroda
Živá príroda.
Zvieratá
Najznámejšie cicavce, vtáky, plazy, ryby, hmyz:
–hlavné časti tela,
–pokrytie tela,
–pohyb,
–prijímanie potravy,
–starostlivosť o potomstvo.
Starostlivosť o zvieratá.
Ochrana živočíchov.
Rastliny
Liečivé rastliny.
Jedlé a jedovaté huby.
Ovocie a zelenina. Zber a spracovanie úrody.
Prírodná rezervácia. Správanie človeka v prírode. Ochrana živočíchov a rastlín.
Neživá príroda.
Zmeny skupenstva vody (voda, ľad, para). Hmla, mráz, inovať, sneh, dážď.
Prameň, potok, rieka, jazero, rybník, more.
Pitná a úžitková vody. Ochrana vody.
Znečisťovanie vzduchu, ochrana ovzdušia.

Starostlivosť o zdravie
Precvičovanie ošetrenia odreniny, drobnej reznej rany a ošetrovania chorého v rodine. Správna životospráva, spánok, odpočinok.
Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.
Dôsledky fajčenia a požívania alkoholických nápojov na ľudský organizmus.

Rodina, obec

Verejné zariadenia a úrady: miestny a mestský úrad, pošta, zdravotné stredisko, policajná stanica, požiarna stanica, autobusová a železničná stanica – orientácia v týchto častiach obce, mesta.
Širšie príbuzenské vzťahy : teta, strýko, bratranec, sesternica.
Ochrana žiakov pred zneužitím neznámymi osobami.

Doprava, pravidlá cestnej premávky
Cestovanie vlakom: železničná stanica, cestovné lístky. Osobný a nákladný vlak.
Letecká doprava: lietadlo, letisko.
Lodná doprava: loď, prístav.

PROCES

Učivo o neživej prírode spájame s konkrétnou činnosťou, pri ktorej žiaci pozorujú zmeny skupenstva vody. Pozorujú tiež pôsobenie počasia na skupenstvo vody v jednotlivých ročných obdobiach. Oboznamujeme ich s dôsledkami nešetrného ľudského správania k vode a ovzdušiu, vedieme ich k ekologickému správaniu. Počas vychádzky pozorujú život v okolí potoka, rieky alebo jazera (rastlinstvo a živočíšstvo).
Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s verejnými zariadeniami a úradmi prostredníctvom návštevy daného miesta a pozorovaním prostredia.

6.6.11 VUC 9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluhe,
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
- vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.

OBSAH

Nakupovanie
Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne.
Nakupovanie základných potravín
Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny.
Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín.
Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky.
Nakupovanie základných hygienických potrieb
Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi.
Nakupovanie odevov a obuvi
Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie.

Služby
Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba.
Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba
Pojmy zdravie a choroba.
Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny.
Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice.
Angína, chrípka – prejavy ochorenia.
Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín.
Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov.

U lekára
Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár.
Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia.
Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne.
Liečenie pacienta v domácnosti.
Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby.

Dopravné prostriedky
Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov.
Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka.
Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času.
Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch.
Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska.

Na pošte
Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí.

Požiadanie o pomoc.
Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke
Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi. Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou.
Osobný účet, platobná karta, bankomat.
Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť
Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna.
Prezident Slovenskej republiky.
Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.

Návšteva v ZOO
Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá.

Využívanie voľného času
Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.

Prázdniny, dovolenka
Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych.
Najznámejšie rekreačné miesta.
Pohľadnica z dovolenky.

PROCES

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov.
Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku.
Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice

6.6.12 VUC 10. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné vedomosti o liečivách,
- poznať zásady správania sa v čase choroby,
- vedieť bez/s pomocou ošetriť drobné poranenie,
- poznať symboly štátu a jeho hlavných predstaviteľov,
- poznať prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti svojho regiónu,
- poznať základné pravidlá ochrany prírody,
- poznať vybraných zástupcov cudzokrajných a u nás voľne žijúcich zvierat.

OBSAH

Nakupovanie
Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne.
Nakupovanie základných potravín
Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny.
Orientácia medzi regálmi, manipulácia s tovarom pri pokladni. Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín.
Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky.
Nakupovanie základných hygienických potrieb
Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi.
Nakupovanie odevov a obuvi
Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie peniazmi a platobnou kartou.

Služby
Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba.
Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba
Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny.
Prejavy bežných ochorení.
Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých nápojov.
Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov.
Ošetrenie drobných poranení, oboznámenie sa s prvou pomocou pri zlomenine.
Sexuálna výchova, intímna hygiena v dospievaní.

U lekára
Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár.
Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia, preventívna prehliadka u zubného lekára.
Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne.
Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby.
Liečba pacienta v nemocnici – pokoj na lôžku, vyšetrenia s prístrojmi.

Dopravné prostriedky
Druhy a spôsoby dopravy v regióne.
Kúpa cestovného lístka, orientácia v cestovnom poriadku, rešpektovanie pravidiel správania sa v dopravných prostriedkoch.

Na pošte
Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí.
Požiadanie o pomoc.
Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke
Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi. Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou.
Osobný účet, platobná karta, bankomat.
Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť
Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna.
Prezident Slovenskej republiky.
Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.
Oboznámenia sa s miestnou krajinou: okolité mestá, obce, rieky, prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti.

Návšteva v ZOO
Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá, spôsob ich života.
Ochrana zvierat.
Správanie ľudí v prírode, bezpečný pohyb a pobyt v prírode, oboznámenie sa s nebezpečenstvom besnoty.

Využívanie voľného času
Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.
Návšteva múzeí a výstav.

Prázdniny, dovolenka
Striedanie práce a odpočinku, aktívny a pasívny oddych.
Najznámejšie rekreačné oblasti, kúpele v SR.
Pohľadnica z dovolenky.

PROCES

Prakticky nacvičujeme so žiakmi fixáciu zlomenej končatiny, ošetrenie drobných poranení. Súčasťou vyučovania sú vychádzky, výlety a exkurzie za účelom prepojenia získaných vedomostí s praktickým životom žiakov.

6.7 ETICKÁ VÝCHOVA (ETV) PRE 5. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.7.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

6.7.2 ETV 5. ROČNÍK

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učí sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina
Oboznámenie žiakov s obsahom vyučovacieho predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca
Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.
Zrakový kontakt
Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod..
Úsmev
Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, ...).
Pozdrav
Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.
Otázka a prosba
Osvojiť si základné pRKSy komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.
Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého.
Poďakovanie a ospravedlnenie
Osvojiť si základné pRKSy komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.
Rozhovor
Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.
Počúvanie
Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerať striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).
Pravda a lož
Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.
Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie
Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.
Poznať svoje slabé a silné stránky
Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.
Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.
Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“
Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov
Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.
Riešenie problémov
Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie
Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

6.7.3 ETV 6. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti - asertivitu, empatiu

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city
Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.
Naučiť sa zvládnuť prudké emócie
Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.
Vyššie emócie
Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie
Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžiť sa do situácie druhých.
Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie
Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca
Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.
Pomoc, darovanie, delenie sa
Prijímať a dávať – základné pRKSy v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.
Motivácia k prosociálnemu správaniu.
Priateľstvo
Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre i v každodennom živote.
Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

6.7.4 ETV 7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejaviť svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.
Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.
Zdravé sebavedomie.
Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe.
Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.
Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.
Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Vzťah k druhým.
Vzájomná úcta pri komunikácii: pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom. Úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro: poprosiť, poďakovať. Vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny.
Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov. Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.
Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.
Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.
Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.
Priateľstvo a láska.
Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.
„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.
Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.
Neprijateľná iniciatíva iných - sexuálne zneužívanie detí.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.

Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme uvedomovať si hodnoty rodiny, vedieť vyjadriť, čo sa im na ich rodine najviac páči, čo by mohli urobiť pre lepšie vzťahy v rodine. Vedieme ich ku kultivovanému správaniu voči osobám iného pohlavia, uvedomovaniu si svojej sexuálnej identity, chápaniu hodnoty priateľstva a lásky.
Žiakov učíme ako odmietnuť neprijateľnú iniciatívu iných k sexuálnemu zneužitiu.
Všetky aktivity na hodinách etickej výchovy realizujeme so zreteľom na mentálnu úroveň žiakov.

6.7.5 ETV 8. ROČNÍK

CIELE

– Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
– učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
– vedieť formulovať svoje životné ciele,
– poznať základné mravné normy,
– oboznámiť sa s etickými aspektmi rodinného a partnerského života.

OBSAH

I. Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami. Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.

II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.
Základy duševnej hygieny.

III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.
Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.

IV. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.
Sporivosť, umenie hospodáriť.
Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty.
Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy správne povedať pravdu?

VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolaní

Vzťahy v škole, v zamestnaní.
Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

PROCES

Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote rozlišovaním správneho a nesprávneho konania. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedieme ich k tomu, aby vedeli prejaviť solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali.

6.7.6 ETV 9. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
– prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností,
– upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
– chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.
Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.
Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.
Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.
Skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.
Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobrá, vedieť sa tešiť spolu s nimi.
Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.
Čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.
Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.
Veselosť.
Sebaovládanie.
Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.
Konzumný a nezodpovedný sex.
Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.
Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).
Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.
Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.

Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.
Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.
Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).
Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje.
Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí.
Náročnosť témy „Masmediálne vplyvy“ prispôsobíme rozumových schopnostiam žiakov.

6.7.7 ETV 10. ROČNÍK

CIELE

- Pochopiť a pomenovať na úrovni primeranej chápaniu žiakov základné etické postoje,
- ďalej rozvíjať u žiakov osvojené etické postoje,
- viesť žiakov k pochopeniu správania spolužiakov a iných ľudí,
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty súvisiace s rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou.

OBSAH

I. Komunikácia

Nadviazanie, udržovanie a ukončenie rozhovoru.
Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov.
Empatia a asertivita v komunikácii.
Zdravá a nezdravá kritickosť.
Tvorivé riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie.
Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.

II. Dôstojnosť ľudskej osoby

Poznanie svojich silných a slabých stránok.
Sebaovládanie a sebavýchova.
Pozitívne hodnotenie druhých, hľadanie prijateľného kompromisu.
Pochopenie a akceptovanie ľudí s iným svetonázorom.
Ľudská dôstojnosť a náboženská etika.
Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom.

III. Etika sexuálneho života

Počatie a prenatálny život.
Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb.
Dôsledky predčasného sexuálneho života.
Hodnota ľudského života.
Mravný dopad promiskuitného života a pornografie na človeka.

I. Dobré vzťahy v rodine

Rodinné spoločenstvo a ja.
Očakávania mojich rodičov a ich kompatibilita s mojimi očakávaniami.
Pochopenie života mojich rodičov a súrodencov a z toho vyplývajúce korigovanie správania.

PROCES

Ďalej rozvíjame a zdokonaľujeme u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti osvojené v predošlých ročníkoch. Na úrovni primeranej chápaniu žiakov vysvetľujeme etické normy a hodnoty súvisiace so životom a zdravím, rodičovstvom a sexualitou, posilňujeme morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť.

6.8 PRACOVNÉ VYUČOVANIE (PVC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.8.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností

a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela

a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok

a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich

v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

6.8.2 PVC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- utvárať schopnosť adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena - používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie vreckovky, WC (splachovanie), toaletného papiera.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu s pomocou.
Základné návyky pri stravovaní.
Používanie rúk pri jedle.

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Utieranie prachu s pomocou.
Zvládnutie výmeny uterákov s pomocou.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
Púšťanie vody - páková batéria, kohútik.
Používanie štipcov na bielizeň s pomocou.
Primerané používanie predmetov, hračiek.
Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.
Rozlíšenie potravín od iných predmetov s pomocou.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.
Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína.
- Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.

<u>Práce s papierom</u>
- Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
- Obkresľovanie a vyfarbovanie papierovej makety.

<u>Montážne a demontážne práce</u>
- Navliekanie drobných predmetov: korále, krúžky a pod.
- Manipulovanie s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

– Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku.
– Práce so stavebnicami podľa výberu žiaka.
– Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce
Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.
Oboznámenie sa so záhradným náradím: hrable.
Hrabanie lístia s pomocou.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si v prvom rade osvojujú základné hygienické a sebaobslužné návyky, primerane svojim možnostiam a schopnostiam.

Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.

6.8.3 PVC 1. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena - nácvik potrebných činností a postupov.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu, patentiek s pomocou.
Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.
Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.
Používanie lyžice pri jedle.

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Utieranie prachu s pomocou.
Vynášanie odpadkov s pomocou.
Vedieť vymeniť uterák.
Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
Púšťanie vody - páková batéria, kohútik.
Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek.
Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.
Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné.
- Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
- Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky.
- Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov.

– Viazanie uzlov.

Práce s papierom

– Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
– Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.
– Nalepovanie samolepiek.

Montážne a demontážne práce

– Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné.
– Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.
– Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek.
– Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné.
– Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.
Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.
Práca so záhradným náradím: hrable.
Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri sebaobslužných zručnostiach.
Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

6.8.4 PVC 2. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať a upevňovať základné hygienické návyky,
- utvárať a upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať schopnosť verbalizovať danú činnosť,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena - umývanie rúk a tváre, nácvik alebo utvrdenie správneho postupu, používanie mydla a uteráka.
Používanie vreckovky a hrebeňa.
Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, následná hygiena rúk - samostatne alebo s pomocou.
Vyzliekanie a obliekanie odevu. Vytváranie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, háčikov a patentiek.
Obúvanie a vyzúvanie samostatne alebo s pomocou, rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie pomocou suchých zipsov.
Stolovanie v triede - hygiena stolovania, používanie obrúska, malej lyžičky. Sebaobsluha pri desiatovaní.
Stolovanie v školskej jedálni – používanie taniera a lyžice. Používanie vidličky a noža s pomocou (závisí od individuálnej schopnosti žiaka).

Práce v domácnosti
Samostatné odkladanie predmetov v triede na určené miesto.
Samostatné odkladanie odevu a obuvi v šatni. Čistenie topánok od prachu.
Utieranie prachu z lavíc, parapetných dosiek, utieranie tabule.
Nácvik zametania smetí z podlahy pomocou malej metličky a lopatky.
Vynášanie odpadkov z koša do smetnej nádoby s pomocou.
Upevňujeme zručnosti pri púšťaní a zastavovaní vody podľa individuálnych schopností žiakov.
Odkladanie riadu na určené miesto. Pomenovanie základného riadu.
Základy stolovania – nácvik jednoduchého prestierania.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
- Poznávanie a triedenie drobného materiálu (prírodniny, kamienky, korálky) podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob podľa pokynov.
- Manipulácia s drobným materiálom: skladanie mozaiky vkladaním, napichávaním, nalepovaním. Navliekanie korálok rovnakej farby alebo veľkosti.
- Namotávanie vlny na cievku, splietanie vlny a špagátov, nácvik viazania uzla, mašličky.

<u>Práce s papierom</u>

- Poznávanie základných vlastností papiera: hrúbka, povrch.
- Porovnávanie vlastností papiera.
- Trhanie, krčenie, nalepovanie, skladanie a strihanie papiera. Práca s nožnicami.

Montážne a demontážne práce
Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie.
Skladanie jednoduchého puzzle, domina, mozaiky.
Cvičenie motoriky, pozornosti, presnosti.

Pestovateľské práce
Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí rastlín.
Práca so záhradným náradím – hrable, motyka. Hrabanie lístia.
Sadenie, klíčenie, rast rastlín – tráva, hrach, fazuľa (do črepníkov).
Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

PROCES

Všetky pracovné činnosti nacvičujeme v prirodzených podmienkach. Pri tom je potrebné zapájať reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti, pomenovať materiály a pomôcky. Snažíme sa viesť žiakov k dokončeniu práce, pestovať ich vôľové vlastnosti.

Zvyšujeme samostatnosť žiakov pri sebaobslužných zručnostiach.

6.8.5 PVC 3. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- utvárať základné manuálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.
Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.
Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.
Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.
Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža.

Práce v domácnosti
Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.
Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule.
Vytváranie zručnosti pri zametaní podlahy metličkou a lopatkou.
Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby.
Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni.
Odomykanie a zamykanie dverí.
Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.
Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiál</u>
Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru.
Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúľ a zásuviek podľa pokynov.
Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov.
Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov.
Strihanie povrázkov, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky.
Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.
<u>Práce s papierom</u>
Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba.
Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky).
Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami.
<u>Montážne a demontážne práce</u>

Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).
Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.
Zostavovanie tvarov zo špajlí, tyčiek, drievok.

Pestovateľské práce
Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka.
Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.
Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín(tráva, fazuľa, hrach, obilie).
Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla.
Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.
Hrabanie lístia. Zbieranie šišiek, plodov gaštana, duba, buka, šípok.

PROCES

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekladajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami.
Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku.
Úroveň dosiahnutých zručnosti závisí od individuálnych schopností každého žiaka.

6.8.6 PVC 4. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- rozlišovať rôzne materiály,
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
- oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena - opakovanie všetkých činností, ktoré si žiaci osvojovali v predchádzajúcich ročníkoch, čistenie zubov.
Skladanie odevov na určené miesto, vešanie na vešiak. Odstraňovanie prachu z odevov prášením.
Zvyšovanie samostatnosti pri obúvaní a vyzúvaní, čistenie topánok od prachu.
Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Zdokonaľovanie sa v stolovaní, používaní príboru, servítky.

Práce v domácnosti
Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky.
Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní pomôcok v triede na určené miesto.
Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.
Ukladanie pomôcok v triede a do aktovky.
Zametanie podlahy a utieranie prachu v triede.
Samostatné zbieranie a vynášanie odpadkov.
Odomykanie a zamykanie dverí kľúčom.
Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní, umývanie a utieranie riadu.
Základy varenia: príprava čaju, natieranie chleba maslom, džemom.
Čistenie zeleniny.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
Triedenie a ukladanie rôznych druhov materiálov a predmetov.
Manipulácia s drobným materiálom.
Navíjanie vlny, špagátov na cievku.
Namotávanie vlny, špagátov na klbko.
Navliekanie korálok podľa vzoru.
Precvičovanie viazania uzla a mašličky.
<u>Práce s papierom</u>
Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností (hladký, drsný, hrubý, tenký a pod.).
Prepichovanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.
Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera.
Strihanie papiera po predkreslenej čiare.
<u>Práce s drevom</u>
Oboznamovanie sa s vlastnosťami dreva a ich porovnávanie s vlastnosťami papiera a kartónu v praktických činnostiach.

Opracovanie dreva brúsnym papierom.
Montážne a demontážne práce
Stavanie z kociek.
Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.
Príprava pôdy pred siatím, práca so záhradným náradím.
Siatie do jamiek a hriadok.
Zbieranie liečivých rastlín (podľa miestnych podmienok).

PROCES

Zdokonaľujeme praktické činnosti, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Žiakov učíme zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu. Pri práci s drevom ich oboznamujeme s názvami a funkciou pracovných nástrojov, používať správne názvy nástrojov.

6.8.7 PVC 5. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.
Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov.
Používanie kefky na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.
Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov.
Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Práce v domácnosti
Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.
Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.
Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.
Používanie ramienka na šaty.
Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov.
Utieranie prachu.
Utieranie a umývanie podlahy.
Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.
Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.
Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.
Zložitejšie prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.
Umývanie a utieranie riadu.
Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.
Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.
Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov. Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.
Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.
Namotávanie vlny a špagátu na klbko.
Viazanie uzla a mašličky.
Navliekanie koralov podľa vzoru.
Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.
Splietanie bužírky, špagátu, vlny.
<u>Práce s papierom</u>
Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.

Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.
Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ.
Oblepovanie predmetov papierom.
Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.
Práce s drevom
Opracovanie povrchu dreva brúsnym papierom.
Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Úprava dreva pilníkom.
Montážne a demontážne práce
Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.
Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.
Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.
Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce
Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.
Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.
Siatie do riadkov a jamiek.
Pozorovanie klíčenia semien.
Pestovanie kvetín.
Pletie záhonov.

PROCES

Pri jednotlivých činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

6.8.8 PVC 6. ROČNÍK

CIELE

- Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,
- osvojiť si základné zručnosti a návyky pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti pri prácach v dielni a pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Samostatné vykonávanie osobnej hygieny a sebaobslužných činností.
Samostatné umývanie zubov, čistenie nechtov, úprava zovňajšku.
Samostatné používanie príboru pri stolovaní.
Samostatné ukladanie osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška.

Práce v domácnosti
Samostatnosť pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.
Vešanie odevu na vešiak.
Čistenie šatstva kefovaním, čistenie obuvi.
Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku.
Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku).
Utieranie prachu, umývanie podlahy.
Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka.
Umývanie, utieranie, odkladanie riadu.
Príprava jednoduchého jedla: natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom.
Natrieť chlieb nátierkou a ozdobiť pokrájanou uhorkou, rajčinou.
Varenie zemiakovej kaše. Príprava kakaa v mikrovlnnej rúre.
Príprava čaju s použitím varnej kanvice na vodu. Servírovanie čajového pečiva.
Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny.
Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch.
Zamerať sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb.
Navliekanie korálok podľa vzoru.
Viazanie uzla a mašličky.
Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť.
Splietanie bužírky, špagátu, vlny.
Prípravné práce na šitie: preťahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách.
<u>Práce s papierom</u>
Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary.
Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov.
Prepletanie farebných pásikov. Použitie dierkovača, zošívačky.
Rozkladanie a skladanie škatúľ. Balenie balíka.
Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou niťou kartón s narysovanými priamkami a bodmi, jednoduchý steh.

Práce s drevom
Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Opracovanie dreva pilníkom a rašpľou.
Úprava povrchu dreva brúsnym papierom.
Montážne a demontážne práce
Skladanie puzzle a mozaiky.
Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc a skrutiek. Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.
Siatie do riadkov a jamiek: hrach, reďkovka, fazuľa.
Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok.

PROCES

Ošetrovanie izbových rastlín sa vykonáva priebežne. Žiaci pomáhajú pri zbere zeleniny, ovocia. Učíme ich rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.
Osvojujú si správne názvy nástrojov a stavebnice a základné pracovné postupy.

6.8.9 PVC 7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
- oboznámiť sa s postupom ošetrenia drobného poranenia,
- osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.
Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

Práce v domácnosti
Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy.
Ustlanie postele, skladanie pyžama.
Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.
Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek.
Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.
Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle - maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou.
Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky).
<u>Varenie:</u> príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namäkko.
Príprava nátierky, obložených chlebíčkov.
Varenie polievok, zemiakov.
<u>Šitie:</u> prišívanie gombíka, patentky, háčka.
Ošetrenie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.

Práce v dielni
<u>Práce s drobným materiálom</u>
Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami.
Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.
Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláže z rozličných materiálov.
Zvieratká z plodov.
Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
<u>Práce s papierom a kartónom</u>
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.
Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky.
Výroba mozaiky z farebného papiera.
<u>Práce s textilom</u>
Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil.
Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu. Jednoduchý steh.
<u>Práce s drevom</u>
Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov.

Vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov.
Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom.
Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím.
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.
Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúľ.
Modely podľa stavebnicových predlôh.
Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov.

Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.
Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok.
Pletie záhonov, prihnojovanie, zavlažovanie.
Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.
Zber úrody a jej uskladnenie na zimu.

PROCES

Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnávame ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

6.8.10 PVC 8. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- zdokonaliť sa pri práci so žehličkou, pri krájaní chleba,
- upevniť zručnosti pri príprave jedál a stolovaní,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.
Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie odevu a obuvi, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

Práce v domácnosti
Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, čistenie umývadla, oboznamovanie sa s čistiacimi prostriedkami.
Ustlanie postele, skladanie pyžama.
Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.
Zdokonaľovanie sa v žehlení rovných kusov bielizne.
Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.
Príprava nátierky, obložených chlebíčkov, jednohubiek, servírovanie zeleniny na tanieri.
Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namäkko, praženica.
Varenie polievok, zemiakovej a krupicovej kaše.
Šitie: jednoduché opravy odevov, predný a zadný steh.
Precvičovanie ošetrenia rany.

Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.
Práce s papierom a kartónom
Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek.
Výroba mozaiky z farebného papiera, priestorových figúrok.
Skladanie papiera podľa čísel.
Balenie darčeka do ozdobného papiera.
Práce s textilom
Jednoduchá koláž z rozličného materiálu.
Jednoduché vyšívacie stehy (napríklad krížik) s prihliadnutím na individuálnu úroveň rozvoja motoriky žiaka.

Práce s drevom
Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov, vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov.
Pílenie dreva pílkou.
Spájanie dreva skrutkami, práca so skrutkovačom.
Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov.
Montážne a demontážne práce
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Modely podľa stavebnicových predlôh.
Zostavovanie pohyblivých modelov.
Upevňovanie názvov stavebnicových častí a nástrojov.

Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.
Siatie / sadenie zeleniny a kvetín podľa miestnych podmienok.
Oboznámenie sa s hlavnými druhmi burín a možnosťami ich ničenia.
Pletie záhonov, kyprenie pôdy, prihnojovanie, zavlažovanie.
Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.

PROCES

Jednotlivé činnosti v pestovateľských prácach prispôsobujeme možnostiam školy a miestnym podmienkam.
Vzhľadom na to, že medzi žiakmi sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky, individuálne zohľadňujeme a prispôsobujeme náročnosť pracovných činností.
Žiakov vedieme k samostatnosti a zdokonaľovaniu manuálnych zručností.

6.8.11 PVC 9. ROČNÍK

CIELE

– Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
– upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,
– upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
– rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.

Práce v domácnosti
Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.
Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.
Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov.
Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky.
Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri.
Príprava obložených chlebíčkov, servírovanie.
Stolovanie, prestieranie.
Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Ručné kuchynské strojčeky - ich obsluha a údržba.
Nákupy, uskladňovanie potravín.
Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namäkko, praženica.
Polievky z polotovarov, zeleninová polievka.
Zemiaková kaša, krupicová kaša, puding.
Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky a parené buchty z polotovaru.
Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútka a patentky.
Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh.
Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.
Štopkanie a zašívanie dier.
Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií.
Precvičovanie ošetrenia rany, význam lekárničky.

Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.
Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.
Práce s papierom a kartónom
Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.
Poučenie o výrobe papiera.

Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Používanie obkresľovacích šablón.
Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.
Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).
Balenie predmetov do darčekového papiera.
Farebné papierové mozaiky.
Práce s drevom
Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.
Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.
Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.
Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.
Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, pílka, skrutkovač).
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek.

Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.
Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok.
Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.
Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

PROCES

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôsobujeme schopnostiam jednotlivých žiakov.
Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.
Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

6.8.12 PVC 10. ROČNÍK

CIELE

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- zostaviť podľa návodu jednoduchý model,
- poznať základné podmienky pre pestovanie rastlín,
- vedieť rozlišovať rôzne druhy materiálov,
- uplatňovať základné princípy stolovania a správania sa pri jedení,
- poznať jednoduché pracovné postupy v domácnosti,
- dodržiavať základné bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi a čistiacimi prípravkami.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela a úpravou odevu.

Práce v domácnosti
Utieranie prachu, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.
Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.
Používanie vhodných čistiacich prostriedkov pri udržiavaní čistoty v domácnosti a bezpečná manipulácia s nimi.
Údržba odevu a textílií: pranie, sušenie, žehlenie, skladanie.
Údržba obuvi.
Elektrické spotrebiče v domácnosti, ich funkcia a používanie.
Výmena batérií v elektrospotrebičoch.
Bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi.
Hygiena v kuchyni: umývanie, utieranie a odkladanie riadu, údržba ručných kuchynských strojčekov.
Nákupy, uskladňovanie potravín.
Varenie
Príprava teplých a studených pokrmov, základné postupy pri príprave jedál a nápojov.
Zásady zdravej výživy.
Úprava stola, bežné a slávnostné prestieranie.
Zásady spoločenského správania pri stolovaní.
Bezpečná obsluha kuchynských spotrebičov.
Šitie
Jednoduché opravy odevov a textílií.
Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.
Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.

Práce v dielni
Práce s rôznym materiálom Rozlišovanie kovov, plastov, dreva.
Oboznamovanie sa s rôznymi materiálmi, ich rozlišovaním a využitím.
Kombinované práce s využitím rôznych materiálov.
Práce s mäkkým drôtom: vyrovnávanie, ohýbanie, splietanie, strihanie kliešťami.

Práce s plastmi: penový polystyrén, organické sklo.
Náplň práce s rôznym materiálom určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov.
Práce s papierom a kartónom
Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Skladanie, ohýbanie, strihanie, zošívanie, lepenie, výroba ozdôb a rôznych predmetov. Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky. Priestorové figúrky. Jednoduché kartonážne práce.
Práce s drevom
Zdokonaľovanie osvojených techník.
Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva s dôrazom na presnosť.
Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom. Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu. Zatĺkanie a vyťahovanie klincov, zatĺkanie háčikov.
Montážne a demontážne práce
Montážne práce podľa návodu.
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc.
Rozoberanie a skladanie jednoduchých predmetov.

Pestovateľské práce
Pestovanie kvetov a vybraných druhov okrasných drevín.
Pestovanie izbových rastlín.
Aranžovanie a jednoduché viazanie kytíc.
Pestovanie zeleniny.
Zber plodín a ich uskladnenie.
Sezónne práce na školskom pozemku.

PROCES

Vyučujúci môže podľa miestnych podmienok a úrovne žiakov rozširovať dané učivo, najmä s ohľadom na zameranie praktickej školy, v ktorej sa môžu žiaci po ukončení 10. ročníka ďalej vzdelávať.
Učíme žiakov orientovať sa v jednoduchých návodoch a pracovných postupoch, poznať a vedieť používať pracovné pomôcky, náradie a nástroje pre ručné opracovanie. Prakticky precvičujeme výmenu batérií v nástenných hodinách, budíku, TV ovládači a hudobnom prehrávači.
Pri príprave pokrmov ich oboznamujeme so zásadami zdravej výživy.

6.9 HUDOBNÁ VÝCHOVA (HUV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.9.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou mentálneho postihnutia jednotlivého žiaka, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

6.9.2 HUV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú diferenciáciu a senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby. Výber žánrov a voľba intenzity je prispôsobená individuálnej preferencií a citlivosti sluchového vnímania každého žiaka.

Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária – vizuálne podporený zdroj zvuku, vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária – bez vizuálnej podpory zdroja zvuku.

Upútanie pozornosti žiaka zvukmi, využitie na nadviazanie očného kontaktu so žiakom a následnú komunikáciu so žiakom.

Vnímanie rôznych izolovaných zvukov prostredia – prírody i bežných zvukov života: najprv s vizuálne vnímaným zdrojom, potom bez vizuálnej podpory.

6.9.3 HUV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazete a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia – šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši a iné – najprv s vizuálne vnímaných zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas - reč).

6.9.4 HUV 2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- prebúdzať záujem o hudbu na princípe detskej hry.

OBSAH

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón,

hudba – ľudský hlas.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Detské popevky, riekanky, vyčítanky – Varila myšička kašičku; Medveďku, daj labku; Hijo, hijo na koníčku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky a iné.

Detské piesne – Prší, prší; Čížiček, čížiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec a iné.

Detské hudobno-pohybové hry – Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček a iné.

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby, spevu, rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.
Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi, zjednocujeme kolektívny spev.
Žiakov učíme pohybom reagovať na počutú hudbu, snažíme sa kultivovať ich hudobno-pohybové prejavy.

6.9.5 HUV 3. ROČNÍK

CIELE

– Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
– vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
– rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
– rozvíjať zmysel pre tonalitu,
– osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek.

Detské piesne – Vrabec muzikant; Húsky, húsky; Náš Brok; Paste sa húsatká, paste; Kohútik jarabý; Červené jabĺčko a iné.

Detské hudobno-pohybové hry – Zajačik do lesa; Skáče žaba po blate; A ty Hana, stoj v kole; Češem si hlavičku a iné.

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Pri speve sa snažíme, aby žiaci mäkko nasadzovali tón, uvoľňovali hlasové orgány, učíme ich prirodzene vdychovať a prostredníctvom rôznych podnetných hier upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu. Pri pohybových činnostiach vedieme žiakov k tomu, aby sa naučili pohybom reagovať na zmenu výšky, dĺžky, sily tónov, aby sa podľa rôznych úderov (napr. na bubienok) naučili meniť smer, tempo a druhy chôdze, behu, pochodu i poskokov.

6.9.6 HUV 4. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- kultivovať pohybový prejav podľa hudby,
- rozvíjať schopnosť spoločne spievať v skupinách,
- rozvíjať schopnosť rozlišovať výrazné rozdiely vo výške a sile tónu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: výška a sila tónu, vyjadrovanie rôznej kvality pohybom.

Jednoduché pohybové hry so sprievodom rečňovanky, piesne alebo hudobného nástroja. Spresňovanie rytmu opakovaných pohybov.

Detské piesne – Kukulienka, kde si bola; Kytička; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík; Maličká som; Jeden, dva, tri; Zahrajte mi muzikanti; Sláviček; Krásna, krásna, Na dvore býva sliepočka naša a iné).

Detské hudobno-pohybové hry – Fúka vetrík; Tiky-taky; O husičky; Na vlka a líšku; Cip, cip, cipovička a iné.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov.
V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

6.9.7 HUV 5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

OBSAH

Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.

Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner).

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,

Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa.

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.

Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.

Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

6.9.8 HUV 6. ROČNÍK

CIELE

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predošlých ročníkoch,
- viesť žiakov slovom, melódiou, rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu,
- hudbou a spevom vyvolávať v žiakoch kladné emócie,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,
- oboznámiť sa so štátnou hymnou.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dĺžky tónov.

Detské piesne – Cestička belavá; Gúľalo sa, gúľalo; Fúka vetrík; Kde ideš, čierny barane; Tancuj, tancuj; A tam hore na komíne; Konvalinka; Malí muzikanti a iné.

Rečňovanky, riekanky – Postojačky, posedačky; Stojí vŕba pri potoku; Princeznička na bále; Ide vláčik; En ten tulipán; Pôjdeme my do hájička a iné.

Hudobno-pohybové hry – Ty a ja; Má milá má trnku; Šli dievčence vence viť; Javorová brána; Pásla ovečky a iné.

Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb – Padá sniežik, Kozipolka, Oženil sa Kulifaj, Koníček, Uspávanka a iné.

Slovenská štátna hymna.

PROCES

Žiaci si osvojujú nové piesne zborovým a skupinovým spevom. S pomocou vytvárajú inštrumentálne sprievody. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť a kladné emócie. Vedieme ich ku kultivovaným pohybovým prejavom. Nacvičujeme pochod, rytmické tanečné prvky ako prísunný krok bokom. Prehlbujeme rytmické cítenie žiakov. Nacvičujeme správanie žiakov pri počúvaní slovenskej štátnej hymny.

6.9.9 HUV 7. ROČNÍK

CIELE

- Viesť žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rozlišovanie výšky tónov, rozlišovanie rytmu jednoduchej melódie.

Detské ľudové a umelé piesne – Pod horou, pod horou; Zelená sa bučina; Sláviček; Fúkaj, fúkaj fujavica; Vitaj nám, stromček náš; Sniežik sa nám chumelí; Poznáte zajka?; Červený kacheľ a iné.

Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod).

Poznávanie hudobných nástrojov: klavír, husle.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

PROCES

Žiakov učíme tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať. V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov.
V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí.
Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

6.9.10 HUV 8. ROČNÍK

CIELE

- Viesť žiakov k ľahkej a presnej spevnej artikulácii,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby,
- oboznámiť žiakov s ďalšími hudobnými nástrojmi.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rozlišovanie dynamiky, tempa, rytmu a výškového pohybu jednoduchej melódie.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Išiel strašiak; Semafor; Čierne oči, choďte spať; Pri Prešporku na Dunaji; Tu je zima zas; Jedna ruža, dve ruže; Chodíme, chodíme; Anička, dušička, kde si bola a iné.

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.

Poznávanie hudobných nástrojov: bubon, trúbka.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

Uplatňovanie tanečných prvkov ako cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony.

Pokus o osvojenie tanečných krokov polky.

PROCES

V hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov.
V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk bubna a trúbky.
Výber piesní na spev a piesní na počúvanie doplníme aj o detskú populárnu pieseň a regionálnu ľudovú tvorbu. Vedieme žiakov k prirodzenému a kultivovanému uplatňovaniu tanečných prvkov pri pohybovom stvárnení hudby.

6.9.11 HUV 9. ROČNÍK

CIELE

- Prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné.

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni. Rozlišovanie melódie a spevu.

Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách. Základy tanečných krokov valčíka.

PROCES

Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

6.9.12 HUV 10. ROČNÍK

CIELE

- Interpretovať vybrané ľudové a umelé piesne,
- rozlišovať rytmické a hudobné nástroje,
- prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária.

Oboznámenie sa s pojmami nota, notová osnova, husľový kľúč.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Hej, už sa na tej hore; Po valasky od zeme; Čie sú to kone; Búvaj, Dieťa krásne; V richtárovej studni; Prvý jarný deň – A. Čobej; A od Prešova; V záhradôčke pod okienkom a iné.

Ľudové piesne vlastného regiónu.

Počúvanie skladieb rôznych hudobných žánrov. Rozlišovanie rytmických a hudobných nástrojov.

Rozoznávanie zvukov známych hudobných nástrojov v skladbách na počúvanie.

Poznávanie ďalších hudobných nástrojov (napríklad flauta, klarinet, lesný roh, harfa a iné).

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

Základy tanečných krokov spoločenských tancov.

PROCES

Návštevou miestnych alebo regionálnych hudobných podujatí (festivaly, folklórne podujatia) rozvíjame hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov, schopnosť sústredene počúvať hudbu rôznych žánrov. Hudobné činnosti usmerňujeme tak, aby prinášali žiakom radosť. Hudobno-pohybové a inštrumentálne činnosti žiakov aktivizujú a zároveň pôsobia aj relaxačne. Naďalej využívame prvky muzikoterapie.

6.10 VÝTVARNÁ VÝCHOVA (VYV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.10.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím
– rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
– rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
– rozvoj senzomotorickej koordinácie,
– rozvoj laterality
– rozvoj priestorovej orientácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej pamäti,
– rozvoj vnímania,
– rozvoj kreativity a improvizácie,
– spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

6.10.2 VYV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: slnko, klbko, had, palica.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby.
- Hra s farbou: vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn.

Modelovanie (modurit, plastelína)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, ťapkanie, odštipkávanie, vaľkanie, gúľanie, vyťahovanie, šúľanie, vytváranie guľôčok z plastelíny na stole a v dlani.
- Používanie štipcov: vyštipnutie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tlieskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.
Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

6.10.3 VYV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
- Kresba kruhov, špirály, vlnovky.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, klbko.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)
- Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby.
- Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drievkom, prstami.

Modelovanie (plastelína, modurit)
- Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou
- a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, vaľkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie.
- Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

6.10.4 VYV 2. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať percepciu,
– rozvíjať lateralitu,
– rozvíjať priestorovú orientáciu

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
- Kresba čiar, oblúkov, kruhov, špirál, vlnoviek.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov : lopta, slnko, kvet a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.
- Kreslenie na betónovú alebo asfaltovú plochu hrubými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)
- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami.
- Ukladanie farieb hrubým štetcom na plochu papiera.
- Rytmické radenie kontrastných farieb.

Modelovanie (plastelína, cesto, modurit, Aquasoft, Patcolor, Blandiver)
Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Formovanie materiálu prstami, dlaňami. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru. Modelovanie z piesku pomocou formičiek.

PROCES

Precvičujeme motoriku rúk a prstov. Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv ako miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, vietor, robia žiaci postojačky a na veľkej ploche. Prechádzame od veľkej plochy k menšej.
Prebúdzame elementárny zmysel pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia vytváraním konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia žiaka na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, cesty) s využitím makiet domov a stromov.
Patcolor a Blandiver sú ľahko tvarovateľné modelovacie hmoty a nelepia sa, Aquasoft pláva na vode.

6.10.5 VYV 3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
- rozvíjať predstavivosť,
- naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
- vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
- rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky.
  Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.
- Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami –rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb.
- Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu.
- Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla.
- Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvrnu prstom alebo drievkom.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)
Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie guľe medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk.
Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné).
Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta).
Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

PROCES

Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách, podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedieme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu.
Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu.
Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať zdravotné riziká.

6.10.6 VYV 4. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- učiť sa kresliť postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily,
- učiť sa kresbou znázorniť znaky zvieracej figúry,
- učiť sa vystihnúť trojrozmernosť prostredníctvom modelovania,
- vyjadriť svoj vzťah k prírode prostredníctvom maľby.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky na rôzne veľkých plochách papiera s rôznym materiálom.
- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu.
- Kreslenie postavy a postupné zobrazovanie niektorých dôležitých detailov tváre.
- Tematické kreslenie na základe citového prežívania (zážitky z vychádzok, hier, z rodinného života).
- Znázorňovanie /naznačovanie charakteristických znakov zvieracej figúry.
- Koláž – použitie prvkov z textilu alebo papiera a dokresľovanie.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)
- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.
- Pokrývanie celej plochy papiera maľbou, prostredníctvom plošne nanášaných farieb veľkým aj malým štetcom.
- Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvrny drievkom.
- Vyjadrovanie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby.
- Zobrazovanie atmosféry a nálady (krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa a podobne).

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)
- Modelovanie technikou konštruovania, zlepovania jednotlivých častí, spevňovanie spojov navlhčenými prstami.
- Modelovanie zvieracej figúry, tvaru tela a jeho typických znakov. Naznačenie pohybu zvieracej figúry.
- Utváranie reliéfu otláčaním predmetov rôzneho profilu na uhladenú plochu modelovacieho materiálu.
- Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

PROCES

Pracujeme na rôznych plochách podľa účelu. Vedieme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu, k slovnému vyjadreniu obsahu kresby. Učíme ich naznačiť charakteristické črty postavy. Na základe pozorovania, zážitkov alebo rozprávok ich učíme znázorňovať alebo naznačovať typické znaky zvieracej figúry v rôznych polohách. Experimentujeme s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, tvoríme nové odtiene.

6.10.7 VYV 5. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.
- Kresba ľudskej postavy.
- Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)
- Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.
- Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.
- Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)
- Modelovanie v piesku.
- Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.
- Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.
- Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
- Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné.

PROCES

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

6.10.8 VYV 6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Kresba (krieda, ceruza, voskový pastel, fixka, rudka, suchý pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu (lopta, snehuliak, kolesá), zo štvorca (utierka, dom), z obdĺžnika (balíček, vežiak, televízor, skriňa).
- Kresba ľudskej postavy.
- Schematické kreslenie zvierat.
- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, z vlnoviek.
- Koláž – kombinovanie s inými technikami (dokresľovanie pastelkami, nalepovanie obrázkov).
- Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky).

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko)

- Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu (krajina, obloha).
- Hra s náhodou – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv.
- Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady
- (kontrast svetlej a tmavej krajiny).
- Dekoratívne práce – pomocou jednoduchých techník tlače (zvitok papiera, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.
- V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Modelovanie (piesok, hlina, plastelína, modurit, Aqasoft, Patcolor, Blandiver, cesto)

- Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie.
- Vykrajovanie tvarov pomocou formičky, tvarovanie pomocou špachtle, drievka, dotváranie drobným materiálom.

PROCES

Vedieme žiakov k objavovaniu a pozorovaniu tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pri kolektívnych výtvarných prácach učíme žiakov spolupracovať s ostatnými, prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.
Pri kresbe ľudskej postavy vedieme žiakov k vystihnutiu proporcionality jednotlivých častí ľudského tela. Poznávajú vlastnosti rozličných modelovacích materiálov a porovnávajú rozdiely medzi nimi.
Oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Od jednoduchého opisu obrázka prechádzame k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru.

6.10.9 VYV 7. ROČNÍK

CIELE

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- rozvíjať obrazotvornosť, fantáziu a spontánny prejav žiaka,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a uplatňovať ju v kompozícii tematických prác,
- rozvíjať predstavivosť a tvorivosť pri výtvarnom vyjadrení figúr zo známych rozprávok.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)
Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím (zmenšovanie alebo zväčšovanie zvoleného tvaru).
Výtvarné vyjadrenie ľudskej postavy. Pokus o odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy.
Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr zo známej rozprávky, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel)
Zachytenie reality, proporcionalita jednotlivých častí k celku (napr. zobrazovanie dopravných prostriedkov, domov a iné).
Využívanie kontrastu studených a teplých farieb pri zobrazovaní prírodnín a predmetov dennej potreby.
Dotváranie pozadia mozaiky alebo koláže maľbou (napr. ryba, slnečnica a iné).

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto)
Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka).
Vyťahovaním modelovacieho materiálu tvarovanie zvieracích a ľudských figúr.
Tvarovanie jednoduchých nádob (tanierov, misiek) z gule jej stláčaním dlaňou a vytláčaním prstami.

PROCES

V procese vyučovania výtvarnej výchovy neustále berieme do úvahy stupeň postihnutia žiaka s prihliadnutím na jeho individuálne možnosti a schopnosti.
Pri téme „ Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím“ ako námet poslúžia hračky, zvieratká, ľudia, domy, kvety, stromy, autá. Žiak si vyberie jeden námet a ten nakreslí ako najmenší. Potom zväčšuje tento námet ešte 2 krát (malý – väčší – najväčší). Alebo uplatňujeme obrátený postup (veľký – menší – najmenší).
Ľudskú postavu môžeme tvoriť technikou koláže strihaním, vytrhávaním a nalepovaním, alebo kreslením a maľovaním využívajúc celú plochu papiera.
Pri maľbe suchým pastelom je vhodné používať papiere s drsnejším povrchom.

6.10.10VYV 8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- kresliť postupne dokonalejší grafický typ postavy človeka v určitej dejovej súvislosti,
- učiť sa zložitejšie a detailnejšie vymodelovať postavu,
- uplatňovať získané výtvarné zručnosti v plošných a priestorových prácach.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)
- Charakteristické črty ľudskej postavy, odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy.
- Zobrazovanie ľudskej tváre muža a ženy líniou, farbou a plochou (vlasy, brada, fúzy).

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel)
- Zobrazovanie postáv v určitom prostredí, zobrazovanie situácií typických pre dané prostredie (deti sa hrajú na ihrisku, otec šoféruje v aute, mama varí v kuchyni, lekár ošetruje pacienta).

Plošné a priestorové práce
- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov (dopravné prostriedky, domy v ulici, naša škola).
- Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr používaním výstrižkov rôzneho druhu papiera, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto)
- Vyťahovanie drobných detailov vymodelovaných predmetov, zvieracích a ľudských figúr.
- Modelovanie ľudskej hlavy vytvarovaním gule, modelovanie očí a úst (vtláčaním prsta do modelovacieho materiálu), nosa a uší (vyťahovaním).

PROCES

Na základe rozhovoru a priameho pozorovania svojej tváre v zrkadle, ostatných spolužiakov, poukazujeme na charakteristické znaky tváre.
Prostredníctvom rozhovoru o kresbe spresňujeme predstavy žiakov. Vedieme ich k obsahovo a výtvarne rozvinutému námetu, k technicky dokonalejšej kresbe. V maľbe sa zameriavame na témy vyvolané citovými zážitkami z blízkeho prostredia žiaka.

6.10.11 VYV 9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich
- podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť.

- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel)

- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor.
- Hry s líniami a farbami.

Plošné a priestorové práce

- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov.
- Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník.
- Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón.

Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)

- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb.
- Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov.

PROCES

Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

6.10.12 VYV 10. ROČNÍK

CIELE

- Uplatňovať získané zručnosti pri realizácii vlastnej práce,
- využívať vlastnosti a vzťahy medzi líniami, farbami a tvarmi,
- rozlišovať odtiene a ladiť farby,
- rozvíjať osvojené výtvarné zručnosti,
- prezentovať výsledky svojej tvorby.

OBSAH

Kresba a maľba
Kresba a maľba vlastných zážitkov a predstáv.
Tvorba plagátu.
Tvorba ilustrácie k rozprávke, príbehu, filmu.

Plošné a priestorové práce
Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov.
Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník.
Dekoratívne práce zamerané na vytváranie praktických predmetov s využitím dekoratívnych techník (dekupáž, maľba na sklo, maľba na textil, na črepníky a iné).

Modelovanie
Modelovanie náročnejších tvarov, využívanie drievka a špachtle.

Oboznamovanie sa s výtvarným umením
Ilustrácie a výtvarné diela v detských knihách a časopisoch.
Fotografia, grafika, animovaný film.

PROCES

Súčasťou hodín výtvarnej výchovy sú aj návštevy výstav. Oboznamovaním sa s výtvarnými dielami ilustrátorov detských kníh, napr. ako sú ilustrátori Ľ. Fulla, V. Machaj, A. Klimo, Š. Cpin, J. Trnka, V. Bombová, J. Lada, J. Čapek a iní, vzbudzujeme záujem o výtvarné umenie. Podľa potreby učiteľ môže zaraďovať aj psychoterapeutické techniky.

6.11 TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA (TSV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.11.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo - sledovej pamäti,

– rozvoj kreativity a improvizácie,
– rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:
– poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
– základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
– pohybové hry,
– rytmické hry a základy tanca,
– základy atletiky,
– turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne iné telocvičné náradie.

6.11.2 TSV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sociálne zručnosti a komunikačnú schopnosť v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- vytvárať sebakontrolu,
- udržať rovnováhu pri cvičení,
- dosiahnuť koordinované pohyby pri jednoduchých cvikoch,
- učiť poradovosť,
- rozvíjať senzomotorické schopností,
- uvedomovať si vlastné telo, lateralitu,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať pohybovú koordináciu,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- rozvíjať pozornosť, pamäť, myslenie, vnímanie.

OBSAH

Pri krátkych pohybových aktivitách žiakov (10 až 15 minút) zameraných na rozvíjanie koordinácie pohybov uplatňujeme:
- riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry,
- kontaktné hry.

Na rozvoj rovnováhy a koordinácie pohybov:
- lozenie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom,
- pochodovanie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom,
- indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom,
- kráčanie v podrepe napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom.

Sezónne činnosti:
- v zimnom období - hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu,
- v jarnom a v letnom období – turistika,
- podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

6.11.3 TSV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sociálne zručnosti a komunikačnú schopnosť v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza - správne držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb rúk počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, lane, a pod., chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh - nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze.

Skoky - poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm do drepu.

Lezenie - ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok.

Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, hodenej učiteľom. Podávanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, kľak, preliezanie dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov. Nácvik prvej fázy kotúľa vpred.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika, plávanie.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – gúľanie, podávanie.

Hudobno - pohybové hry

Koordinácia pohybu v rytme hudby. Hudobno–pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordinačné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomenie si telesnej schémy. Nácvik správneho dýchania.

PROCES

Aktivity sú zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností.

Zameriavame sa na zvládnutie základných pohybových zručností - chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Medzi cvičenia zaraďujeme aj zdravotné cviky, ako aj jednoduché akrobatické cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.

Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

6.11.4 TSV 2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvoj sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- prijatie stanovených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- formovanie kladných postojov k pohybovej aktivite,
- vytváranie základných hygienických návykov pri pohybových činnostiach.

OBSAH

Zdravotné cvičenia
Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice (krúženie, otáčanie, vystieranie, ohýbanie, kmitanie postupne v jednotlivých kĺboch v ľahu, v sede, v stoji). Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.
Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru.
Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit - lopote a skákanie v sede.
Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny.
Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie.
Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.
Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov„ z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke.

Podľa možností školy plávanie.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordinačné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie.

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Aktivity zameriavame na nácvik osobnej hygieny žiaka, návyk správneho držania tela, cvičenia na úpravu držania hlavy a trupu, rozvoj hrudného dýchania, koordináciu dýchania s pohybom paží a trupu. Rozvíjame priestorovú orientáciu, rovnovážnu schopnosť a pohybovú koordináciu žiaka.

Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

6.11.5 TSV 3. ROČNÍK

CIELE

- Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
- viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému.

OBSAH

Zdravotné cvičenia
Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne.
Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.
Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka.
Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku.
Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triafanie loptou pri hre s plastovými kolkami.
Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.
Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe.
Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu. Prekonávanie strachu z kĺzania.
V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.
Plávanie – podľa možností školy.

Kolektívne činnosti
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňačky s jednoduchými pravidlami.
Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.

Hudobno - pohybové hry
Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tlieskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné).
Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordinačné a relaxačné cvičenia
Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.
Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik).
Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Na zlepšovanie pohyblivosti jednotlivých kĺbov rúk zaraďujeme cvičenia na krúženie, točenie, ohýbanie, vystieranie, cvičenia prstami.
Umožňujeme žiakom utvoriť si individuálne tempo cvičenia. Rozvíjame schopnosť zvládnuť bezpečné prekonávanie prekážok preliezaním alebo podliezaním.
V hudobno-pohybových hrách si žiaci osvojujú estetické a rytmizované pohyby ako aj techniku estetického držania tela v rôznych polohách. Kultivuje sa ich pohybový prejav. Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

6.11.6 TSV 4. ROČNÍK

CIELE

- Orientovať sa v priestore a prekonávať nerovný terén,
- utvárať správnu koordináciu pohybov,
- rozvíjať pohybovú výkonnosť a telesnú zdatnosť,
- rozvíjať a upevňovať základné návyky správneho držania tela,
- prekonávať strach z neobyčajných polôh.

OBSAH

Zdravotné cvičenia
Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli a kolobežke. Chôdza na stepperi, pohyblivom alebo akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie správneho držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po stočenom lane, v zástupe za učiteľom, v rytme s udávaním tempa. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole. Chôdza po trávniku.
Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, daným smerom, prebehnutie danej krivky na zemi. Opakovaný krátky beh do 20 m. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.
Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo, daným smerom, do kola, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 20 cm na mäkkú podložku do drepu.
Preskok napnutej gumy do výšky 15 - 20 cm.
Nácvik skoku do diaľky: skákať znožmo z miesta do diaľky s perovaním a súladnými pohybmi paží na mäkkú podložku.
Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, lezenie k cieľu. Lezenie a stúpanie na rebriny do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke.
Hádzanie a chytanie - chytania lopty prudko gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom, žiakom. Hod lopty horným oblúkom na vysoký cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Hádzanie predmetu na cieľ pravou aj ľavou rukou.
Gymnastické cvičenia - výstup na lavičku, prechod a zostup, obraty, nácvik udržiavania rovnováhy, chôdza po zavesenej (šikmej) lavičke. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení
Kotúľ vpred. Kolíska. Zmeny postojov a polôh podľa slovnej inštrukcie. Krátka výdrž v stoji na jednej nohe. Váha v predklone (stoj na jednej nohe, zanoženie, hlava vztýčená).

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika – orientácia v priestore a prekonávanie nerovného terénu. Jazda na kolobežke.
Plávanie – podľa možností školy.
Rôznorodé sezónne činnosti sa realizujú podľa podmienok regiónov a škôl.

Kolektívne činnosti
Naháňačky s jednoduchými pravidlami.

Základy loptových hier.

Hudobno - pohybové hry
Rytmizovanie chôdze a behu pomocou jednoduchých hudobných nástrojov (tamburína, ozvučné drievka). Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu.

Prísunný krok bokom.

Kondičné a relaxačné cvičenia
Proporcionálne rozvíjanie pohybových schopností a zdokonaľovanie pohybových zručností a návykov prostredníctvom jednoduchých, prirodzených a používaných cvičení.
Relaxačné cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia niektorých svalov a cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia celého tela.

PROCES

Podstatnú časť učiva tvorí rozvoj základných lokomócií. Žiaci si postupne osvojujú elementárne základy techniky týchto činností.
V kolektívnych činnostiach zaraďujeme pohybové hry zamerané na skákanie, naháňanie, triafanie a hry na rozvoj všetkých pohybových schopností.
Žiakov vedieme k tomu, aby vedeli uplatňovať a rešpektovať pravidlá hier, aby spolupracovali, správne manipulovali s náčiním.
Pri aktivitách v prírode a sezónnych pohybových činnostiach rozvíjame senzorické schopnosti žiakov – pociťovanie, vnímanie, odhad času a priestoru. Učíme ich využívať v prírode zručnosti naučené z hier v telocvični.

6.11.7 TSV 5. ROČNÍK

CIELE

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizačnej schopnosti.

OBSAH

Zdravotné cviky
Posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.
Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na daný signál: zo stoja.
Skoky - poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo predmetu na zemi), skok cez čiaru, lano položené na zemi, preskok napnutej gumy max. do výšky 20 cm, zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky.
Lezenie - upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke.
Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Gymnastické cvičenia - prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 - 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, z kľaku drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.

Základy akrobatických cvičení
Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného.

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika, podľa možností školy v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti
Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.

Kondičné a relaxačné cvičenia
Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Aktivity sú zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov.

Výber telovýchovných aktivít je taktiež zameraný na upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností jednotlivých žiakov, doteraz vykonávaných pohybových aktivít a na ich rozširovanie.

6.11.8 TSV 6. ROČNÍK

CIELE

- Pasívne si osvojiť základné povely,
- dodržiavať poradovosť,
- dodržiavať určené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- formovať kladné vlastnosti žiakov pri kolektívnych hrách.

OBSAH

Zdravotné cviky
Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela – opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch.
Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na olobežke. Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.
Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.
Beh – v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu. Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa.
Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním.
Skoky - poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty. Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 20 cm.
Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.
Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín.
Hádzanie a chytanie – chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.
Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.
Prihrávky vo dvojiciach.
Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie plnej lopty 1 kg na mieste i v pohybe.
Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom, chôdza po lavičke v drepe. Chôdza po šikmej ploche (po zavesenej lavičke). Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.

Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, prechod z kľaku do drepu a stoja, prechod po lavičke s obratom, v sede alebo v ľahu vzad dvíhanie plnej lopty 1 kg.

Základy akrobatických cvičení
Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, vzpažmo.
Kotúľ vpred zo širokého stoja rozkročného.
Visy na nízkej hrazde za ruky, za nohy s výdržou.
Zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti
Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom.

Hudobno – pohybové hry
Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísunný krok bokom, prísunný krok vpred, cval bokom, točenie vo dvojiciach. Pohybové vyjadrenie hudobných pojmov – vysoko, nízko.

Kondičné a relaxačné cvičenia
Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Rozvíjame obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu s využitím behu, skokov, prekonávaním prekážok, prenášaním ľahkých predmetov. Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.
Pri kolektívnych činnostiach dbáme na formovanie kladných vlastností žiakov.

6.11.9 TSV 7. ROČNÍK

CIELE

– Rozšíriť a zdokonaliť základné lokomočné pohybové činnosti u žiakov,
– upevniť pohybové zručnosti a návyky,
– posilňovať kladný vzťah k fyzickému pohybu, k športu,
– vychovať k tolerantnosti, znášanlivosti a k zodpovednosti vo vzťahu k spolužiakom,
– osvojiť si jednoduché pravidlá loptových hier.

OBSAH

Zdravotné cviky
Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.
Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.
Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli.
Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.

Kondičné cvičenia
Chôdza- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v danom rytme aj cez nízke prekážky. Chôdza v zástupe, vo dvojiciach, v rade.
Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s predmetom v ruke. Chôdza na mieste. Nácvik chôdze vzad.
Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti 1 km.
Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 10 minút. Plynulé zrýchľovanie a spomaľovanie behu podľa daného tempa, zmeny smeru udávaného pri behu. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“.
Skoky – poskoky na mieste i z miesta daným smerom, znožmo i striedavo.
Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 30 cm.
Zoskok z výšky 40 cm na mäkkú podložku do drepu.
Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu i s krátkym rozbehom.
Skok do diaľky do pieskoviska.
Lezenie – zdokonaľovanie skôr osvojených druhov lezenia, podliezania, preliezania.
Výstup po šikmej lavičke lezením.
Zliezanie prírodných prekážok.
Hádzanie a chytanie- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme. Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.
Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s dvoma prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke.
Výskok na tri diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj.
Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoji, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení
Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie. Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke.

Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad.
Rýchle zmeny polôh a postojov.
Rovnovážne postoje. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov.
Hry a súťaže na orientáciu v teréne.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti
Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.

Hudobno – pohybové hry
Cval bokom a vpred. Prísunný krok vpred i vzad.
Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom.
Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno.

Kondičné a relaxačné cvičenia
Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie.
Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Vyrovnávacie, uvoľňovacie a kompenzačné cvičenia odporúčame zaraďovať aj do záverečných častí vyučovacích hodín.
Pri sezónnych cvičeniach si žiaci osvojujú techniku presunu v nerovnom teréne, zručnosť a bezpečnosť presunu po snehu a ľade, orientáciu v prírode.

6.11.10TSV 8. ROČNÍK

CIELE

- Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- zdokonaľovať pohybové zručnosti a návyky,
- rozvíjať koordinačné schopnosti v komplexnom pohybovom prejave žiakov,
- formovať morálne a psychické vlastnosti žiaka prostredníctvom pohybových hier.

OBSAH

Zdravotné cviky
Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.
Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.
Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli.
Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.

Kondičné cvičenia
Chôdza- upevňovanie správneho držania tela, chôdza cez nízke prekážky, v zástupe, vo dvojiciach, v rade.
Chôdza po schodoch s predmetom v ruke. Chôdza vzad.
Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti viac ako 1 km.
Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu, z ľahu, z kľaku – 15 minút.
Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“, nácvik behu cez nízku prekážku.
Skoky – z miesta daným smerom, znožmo i striedavo.
Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 40 cm. Zoskok z výšky 50 cm na mäkkú podložku do drepu.
Skok do diaľky do pieskoviska.
Poskoky v drepe, poskoky a obraty.
Lezenie – zdokonaľovanie lezenia, podliezania, preliezania.
Výstup po šikmej lavičke lezením a plazením.
Zliezanie prírodných prekážok.
Hádzanie a chytanie- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme.
Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.
Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s 3 prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke.
Výskok na 4 diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj.
Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoji, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.
Cvičenia s gymnastickými posilňovačmi, cvičenia so švihadlami.

Základy akrobatických cvičení
Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie.
Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke.
Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad.
Zmiešané visy na nízkej hrazde.

Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov.

Hry a súťaže na orientáciu v teréne.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.

Hudobno – pohybové hry

Cval bokom a vpred. Prísunný krok vpred i vzad.

Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno, pomaly, rýchlo.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie.

Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Pohybové hry zaraďujeme do úvodnej, hlavnej alebo záverečnej časti hodiny. Pomocou nich plánovite a cieľavedome rozvíjame potrebné pohybové schopnosti žiakov a zvyšujeme ich záujem o cvičenie. Hry majú mať jednoduchú organizáciu. Pohybová náročnosť a psychické zaťaženie by malo byť primerané k stupňu mentálneho postihnutia žiakov.

Relaxačné cvičenia je vhodné spájať s dýchacími cvičeniami v príjemnej atmosfére, pomaly a uvoľnene.

6.11.11TSV 9. ROČNÍK

CIELE

– Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
– uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
– pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
– vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.

OBSAH

Zdravotné cviky
Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela. Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.
Kondičné a koordinačné cvičenia
Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov. Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.
Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.
Základy gymnastických cvičení
Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).
Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).
Sezónne činnosti
Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.
Rytmická gymnastika
Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela.
Pohybová improvizácia na hudobné motívy.
Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov. Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.
Základy športových hier
Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej.
Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.
Atletika
Beh na krátke a dlhé trate.
Skok do diaľky a do výšky.
Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

V rámci kompenzačných cvičení zaraďujeme relaxačné, naťahovacie a napínacie cvičenia, cielené posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôsobujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

6.11.12 TSV 10. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšovať úroveň pohybových schopností,
- pripraviť sa na pohybovú činnosť a na jej ukončenie,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky,
- využívať osvojené pohybové zručnosti pri súťažiach a hrách,
- dodržiavať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.

OBSAH

Zdravotné cviky
Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela. Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.
Kondičné a koordinačné cvičenia
Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov. Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.
Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.
Základy gymnastických cvičení
Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).
Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, fit lopta, šatka, stuha, obruč).
Sezónne činnosti
Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
Turistika, zásady správania sa pri pobyte v prírode.
Dodržiavanie pravidiel bezpečnej jazdy na bicykli, základné dopravné značky. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.
Rytmická gymnastika
Cvičenie podľa taktov tlieskania, tamburíny, hudby.
Pérovanie, podhupy, kroky, chôdza, beh, obraty, rovnovážne cvičenia.
Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.
Základy ľudových tancov (valčík, polka).
Základy športových hier
Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej so zjednodušenými pravidlami. Pohybové hry s rôznym zameraním. Upevňovanie pravidiel osvojovaných hier. Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.
Atletika
Beh na krátke a dlhé trate.
Skok do diaľky a do výšky.
Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

Žiakov učíme cielenej prípravy na pohybovú činnosť a jej ukončenie (zahriatie organizmu, dychové cvičenia, naťahovacie a relaxačné cvičenia). Učíme ich využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky.
Podľa možností školy zaraďujeme jazdu na bicykli na detskom dopravnom ihrisku.
Priebežne oboznamujeme žiakov s významnými športovými súťažami (olympiáda, majstrovstvá republiky, majstrovstvá sveta).

6.12 ROZVOJ POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ PRE ŽIAKOV S VIACNÁSOBNÝM POSTIHNUTÍM V KOMBINÁCII S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

6.12.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet rozvoj pohybových zručností je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu u viacnásobne postihnutých (zrakovo, sluchovo a telesne) v kombinácii s mentálnym postihnutím. Špecifiká predmetu rozvoj pohybových zručností vyplývajú z obmedzení, ktorých príčinou je porušenie, či čiastočná strata zraku, sluchu alebo telesné obmedzenie vplyvom telesného postihnutia. Nedostatočná úroveň zrakovej kontroly, sluchového vnímania či telesnej zdatnosti u týchto žiakov spôsobuje špecifické pohybové nedostatky – chybné držanie tela, strnulosť a zníženú koordináciu pohybov. Práve preto je predmet rozvoj pohybových zručností u týchto žiakov veľmi vhodným liečebným a podporným prostriedkom. Snaží sa rozvíjať zvyšky zraku, činnosť ostatných zmyslov, ako aj kompenzovať telesné postihnutie.

Ako jedna z moderných foriem telovýchovnej činnosti je tento predmet určený pre žiakov rôzneho veku. Je tiež zameraný na cieľavedomé telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie žiakov, čím prispieva k upevňovaniu fyzického a psychického zdravia ako i zvyšovaniu telesnej kultúry. Svojím obsahom môže pozitívne pôsobiť na estetický vývin, viesť k správnemu držaniu tela, rozvíjať rytmickosť, zmysel pre koordináciu a ladnosť pohybov, prispieva k optimálnemu stupňu telesnej zdatnosti a výkonnosti, vytváraniu správnych návykov pre pohybovú aktivitu, zlepšeniu celkového fyzického stavu žiakov, vytvoreniu a upevneniu návykov správneho držania tela, osvojeniu a prehĺbeniu pohybových zručností.

Rozvoj pohybových zručností je samostatný predmet, ktorý má v rámcovom učebnom pláne svoje opodstatnenie a zároveň je integrálnou súčasťou všetkých vyučovacích predmetov a výchovy mimo vyučovania.

Rozvoj pohybových zručností je špecifický vyučovací predmet, v ktorom žiaci s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím získavajú také špeciálne vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré im umožňujú prekonávať dôsledky ich zdravotného stavu, čím sa vytvárajú predpoklady na optimálny rozvoj kompetencií, výkonov a postojov žiakov na primárnom stupni vzdelávania.

Vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré si žiak s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím osvojí na hodinách rozvoja pohybových zručností, je potrebné precvičovať a dôsledne využívať aj na ostatných vyučovacích predmetoch.

Obsah predmetu je spracovaný tak, že jeho súčasťou sú tematické okruhy pre jednotlivé postihnutia (zrakové, sluchové i telesné postihnutie) v kombinácii s mentálnym postihnutím. Nie je viazaný na fyzický vek ani rok školskej dochádzky, ale na výsledky špeciálnopedagogickej diagnostiky uskutočnenej u jednotlivých žiakov.

Predmet je tiež zameraný na kompetenciu (spôsobilosť) samostatnej mobility žiakov s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím.

Rozvoj pohybových zručností sa vyučuje individuálne, ale v prípade potreby je možné pracovať aj so skupinou žiakov.

6.12.2 Rozvoj pohybových zručností (RPH)

CIELE

Cieľom špecifického vyučovacieho predmetu rozvoj pohybových zručností je rozvíjať kľúčové kompetencie – prenosný a multifunkčný súbor vedomostí, zručností a postojov, ktoré potrebuje každý jednotlivec s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím, pre osobné naplnenie a rozvoj, pre zaradenie sa do spoločnosti a následne úspešné profesionálne uplatnenie sa. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné rešpektovať vek a špecifiká zdravotného stavu žiakov.
Čiastkovými cieľmi vyučovacieho predmetu rozvoj pohybových zručností pre žiakov s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím sú:

- prispieť k optimálnemu stupňu telesnej zdatnosti a výkonnosti,
- vytvoriť správne návyky pre pohybovú aktivitu,
  zlepšiť celkový fyzický stav žiakov,
- vytvoriť a upevniť návyky správneho držania tela,
- osvojiť a prehĺbiť pohybové zručnosti,
- prijímať, spracovávať a nadväzne prakticky využívať informácie o okolitom priestore, orientovať a samostatne sa pohybovať v známom, ako aj neznámom prostredí,
- učiť sa riešiť najskôr modelové situácie, neskôr sa vedieť orientovať v skutočnej situácii, prípadne jej zmene (napr. zmena trasy po uzavretí ulice), vedieť popísať cieľ cesty, dokázať sa orientovať podľa získaných informácií,
- požiadať o pomoc, prijať respektíve odmietnuť pomoc, učiť sa reálne hodnotiť situáciu, nepreceňovať, ale ani nepodceňovať vlastné schopnosti, rozvíjať fyzickú zdatnosť.

Žiak s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím je samostatne mobilný, ak je schopný zhromažďovať a využívať všetky dostupné informácie z okolia tak, aby dosiahol vytýčený cieľ. Samostatnosť v pohybe a orientácia v priestore sú pre týchto žiakov jednou z najdôležitejších schopností vzhľadom na jeho neskoršie osamostatnenie sa.

OBSAH

Špecifický vyučovací predmet rozvoj pohybových zručností je koncipovaný tak, aby sa u žiakov s viacnásobným postihnutím (zrakové, sluchové, telesné) v kombinácii s mentálnym postihnutím postupne vytvorili podmienky pre získanie a postupné prehlbovanie kompetencií (spôsobilostí) predovšetkým:
a) na učenie – žiaci sa učia prijímať a spracovávať a nadväzne prakticky využívať informácie o okolitom teréne,
b) na riešenie problémov – žiaci sa učia riešiť najskôr modelové situácie, neskôr sa musia vedieť orientovať v skutočnej situácii, prípadne jej zmene (napr. zmena trasy),
c) komunikatívnosti – vedieť popísať cieľ cesty, dokázať sa orientovať podľa získaných informácií,
d) sociálno-komunikačných – vedieť požiadať o pomoc, prijať, resp. odmietnuť pomoc, aktívne spolupracovať so sprievodcom a pod.,
e) občianskych – učíme žiakov dodržiavať spoločenské normy, nezneužívať svoje postihnutie, nadväzovať kontakty a spolupracovať s rozličnými inštitúciami,
f) pracovných – žiakov učíme reálne hodnotiť situáciu, nepreceňovať, ale ani nepodceňovať vlastné schopnosti, rozvíjame ich fyzickú zdatnosť.

Témy do obsahu vyučovacích hodín:

Zmyslová príprava

- osvojovanie si základných postupov hmatového vnímania (poznávanie celku, poznávanie detailov),
- triedenie drobného materiálu podľa tvaru, veľkosti, štruktúry materiálu, teploty,
- výcvik čítania reliéfnych obrázkov, druhá a tretia dimenzia,
- orientácia na herných plochách (reliéfne pexeso, človeče nehnevaj sa),
- rozlišovanie povrchu nohou,
- osvojovanie si sluchových zručností – výchova k uvedomelej sluchovej pozornosti, rozoznávanie zvukov, rozvoj sluchovej pamäti, lokalizácia zvukového zdroja, intenzita zvuku,
- rozlišovanie jednotlivých materiálov podľa zvukov pri poklepe,
- nácvik smerového počutia, echolokácia.

Pohybová príprava
- nácvik správneho držania tela, bezpečnosť pohybu,
- pochopenie a nácvik priestorových pojmov vľavo, vpravo, vpredu, vzadu, hore, dole, - nácvik chôdze v priamom smere, nácvik obratov,
- rozvoj koordinačných schopností.

Rozvíjanie predstáv o priestore
- vytváranie predstáv o priestore na základe hmatových a sluchových vnemov,
- rozlišovanie stúpania a klesania,
- vnímanie zmien v smere pohybu (sklon a zakrivenie dráhy), odhad vzdialenosti, uhlov,
- vytváranie mentálnych máp.

Priestorová orientácia
- zisťovanie informácií o okolitom priestore, orientačné body a znaky v miestnosti,
- nácvik horného a dolného bezpečnostného postoja,
- zaujatie miesta na stoličke pri lavici, pri stole,
- oboznamovanie sa s usporiadaním nábytku a ďalšieho zariadenia v miestnosti, nácvik pohybu po rozličných trasách v miestnosti,
- nácvik hľadania predmetov v miestnosti.
- nácvik pohybu po rozličných trasách v budove s využitím orientačných bodov a bezpečnostných postojov,
- nácvik presunu do jednotlivých miestností (toaleta, trieda, telocvičňa, jedáleň, šatňa),
- nácvik chôdze po schodoch,
- rozvoj zmyslu pre prekážky.

Priestorová orientácia v makropriestore
- chôdza po schodoch (smerom hore, smerom dole),
- orientačné body a znaky, prechádzanie cez cestu- priechod pre chodcov, dodržanie bezpečnej vzdialenosti od domov, obchádzanie prekážok,
- samostatné zvládnutie jednoduchej trasy,
- využívanie verejných dopravných prostriedkov – električka, autobus, vlak, orientácia na nástupišti, nájdenie správneho spoja, orientácia v dopravnom prostriedku, použitie eskalátorov.

Chôdza
- chôdza v neznámom priestore,
- chôdza v zúženom priestore,
- chôdza po schodoch,
- nastupovanie a vystupovanie v dopravných prostriedkoch, zaujatie miesta v dopravnom prostriedku,

Sociálne a komunikačné zručnosti

- význam priestorovej orientácie v živote človeka so zrakovým (sluchovým alebo telesným postihnutím v kombinácii s MP,
- vyhľadanie pomoci pri strate orientácie,
- používanie rôznych orientačných systémov a cestovných poriadkov, využívanie, verejných orientačných tabúľ.

Poznávanie a ovládanie vlastného tela
- vnímanie vlastnej telesnej schémy, pomenovanie jednotlivých častí tela, -- vnímanie dôležitých životných funkcií,
- vnímanie pohybu a jeho fáz,
- vytváranie a upevňovanie sebaobrazu a sebahodnotenia,
- rešpektovanie vlastných telesných obmedzení.

Správne držanie tela
- zvyšovanie pohyblivosti a posilňovanie svalstva a ohybnosti kĺbov a chrbtice, uvoľňovacie cvičenia,
- utváranie správnej predstavy o držaní tela.

Základné lokomočné pohyby
- chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie, chytanie,
- rozvíjanie rovnováhy,
- upevňovanie pohybovej istoty.

Rytmické cvičenia
- vytváranie a rozvíjania rytmického cítenia,
- pantomíma, hry s riekankami, hry so spevom, tanec,
- vnímanie rytmickosti dýchania.

Orientácia v priestore
- nácvik základov orientácie v mikro a makro priestore,
- nácvik pravo – ľavej orientácie – lateralita na vlastnom tele a v priestore,
- určovanie vlastnej polohy v priestore a vnímanie pohybu druhých osôb a predmetov,
- pohyb a orientácia vo vymedzenom priestore, výcvik priestorovej pamäte,
- usmerňovanie a riadenie pohybu – navigácia, orientácia pomocou rozličných signálov,
- orientácia v osobnom priestore, v blízkosti a v kontakte s okolím.

Pohybová kultúra
- nácvik dodržiavania dohodnutých pravidiel, rozvíjanie spolupráce v hre a činnosti,
- rešpektovanie ostatných žiakov v skupine.

Relaxačné cvičenia
– nácvik svalového napätia a uvoľnenia,
- nácvik horného a dolného bezpečnostného postoja, zaujatie miesta na stoličke pri lavici, pri stole,
- nacvičovanie otvárania a zatvárania dverí.

PROCES

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné rešpektovať vek, zdravotný stav a špecifiká viacnásobného postihnutia v kombinácii s mentálnym postihnutím žiakov. Predmet rozvoj pohybových zručností výrazne prispieva k nácviku orientácie v priestore, vnímaniu vlastnej telesnej schémy, zvyšuje sebahodnotenie a prináša poznanie vlastných, často potlačených možností. Využívame všetky multisenzorické zdroje pri orientácii, žiakom umožňujeme pohybovať sa samostatne a bezpečne v známom i neznámom prostredí (trieda, škola, obec,...). Umožňujeme žiakom využívať sociálne zručnosti a komunikáciu s okolím, poznať a dodržiavať zásady správneho životného štýlu a pravidlá spoločenského správania.

7 OBSAH VZDELÁVANIA PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.1 ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.2 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča okrem vyučovacieho predmetu RKS zaradiť aj vyučovací predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej len AAK). Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Užívateľmi AAK sú obvykle osoby s oneskoreným alebo narušeným vývinom reči, alebo symptomatickými poruchami reči. V ich klinickom obraze je poškodenie rečových centier v mozgu alebo iné poškodenie CNS. Príčiny a prejavy NKS a nehovorenia sa niekedy spájajú s viacnásobným postihnutím. Pri viacnásobných postihnutiach dochádza k vzájomnému prelínaniu vplyvov jednotlivých postihnutí.

7.3 RÁMCOVÝ OBSAH VYUČOVACIEHO PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI (RKS)

CIEĽ

Hlavným cieľom predmetu RKS je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča používanie augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Podľa individuálnych schopností žiakov sa odporúča kombinovať náhradné a doplnkové komunikačné systémy s hovorenou rečou. U žiakov s hlbokým stupňom mentálnej retardácie sa odporúča využívanie bazálnej stimulácie (koncept podporujúci vnímanie, komunikáciu a pohybové schopnosti človeka, ktorý sa prispôsobuje veku a stavu klienta)

Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím ťažkého a hlbokého stupňa je prioritou obsahová stránka.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach: Jazykové roviny, naratíva, ďalšie schopnosti spojené s rozvíjaním komunikačnej schopnosti, základy čítania a písania.

Pragmatická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	*Porozumenie reči* Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera. *Rozvíjanie expresívnej reči* Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. *Rozhovor* Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb

	a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.) Zovšeobecňovanie pojmov. Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Cieľ	**Obsah**
Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfologické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).	Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Foneticko-fonologická rovina jazyka

Cieľ	**Obsah**
Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť	*Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti* Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
	Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Cieľ	**Obsah**
Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie

	podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Cieľ	**Obsah**
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)
Rozvíjať motorické schopnosti	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

RKS sa prelína celým vyučovacím procesom. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici

a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

Vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

7.3.1.1 Základy čítania a písania (ZCP) PRÍPRAVNÝ AŽ 3. ROČNÍK

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Súčasťou obsahu predmetu RKS je:

- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.

7.3.2 4. ROČNÍK

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.

Schematické znázornenie slov.

Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Nácvik čítania písmena **a A, i I** vo funkcii spojky s obrázkami.

Čítanie a písanie hlások a písmen **a A, i I, m M**.

Slabiky ma, mi.

Slová.

Obrázkové (maľované) čítanie.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Rozlišovanie začiatočnej hlásky v slove sluchovou analýzou.

7.3.3 5. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **e, i, o, u.** Slabiky ma, me, mi, mo, mu

Skladanie slabík do slov.
Čítanie dvojslabičných slov.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami prípadne neverbálnou komunikáciou.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom,

Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania.

Samostatný výber a priraďovanie slov k ilustráciám súvisiacim s prečítaným textom.

Nácvik písania nových písmen v súlade s čítaním, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen, slabík a slov ich obťahovaním a odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

7.3.4 6. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **l, v**. Slabiky.
Skladanie slabík do slov.

Čítanie dvojslabičných slov.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.
Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

7.3.5 7. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Čítanie a písanie hlások a písmen **t, p, s.** Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

7.3.6 8. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **j, n, d.** Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

7.3.7 9. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **c, y, k.** Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

7.3.8 10. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **z, b, š, ž, č.** Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôsobovať podľa vybranej použitej učebnice.

Tempo preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiakov.

7.4 ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ (RSO) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10.ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.4.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

7.4.2 RSO PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom,
- vytvárať predpoklady k spolupráci v samoobsluhe.

OBSAH

Spolupráca pri vyzliekaní niektorých častí oblečenia a aspoň naznačenie obliekania (nastavenie ruky do rukáva, nasunutie nohy do topánky a pod.), pri umývaní rúk, tváre a ich utieraní, pri čistení zubov, ako aj pri fúkaní/ utieraní nosa a používaní toaletného papiera,

Napodobňovanie činnosti dospelého (napr. upratovanie, obliekanie).

Nechať si viesť ruky pri jedení (používanie lyžice a vidličky vedením rúk).

Reagovanie na výzvu inej osoby (napr. podanie predmetu).

7.4.3 RSO 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- vytvárať základné zručnosti - predpoklady domácich zručností.

OBSAH

Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly.

Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu.

Spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má dieťa pripravené.

Spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, ich utieraní, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera.

Spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožíka na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky.

Priraďovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá - čierna - ružová - sivá, biela).

Priraďovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh - štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec).

Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používané v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká atď.).

Nalievanie z džbánu, prestieranie pre seba samého minimálnou pomocou učiteľa.

7.4.4 RSO 2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k spolužiakom.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

PROCES

Rozvíjame pozitívne sociálne interakcie so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, spoločnými aktivitami, ktoré navodzujú príjemné a radostné zážitky.

Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach (upratať hračky, pomôcky, odniesť smeti do koša, odložiť uterák a iné).

Učíme žiaka nazývať spolužiakov v triede krstným menom.

7.4.5 RSO 3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou.

Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Schopnosť počúvať nacvičujeme na krátkych, jednoduchých príbehoch, opakujúcich sa dejoch, v ktorých vystupujú najviac 2- 3 postavy.

Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach.

Žiaka učíme nazývať spolužiakov v triede krstným menom, pomenovať osoby, s ktorými prichádza do kontaktu v školskom prostredí.

7.4.6 RSO 4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom,
- učiť sa poprosiť, poďakovať, pozdraviť,
- učiť sa starostlivosti o obľúbené hračky.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, vedenie k spolupráci v kolektíve.

Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.
Starostlivosť o obľúbené hračky.

Navodenie citového prežívania.

Budovanie schopnosti empatie.

Adekvátne reagovanie na správanie iných ľudí.
Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.
Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Snažíme sa o spontánne zapájanie žiakov do hier a činností. S pomocou učiteľa postupne riešia jednoduchú úlohu. Učíme ich prejaviť radosť z vlastného úspechu a pocit uspokojenia z hry alebo činnosti. Postupne sa snažíme o nadväzovanie a udržanie kontaktu s inými osobami s ohľadom na seba a na druhých. Vedieme ich k vnímaniu nálady druhých, k vyjadrovaniu priateľských citov.

7.4.7 RSO 5. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
– vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
– zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny žiakov,
– byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými žiakmi,
– učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
– rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého žiaka.

OBSAH

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým, aj inými deťmi.

Učiť sa základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa volá, kde býva, kedy sa narodil, či má súrodenca, atď.).

Osvojovanie si základných pravidiel spoločenského správania sa (prosba, pozdrav, ospravedlnenie).

Starostlivosť o obľúbené hračky.

PROCES

Žiakov učíme uplatňovať vhodné spôsoby správania a komunikácie v rôznych situáciách a rozlišovať prejavy neprimeraného správania.

7.4.8 RSO 6. ROČNÍK

CIELE

- Vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s iným deťmi/spolužiakmi,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom.

OBSAH

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým a s deťmi.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov).

PROCES

Žiakov vedieme k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Zvyšujeme samostatnosť pri hygienických návykoch, sebaobsluhe a domácich zručnostiach. Žiaci si osvojujú základné pravidlá spoločenského správania (pozdrav, poďakovanie, prosba) v škole i na verejnosti.

Rozvíjame schopnosť žiaka k spolupráci pri práci v skupine s ostatnými. Odstraňujeme/korigujeme jeho zlozvyky prejavujúce sa v sociálnej interakcii.

7.4.9 RSO 7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými deťmi/spolužiakmi,
- osvojiť si základné pravidlá spoločenského správania,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom,
- vedieť pomenovať rolu osoby v rodine, v škole, v spoločnosti.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania:

vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu, pozdrav, prosba, poďakovanie a ospravedlnenie v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov). Pomenovanie rolí osôb v rodine, v škole, v spoločnosti (rodič, učiteľ, žiak, školník, lekár a iné).

PROCES

Neustále vedieme žiakov k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb.

Rozvíjame schopnosť žiaka spolupracovať s ostatnými, v priebehu celého roka ich učíme dodržiavať základné pravidlá spoločenského správania v interakcii s rôznymi osobami. Naďalej odstraňujeme zlozvyky.

7.4.10 RSO 8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
- vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,
- podporovať rozvoj vyšších citov,
- podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
- rozvíjať empatiu,
- primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými.

Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné.
Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru.

Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy.

Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi.

Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.

PROCES

V rôznych situáciách vedieme žiakov k reálnemu odhadnutiu svojich schopností a poznávaniu svojich možností, k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomia a istoty v správaní, k potláčaniu impulzivity a útočného správania.

7.4.11 RSO 9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony,
- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu,
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
- viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

OBSAH

Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých.

Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.

Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.

PROCES

Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

7.4.12 RSO 10. ROČNÍK

CIELE

- Zvládnuť základné pravidlá spoločenskej komunikácie,
- rešpektovať a dodržiavať pravidlá spoločenského spolužitia v škole a v rodine,
- uplatňovať vhodné spôsoby správania a rozlišovať prejavy neprimeraného správania,
- prejavovať toleranciu k odlišnostiam spolužiakov.

OBSAH

Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Vyvolávanie a udržiavanie kladných sociálnych vzťahov v triede.

Spolupráca so spolužiakmi, zapájanie sa do jednoduchých sociálnych aktivít v triede.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií, prejavovanie a zvládanie emócií.

Prijímanie kritiky a kontrolovanie svojho správania v konfliktných situáciách.

Vyjadrenie vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom.

PROCES

Základným sociálnym zručnostiam učíme žiakov hravou formou. Precvičujeme a upevňujeme sociálne zručnosti pri stolovaní, pri prejavovaní záujmu o iných, pri vyjadrovaní citov. Povzbudzujeme ich ku vzájomnej interakcii a k spolupráci medzi spolužiakmi. Využívame pozitívne vzory správania v každodennom živote.

7.5 ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ (RGZ) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10 ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.5.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôsobovať podľa vybranej používanej učebnice.

Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiakov.

7.5.2 RGZ PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

– Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
– rozvíjať hrubú motoriku,
– rozvíjať jemnú motoriku.

OBSAH

Cibrenie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: mávanie, tlieskanie, hladkanie, odhadzovanie lopty, chytanie lopty.

Zlepšovanie schopnosti imitácie pohybov rúk prostredníctvom imitácie hrubomotorických pohybov rúk, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Činnosti na zlepšovanie hrubej motoriky a koordinácie: kráčať dookola, chodiť „cez“, stúpať, klesať, podliezať, behať, skákať znožmo, skákať striedavo na jednej nohe, chodiť po čiare, imitovať tvary chodidlami, prstami, vytvárať rôzne tvary chodidlami, dlaňami (do farby, piesku).

7.5.3 RGZ 1. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou, prevliekanie v perforovanej podložke, navliekanie korálok na drôt, rybárske lanko, tyčku.

Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou.

Hra s kockami, skladanie plošných skladačiek, strihanie, manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi, imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia. Nácvik správneho držania písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

7.5.4 RGZ 2. ROČNÍK

CIELE

– Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
– rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na písanie.

OBSAH

Nácvik správneho sedenia a držania písacích potrieb.
Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.
Nácvik asistovaného, koaktívneho pohybu pri grafomotorických činnostiach.
Cvičenie smeru písania zľava doprava.
Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.
Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.
Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

PROCES

Pri grafomotorických činnostiach používame kriedy, voskové pastelky, ceruzkové pastelky zanechávajúce hrubú stopu, neskôr ceruzky.
Používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou.

7.5.5 RGZ 3. ROČNÍK

CIELE

– Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
– rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
– upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

OBSAH

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.

Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

Obťahovanie písaných tvarov.

Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.

PROCES

Pri grafomotorických činnostiach používame mäkké ceruzky, používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou. Grafický záznam vhodne motivujeme a sprevádzame slovom. Postupne zvyšujeme nároky na presnosť vykonania.

7.5.6 RGZ 4. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku a jemnú motoriku rúk so zameraním na prsty,
- zlepšiť schopnosť koncentrácie pozornosti,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

OBSAH

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Opakovanie a utvrdenie nacvičovaných tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, kruhy, ovály, vlnovky, slučky.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov, obťahovanie písaných tvarov.

Samostatné písanie jednotlivých tvarov.

Nacvičovanie držania ceruzky pri písaní v liniatúre.

Nacvičovanie písania **a, i, m**.

PROCES

Najprv vyvodíme žiadaný tvar, potom ho so žiakmi nacvičujeme. Nacvičený veľký tvar postupne zmenšujeme. Vhodnou motiváciou a striedaním činnosti udržiavame záujem o spresňovanie písania daného tvaru.

7.5.7 RGZ 5. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

OBSAH

Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.
Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.
Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.
Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: **a**,**e, i, o, u.**
Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.
Nacvičovanie písania slabík **ma**, **me**, **mi**, **mo, mu.**
Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného na čítaní.

PROCES

Neustále upevňujeme smerovú orientáciu na stránke a v riadku a základné hygienické návyky spojené s písaním.

7.5.8 RGZ 6. ROČNÍK

CIELE

– Utvrdiť správne sedenie a držanie písacích potrieb,
– rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú orientáciu,
– rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.
Nácvik listovania v knihe.
Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.
Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh).
Upevnenie písania tvaru písmen a, e**,** i, o, u, m.
Nacvičovanie písania písmena **l**, **v**.
Nacvičovanie písania slabík **le**, **li**, **lo**, **lu**, **va, ve, vi, vo, vu.**

PROCES

Pri písaní je nutné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynulo. Pri cvičeniach využívame motivované pohyby vychádzajúce z ramenného kĺbu, zápästia a pohybu dlane a prstov.

Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov. Pri písaní s perom dbáme na odstraňovanie tlaku pera na papier. Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

7.5.9 RGZ 7. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní,
- vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.
Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.
Opakovanie nacvičených tvarov.
Upevnenie písania tvaru písmen e**,** i, o, u, m a príslušných slabík.
Precvičovanie písania písmena l, v.
Nacvičovanie písania slabík **em, im, el, il, om, um, ol, ul**.
Nacvičovanie písania písmena **t, p, s** a ich písanie v slabikách**.**

PROCES

Pri písaní využívame rytmické riekanky, grafický záznam motivujeme a sprevádzame slovom. Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov.

Pestujeme a upevňujeme u žiakov hygienické návyky správneho sedenia pri písaní, dodržiavania optimálnej vzdialenosti očí od správne umiestneného papiera, písanky, správne a ľahko držať ceruzku a pero pri písaní.

Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

7.5.10 RGZ 8. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre,
- fixovať správne sedenie pri grafomotorických činnostiach.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.
Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.
Opakovanie nacvičených tvarov.
Upevnenie písania tvaru písmen t, p, s a príslušných slabík.
Nacvičovanie písania písmena **j, n, d.**
Nacvičovanie písania slabík s písmenom j, n, d.

PROCES

Cvičenia na podporu rozvoja grafomotorických zručností by nemali presahovať 5 minút. Uvoľňujeme celú ruku od ramenného kĺbu cez lakeť až po zápästie a prsty. Nezabúdame na fixáciu zručnosti správneho držania písacích potrieb, správnej polohy tela pri písaní a na umiestnenie papiera alebo zošita na stole. Snažíme sa o maximálne uvoľňovanie pohybov ruky pri písaní.

7.5.11 RGZ 9. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.
Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d a príslušných slabík.
Nácvik písania písmena **c, y, k**.
Nacvičovanie písania slabík s písmenom c, y, k.
Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.

PROCES

Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačených písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaraďujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

7.5.12 RGZ 10. ROČNÍK

CIELE

- Správne zaobchádzať s písacími potrebami a inými pomôckami,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen,
- vedieť napísať svoje meno tlačenými písmenami,
- uplatňovať hygienické návyky pri písaní.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.
Opakovanie a precvičovanie nacvičených tvarov.
Opisovanie a prepisovanie písmen a slabík.
Nácvik písania písmena **z, b, š, ž, č**.
Nacvičovanie písania slabík s písmenom z, b, š, ž, č.
Písanie písmen, slabík a krátkych slov v závislosti od individuálnych možností žiakov.
Písanie podľa diktátu v závislosti od individuálnych možností žiakov.

PROCES

V závislosti od individuálnych možností žiakov nacvičujeme tvary ďalších písmen, krátkych slov, rozvíjame analýzu a syntézu slova. Využívame prácu na PC s edukačnými programami. V závislosti od postihnutia žiaka odporúčame používať špeciálne pomôcky na PC.

7.6 MATEMATIKA (MAT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.6.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele vyučovacieho predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.

Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

7.6.2 MAT PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a pod., podľa určitých kritérií, ako predpoklad rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar.

Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom, napr. topánka – topánka. Vyhľadávanie rovnakých predmetov, napr. noha – topánka.

Skladanie celku z častí.

PROCES

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácii a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti.

Pri výučbe na úvod zaraďujeme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

Pri triedení predmetov sa snažíme o to, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Pri priraďovaní predmetov sa snažíme, aby si žiak osvojil vzťah jedného voči druhému: rukavica – ruka, noha – topánka, atď. Priraďovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania. Pri pracovných úlohách využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná. Z úlohy musí jasne vyplývať čo má žiak urobiť.

Náročnosť úloh postupne zvyšujeme, pričom je nutné rozpoznať či žiak danú úlohu naozaj zvládol, či ju nevykonáva len na základe mechanického postupu. Preto je potrebné dané učivo aplikovať aj na inú úlohu alebo situáciu.

7.6.3 MAT 1. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
– pochopiť množstvo 1.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto.
Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu – dozadu.
Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom.
Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa.
Vyhľadávanie rovnakých predmetov.
Skladanie celku z častí.
Pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa.
Priraďovanie predmetov k číslu 1.
Priraďovanie čísla 1 k predmetom.
Čítanie a písanie číslice 1.

PROCES

Podobne ako v prípravnom ročníku, prostredníctvom triedenia, priraďovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh - triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu, rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia. Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.

7.6.4 MAT 2. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 2.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov malý – veľký.

Orientácia v priestore: hore – dolu.

Číslo 2. Počítanie do 2. Čítanie a písanie číslice 2.

Priraďovanie predmetov k číslu 2, priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

PROCES

Podľa individuálnych schopností každého žiaka sa venujeme utvrdeniu pojmov z 1. ročníka, potom si osvojujú nové pojmy.

Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. K manipulácii vyberáme známe predmety z prostredia žiaka.

Zvyšujeme u žiakov schopnosť zovšeobecňovania.

Po ukončení činnosti ich vedieme k tomu, aby pomohli upratať predmety do škatuli.

Učíme žiakov rozlišovať a pomenovať základné farby s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti.

7.6.5 MAT 3. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 3.

OBSAH

Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.
Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Osvojovanie pojmov málo – veľa.
Orientácia v priestore: utvrdzovanie pojmov dopredu- dozadu, hore – dolu.
Číslo 3. Počítanie do 3. Čítanie a písanie číslice 3.
Priraďovanie predmetov k číslu 3, priraďovanie čísla k predmetom.
Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

PROCES

Podľa individuálnych schopností žiaka vyberáme najprijateľnejšie metódy a formy na osvojenie učiva.
Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. Učivo upevňujeme prostredníctvom riešenia úloh, ktoré zodpovedajú individuálnej úrovni žiaka.
Utvrdzujeme pomenovanie základných farieb.

7.6.6 MAT 4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- utvrdiť si rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 4,
- oboznámiť sa so základnými geometrickými tvarmi.

OBSAH

Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Utvrdzovanie pojmov malý – veľký, málo – veľa.

Orientácia v priestore: nad - pod.

Číslo 4. Počítanie do 4. Čítanie a písanie číslice 4.

Priraďovanie predmetov k číslu 4, priraďovanie čísla k predmetom.
Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Oboznamovanie sa so základnými geometrickými tvarmi.

PROCES

Podľa individuálnych schopností žiaka sa snažíme rozvíjať jeho matematické schopnosti, priestorovú predstavivosť a psychomotoriku. Pri vytváraní skupín o danom počte predmetov využívame ľahké rytmické riekanky a básničky, ktorých súčasťou je počítanie.

Pri oboznamovaní sa so základnými geometrickými tvarmi využívame manipuláciu s drevenými a plastovými stavebnicami.

7.6.7 MAT 5. ROČNÍK

CIELE

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- pochopiť množstvo 5,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
Triedenie predmetov podľa vlastností.
Vzťahy: väčší – menší.

Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo –vľavo.
Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5.
Priraďovanie predmetov k číslu 5.

Priraďovanie čísla 5 k predmetom.

Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

PROCES

Žiaci si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchmi materiálov, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy. Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (nácvik vzhľadom k osobe žiaka).

7.6.8 MAT 6. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 6.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Osvojovanie pojmov kratší – dlhší.
Orientácia v priestore: pred – za.
Číslo 6. Počítanie do 6. Čítanie a písanie číslice 6.
Priraďovanie predmetov k číslu 6, priraďovanie čísla k predmetom.
Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
Pomenovanie a priraďovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik.

PROCES

Pri triedení zvyšujeme náročnosť od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Hravými formami a rôznorodými situáciami vzbudzujeme u žiakov záujem o matematiku, rozvíjame schopnosti pozorovať, porovnávať a triediť, hľadať a objavovať a získané vedomosti vedieť aplikovať v ich reálnom živote.

7.6.9 MAT 7. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 7.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov viac – menej - rovnako.

Orientácia v priestore: pred – za, prvý – posledný.

Číslo 7. Počítanie do 7. Čítanie a písanie číslice 7.

Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Pomenovanie a priraďovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

PROCES

Pri opakovaní a upevňovaní učiva systematicky uplatňujeme zásadu názornosti. Žiaci sa učia využívať svoje matematické poznatky prostredníctvom riešenia konkrétnych úloh, ktorých námety zodpovedajú úrovni poznania žiakov.

Nacvičujeme žiakov pohotovo triediť predmety podľa jednotlivých vlastností. Učíme ich, že ten istý predmet môže mať niekoľko rozličných vlastností (farba, veľkosť, tvar).

7.6.10 MAT 8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 8,
- oboznámiť sa so základmi numerácie.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Upevňovanie pojmov viac – menej - rovnako.
Orientácia v priestore: praktické upevňovanie osvojovaných pojmov.
Číslo 8. Počítanie do 8. Čítanie a písanie číslice 8. Číselný rad do 8.
Priraďovanie predmetov k číslu , priraďovanie čísla k predmetom.
Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
Precvičovanie pomenovania a priraďovania k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností môžeme žiakov oboznámiť so základmi numerácie procesom sčítania a odčítania konkrétnych predmetov. Pristupujeme k tomu vtedy, ak má žiak utvorené základné predstavy o veľkosti, tvare, množstve predmetov, o ich umiestnení v priestore a v čase.

7.6.11 MAT 9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priraďovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 9,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

OBSAH

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Porovnávanie: viac – menej – rovnako.
Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9.
Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k skupine predmetov.
Rozklad čísla s názorom.
Základy numerácie, symboly +, -, =.
Oboznámenie sa s používaním jednoduchej kalkulačky.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

7.6.12 MAT 10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priraďovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- používanie kalkulačky samostatne/s pomocou,
- oboznámiť sa so základnými rovinnými útvarmi a geometrickými telesami.

OBSAH

Triedenie predmetov podľa vlastností.
Porovnávanie: viac – menej – rovnako.
Číslo 10. Počítanie do 10. Čítanie a písanie číslice 10. Číselný rad do 10.
Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k skupine predmetov.
Rozklad čísla s názorom.
Základy numerácie, symboly +, -, =.
Používanie kalkulačky samostatne/s pomocou.
Rovinné útvary: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priraďovanie názvu.
Geometrické telesá: guľa, kocka – priraďovanie názvu.
Uplatňovanie matematických vedomostí pri manipulácii s peniazmi.

PROCES

Práca na hodinách matematiky je založená na praktických činnostiach a zručnostiach, ktoré žiaci využijú v bežnom živote. Snažíme sa posilňovať pamäť a rozvíjať logické myslenie prostredníctvom matematických operácií. Využívame didaktické hry a tiež jednoduché edukačné programy v závislosti od individuálnych možností žiakov.

7.7 INFORMATIKA (INF) PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM AŽ HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.7.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu informatika je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

7.7.2 INF 7. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- oboznámiť sa s tabletom.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:
poznávanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
ovládanie klávesnice a myši s pomocou,
ovládanie tabletu s pomocou.
Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie / ukončenie hry s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:
na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

7.7.3 INF 8 ROČNÍK

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- oboznámiť sa s prácou s tabletom.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:
rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
ovládanie tabletu s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:
na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

7.7.4 INF 9. ROČNÍK

CIELE

– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:
rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:
na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

7.7.5 INF 10. ROČNÍK

CIELE

– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:
rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:
na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka.
Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

7.8 VECNÉ UČENIE (VUC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10 ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.8.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet v prípravnom až 10. ročníku pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom vyučovacieho predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

7.8.2 VUC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Svoje meno, priezvisko.
Orientácia v priestore: trieda, budova školy,.
Spoznávanie zariadenia triedy.
Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.
Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody
Domáce zvieratá: pes, mačka.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.
Pojmy: vtáky a hmyz.
Rastliny: kvety a stromy.
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách
Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.
Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.
Rozpoznávanie základných potravín.
Úloha lekára a zdravotnej sestry.

7.8.3 VUC 1. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Svoje meno, priezvisko.
Orientácia v priestore: trieda, budova školy.
Spoznávanie zariadenia triedy.
Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.
Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.
Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.
Pojmy: vtáky a hmyz.
Rastliny: kvety a stromy, rozlišovanie ovocia a zeleniny.
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.
Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.
Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.
Rozpoznávanie základných potravín.
úloha lekára a zdravotnej sestry.

PROCES

Učíme deti reagovať na svoje meno a vedieť ho vysloviť. Postupne ich učíme orientovať sa v najbližšom okolí, poznávať predmety, ktoré ich obklopujú.

7.8.4 VUC 2. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať vlastné telo,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách

OBSAH

Základná orientácia
Poznanie svojho mena a priezviska.
Poznávanie mien svojich spolužiakov, učiteľa.
Orientácia v priestore triedy a budovy školy. Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy.
Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer.
Poznávanie vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy.

Poznávanie prírody
Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška.
Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, mucha, motýľ.
Rastliny: kvety (ruža, tulipán) a stromy (jabloň, hruška).
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.
Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.

Orientácia v bežných životných situáciách
Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.
Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.
Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.
Rozoznávanie obchodov podľa zamerania: potraviny, hračky, drogéria.
Rozpoznávanie základných potravín: chlieb, pečivo, mlieko.
Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.
Lekár, zdravotná sestra, správanie sa u lekára.

PROCES

Na základe zmyslového vnímania a činností sa žiaci učia chápať význam vecí, vzájomné vzťahy a súvislosti. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Osvojujú si základné pravidlá kultúrneho správania v obchode, na ulici, v dopravnom prostriedku. Učia sa orientovať v školskom prostredí.

7.8.5 VUC 3. ROČNÍK

CIELE

- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať niektoré časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa.
Orientácia v priestore triedy , budovy školy, jedálne, telocvične.
Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.
Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom. Režim dňa.
Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb.

Poznávanie prírody.
Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.
Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela.
Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka).
Diferenciácia chutí a vône.
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.
Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.
Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie).

Orientácia v bežných životných situáciách
Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.
Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.
Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.
Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.
Rozoznávanie ďalších obchodov.
Rozpoznávanie ďalších potravín.
Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.
Návšteva lekára: poznať úlohu lekára, zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.

PROCES

Prírodu žiaci spoznávajú v priamom kontakte na základe zmyslového vnímania. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Učia sa orientovať v bežných situáciách. Pri preberaní nového učiva nadväzujeme na osvojené učivo podľa individuálnych schopností žiaka.

7.8.6 VUC 4. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- rozlišovať pohlavie,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať ďalšie časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Poznanie mien blízkych ľudí. Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia.
Orientácia v priestore: orientácia v budove školy, odkladanie predmetov v priestore triedy.
Pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.
Orientácia v čase: porozumenie časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.
Utvrdenie pomenovania častí vlastného tela a tela iných osôb.

Poznávanie prírody
Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút, hus, kačica.
Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.
Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, drozd mucha, motýľ, včela.
Rastliny: izbové a lúčne rastliny (podľa miestnych podmienok), stromy (jabloň, hruška, slivka, orech, čerešňa).
Diferenciácia chutí a vône.
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, počasie.

Orientácia v bežných životných situáciách
Cestovanie autom a verejným dopravným prostriedkom.
Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.
Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou.
Rozoznávanie ďalších obchodov podľa miestnych podmienok.
Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.
Úloha lekára, zdravotnej sestry, poznanie pojmu chorý – zdravý, teplomer – teplota.
Vyjadrenie svojho zdravotného problému.

PROCES

So základnými poznatkami o prírode sa žiaci oboznamujú na základe zmyslového vnímania, v priamom kontakte. Prakticky sa učia orientovať v bežných životných situáciách. Učíme ich chápať priestorové vzťahy, ktorými sa určuje poloha vecí v priestore vzhľadom k vlastnej osobe a vzájomnú polohu dvoch rôznych vecí.

7.8.7 VUC 5. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Mená príbuzných.
Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.
Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni.
Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.
Spoznávanie najbližšieho okolia školy.
Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných časti svojho tela na iných.

Poznávanie prírody
Zmeny v prírode podľa ročných období.
Zmeny počasia podľa ročných období. Ďalšie domáce zvieratá.
Ďalšie voľne žijúce zvieratá. Niektoré voľne žijúce vtáky. Izbové a lúčne kvety.
Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách
Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.
Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo.
Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou.
Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla.
Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo.
Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu.
Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné.
Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu.
Spoločná návšteva zdravotného strediska.
Spoločná návšteva lekárne.

PROCES

Upevňujeme schopnosť žiakov rozlišovať vek u rodinných príslušníkov a ich rolu, orientovať sa v škole a najbližšom okolí, dokázať upozorniť na svoje zdravotné ťažkosti v rámci individuálnych možností.

7.8.8 VUC 6. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznávanie mien blízkych osôb.
Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia.
Rozlišovanie ľudí podľa veku: bábätko, dieťa, dospelý, starý – mladý.
Orientácia v čase: názvy ročných období, názvy dní v týždni.
Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, poznávanie najbližšieho okolia školy.
Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi šesť častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).

Poznávanie prírody
Zmeny v prírode podľa ročných období. Vlastnosti snehu a ľadu.
Zmeny počasia podľa ročných období – odievanie podľa počasia.
Domáce zvieratá: hus, kačica, baran, ovca, krava, kôň.
Voľne žijúce zvieratá: zajac poľný, jež.
Vtáky a hmyz: drozd, bocian, lienka.
Kvety: snežienka, fialka.
Stromy: ihličnaté (borovica), listnaté (breza).

Orientácia v bežných životných situáciách
Verejná doprava (rozlišovanie dopravných prostriedkov), cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.
Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vyťukať číslo.
Nácvik používania mobilného telefónu.
Pošta: orientácia na pošte. Poslať pohľadnicu, list s pomocou.
Obchod : zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla 1 €, 2 €, 5 €.
Oboznámenie sa s verejnými službami.
Holičstvo, kaderníctvo- využitie služieb s pomocou.
Objednať jedlo a pite s pomocou, podľa ponuky personálu.
Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: ubytovňa, hotel, chata.
Vedieť vyjadriť bolesť, opísať zdravotný problém, odmerať si teplotu.
Spoločná návšteva zdravotného strediska, orientácia v budove, umiestnenie ordinácie detského lekára.
Spoločná návšteva lekárne. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

PROCES

Žiaci si prehlbujú elementárne poznatky o prírode, pozorujú zmeny počasia, učia sa obliecť sa primerane k počasiu. Pozorujú zmeny v prírode v jednotlivých ročných obdobiach. Prakticky sa oboznamujú s vlastnosťami ľadu a snehu. Rozoznávajú a vedia pomenovať domáce a voľne žijúce zvieratá. Prakticky sa učia rozoznávať ihličnatý strom od listnatého. Rozoznávajú dopravné prostriedky, majú osvojenú techniku nastupovania a vystupovania, správanie sa v dopravnom prostriedku, bezpečnosť počas jazdy. Nacvičovanie orientácie v bežných životných situáciách závisí od úrovne schopností jednotlivých žiakov.

7.8.9 VUC 7. ROČNÍK

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a mená blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Poznávanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska.
Poznávanie mena a priezviska blízkych osôb.
Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia a veku. Orientácia v čase : názvy mesiacov.
Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov - von, dnu, hore, dole.
Poznávanie najbližšieho okolia školy: spoznávanie blízkych objektov.
Nácvik pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka).
Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi osem častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).

Poznávanie prírody
Živá a neživá príroda.
Neživá príroda : voda, vzduch, pôda, kamene, piesok.
Živá príroda: rastliny, živočíchy, ľudia.
Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov: ihličnaté (jedľa), listnaté (lipa).
Zvieratá: poznávanie ďalších domácich (holub domáci, králik domáci) a voľne žijúcich zvierat (ryba, sova, had, žaba).
Úžitok z domácich zvierat, starostlivosť o domáce zvieratá.

Orientácia v bežných životných situáciách
Rozlišovanie dopravných prostriedkov, cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu trasu, kúpa cestovného lístka.
Nacvičovanie využívania informačných služieb k vlakom a autobusom.
Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vyťukať číslo.
Nácvik používania mobilného telefónu.
Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158.
Pošta: samostatná orientácia na pošte. Posielanie pohľadnice, listu s pomocou.
Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie pri pokladni s pomocou.
Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo - využitie služieb s pomocou.
Objednávanie jedla a pitia s pomocou/samostatne.
Vyhľadávanie a objednávanie ubytovania. Nácvik privolávania lekárskej pomoci.
Návšteva detského lekára, zubného lekára, vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.
Nácvik ošetrovania drobného poranenia.

PROCES

Žiaci spoľahlivo rozlišujú príbuzenské vzťahy (rodičia, súrodenci, starí rodičia, strýko, teta) Naďalej upevňujeme u žiakov názvy ročných období a dní v týždni.
Učia sa bezpečne orientovať v dopravnom prostriedku, v obchode, na pošte, v zdravotníckom zariadení, poznajú pojmy lekársky predpis, lieky, kartička poistenca.
Poznávajú rozdiel v spôsobe nákupu v obchode s predavačom a v samoobsluhe.

7.8.10 VUC 8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov ,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia
Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska.
Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov.
Orientácia v čase: skladba roka – mesiace, týždne, dni.
Samostatná orientácia v danom priestore.
Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka).
Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi desať častí ľudského tela. Spoľahlivé ukázanie a vymenovanie častí ľudskej tváre.
Rozlišovanie zdrojov zvuku.
Rozlišovanie kontrastných farieb.

Poznávanie prírody
Poznávanie prírodných materiálov (zem, kamene, drevo)
Význam živej a neživej prírody pre človeka.
Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov podľa miestnych podmienok.
Poľnohospodárske plodiny: zemiaky, kukurica.
Zvieratá: poznávanie ďalších zvierat.

Orientácia v bežných životných situáciách
Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom.
Používanie mobilného telefónu.
Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158.
Orientácia v nemocnici, zdravotnom stredisku. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.
Precvičovanie jednoduchého nákupu a platenia s pomocou. Výber potravín a rozlišovanie podľa chuti.
Nácvik privolávania lekárskej pomoci. Nácvik ošetrovania drobného poranenia.
Poznávanie blízkeho okolia: mesto, dedina.

PROCES

Žiaci sa učia rozlišovať zdroje zvuku, kontrastné farby a chute potravín v rozsahu podľa individuálnych schopností.
Učia sa bezpečne orientovať v zdravotníckom zariadení, precvičujeme nákupy a platenie za tovar. Pokračujeme v nácviku ošetrovania ďalšieho drobného poranenia.
Pri samostatnej orientácii v danom priestore fixujeme zvládnutie skôr nacvičovaných pokynov.

7.8.11 VUC 9. ROČNÍK

CIELE

– Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
– samostatne sa orientovať v danom priestore,
– orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
– rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
– poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

OBSAH

Základná orientácia
Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia
Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov
Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny
Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore - dole
Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky
Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela
Rozlišovanie zdrojov zvuku
Rozlišovanie kontrastných farieb

Poznávanie prírody
Rozlišovanie živej a neživej prírody
Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok
Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov)
Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Orientácia v bežných životných situáciách
Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom
Používanie mobilného telefónu
Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci
Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte
Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta
Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok

PROCES

Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

7.8.12 VUC 10. ROČNÍK

CIELE

Zvládnuť jednoduchú orientáciu v čase,
poznať vybrané druhy zvierat a rastlín,
poznať pravidlá bezpečného správania sa v prírode,
poznať pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
poznať najbližšie miesta v okolí školy a bydliska,
poznať symboly štátu.

OBSAH

Základná orientácia
Poznanie základných osobných údajov.
Rozlišovanie rodinných príslušníkov a blízkych príbuzných.
Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, celé hodiny; včera – dnes – zajtra.
Orientácia v blízkom okolí.
Poznávanie vlastného tela.
Význam osobnej hygieny ako prevencie pred rozličnými ochoreniami, ochrana pred infekčnými ochoreniami.
Škodlivosť fajčenia a konzumácie alkoholických nápojov.
Vzťah medzi chlapcom a dievčaťom: priateľstvo a láska.
Vznik nového života: počatie, tehotenstvo, pôrod.
Orientácia v otázkach bezpečného sexuálneho a intímneho života.

Poznávanie prírody
Hospodársky významné druhy zvierat.
Hospodársky významné druhy rastlín.
Les, lesné plody, správanie sa v lese.
Liečivé a jedovaté rastliny.
Ochrana prírody a životného prostredia.
Triedenie odpadu; pojem plasty, ich použitie a likvidácia.
Oboznámenie sa s pojmami pitná, úžitková a odpadová voda.

Naša vlasť
Slovenská republika a susedné štáty.
Symboly štátu, hlavné mesto.
Hlavní predstavitelia štátu.
Obecný a mestský úrad.

Orientácia v bežných životných situáciách
Praktické poznávanie pravidiel cestnej premávky pre chodcov, dopravné značky pre chodcov, zvuková a svetelná signalizácia.
Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom, zakúpenie cestovného lístka, požiadanie o pomoc.
Pomoc pri drobnom poranení, úraze, páde, nácvik privolania lekárskej pomoci.
Používanie mobilného telefónu.
Pojem horľavina, zásady bezpečného zaobchádzania s horľavinami; prvá pomoc pri popálení a poleptaní.

Oboznámenie sa s piktogramom označujúcim nebezpečnú látku (horľavina, jed, žieravina, výbušnina).

PROCES

Oboznamujeme žiakov so základnými právami a povinnosťami občana prostredníctvom vysvetľovania konkrétnych príkladov. Primerane k chápaniu a mentálnym možnostiam žiakov ich oboznámime s vybavovaním osobných záležitostí na obecnom alebo mestskom úrade.
Žiaci prezentujú svoje vedomosti s pomocou obrazového a názorného materiálu, pomocných otázok a podľa individuálnych schopností.

7.9 ETICKÁ VÝCHOVA (ETV) PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.9.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje aj žiakov s mentálnym postihnutím na život v rodine, v skupine ľudí.

Pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka, podporuje osvojenie si žiaduceho správania sa.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

7.9.2 ETV 7. ROČNÍK

CIELE

– Osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
– osvojiť si základy spoločenského správania,
– získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu.

OBSAH

Verbálna a neverbálna komunikácia
Spolupráca
Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.
Zrakový kontakt
Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre.
Úsmev
Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať a iné).
Pozdrav
Pozdrav je prejavom úcty a priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.
Otázka a prosba
Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka - môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma sám on, to čo robí, čo si myslí.
Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez ponižovania seba samého.
Poďakovanie a ospravedlnenie
Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Vedieť sa ospravedlniť, ak sme sa dopustili chyby.
Rozhovor
Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.
Počúvanie
Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerať striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).
Pravda a lož
Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

PROCES

Snažíme sa, aby si žiaci osvojili základné spôsobilosti neverbálnej komunikácie, ako sú zrakový kontakt, úsmev a podanie ruky.
Žiakov učíme, že poprosiť, poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania.

7.9.3 ETV 8. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca
Samostatné nadväzovanie kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom.

Zrakový kontakt
Prenášanie zrakového kontaktu v skupinovom rozhovore z jedného na druhého komunikujúceho a primeraná gestikulácia v komunikácii.

Úsmev
Vnímanie nálady druhých prostredníctvom zrakového kontaktu, úsmevu, mimiky a gestikulácie vzhľadom na situáciu. Vyjadrovanie náklonnosti, opätovanie úsmevu od iných.

Pozdrav
Primerané reagovanie na pozdrav a jeho opätovanie vzhľadom na konkrétnu situáciu.

Otázka a prosba
Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie
Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor
Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.
Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie
Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož
Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe
Úcta k človeku. Ujasnenie nereálnosti a absurdnosti obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie
Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznávanie svojich slabých a silných stránok
Spracovanie svojho zlyhania a chyby. „Aký som“- sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach
Vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých prejavmi pozornosti. Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“
Odpustenie, prekonanie antipatie. Zbavovanie sa predsudkov (rasizmus). Otvorená, adresná komunikácia. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly. Pomenovanie pozitívnych a negatívnych vlastností na druhých. Pozitívne hodnotenie udalostí aj ľudí.
Vytváranie pozitívneho vzťahu žiaka k spolužiakom a k ľuďom so zdravotným postihnutím.

PROCES

Precvičujeme a upevňujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia.
Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností, postupné prejavovanie samostatnosti v rozličných činnostiach i v správaní s rovesníkmi i dospelými. S podporou a pomocou dospelých ich učíme riešiť jednoduchú úlohu. Budujeme v nich dôveru vo vlastné schopnosti. Vedieme ich k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomie a istoty v správaní.
Vytvárame priestor pre akceptovanie a rešpektovanie druhých, pre prejavovanie priateľských citov k iným žiakom, spoluprežívanie radosti z úspechu kamaráta, pozitívne oceňovanie schopnosti, výkonu iných. Učíme ich prijímať odlišnosť druhých detí i dospelých.

7.9.4 ETV 9. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba
Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie
Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor
Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie
Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož
Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie
Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých
Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.
Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedieme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

7.9.5 ETV 10. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba
Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie
Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor
Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.
Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie
Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož
Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie
Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých
Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.
Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedieme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

7.10 PRACOVNÉ VYUČOVANIE (PVC) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.10.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných

prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom

s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo

činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu

nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných vyučovacích predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ďalších vyučovacích predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam, ako je napr. čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska a iné. K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

7.10.2 PVC PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Spolupráca pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie WC, toaletného papiera.
Púšťanie vody - páková batéria.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov každodenného života na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni
Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo.
Trhanie a krčenie papiera – poznávať vlastnosti papiera.
Manipulovanie s drevenými kockami.
Ukladanie kociek na seba, vedľa seba.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si osvojujú najmä základné hygienické a samoobslužné návyky, primerane k svojej úrovni.
V prípravnom ročníku sa predovšetkým zameriame na činnosti rozvíjajúce jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisku, zdvíhanie a prekladanie predmetov rôznej veľkosti a váhy, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť, ťahanie predmetov počas chôdze, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka a pod.
Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.
V prípravnom ročníku sa žiaci učia triediť, priraďovať a porovnávať predmety, osvojujú si ich vlastnosti, učia sa zameriavať pozornosť na to, čo je pri danej úlohe dôležité.
Žiakom je potrebné ukázať na čo je daný predmet určený a snažiť sa o to, aby si žiaci osvojili jeho primerané používanie.

7.10.3 PVC 1. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Spolupráca pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie WC, toaletného papiera.
Púšťať vodu - páková batéria, kohútik.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Osvojenie si základných návykov pri stravovaní. Sedieť určitý čas pri jedle.

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni
Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.
Trhanie a krčenie papiera.
Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.
Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.
Skrutkovanie do perforovanej dosky.
Skladanie jednoduchého puzzle.
Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod.

PROCES

Naďalej rozvíjame jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti chopenia a stisku, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka,
Pri osvojovaní si základných návykov pri stravovaní, sa snažíme o to, aby žiak od jedla neodbiehal, aby dokázal sedieť určitý čas pri jedle.

7.10.4 PVC 2. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.
Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.
Púšťanie a zastavovanie vody.
Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.
Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.
Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Osvojenie si základných stravovacích návykov (hryzenie, žuvanie, prehĺtanie), jedenie s pomocou.
Nácvik samostatného jedenia.
Nácvik pitia z pohára (držanie pohára dvoma rukami).

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Upratovanie hračiek s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni
Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.
Trhanie a krčenie papiera.
Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.
Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.
Skladanie jednoduchého puzzle.
Skrutkovanie do perforovanej dosky.
Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky.

PROCES

Manipuláciou s predmetmi neustále rozvíjame hrubú a jemnú motoriku, zlepšujeme schopnosť uchopovania. Postupujeme od vkladania väčších materiálov do väčších otvorov k drobnejším materiálom a otvorom. Vedieme žiakov k elementárnej hygiene svojho prostredia. Učíme ich, že konzumácia jedla je spojená so sedením za stolom.
Nacvičujeme adekvátne používanie predmetov dennej potreby.

7.10.5 PVC 3. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- pomenovať zariadenie kuchyne,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.
Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.
Púšťanie a zastavovanie vody.
Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.
Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.
Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou, sťahovanie zipsu.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou, používanie suchého zipsu.
Osvojenie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou, používanie rúk pri jedení.
Spolupráca pri kŕmení, nácvik samostatného jedenia.
Nácvik pitia z pohára.

Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Upratovanie hračiek s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia, prijímača.
Nácvik utierania prachu, polievania kvetov.

Práce v dielni
Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.
Trhanie a krčenie papiera.
Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.
Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.
Skladanie jednoduchého puzzle.
Skrutkovanie do perforovanej dosky.
Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky.
Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyžička, pohár a iné).

PROCES

Pokračujeme v nacvičovaní adekvátneho používania predmetov dennej potreby. Snažíme sa o zvyšovanie samostatnosti žiakov pri sebaobslužných činnostiach. Pri pracovných činnostiach zapájame reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti.

7.10.6 PVC 4. ROČNÍK

CIELE

- Osamostatňovať sa pri praktickom osvojovaní hygienických návykov,
- upevňovať základné samoobslužné činnosti,
- osvojovať návyky kultúrneho a estetického stolovania,
- rozvíjať senzomotorickú a vizuomotorickú kontrolu,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať a pomenovať predmety určené k stolovaniu,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou.
Utváranie zručností pri manipulácii s hygienickými potrebami.
Úprava zovňajšku.
Púšťanie a zastavovanie vody v umývadle, splachovanie na toalete.
Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Stolovanie: zaujatie svojho miesta v jedálni, sedenie za stolom, jedenie s pomocou, používanie lyžice pri jedení, pitie z pohára.

Práce v domácnosti
Odkladanie hračiek a rôznych predmetov na určené miesto.
Odkladanie odevu a obuvi.
Práca v kuchyni – nalievanie čaju, mlieka, malinovky.
Jednoduché prestieranie s pomocou.
Umývanie ovocia.
Utierania prachu podľa pokynov, polievania kvetov.

Práce v dielni
Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.
Skladanie a lepenie papiera.
Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a veľkosti.
Manipulácia so stavebnicovými tvarmi: ukladanie na seba do výšky, vedľa seba do dĺžky.
Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie, nasúvanie, navliekanie, vhadzovanie.
Skladanie jednoduchého puzzle.
Skrutkovanie do perforovanej dosky.
Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky.
Rozlišovanie a pomenovanie detského náradia (kladivko, valček, lyžička a iné).

PROCES

So žiakmi pokračujeme v osvojovaní si hygienických, pracovných a kultúrnych návykov. Pozitívnou motiváciou podporujeme samostatnosť pri všetkých úkonoch základnej starostlivosti o seba.
Praktickou manipuláciou s predmetmi sa učia na elementárnej úrovni pochopiť ich účelné fungovanie. Žiakom poskytujeme čo najviac príležitostí na aktívnu a samostatnú manipuláciu s predmetmi Vzhľadom na aktuálnu úroveň pracovných zručností a celkovú pracovno-motivačnú spôsobilosť žiaka uplatňujeme individuálny prístup.

7.10.7 PVC 5. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.
Hygiena na WC, splachovanie.
Mužské a ženské WC – rozlíšenie.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.
Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.
Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.
Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu, patentov.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.
Samostatné používanie lyžice pri jedle.
Používanie naberačky.
Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl.

Práce v domácnosti
Primerané používanie predmetov každodenného života.
Odkladanie predmetov na určené miesto.
Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.
Používanie ramienka na šaty.
Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou.
Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou.
Zametanie a utieranie podlahy.
Pozbieranie odpadkov do koša.
Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.
Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou.
Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni.
Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto.
Utieranie a umývanie stola..
Natieranie na chlieb.
Umývanie ovocia a zeleniny.
Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou.
Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni
Skladanie, prekladanie a lepenie papiera.
Rozkladanie a skladanie škatúľ.
Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti.
Montážne a demontážne práce so skladačkami.
Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni.
Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

7.10.8 PVC 6. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojovanie hygienických návykov bez/s miernou pomocou.
Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.
Hygiena na WC, splachovanie. Rozlišovanie toaliet.
Obliekanie a vyzliekanie bez/s miernou pomocou.
Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.
Obúvanie a vyzúvanie bez/s miernou pomocou.
Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.
Elementárne pravidlá stolovania.
Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru s pomocou.

Práce v domácnosti
Samostatné odkladanie hračiek a predmetov na určené miesto.
Samostatné odkladanie odevov a obuvi na určené miesto.
Používanie ramienka na šaty.
Utieranie prachu a polievanie kvetov podľa pokynov.
Pozbieranie odpadkov do koša.
Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor.
Udržiavanie poriadku na stole: odkladanie špinavého riadu.
Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.
Hygiena stola po jedle.
Príprava raňajok: natieranie masla a džemu na chlieb a pečivo, nalievanie čaju, mlieka, kakaa do hrnčekov.
Umývanie ovocia a zeleniny.

Práce v dielni
Skladanie, prekladanie, lepenie a strihanie papiera.
Rozkladanie a skladanie škatúľ, ukladanie drobných predmetov do škatúľ.
Skladanie jednoduchej mozaiky.
Skladanie veže z piatich až šiestich kociek po predvedení.
Vkladanie drevených klincov do perforovanej dosky.
Navliekanie väčších korálok.
Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi materiálov.
Oboznámenie sa s náradím: kladivo, pílka, kliešte, pilník.

PROCES

Pri prácach v domácnosti si žiaci osvojujú zásady bezpečnej manipulácie s vidličkou a nožom. Pri práci s nožnicami dbáme na správne držanie tela, bezpečnú vzdialenosť nožníc od očí, dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti medzi jednotlivými žiakmi.
Učíme ich rozlišovať základné nástroje na prácu s drevom.

7.10.9 PVC 7. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
– upevňovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
– upevňovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
– vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie samostatnosti pri osobnej hygiene, používaní hygienických potrieb a úprave zovňajšku.
Osvojovanie hygienických návykov bez pomoci.
Spoľahlivé rozlišovanie toaliet.
Obliekanie a vyzliekanie bez pomoci.
Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.
Obúvanie a vyzúvanie bez pomoci.
Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.
Fixácia správnych stereotypov pri stolovaní.
Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.

Práce v domácnosti
Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.
Pozbieranie odpadkov do koša.
Zametanie podlahy. Vynášanie odpadkov.
Umytie umývadla, čistenie zrkadla.
Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.
Hygiena stola po jedle.
Príprava raňajok: natieranie masla, džemu, pomazánky na chlieb a pečivo.
Príprava obloženého chlebíka: maslo, saláma, paprika, paradajka, uhorka, reďkovka. Ohrievanie mlieka, kakaa v mikrovlnnej rúre – obsluha spotrebiča.
Príprava čaju pomocou varnej kanvice, ochutenie čaju (cukor, med, citrón), nalievanie do hrnčekov. Servírovanie čajového pečiva.
Manipulácia so sporákom: varenie vajíčka.

Práce v dielni
Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.
Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž.
Skladanie jednoduchej mozaiky.
Navliekanie menších korálok.
Práce s rôznym materiálom.(namotávanie vlny na cievku, spletanie špagátikov, strihanie povrázkov, ukladanie roztriedeného materiálu do škatúľ a zásuviek).
Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.
Poznávanie vlastností dreva.
Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník.

PROCES

Žiakov učíme rozoznávať materiály na predmetoch každodennej potreby, na predmetoch, ktoré ich bezprostredne obklopujú.
Upevňujeme u žiakov zásady bezpečnosti pri práci s nožnicami, príborom, pri obsluhe kuchynských spotrebičov.
Pri výbere prác zohľadňujeme individuálne schopnosti a možnosti žiaka.

7.10.10PVC 8. ROČNÍK

CIELE

- Vytvárať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a
- stravovacích návykov,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene.
Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.
Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní.
Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.

Práce v domácnosti
Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.
Zametanie, umývanie, udržiavanie poriadku v priestore triedy, na pracovných stoloch.
Polievanie kvetov.
Základy stolovania. Samostatné prestieranie.
Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.
Príprava jednoduchých jedál.
Pranie osobnej bielizne.
Žehlenie s pomocou.
Čistenie obuvi.

Práce v dielni
Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.
Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, práca s ihlou.
Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.
Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, práca s náradím.
Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami.

PROCES

Vedieme žiakov k zdokonaľovaniu sa v pracovných činnostiach spojených s osobnou hygienou a úpravou vzhľadu, kultúrnym stolovaním, udržiavaním čistoty a poriadku a úpravou prostredia.
Často zaraďujeme pracovné činnosti vedúce k zlepšeniu jemnej motoriky, ktorá pozitívne ovplyvňuje aj úroveň reči mentálne postihnutého žiaka.

7.10.11PVC 9. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.
Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.

Práce v domácnosti
Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.
Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zametaním, vysávaním.
Hygiena kúpeľne.
Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.
Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.
Pranie osobnej bielizne.
Žehlenie bez/ s pomocou.

Práce v dielni
Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.
Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.
Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.
Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, práca s náradím.
Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.

PROCES

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania.
Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

7.10.12PVC 10. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a
- stravovacích návykov,
- získať základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a pracovných postupoch,
- rozlišovať rôzne druhy materiálov,
- zostaviť samostatne/s pomocou montáž a demontáž jednoduchého modelu,
- naučiť sa pracovať podľa slovného návodu a jednoduchej predlohy.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, pri stolovaní, skvalitňovanie činností súvisiacich so základnou starostlivosťou o odev a obuv.

Práce v domácnosti
Udržiavanie poriadku v osobných veciach a vo svojom okolí.
Nákup a skladovanie potravín.
Príprava studených a teplých nápojov, studených a teplých jedál s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.
Zásady zdravej výživy.
Bezpečná manipulácia so spotrebičmi v kuchyni a v byte.
Pranie a sušenie osobnej bielizne.
Žehlenie bez/ s pomocou, skladanie bielizne a šatstva.
Prišívanie gombíkov, zošívanie látok.
Výmena batérií v elektrospotrebičoch.

Práce v dielni
Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov, plasty a ich využitie v praxi.
Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, skrutkovač, ručný vrták; práca s náradím.
Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami, zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc.

Pestovateľské práce
Pestovanie a ošetrovanie izbových rastlín.
Sezónne práce na školskom pozemku s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.
Pestovanie vybraných druhov zeleniny (siatie do riadkov, do jamiek, sadenie, pletie záhonov, zber a uskladnenie zeleniny).

PROCES

Pri práci vedieme žiakov k tomu, aby vedeli zvoliť vhodný pracovný postup v súlade s druhom spracúvaného materiálu, aby využívali jednoduché pracovné techniky a zvládali pracovné postupy primerane k svojim individuálnym možnostiam. Dbáme na správne používanie nástrojov a náradia.

7.11 HUDOBNÁ VÝCHOVA (HUV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.11.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým.

Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

7.11.2 HUV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie,
- Rozvíjať sluchovú diferenciáciu a senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby – detské piesne, moderná hudba.
Vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.
Rytmizácia jednoduchých riekaniek.

PROCES

Oboznamujeme žiakov s jednoduchými detskými piesňami a riekankami. Zoznamujeme ich so zvukmi jednoduchých hudobných nástrojov. Učíme ich rozlišovať jednotlivé nástroje sluchom a hmatom primerane ich individuálnym schopnostiam.

7.11.3 HUV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (vypočutie celej nahrávky/iba niekoľkých pesničiek na CD, kazete a pod.).
Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch – na Orffovom inštrumentáriu.
Jednoduché hry so spevom.

PROCES

Oboznamujeme žiakov s pohybovými hrami a hrou na telo. Vedieme ich k pohybovému stvárneniu detských piesní.

7.11.4 HUV 2. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
– rozvíjať senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi,
– uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Rozvíjanie pasívneho vnímania jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie, trhanie a krčenie papiera, štrnganie kľúčov, cinkanie skla, príboru, klopkanie ceruzkou, prelievanie tekutiny v uzatvorenej fľaši, zvuk tečúcej vody. Nacvičujeme s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku.
Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.
Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Ťap, ťap, ťapušky; Hijo, hijo na koníčku a iné).
Jednoduché hry so spevom (Kolo, kolo mlynské, Venček a iné).
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi. Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby a spevu.
Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus. Využívame prvky muzikoterapie - hra na telo, vnímanie hudby uvoľňovacími aktivitami (prstová maľba penou, v piesku, hra s bábkami, pohybová improvizácia).

7.11.5 HUV 3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- prebúdzať záujem o hudbu na princípe detskej hry,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).
Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Medveďku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné).
Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).
Nácvik piesní (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné).
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné).

PROCES

Vyberáme jednoduché ľudové piesne, ktoré sa deti ľahšie naučia. Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.
Realizáciou hudobno-pohybových hier, piesní a rečňovaniek uvoľňujeme telesnú, pohybovú a spevácku motoriku žiakov.

7.11.6 HUV 4. ROČNÍK

CIELE

- Uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky niektorých rytmických nástrojov
- na základe sluchového vnímania,
- utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku,
- utvárať základný repertoár popevkov riekankového charakteru a detských piesní.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).
Rytmizácia krátkych riekaniek a piesní hrou na tele.
Imitovanie prejavu hudobného nástroja.
Osvojovanie si základov pohybovej kultúry a rytmiky.
Vyjadrovanie charakteru skladby pohybom (pochod, kolísanie).
Jednoduché hry so spevom.
Nácvik jednoduchých detských piesní s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Pri hudobno-pohybových činnostiach učíme žiakov dodržiavať rýchle a pomalé tempo hudby, pohybom vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty. S oporou o hlas učiteľky ich učíme spievať prirodzene, s primeranou intenzitou a plynule, vzhľadom na ich individuálne schopnosti. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využívať ako prostriedok muzikoterapie. Počúvanie hudby odporúčame realizovať v trvaní najviac 3 – 4 minút.

7.11.7 HUV 5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

OBSAH

Počúvanie jednoduchých piesní. Žáner piesní, ich výber je závislý od individuálnych osobitostí každého žiaka.
Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.
Jednoduché hry so spevom.
Nácvik jednoduchých detských piesní a riekaniek s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Nacvičujeme správne dýchanie a artikuláciu pri speve, počúvanie spevu a hry na hudobné nástroje.

7.11.8 HUV 6. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova
– na princípe detskej hry budovať záujem o hudbu,
– rozoznávať ľudský hlas a hudobný nástroj,
– osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,

OBSAH

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dĺžky (dlhý tón/zvuk – krátky), intenzity (hlasný – tichý), hudobný nástroj – ľudský hlas.
Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej hudby.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel).
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka.
Počúvanie jednoduchých detských piesní rôzneho žánru, hudobné skladby – uspávanka.
Osvojovanie si jednoduchých piesní: Čo by koza neskákala; Bude zima; Išiel strašiak; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík a iné.

PROCES

Rytmizáciou riekaniek a pohybovými hrami vytvárame predpoklady na primerané vnímanie hudby a spevu, rozvoj jemnej a hrubej motoriky žiakov.

Snažíme sa so žiakmi o zjednocovanie kolektívneho spevu a kultivovaný hudobný prejav. Učíme žiakov pohybovým prejavom, ktoré vychádzajú z hudby (uspávanka – pochod).

7.11.9 HUV 7. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
– rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
– osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
– pohybom vedieť vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty (silno-slabo).

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.
Na základe sluchového vnímania adekvátne reagovanie pohybom na charakteristické zvuky: jednoduché pohyby rúk, prirodzený pohyb v priestore – chôdza, beh, poskoky, cval, elementárna pohybová improvizácia.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka - husle.
Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru (napríklad uspávanka, pochod).
Osvojovanie si jednoduchých piesní: Maličká som, Kukulienka, Červené jabĺčko, Zahrajte mi muzikanti, Sláviček, Ty a ja, Javorová brána, Malí muzikanti, Konvalinka, Šli dievčence vence viť a iné.

PROCES

Spájame hudbu s pohybom, aby sme dosiahli u žiakov hlbšie citové prežívanie hudby. Rozvíjame prirodzenú schopnosť žiakov vyjadriť hudbu pohybom. Pohybové reakcie na hudbu usmerňujeme tak, aby sa približovali k ladnejšiemu prejavu.
S oporou o hlas učiteľky učíme žiakov na základe napodobňovania spievať prirodzene, plynule a s primeranou hlasitosťou.

7.11.10HUV 8. ROČNÍK

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických
- nástrojoch,
- spolupracovať pri spoločných hudobných aktivitách v skupine.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely), príp. iných nástrojov.
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.
Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.
Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.
Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedieme ich k zosúlaďovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

Realizujeme relaxačné hudobné techniky s využitím prvkov muzikoterapie.

7.11.11HUV 9. ROČNÍK

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických
- nástrojoch.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.
Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.
Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.
Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedieme ich k zosúlaďovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

7.11.12 HUV 10. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať rytmické a intonačné schopnosti žiakov,
- zvládnuť hru na telo a jednoduché rytmické nástroje,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje podľa zvuku,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- sústrediť sa na počúvanie krátkych skladieb.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rytmizácia riekaniek a jednoduchých rytmov piesne.
Hudobno-pohybové činnosti.
Spev jednoduchých piesní s doprovodom hudobného nástroja.
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara.
Počúvanie krátkych skladieb rôzneho charakteru.
Koncentrácia na počúvanie; vnímanie rytmu a melódie skladby.

PROCES

Vedieme žiakov k sústredeniu sa na počúvanie relaxačnej hudby a jednoduchých krátkych skladieb, k správnemu držaniu tela pri speve, správnu manipuláciu s hudobnými a rytmickými nástrojmi.

Prostredníctvom hudobno-pohybových činností uvoľňujeme napätie u žiakov a navodzujeme dobrú náladu. Využívame prvky muzikoterapie.

7.12 VÝTVARNÁ VÝCHOVA (VYV) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.12.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť žiakov, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.
Ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

7.12.2 VYV PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda)
Nacvičovanie uchopenia ceruzky, jej správne držanie, čmáranie na papier rozličných rozmerov, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)
Liatie, kvapkanie, fŕkanie farby.
Hra s farbou: odtláčanie ruky, prstov, guľôčky z papiera a pod.

Modelovanie (plastelína, cesto)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, odštipkávanie.

PROCES

Dôležité je precvičovanie motoriky rúk a prstov žiakov: mávanie, tlieskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.
Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

7.12.3 VYV 1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary.
Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar.
Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)
Liatie, kvapkanie, odtláčanie, fŕkanie farby.
Odtláčanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn.
Maľba prstovými farbami.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie.
Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani.
Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Naďalej precvičujeme motoriku rúk a prstov, dôležitá je imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov dotykom.
Žiaci môžu pracovať aj postojačky, podľa individuálnych možností a formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

7.12.4 VYV 2. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať zmyslové vnímanie,
– rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.
Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál, vlnoviek.
Rozlišovanie základných farieb.
Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.
Otláčanie ruky, prstov, hra s farbami, dotváranie škvŕn, rozfukovanie.
Maľba prstovými farbami.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, Patcolor, Blandiver)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
Používanie štipcov – vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
Tvarovanie guľôčok, valčeka.
Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Prechádzame od veľkých formátov k menším. Pri veľkých formátoch a na veľkých plochách deti pracujú postojačky. Pri voľbe námetov vychádzame s blízkeho okolia žiakov, z ich skúseností a zážitkov. Vhodné sú modelovacie hmoty Patcolor a Blandiver, ktoré sú ľahko tvarovateľné a nešpinia sa.
Všetky techniky a činnosti sprevádzame koaktívnym a asistenčným pohybom.

7.12.5 VYV 3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.
Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál.
Rozlišovanie základných farieb.
Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery, prstové farby)
Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.
Zapúšťanie farby do navlhčeného podkladu. Rozfukovať farebné škvrny.
Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov prsta, dlane, chodidla.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk, medzi dlaňou a podložkou krúživým pohybom rúk. Postupne uplatňovať schopnosť splošťovať guľu.
Ohýbanie okrajov placky, vytváranie jednoduchých predmetov (miska, tanier).
Váľanie valčeka medzi dlaňami, medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk.
Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Námety žiakom vyberáme na základe zážitkov zo spoločných vychádzok a spoločnej činnosti.
Žiaci môžu modelovať aj na pieskovisku a pieskovom stole.
Na rozvinutie grafického pohybu využívame voľné kreslenie (vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy).
Postupne učíme žiakov odpútavať sa od umiestňovania kresby len na spodnom okraji papier a umiestňovať kresbu na celej ploche papiera.

7.12.6 VYV 4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať hmatové vnímanie,
- orientovať sa na ploche,
- vyjadriť slovne obsah kresby.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkresľovanie foriem.
Prekresľovanie čiar, kruhov a špirál.
Rozlišovanie základných farieb.
Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
Kresba farebnými školskými kriedami na papier A3

Maľba (tampón, drievko, štetec, akvarelové farby, tempery, prstové farby)
Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov.
Nanášanie farby na výkres štetcom.
Maľovanie temperovými farbami na mokrý podklad.
Pokrývanie plochy rozmanitými farbami, kladenými vedľa seba.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
Spracovanie väčšieho kusu modelovacej hmoty.
Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
Vytváranie trojrozmerných tvarov, naznačenie objemu.

PROCES

Snažíme sa u žiakov rozvíjať koordináciu zraku a ruky, dôsledne zaraďujeme cvičenia jemnej motoriky.
Pri modelovaní ich vedieme k tomu, aby sa pokúsili vystihnúť trojrozmernosť.
Rešpektujeme individuálne možnosti každého žiaka, striedame rozlične veľké formáty, hrubší i tenší grafický materiál. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

7.12.7 VYV 5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtláčajú, vtláčajú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)
Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.
Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)
Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.
Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)
Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov.
Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka.
Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné.

PROCES

Pomáhame žiakom rozpoznávať, pomenovať a pozorovať farby, tvary a objekty. Učíme ich zvládnuť najzákladnejšie zručnosti pre vlastnú tvorbu.

7.12.8 VYV 6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie základných geometrických tvarov s maketou, podľa predlohy.
Kresba predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca a z obdĺžnika.
Vyfarbovanie ohraničenej plochy – maľovanky.
Kreslenie pomocou predtlače.
Kresba hlavonožca.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Maľba vychádzajúca z dotvárania farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek, štvorcovej sieti v dvoj a trojfarebných kombináciách.
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.
Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit)
Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina, pečivo, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka.

PROCES

Pri výtvarných činnostiach využívame ich terapeutické pôsobenie na žiakov, vyberáme vhodné relaxačné činnosti, ktoré sú spojené s emocionálnym prežívaním žiakov.

7.12.9 VYV 7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- vedieť určiť farby charakteristické pre určité predmety alebo javy,
- spolupracovať pri príprave materiálu a pri upratovaní pracovného priestoru.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb (slnko, tráva, obloha, voda, pôda). Kreslenie pomocou predtlače.
Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.
Kresba podľa predlohy.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Experimentovanie s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, sledovanie tvorenia nových farieb a odtieňov (otláčanie korku, zemiakového tlačidla, štetca).
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby.
Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)
Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina (vyťahovaním z jedného kusa modelovacieho materiálu), miska, košík, hniezdo (točením ušúľaného valčeka, splošťovaním gule primeraným tlakom dlane, ohýbaním a vyťahovaním okrajov).

PROCES

Tematicky kreslíme na základe citových impulzov a citových vzťahov k blízkym osobám, miestam a veciam (mama, rodičia, súrodenci, starí rodičia, moje hračky, náš dom). Učíme žiakov kresbou zobrazovať postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily: ruky, detaily hlavy, tváre, krku, tela. Intuitívne výtvarne vyjadriť svoj vzťah k tejto postave. V kresbe učíme naznačovať prostredie, v ktorom sa odohráva dej (strom, slnko, dom). Pri maľbe vyberáme také témy, pri ktorých sa uplatňuje farebná plocha a farebný kontrast.

7.12.10 VYV 8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- Rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- kresliť podľa predlohy,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb.
Kreslenie pomocou predtlače.
Kresba podľa predlohy.
Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Tvorenie nových farieb a odtieňov.
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie veľkým a j malým štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby.
Postupné farebné vymaľovávanie pozadia na základe motivácie.
Dotváranie prírodných materiálov otláčaním, vtláčaním a prenášaním do plochy.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)
Modelovanie základných tvarov.
Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov.
Modelovanie zvieracej figúry..

PROCES

Na základe citovej motivácie a vlastného úsilia žiaci postupne zdokonaľujú grafický typ ľudskej postavy.
Pri kresbe kontrolujeme správne držanie grafického materiálu a v správnom sklone.
Zaraďujeme rytmické riekanky a piesne na uvoľnenie paže a zápästia.
Na základe motivácie vedieme žiakov k pokusom vymodelovať zvieraciu figúru a naznačiť jej charakteristický tvar. Prihliadame na individuálne schopnosti žiakov.
Učíme ich výtvarne pracovať s prírodnými materiálmi, ktoré žiaci vyhľadávajú na vychádzkach.
Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

7.12.11 VYV 9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vypĺňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.
Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
Kresba ľudskej a zvieracej postavy.
Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.
Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.
Farebné vymaľovávanie pozadia.
Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)
Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.
Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.

PROCES

Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedieme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedieme ich k vystihnutiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

7.12.12 VYV 10. ROČNÍK

CIELE

- Uplatňovať línie, farby, tvary a objekty na ploche i v priestore podľa vlastného zámeru,
- rozlišovať odtiene a ladiť farby,
- spontánne kresliť a maľovať námety zo života,
- prezentovať výsledky svojej činnosti.

OBSAH

Kresba a maľba
Vytváranie jednoduchej koláže, dokresľovanie a vlepovanie drobných detailov.
Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.
Rozlišovanie odtieňov, miešanie a prekrývanie farieb, zapúšťanie farieb.
Vytváranie objektov vychádzajúcich z farebných škvŕn a ladenia farieb.
Dekoratívne práce vychádzajúce z radenia plošných a líniových prvkov.

Modelovanie a priestorová tvorba
Uplatňovanie získaných poznatkov a výtvarných zručností s využitím rôzneho dostupného výtvarného materiálu.
Priestorové hry so stavebnicovými prvkami a hotovými papierovými objektmi.

Výtvarná kultúra
Oboznamovanie sa s umeleckými ilustráciami v detských knihách a časopisoch.

PROCES

Pri výtvarných činnostiach využívame zmyslové vnímanie, fantáziu a vlastné skúsenosti žiakov. Zoznamujeme ich s bežnými i netradičnými technikami. Vedieme ich k tomu, aby podľa svojich individuálnych schopností zvládli najzákladnejšie zručnosti k vlastnej tvorbe. Výtvarné činnosti a témy prepájame s preberaným učivom v iných predmetoch. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu.

7.13 ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA (ZRT) PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

7.13.1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele zdravotnej telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese. Ciele je však potrebné prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

– rozvoj telesnej schémy žiaka,
– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
– zlepšenie senzomotorických schopností,
– zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
– rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
– rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
– osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
– rozvoj verbálnych schopností,
– funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
– dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
– dodržiavať poradie v skupine,
– uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
– zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
– vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
– uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
– uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
– vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),

– rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
– rozvoj pohybovej koordinácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
– rozvoj kreativity a improvizácie,
– rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

– poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
– základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
– prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
– pohybové hry,
– rytmické hry a základy tanca,
– základy atletiky,
– turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

7.13.2 ZRT PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné sociálne interakcie prostredníctvom pohybu,
- budovať funkčný spôsob komunikácie s učiteľom vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať úroveň preverbálnych prejavov,
- budovať základy spolupráce, sebakontroly, prijímania a uplatňovania pravidiel,
- uvedomenie si vlastného tela vo vzťahu k inštruktážam k pohybu,
- vyjadriť potrebu ísť na WC pri pohybovej aktivite.

OBSAH

V krátkej riadenej interakcii s učiteľom v rozsahu 3 až 10 minút sa nacvičuje:
uchopenie predmetu, pustenie predmetu,
chytanie predmetov celou rukou (nielen dlaňou, ale aj prstami),
- zdvihnutie predmetu palcom a ukazovákom,
uchopenie, ukladanie, prekladanie predmetov oboma rukami,
prenášanie predmetu (hračky) počas chôdze na určené miesto,
ťahanie predmetu (hračky) počas chôdze,
chôdza k stanovenej méte,
beh k stanovenej méte.

<u>Sezónne činnosti</u>
Hry na snehu.
Nácvik chôdze po klzkej ploche.
Sánkovanie sa na miernom svahu.
V jarnom a v letnom období krátka turistika, vychádzky.
Plávanie.

PROCES

Pri vyučovaní predmetu zdravotná telesná výchova uplatňujeme individuálny prístup.

7.13.3 ZRT 1. ROČNÍK

CIELE

– Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
– sebakontrola,
– prijímanie pravidiel,
– prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
– zvládanie poradovosti,
– vykonávanie aktivít napodobňovaním,
– uvedomenie si vlastného tela,
– rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Rolové hry.
Kontaktné hry.
Lezenie po vizualizovanej trase.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa.
Kráčanie v podrepe (kačací krok).

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

PROCES

U žiakov budujeme kladný postoj k pohybovým aktivitám, učíme ich zvládnuť podľa pokynov učiteľa prípravu na pohybovú činnosť.

7.13.4 ZRT 2. ROČNÍK

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými
- aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Hry: rolové, kontaktné.
Chôdza: upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, koordinácia pohybov.
Chôdza bez pomoci. Chôdza daným smerom.
Nosenie hračky počas chôdze. Ťahanie hračky počas chôdze. Chôdza hore a dolu po schodoch.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.
Podliezanie prekážok.
Beh: nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách.
Beh k stanovenej méte.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky na mieste znožmo.
Skok z miesta, skok cez čiaru.
Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.
Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.
Hádzanie lopty do terča a na cieľ.
Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika. Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Zaraďujeme cvičenia zamerané na posilňovanie a uvoľňovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, dýchacie a relaxačné cvičenia.
Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.
Zaraďujeme cvičenia s využitím ľahkého náčinia.
Odporúčame využívať rehabilitačné techniky (napríklad Vojtovu metódu, Bobáthove techniky) podľa možností školy.

7.13.5 ZRT 3. ROČNÍK

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými
- aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Hry: rolové, kontaktné.
Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy. Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso.
Chôdza bez pomoci daným smerom.
Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze.
Chôdza hore a dolu po schodoch.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.
Prekračovanie čiary pri chôdzi.
Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.
Podliezanie prekážok. Preliezanie nízkej prekážky.
Lezenie po mierne šikmej ploche.
Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu.
Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.
Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam.
Beh k stanovenej méte.
Nácvik vybehnutia na dohovorený signál.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením.
Skok cez čiaru.
Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.
Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.
Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.
Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche.
Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.
Hádzanie lopty do terča a na cieľ.
Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku.
Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.
Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Účinnou metódou osvojovania pohybových úkonov žiaka je imitácia pohybov učiteľa. Počas hodiny sa snažíme zabezpečiť dostatočnú a rozmanitú pohybovú aktivitu žiaka a plynulé striedanie fázy jednoduchej telesnej záťaže a fázy odpočinku.
Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.
Prostredníctvom skokov rozvíjame odvahu žiakov.
Pomáhame prekonávať strach z jazdy na sánkach.

7.13.6 ZRT 4. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- utvárať správnu koordináciu pohybov,
- posilňovať vôľové vlastnosti,
- v pohybových činnostiach rozvíjať individualitu a prosociálne správanie,
- utvárať schopnosť podriadiť sa skupine pri spoločnej telovýchovnej aktivite.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Hry: rolové, kontaktné.
Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela.
Chôdza po akupresúrnom chodníku.
Chôdza daným smerom, hore a dolu po schodoch.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.
Prekračovanie prekážok.
Lezenie: po vizualizovanej trase.
Podliezanie a preliezanie prekážok.
Lezenie po mierne šikmej ploche.
Beh: v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.
Beh s vyhýbaním sa prekážkam, k stanovenej méte.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením, skok cez čiaru.
Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.
Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.
Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche.
Kotúľanie lopty daným smerom, po šikmej ploche.
Chytania lopty hodenej učiteľom.
Hádzanie lopty do terča a na cieľ.
Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Využívame rehabilitačné techniky, globálnu a lokálnu relaxáciu.
Precvičujeme orientáciu v priestore.
Zaraďujeme cvičenia na rozvoj kinesteticko-diferenciačnej schopnosti, aby vnímanie, rozlišovanie a motorická akcia tvorili prirodzenú jednotu. Pri týchto cvičeniach je vhodné využívať rôzne druhy ľahkých lôpt, napríklad stolnotenisovú, softtenisovú, tenisovú.

7.13.7 ZRT 5. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať pravidlá,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- zlepšovať schopnosť sebakontroly
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať schopnosť zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

OBSAH

Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.
Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom, resp. rolové hry, kontaktné hry.
Loptové hry.
Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov.

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

PROCES

Žiakov učíme vnímať a ovládať časti tela a rozvíjať základné pohybové zručnosti podľa individuálnych možností.

7.13.8 ZRT 6. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- naučiť sa dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- rozvíjať pozornosť,
- rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy.
Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.
Chôdza v zástupe za učiteľom.
Chôdza po čiare, po lane.
Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným doprovodom.
Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.
Chôdza po špičkách.
Prekračovanie vhodných prekážok.
Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.
Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.
Podliezanie napnutého švihadla.
Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke.
Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.
Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.
Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.
Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.
Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.
Prihrávky vo dvojiciach.
Nácvik kopu do lopty.
Kolektívne hra s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy)

PROCES

Pravidelne zaraďujeme cvičenia na rozvoj koordinácie, rovnováhy a laterality, na zvýšenie svalového tonusu a sily, na zväčšenie objemu svalov.

Pri cvičení je dôležitá učiteľova individuálna pomoc žiakom vzhľadom k ich schopnostiam. Učíme žiakov orientovať sa v priestore vo vzťahu k vlastnej osobe. Snažíme sa, aby žiaci dodržiavali zvolené pravidlá, rešpektovali ostatných. Učíme ich rozoznávať základné polohy: stoj, sed, ľah, kľak.

7.13.9 ZRT 7. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zlepšovať správnu koordináciu pohybov,
- zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- vedieť dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- automatizovať už zvládnuté pohyby,
- posilňovať vôľové vlastnosti k prekonávaniu prekážky spojenej s fyzickou námahou.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy.
Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.
Chôdza v zástupe za učiteľom, po čiare, po lane.
Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi, chôdza v nerovnom teréne.
Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom.
Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.
Chôdza po špičkách.
Prekračovanie vhodných prekážok.
Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine.
Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.
Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.
Podliezanie napnutého švihadla.
Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.
Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.
Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.
Voľné behanie v priestore určeným smerom, zmena smeru behu, orientácia v priestore. Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.
Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.
Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.
Výskok z miesta k zavesenému predmetu.
Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.
Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Vyhadzovanie lopty do výšky pravou, ľavou aj oboma rukami.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša(oboma rukami zo vzpaženia, aj jednou rukou od pleca).
Hádzať loptu o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.

Prihrávky vo dvojiciach.
Nácvik kopu do lopty.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Zdravotné cviky obmieňame používaním rôzneho náčinia.
Dychové cvičenia spájame so striedaním napätia pri nádychu a uvoľnenia tela pri výdychu. Dbáme, aby sa žiaci nadychovali nosom.
Snažíme sa žiakov viesť k ostražitosti pri cvičení a dodržiavaní vlastnej bezpečnosti aj bezpečnosti ostatných žiakov.

7.13.10 ZRT 8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať obratnosť, rýchlosť a pohotovosť,
- rozvíjať kultivovaný pohybový prejav,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- utvárať základy telesnej kultúry.

OBSAH

Základné zdravotné cviky
Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.
Chôdza
Chôdza v rôznom tempe, s prenášaním predmetov, prekračovaním nízkych prekážok, vo výpone, naboso, reagovanie na rozmanité sluchové a zrakové podnety pri chôdzi.
Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.
Lezenie
Zvládnutie bezpečného prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním
Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.
Beh
Beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.
Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.
Striedanie chôdze a behu podľa dohovorených signálov.
Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky
Skok znožmo z miesta s perovaním v kolenách, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou, bez pomoci.
Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.
Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.
Hádzanie lopty o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.
Prihrávky vo dvojiciach.
Nácvik kopu do lopty.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Rozvíjame a upevňujeme základné návyky správneho držania tela, snažíme sa o zautomatizovanie zvládnutých pohybov, spresňovanie polohy a pohybov rúk a nôh. Umožňujeme žiakom, aby si utvorili individuálne tempo cvičenia.

7.13.11 ZRT 9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktívnu hybnosť,
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú podľa individuálnych
- predpokladov.

OBSAH

Základné zdravotné cviky
Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.
Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.
Chôdza
Chôdza po schodoch.
Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.
Lezenie
Lezenie a plazenie medzi prekážkami.
Beh
Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.
Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky
Skoky znožmo, preskoky.
Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie
Hod lopty do diaľky, na cieľ.
Prihrávky vo dvojiciach.
Kop do lopty, nácvik prihrávky.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.
Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guličkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.
Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

7.13.12ZRT 10. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať aktívnu hybnosť,
– využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
– posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
– odstraňovať mimovoľné pohyby,
– utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
– osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

OBSAH

Základné zdravotné cviky
Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.
Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.
Chôdza
Chôdza po schodoch.
Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.
Lezenie
Lezenie a plazenie medzi prekážkami.
Beh
Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.
Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky
Skoky znožmo, preskoky.
Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie
Hod lopty do diaľky, na cieľ.
Prihrávky vo dvojiciach.
Kop do lopty, nácvik prihrávky.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika. Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.
Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guličkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.
Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.